

*Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський
інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин*

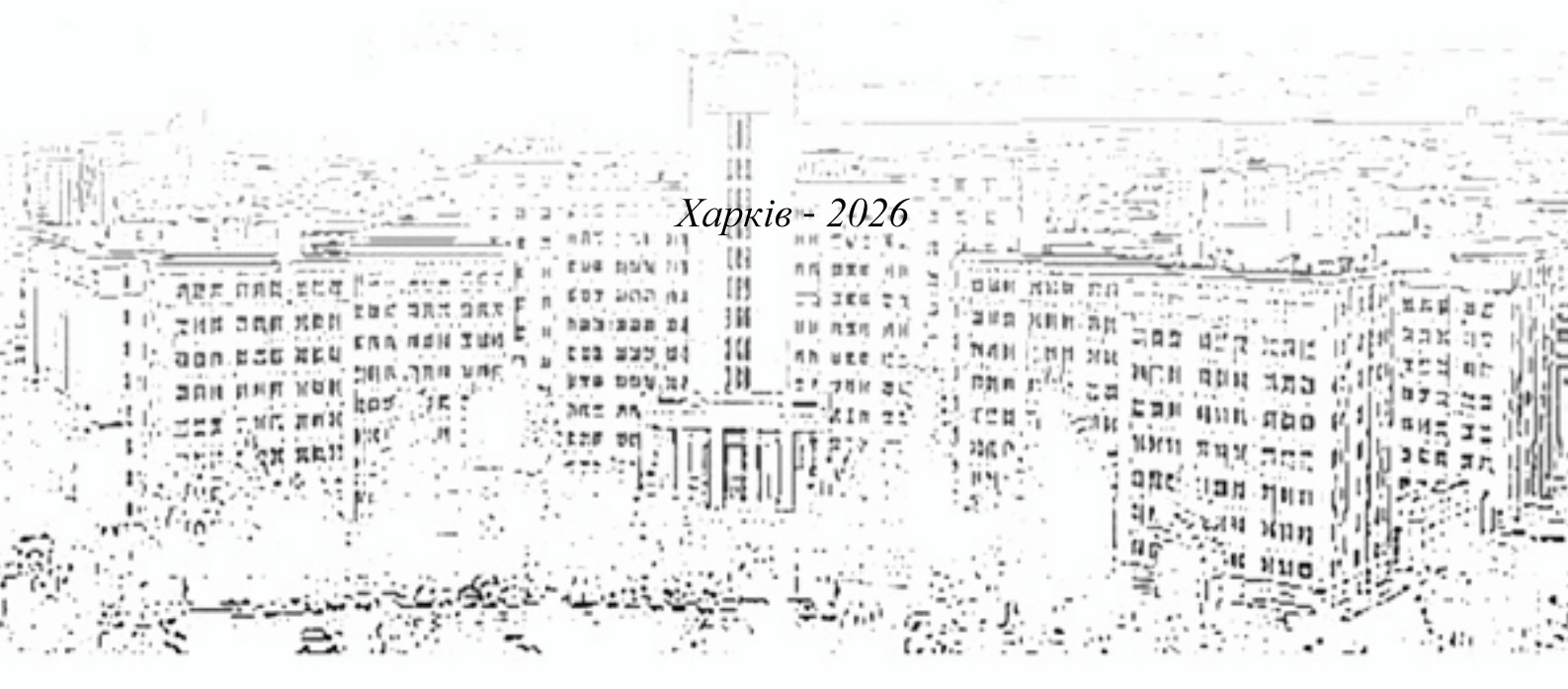

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА ДИПЛОМАТІЇ КРАЇН СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
VII Всеукраїнського науково-практичного
круглого столу
(21 листопада 2025 року, м. Харків. Україна)**

Електронний ресурс

Харків - 2026

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА ДИПЛОМАТІЇ КРАЇН СВІТУ

МАТЕРІАЛИ
VII Всеукраїнського науково-практичного
круглого столу
(21 листопада 2025 року, м. Харків. Україна)

Електронний ресурс

УДК 327(100)(063)

С 83

Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
(№ 625 від 14 листопада 2024 року)

Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 4 від 23.01.2026 р.)

Голова редакційної колегії:

Наталія Вінникова, доктор політичних наук, професор

Редакційна колегія:

Шамрасва Валентина Михайлівна, доктор політичних наук, професор

Панасенко Ганна Сергіївна, кандидат політичних наук, доцент

Пересипкіна Ірина Валентинівна, кандидат політичних наук, доцент

Марченко Іван Сергійович, кандидат економічних наук, доцент

Федорова Ганна Юріївна, викладач

Аргунова Юлія Сергіївна, фахівець кафедри

Адреса редакційної колегії:

61022, м. Харків, майдан Свободи 6,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,

кафедра міжнародних відносин, к. 264,

тел. (057) 705-10-59,

e-mail: interrelations.conference@gmail.com

С83

Стратегічні напрями зовнішньої політики та дипломатії країн світу : матеріали VII Всеукраїнського науково-практичного круглого столу (21 листопада 2025 року, м. Харків, Україна) / За ред. Н.А. Вінникової [Електронний ресурс]– Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. Acrobat Reader 10. – 282 с. (PDF)

URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/24595>

До матеріалів увійшли тези наукових доповідей науковців, практичних діячів, викладачів та здобувачів, що присвячені таким питанням, як: зовнішня політика в умовах гібридних загроз і багатовимірної безпеки; стратегії глобальних гравців міжнародної арени: США, ЄС, КНР; міжнародні організації як платформи дипломатичного впливу; дипломатія в регіонах конфлікту: Близький Схід, Африка, Східна Європа: стратегії миротворчості, посередництва, постконфліктного врегулювання; м'яка сила в міжнародних відносинах: стратегії та практики публічної дипломатії; майбутнє дипломатії: цифрові технології, штучний інтелект і нові формати комунікації.

УДК 327(100)(063)

URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/24595>

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2026

ЗМІСТ

<i>Bakumenko Anna</i> The system of public diplomacy of Germany: institutional and normative-legal framework.....	8
<i>Bevzuk Oleh, Kuts Halyna</i> Functioning of Spain's information security system under hybrid threats.....	12
<i>Burkovskyi Danylo, Peresyphkina Iryna</i> Strategies for ensuring information security of the USA and China in contemporary conditions.....	16
<i>Chernyshova Larysa</i> Diplomacy of protection: new formats of international cooperation for ensuring the best interests of the child in the digital environment.....	20
<i>Chmil Olesia, Peresyphkina Iryna</i> The role of Croatia in the system of European and Euro-Atlantic security.....	24
<i>Honcharenko Vladyslav, Peresyphkina Iryna</i> Features of Israel's information security system.....	28
<i>Honcharov Nikita</i> Concepts of «soft power» in the foreign policy of the USA and China.....	31
<i>Hrynets Mykhailo, Peresyphkina Iryna</i> Features of France's information security system.....	35
<i>Ilchenko Liliya</i> Instruments for implementing the European Union's information security.....	39
<i>Kalinchenko Daria</i> The belt and road initiative as an instrument of China's geoeconomic strategy.....	42
<i>Khyzhniak Larysa</i> The idea of preventive diplomacy in the context of sustainable international development.....	44
<i>Kochanov Volodymyr</i> Global challenges of information security in the 21st century: a comparative analysis of the strategies of Ukraine, the United Kingdom, and Finland.....	48
<i>Kolomyts Nazarii</i> Digital transformation and the development of the information society as elements of the international information policy of Ukraine.....	51
<i>Kovalenko Roman</i> Euro-Atlantic aspirations of Ukraine: institutional, political and security aspects.....	55
<i>Kuryliak Viktoriia</i> Italy's soft power: cultural diplomacy, gastronomy and fashion as instruments of influence in the world.....	58
<i>Kylymennyi Artem, Shamraeva Valentyna</i> Public diplomacy of Ukraine in the context of European integration.....	61
<i>Lytvynenko Yeva, Shamraeva Valentyna</i> The role of France in shaping the foreign policy of the European Union.....	65

<i>Miroshnychenko Tetiana, Pysarevskyi Mykola</i> Multilateral diplomacy as a means of solving global problems of humanity.....	68
<i>Moroz Mariia</i> Institutionalizing culture: how South Korea turned soft power into a strategic national asset...	71
<i>Neznamova Sofiia</i> Educational diplomacy as a direction of Ukrainian's international assistance to African countries.....	74
<i>Panasenko Hanna</i> Digital resilience as an element of deterrence strategy: analysis of US and EU approaches to countering cyber campaigns in the context of hybrid threats.....	77
<i>Panova Iryna, Sidorov Mykhailo, Kublyk Vasyl</i> Security dimensions of China's foreign policy strategy: current state and challenges.....	81
<i>Panova Iryna, Sidorov Mykhailo</i> Information security and hybrid diplomacy in the transformation of the global security architecture.....	83
<i>Podlepina Polina</i> Academic mobility as a driver of Ukraine's educational diplomacy and global visibility.....	86
<i>Sidorov Mykhailo, Panova Iryna</i> The evolution of global security paradigms in the era of hybrid and informational conflicts....	90
<i>Sikerina Sofiya</i> Regional dimension of the security strategies of the People's Republic of China.....	92
<i>Sukhostavets Leontii</i> Strategies of the United States and the European Union in the sphere of information warfare: a comparative analysis.....	96
<i>Vinnykova Nataliya, Pysarevskyi Mykola</i> University alliances as an instrument of networked diplomacy and preventive peacebuilding ...	99
<i>Volynets Yana, Kuts Halyna</i> The activities of the OSCE in the context of the transformation of the international order.....	103
<i>Zhukova Arina</i> Hybrid threats in contemporary geopolitics: challenges for Ukraine and institutional counteraction strategies through European integration.....	107
<i>Ахалаїа Діана</i> Космічна програма Європейського Союзу як стратегічний інструмент зовнішньої політики.....	110
<i>Белянчева Злата</i> Глобальна стратегія Китаю: економічна та культурна дипломатія у контексті нового світового порядку.....	114
<i>Біла Вікторія</i> Порівняльний аналіз стратегій цифрової дипломатії ЄС та Китаю.....	117
<i>Виговська Ольга</i> Університети як агенти публічної дипломатії та миробудування: український досвід стійкості під час війни.....	120

<i>Волкова Анна</i> Вплив на сучасні міжнародні відносини політики «сонячного світла» між Південною та Північною Кореєю.....	123
<i>Гадючко Тетяна</i> Цифрова дипломатія Німеччини як інструмент зміцнення інформаційної безпеки України.....	125
<i>Гаркава Марія</i> Міжнародна політика Ватикану на сучасній світовій арені.....	128
<i>Гладкова Аліна</i> Інформаційний вимір міжнародного конфлікту в Кашмірі: сучасні тенденції та перспективи розвитку інформаційної дипломатії.....	131
<i>Глєбова Алла</i> Публічна дипломатія як інструмент стратегічного управління міжнародними комунікаціями.....	133
<i>Гнатенко Вікторія</i> Публічна дипломатія України як інструмент протидії російським культурно-інформаційним впливам.....	136
<i>Горбань Дар'я</i> Екологічна дипломатія Бразилії: між глобальним впливом і національними інтересами.....	139
<i>Гук Максим</i> Роль ІІІ у формуванні позитивного іміджу КНР на сучасних цифрових платформах.....	143
<i>Дрожжин Вадим</i> Ватикан як платформа дипломатичного впливу.....	146
<i>Жукова Єлизавета</i> Дипломатія у східній Європі: постконфліктне відновлення та міжнародна підтримка....	149
<i>Зайко Ігор</i> Політика ЄС у сфері цифрової дипломатії та її значення для України в умовах гібридних загроз.....	153
<i>Зеленська Анастасія</i> Роль кіберсуверенітету в системі національної безпеки США.....	156
<i>Іоффе Ілля</i> Особливості медійної складової цифрової дипломатії держав.....	159
<i>Кадук Наталя</i> Участь в діяльності міжнародних організацій як напрям публічної дипломатії України.	162
<i>Котляров Максим</i> Роль НАТО у забезпеченні інформаційної безпеки в умовах гібридних загроз.....	164
<i>Кріцина Олеся, Чернишова Лариса</i> Культурна дипломатія України як інструмент захисту національної ідентичності.....	166
<i>Литвинчук Анна</i> Стратегії глобальних гравців міжнародної арени: порівняльний аналіз підходів США, ЄС та КНР.....	170

<i>Лошак Павло</i> Стратегія КНР щодо України в умовах російсько-української війни.....	172
<i>Марченко Іван, Чірін Денис</i> Принципи дипломатичної діяльності США в умовах адміністрації Д. Трампа.....	175
<i>Марченко Іван, Болквядзе Софія</i> Роль молоді у формуванні векторів розвитку публічної дипломатії України.....	178
<i>Махотін Тимур</i> Інформаційна зброя в міжнародних конфліктах: виклики для міжнародної безпеки в цифрову епоху.....	181
<i>Милосердна Ірина</i> Освітня дипломатія як стратегія м'якої сили.....	184
<i>Миросєді Ольга</i> «М'яка сила» у світовій політиці: ключові підходи та виклики.....	186
<i>Михайловський Костянтин</i> Трансформація інформаційної безпеки України в умовах європейської інтеграції та гібридної війни.....	190
<i>Мірошниченко Тетяна</i> Етапи розвитку цифрової дипломатії.....	192
<i>Мурадова Владислава</i> Кризова публічна дипломатія України у відносинах з Грузією: між політичним дисонансом і громадською солідарністю.....	195
<i>Острецька Анастасія</i> Вплив спортивної дипломатії як інструменту м'якої сили на формування міжнародного авторитету України.....	199
<i>Панова Ірина, Мелін Богдан</i> М'яка сила в міжнародних відносинах: стратегії та практики публічної дипломатії.....	203
<i>Пархоменко Анна</i> Майбутнє дипломатії: цифрові технології, штучний інтелект і нові формати комунікації.	206
<i>Пересипкіна Ірина</i> Публічна дипломатія України в умовах російсько-української війни: інструменти міжнародної підтримки.....	209
<i>Пефтиц Віра</i> Еволюція американсько-північнокорейських відносин у контексті ядерної проблеми наприкінці ХХ ст.....	213
<i>Романова Катерина</i> Трансформація сучасної системи міжнародних відносин під впливом російсько-української війни.....	216
<i>Сєров Павло</i> Цифрова нерівність країн Європейського Союзу через призму їх стратегій.....	219
<i>Сободєєва Анастасія</i> Сучасні підходи до забезпечення інформаційної безпеки Великої Британії.....	223

<i>Солових Віталій</i> Державна політика у сфері підготовки спеціалістів з публічної дипломатії.....	225
<i>Тищенко Ярослав</i> Інформаційно-психологічні операції в епоху цифрових технологій: трансформація методів у міжнародних збройних конфліктах.....	228
<i>Третяк Віталій</i> Міжнародна політика забезпечення кібербезпеки: пошук глобальних стандартів.....	231
<i>Троян Володимир</i> Перспективи відносин між Ізраїлем та Іраном.....	233
<i>Файєр Олена, Кіриченко Світлана, Лимар Маргарита</i> Міжнародно-правовий аналіз статусу біженців вікової категорії 18-25 років.....	237
<i>Федорова Ганна</i> Трансформація класичної дипломатії в умовах цифровізації: виклики й перспективи.....	240
<i>Фокіна Єлизавета</i> Індустрія відеоігор як новий інструмент м'якої сили держав.....	246
<i>Фомічова Лілія</i> Цифрова дипломатія та штучний інтелект: виклики й інструменти комунікації в системі міжнародної безпеки XXI ст.....	252
<i>Хоменко Наталія</i> Інструменти м'якої сили КНР: освіта, культура та цифрова дипломатія у XXI столітті....	256
<i>Чернявський Сергій</i> Цифрова дипломатія як інструмент зовнішньої політики України в умовах гібридної війни.....	259
<i>Шамраєва Валентина</i> Місце і роль інструментів стратегічної комунікації у відносинах Україна-НАТО.....	261
<i>Шамраєва Валентина</i> Виклики публічної дипломатії в умовах війни та постправди: роль академічної спільноти у протидії дезінформації.....	264
<i>Шарлай Олександра</i> Волонтаристська дипломатія США в умовах ескалації палестино-ізраїльського конфлікту 2025 року.....	267
<i>Шевченко Олександра</i> Глобальне суперництво США та Китаю: геополітичний аспект.....	270
<i>Шульженко Дмитро</i> Інформаційна політика ЄС щодо України в умовах гібридної агресії Росії: цифрова дипломатія та стратегічні комунікації.....	274
<i>Щербина Всеволод</i> Україна – Латинська Америка: динаміка економічних, політичних, культурних і гуманітарних зв'язків у період російсько-української війни.....	276

THE SYSTEM OF PUBLIC DIPLOMACY OF GERMANY: INSTITUTIONAL AND NORMATIVE-LEGAL FRAMEWORK

Bakumenko Anna Oleksandrivna,
student of the 2nd year of the UV-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
anna.bakymenko2018@gmail.com

Public diplomacy, as a soft power instrument of international relations, has become an essential element of foreign policy strategies across the globe. Germany, as one of the leading European democracies and a key actor in the European Union, has developed a sophisticated system of public diplomacy grounded in institutional coordination, legal frameworks, and normative principles that reflect both its historical experience and its contemporary global aspirations. The relevance of analyzing Germany's public diplomacy system lies in its effectiveness in promoting democratic values, intercultural dialogue, and European solidarity, particularly amid the challenges of globalization, hybrid threats, and disinformation campaigns [1]. Moreover, in the twenty-first century, when digital communication, cultural influence, and reputation management determine a country's image, the German approach offers valuable insights into how public diplomacy can function as an instrument of trust-building and international cooperation. To begin with, Germany's public diplomacy is deeply rooted in its post-World War II transformation and the need to rebuild international confidence. From the very start of the Federal Republic of Germany's existence, the foreign policy of the state was inseparable from the task of regaining moral legitimacy and integrating into the community of democratic nations. Hence, the institutional framework of German public diplomacy evolved as part of its broader foreign policy architecture. The Federal Foreign Office (Auswärtiges Amt) serves as the central coordinating body for public diplomacy activities. It formulates strategic priorities, funds projects, and ensures coherence between governmental and non-governmental actors [3]. However, the uniqueness of the German model lies in the extensive involvement of semi-independent institutions, cultural foundations, and media organizations that operate at arm's length from the state, ensuring credibility and pluralism.

Among the most prominent institutions is the Goethe-Institut, founded in 1951, which plays a pivotal role in promoting the German language and culture worldwide. With more than 150 branches in over 90 countries, the Goethe-Institut acts as both a cultural ambassador and a facilitator of intercultural understanding [2]. Through exhibitions, language courses, and cultural events, it shapes a modern and positive image of Germany as an open, innovative, and tolerant society. The DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst), or German Academic Exchange Service, is another

key institution that enhances Germany's soft power by supporting international academic cooperation. By offering scholarships to foreign students, researchers, and academics, the DAAD contributes to building long-term networks of influence and mutual trust [1]. It is no coincidence that thousands of leaders in science, politics, and culture around the world have studied in Germany thanks to DAAD programs, creating informal diplomatic bridges that endure for decades [2].

Equally important is the Goethe Forum for International Cultural Policy, a platform that facilitates dialogue between cultural policymakers, artists, and academics. It reflects Germany's belief that culture and dialogue are not merely tools of influence but also essential elements of democratic coexistence [6]. Furthermore, media institutions such as Deutsche Welle (DW), Germany's international broadcaster, perform a vital function in the realm of informational diplomacy. Broadcasting in 32 languages, DW not only informs global audiences about German perspectives but also promotes freedom of expression and independent journalism [1]. In this sense, DW's activity aligns with the EU's broader normative agenda of supporting media freedom and combating disinformation [5]. Germany's political foundations (Stiftungen) represent another distinct element of its public diplomacy system. These organizations, such as the Konrad Adenauer Foundation, the Friedrich Ebert Foundation, and the Heinrich Böll Foundation, serve as transnational networks for political education, civic development, and democratic promotion. Operating in more than 100 countries, they organize training programs, research projects, and seminars that encourage democratic governance and rule of law [1]. The political foundations function independently of direct government control, yet they are financed largely through public funds, which exemplifies Germany's hybrid approach to public diplomacy: state-supported, but pluralistic and decentralized [4].

The normative and legal framework underpinning this system is based on both domestic legislation and international commitments. At the national level, the Basic Law of the Federal Republic of Germany (Grundgesetz) establishes freedom of expression, cultural autonomy, and the right to education, principles that inform the spirit of public diplomacy. Moreover, the Act on Foreign Cultural and Educational Policy (Auswärtige Kultur- und Bildungspolitik) provides the legal foundation for international cultural cooperation [3]. This policy framework is guided by the three pillars defined by the Federal Foreign Office: promoting the German language, fostering cultural exchange, and sharing knowledge [4]. Each of these pillars reinforces Germany's image as a responsible global partner that values dialogue and mutual understanding.

On the international level, Germany's participation in organizations such as the European Union, the UNESCO, and the Council of Europe further shapes its public diplomacy strategy [1]. Within the EU, Germany supports joint initiatives like the

European External Action Service's Strategic Communication Task Force, which aims to counter disinformation and promote European values. Through UNESCO, Germany advocates for cultural diversity and heritage protection, as seen in its contributions to the World Heritage Program and its role in hosting cultural dialogues during the 2021-2023 UNESCO «Futures of Education» initiative [4]. Thus, the German approach integrates national interests with broader European and global objectives. Recent years have witnessed an expansion of digital and strategic communication tools in German public diplomacy. The «Review 2014» process, launched by then-Foreign Minister Frank-Walter Steinmeier, emphasized that diplomacy in the digital age must be transparent, participatory, and innovative [1]. Consequently, the Federal Foreign Office and partner institutions have increasingly used social media, online campaigns, and digital storytelling to engage foreign publics [5]. For example, the #GermanyInTheWorld campaign highlights Germany's contributions to global peacekeeping, climate protection, and humanitarian aid [3]. During the COVID-19 pandemic, virtual cultural initiatives, such as online exhibitions by Goethe-Institut or digital lecture series by DAAD, ensured the continuity of intercultural dialogue despite physical restrictions [2]. At the same time, Germany's public diplomacy faces new challenges. The rise of populism, geopolitical rivalries, and hybrid information warfare has forced German institutions to adapt. The Federal Foreign Office's «Strategic Communication and Digital Diplomacy Unit», established in 2020, coordinates responses to disinformation and manipulative narratives targeting Germany's reputation [4]. For instance, during the 2022 Russian invasion of Ukraine, Germany intensified its communication strategy to explain its foreign policy decisions and humanitarian assistance, both domestically and abroad [3]. Initiatives such as the «Alliance for Multilateralism», co-founded by Germany and France, exemplify how public diplomacy can defend the principles of international law and cooperative order against authoritarian tendencies [1].

Equally noteworthy is Germany's cultural diplomacy in the Global South. Through programs like «Afrika-Kompetenzzentrum» (Africa Competence Center) and the «CrossCulture Programme», Germany promotes professional exchange, capacity-building, and sustainable partnerships [5]. These initiatives are not limited to cultural events but also encompass social innovation, women's empowerment, and digital literacy, thus expanding the scope of public diplomacy beyond traditional spheres [6]. In Latin America, Germany supports projects on renewable energy and climate policy, strengthening its image as a leader in sustainable development and environmental diplomacy [3]. In essence, the German system of public diplomacy reflects a complex interplay of institutional coherence, normative orientation, and adaptive flexibility. It combines governmental direction with non-state participation, ensuring both credibility and democratic accountability. Furthermore, Germany's commitment to

multilateralism, cultural dialogue, and knowledge exchange serves as the ethical backbone of its soft power. The normative-legal framework, rooted in both national legislation and international norms, legitimizes these efforts and embeds them within the broader vision of a rules-based international order.

To conclude, Germany's public diplomacy stands as a model of how a democratic state can exercise influence not through coercion, but through persuasion, partnership, and respect. Its institutional network, ranging from the Federal Foreign Office to the Goethe-Institut, DAAD, Deutsche Welle, and political foundations, demonstrates a multi-dimensional approach to engagement with the world. And indeed, as global challenges intensify, from climate change to digital misinformation, the German experience underscores a timeless truth: effective public diplomacy is not about projecting power alone, but about creating mutual understanding, trust, and shared responsibility for the global common good.

References:

1. Anheier H.K., Knudsen M.S., List R. Soft Power and the New Geopolitics: Germany in Comparative Perspective. Stuttgart: ifa, 2023. URL: https://opus.bsz-bw.de/ifa/files/974/2023_Anheier-Knudsen-List_ECP_CompReport_EN.pdf (Last accessed: 11.11.2025)
2. Annual Report 2023/2024. *Goethe-Institut*. München, 2024. URL: <https://www.goethe.de/en/uun/pub/jah.html>
3. Diplomatie für Nachhaltigkeit: Bericht 2024. *Auswärtiges Amt*. 2024. URL: https://www.auswaertiges-amt.de/resource/blob/2667022/62db80d57375ec83559bdc5004d99895/nachhaltigkeit_sbericht2024-data.pdf (Last accessed: 11.11.2025)
4. Diplomatie für Nachhaltigkeit: Nachhaltigkeitsbericht 2024. *Auswärtiges Amt*. Berlin, 2024. 68 s. URL: https://www.auswaertiges-amt.de/resource/blob/2667022/62db80d57375ec83559bdc5004d99895/nachhaltigkeit_sbericht2024-data.pdf (Last accessed: 11.11.2025)
5. Diplomatie für Nachhaltigkeit: Nachhaltigkeitsbericht 2024. *Auswärtiges Amt*. Berlin, 2024. 124 s. URL: https://www.auswaertiges-amt.de/resource/blob/2667022/62db80d57375ec83559bdc5004d99895/nachhaltigkeit_sbericht2024-data.pdf (Last accessed: 11.11.2025)
6. Ebert J. Resilienz durch Kultur. Das Goethe-Institut positioniert sich in einer neuen Weltordnung. *Politik & Kultur. Zeitung des Deutschen Kulturrates*. 1. April, 2025. URL: <https://politikkultur.de/internationales/resilienz-durch-kultur/> (Last accessed: 11.11.2025)

Науковий керівник: Вінникова Наталія Анатоліївна, професор, завідувачка кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», д.політ.н.

FUNCTIONING OF SPAIN'S INFORMATION SECURITY SYSTEM UNDER HYBRID THREATS

Bevzuk Oleh Romanovich,
student of the 2nd year of the UMIB-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
bevzyuk2020umi11@student.karazin.ua

Kuts Halyna Mykhaylivna,
Professor of the Department of International Relations
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V. N. Karazin Kharkiv National University,
halyna.kuts@karazin.ua

In the contemporary international environment, the issue of information security has become one of the key elements of national stability and sovereignty. The relevance of analyzing Spain's information security system under hybrid threats is determined by the rapid evolution of the digital sphere, the growing dependence of societies on cyberspace, and the increasing number of complex, multi-layered attacks that combine cyber, informational, and political components [1]. Indeed, hybrid threats, those that blend conventional military pressure, disinformation, cyberattacks, and economic or diplomatic manipulation, have become a defining feature of XXI century conflicts. Spain, as a member of both the European Union and NATO, faces a dual challenge: protecting its own information space while contributing to collective Euro-Atlantic security mechanisms [6]. Consequently, the study of how Spain adapts its national security architecture, institutional framework, and strategic doctrines to such challenges is not merely relevant but crucial for understanding broader European resilience in the digital age.

Spain's approach to information security is based on a comprehensive vision that integrates technological, legal, and social dimensions. The Spanish National Security Strategy of 2021 identifies cyberspace as one of the main domains of national interest, emphasizing the need for coordination among state institutions, private companies, and citizens [6]. Notably, the strategy highlights the interdependence of cybersecurity and information integrity, recognizing that attacks on critical infrastructure are often accompanied by disinformation campaigns designed to undermine public trust. This duality, technological and cognitive, lies at the heart of Spain's contemporary information security policy. To operationalize these principles, Spain established several specialized bodies. Among them, the National Cybersecurity Institute (INCIBE), founded in 2006 and headquartered in León, plays a central role [4]. INCIBE functions as the national computer emergency response team for citizens and private entities (CERTSI), providing early warning systems, threat analysis, and public

awareness campaigns. Parallel to this, the National Cryptologic Centre (CCN) operates within the National Intelligence Centre (CNI), focusing on the protection of classified information, government networks, and coordination with NATO's Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence in Tallinn [4]. The synergy between INCIBE and CCN illustrates Spain's dual emphasis on civil and governmental protection, ensuring that both public and private sectors are covered by the national cybersecurity architecture.

However, one cannot discuss information security today without addressing the cognitive dimension of hybrid warfare – disinformation, fake news, and influence operations. Spain, like many European democracies, has been targeted by coordinated information manipulation, especially around politically sensitive events. For instance, during the Catalan independence referendum of 2017, Spain experienced waves of disinformation allegedly originating from both domestic and foreign actors, aiming to amplify social polarization and delegitimize state institutions [3]. This episode demonstrated how hybrid threats exploit open societies' vulnerabilities, not merely through hacking but through narrative warfare. As a result, Spain has prioritized counter-disinformation strategies within its broader security framework. In response, the Spanish government launched the «Pact against Disinformation» in cooperation with the European Commission, aligning national efforts with the EU Action Plan against Disinformation [3]. The creation of the Permanent Commission against Disinformation under the Ministry of the Presidency further institutionalized this agenda. The commission monitors information flows, coordinates with social media platforms, and issues reports to the European External Action Service's East StratCom Task Force. Moreover, Spain participates in the European Digital Media Observatory (EDMO) through academic and media partners such as the Universidad de Navarra and Maldita.es, which contribute to fact-checking and media literacy initiatives [3]. The inclusion of civil society actors in this process underlines Spain's belief that the fight against hybrid threats is not purely a matter of state power but of social resilience and democratic culture.

Furthermore, Spain's legal framework has evolved to reflect the growing complexity of hybrid risks. The Law on National Security (2015) and subsequent reforms define information security as a strategic priority, integrating cyberdefense into national security planning [6]. Meanwhile, the Cybersecurity Strategy 2019–2022, revised again in 2023, sets out operational goals such as improving critical infrastructure protection, developing national incident-response capabilities, and promoting international cooperation [4]. Significantly, Spain's membership in the EU Agency for Cybersecurity (ENISA) and its participation in NATO's Cyber Rapid Reaction Teams demonstrate how national measures are complemented by supranational frameworks [7]. After all, hybrid threats rarely respect borders. The practical functioning of Spain's system can be observed in several notable cases. A

striking example occurred in March 2021, when Spain's Employment Service (SEPE) was hit by a large-scale ransomware attack, temporarily paralyzing services for millions of citizens [2]. The rapid coordination between INCIBE, the Ministry of Labour, and private cybersecurity firms limited the damage and restored functionality within days. This case served as a real-life test of Spain's crisis-management mechanisms and proved the value of the National Cybersecurity Incident Response Protocol adopted earlier [4]. Another illustrative case involves Spain's cooperation with the European Cybersecurity Industrial, Technology and Research Competence Centre (ECCC), established in 2023 [6]. Spain's digital transformation agenda, «España Digital 2026» – links economic modernization with secure digital infrastructure, underlining that cybersecurity is not only a defense issue but also an economic and innovation priority [1].

Still, challenges remain. Spain faces a growing shortage of skilled cybersecurity professionals, particularly in the public sector [2]. The human-capital gap is exacerbated by the speed of technological change and the sophistication of adversaries who employ artificial intelligence, deepfakes, and social-engineering tactics [1]. The Spanish government has responded by launching educational programs such as CyberCamp and INCIBE Academy, which aim to raise awareness and train specialists [4]. These initiatives, however, must be supported by sustainable investment and closer cooperation between academia, industry, and government. Additionally, Spain's geographic position makes it a strategic communications hub between Europe, Africa, and Latin America, which increases both its opportunities and risks. The submarine cable networks landing in Spain, including the 2Africa and Grace Hopper cables, are vital for global internet connectivity. Protecting them from sabotage or espionage is a top priority. Hybrid threats in this context may not always appear as open attacks; sometimes they manifest as covert influence through economic dependencies or technological monopolies. Therefore, Spain has been aligning its 5G network security policy with the EU's «toolbox» approach to ensure that foreign vendors meet security standards [7]. On a broader level, Spain actively supports international cooperation against hybrid threats. It contributes to NATO's Hybrid Analysis Branch and participates in joint exercises such as Locked Shields, where Spanish teams consistently rank among the best [4]. Moreover, through the Ibero-American Cybersecurity Network, Spain extends its expertise to Latin American partners, promoting a shared culture of information resilience across the Spanish-speaking world [5]. This international engagement reflects Spain's strategic understanding that hybrid threats are global in nature and require collective deterrence [1].

Spain's information security system functions as a multi-layered mechanism combining technological protection, institutional coordination, legal frameworks, and societal awareness. The country's experience underlines several lessons of general

importance. First, hybrid threats must be approached comprehensively, technology alone cannot ensure security without public trust and informed citizens. Second, the fusion of national efforts with European and transatlantic structures significantly enhances resilience [6]. And finally, as information warfare increasingly targets perception and identity, democratic societies must defend not only their networks but also their narratives. Thus, Spain's evolving model, based on cooperation between government, business, and civil society, offers a valuable example of adaptive governance under hybrid pressure. It shows that information security in the 21st century is not a static defense line but a dynamic process of learning, coordination, and innovation [1]. Indeed, in a world where data have become both weapon and shield, Spain's commitment to secure, transparent, and democratic information space stands as a testament to the enduring strength of European values and collective security [5].

References:

1. Bayerl P.S. Navigating the complex nexus: cybersecurity in political landscapes. *arXiv*. 2023. URL: <https://arxiv.org/abs/2308.08005>
2. Beek C. Spain and Portugal Face Cybersecurity Crisis. *Cybersec*. 2025. URL: <https://www.cybersec-365.com/articles/darkness-and-digital-danger-spain-and-portugal-face-cybersecurity-crisis> (Last accessed: 10.11.2025)
3. Disinformation in the Digital Age (English report). *Oficina C (Spanish Government)*. 14.12.2023. URL: https://www.oficinac.es/sites/default/files/informes/OFICINAC_desinformaci%C3%B3n_20231214_web_english_0.pdf (Last accessed: 10.11.2025)
4. Informe de Ciberamenazas y Tendencias. *CCN-CERT (Centro Criptológico Nacional)*. Edición 2024. Madrid, 2024. URL: <https://www.ccn-cert.cni.es/es/informes/informes-ccn-cert-publicos/7274-ccn-cert-ia-04-24-ciberamenazas-y-tendencias-edicion-2024/file.html> (Last accessed: 10.11.2025)
5. Joint Statement on the Second U.S.–Spain Cyber and Digital Dialogue. *U.S. Department of State*. 2024. URL: <https://2021-2025.state.gov/joint-statement-on-the-second-u-s-spain-cyber-and-digital-dialogue/> (Last accessed: 10.11.2025)
6. National Cybersecurity Strategies – Interactive Map (Spain NCSS and updates). *ENISA*. 2024–2025. URL: <https://www.enisa.europa.eu/topics/national-cyber-security-strategies/ncss-map/national-cyber-security-strategies-interactive-map/strategies> (Last accessed: 10.11.2025)
7. NIS2 Directive – Directive (EU) 2022/2555 on measures for a high common level of cybersecurity across the Union. *ENISA*. OJ L 333, 27.12.2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj/eng> (Last accessed: 10.11.2025)

Науковий керівник: Куц Галина Михайлівна, професор кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», д.політ.н., професор.

STRATEGIES FOR ENSURING INFORMATION SECURITY OF THE USA AND CHINA IN CONTEMPORARY CONDITIONS

Burkovskiy Danylo Andriiovych,
student of the 2nd year of the UMIB-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
burkovski.danil@icloud.com

Peresyphkina Iryna Valentynivna,
Associate Professor of the Department of International Relations
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V. N. Karazin Kharkiv National University,
iryna.peresyphkina@karazin.ua

In the twenty-first century, information security has become one of the central pillars of national power, shaping states' abilities to protect critical infrastructures, safeguard political processes, and maintain strategic stability. The relevance of studying the strategies of the United States and China stems from several interrelated factors. First, both countries represent leading global actors whose competition increasingly unfolds in the information domain, encompassing cyberspace, digital technologies, artificial intelligence, and the global communication order. Second, the intensification of cyberattacks, disinformation campaigns, and technological espionage, coupled with rapid digitalization, has created unprecedented vulnerabilities. Third, modern geopolitical tensions, especially those related to technological decoupling, global supply chains, 5G deployment, and competition in AI, highlight the necessity of understanding how the USA and China conceptualize and implement information-security measures. Thus, the comparative analysis of their strategies is not only academically relevant, but also practically important for policymakers, scholars, and societies navigating an increasingly contested information environment [5].

Indeed, the United States approaches information security primarily through the lens of safeguarding democratic processes, critical technological infrastructure, and national defense systems. The American model is inherently multi-layered. At its core lies the idea that security must be ensured through collaboration between the state, private technology companies, and civil society. This principle is articulated, for example, in the National Cybersecurity Strategy 2023, which emphasizes shared responsibility for digital resilience [1]. The document outlines several priorities: enhancing federal cybersecurity standards, promoting secure-by-design technologies, disrupting cyber threats before they reach U.S. networks, and deepening international alliances to defend the open, global Internet. To illustrate, after the 2020 SolarWinds attack, one of the most sophisticated supply-chain breaches in history, the U.S. government dramatically expanded its monitoring and response mechanisms. The

Cybersecurity and Infrastructure Security Agency (CISA) introduced real-time threat-sharing platforms enabling rapid exchange of indicators of compromise between government units and private corporations. This level of cooperation, unusual for traditional security domains, reflects the distributed nature of digital vulnerability in the American context [7]. Moreover, the United States prioritizes protection from external interference in democratic elections. Following the experiences of 2016 and 2020, when Russian, Iranian, and Chinese actors allegedly attempted to influence public opinion through coordinated information operations, Washington intensified actions aimed at combating disinformation. For instance, the Department of Homeland Security enhanced partnerships with social media platforms to identify coordinated campaigns, while the State Department's Global Engagement Center developed analytical capabilities to counter foreign propaganda. This approach underscores a broader American belief: that information security is inseparable from the integrity of democratic institutions and norms [6]. Notably, the U.S. also promotes global norms of responsible state behavior in cyberspace, advocating for human rights online, unhindered data flows, and transparent governance structures [4].

Contrastingly, China adopts a markedly different – indeed, almost opposite – philosophical and strategic framework for ensuring information security. Rooted in the concept of «national cyber sovereignty», the Chinese model views cyberspace as a domain that must be strictly controlled by the state to preserve social stability, political cohesion, and ideological purity. Therefore, China's approach is highly centralized. The Cybersecurity Law (2017), the Data Security Law (2021), and the Personal Information Protection Law (2021) collectively form a comprehensive regulatory architecture governing data flows, digital platforms, AI development, and cross-border information transfers. Through institutions such as the Cyberspace Administration of China (CAC), the state exercises direct oversight over online content, enforces censorship, and monitors digital activities to prevent perceived threats, including political dissent, foreign influence, and hostile information campaigns [2]. Furthermore, China invests heavily in building technological self-sufficiency to reduce dependence on foreign digital ecosystems. The «Great Firewall», a complex system of filters and surveillance technologies, functions as both a defensive and ideological tool, aiming to eliminate external risks and shape the domestic information environment. Additionally, China's Digital Silk Road, a component of the Belt and Road Initiative, demonstrates the external dimension of its information-security strategy. Through exporting digital infrastructure, such as 5G networks, cloud services, and surveillance technologies – to countries in Asia, Africa, and Latin America, China expands its geopolitical influence while also promoting an alternative governance model centered on state control and data sovereignty [3]. As some analysts note, Beijing's strategy

combines technological innovation with political supervision, offering other states a template for centralized digital governance [5].

Despite stark differences, both the U.S. and China recognize the growing relevance of artificial intelligence for national security. However, their strategies diverge substantially. The United States seeks to integrate AI into defense, intelligence analysis, and early-warning systems while ensuring that ethical principles, such as transparency and accountability, are embedded into AI development [1]. For example, the Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA) is investing in explainable AI systems capable of supporting decision-making in critical operations without undermining human oversight. Conversely, China's AI strategy, articulated in the Next Generation Artificial Intelligence Development Plan (2017), aims to make the country the global leader in AI by 2030. Beijing prioritizes the use of AI in surveillance, social management, and military modernization. Tools such as facial-recognition systems, smart-city monitoring centers, and predictive-policing algorithms illustrate how China's information-security priorities intertwine with domestic governance and control [2]. Another noteworthy dimension is the competition over global technological standards. The United States promotes open, interoperable, and market-driven digital systems, pushing back against Chinese efforts to set new norms through organizations like the International Telecommunication Union. The debate over Huawei's participation in 5G networks vividly illustrates this contestation. While China promotes its 5G infrastructure as efficient and cost-effective, the U.S. warns that such systems carry strategic risks, including potential backdoor access for espionage [3]. As a result, the United States has encouraged allies, from Japan to the United Kingdom, to restrict the use of Chinese equipment in critical networks, thereby embedding information security into broader geopolitical alliances [4]. Interestingly, both states increasingly recognize the importance of resilience. The United States, for example, invests in cyber-education and workforce development, acknowledging that human capital is essential for digital defense. China, meanwhile, advances national awareness campaigns about digital hygiene and enforces strict regulations on platform companies to ensure data protections. Yet, the underlying motivations differ: the U.S. focuses on strengthening societal resilience and economic competitiveness, whereas China emphasizes state control and social order [7].

In conclusion, strategies for ensuring information security in the United States and China reflect fundamentally divergent political systems, values, and geopolitical ambitions. The U.S. seeks to protect an open, democratic, and globally integrated digital environment through collaboration, transparency, and international norms. China, meanwhile, prioritizes cyber sovereignty, centralized control, and technological self-reliance, promoting a model where information security is inseparable from regime stability and ideological governance. Nevertheless, both states undeniably

shape the future of global cyber norms. Therefore, understanding their strategies is crucial, not only for academic analysis but also for anticipating the future architecture of international security in an era where information has become both a tool of power and a battlefield of its own.

References:

1. Білоусов О., Татаки Д., Татаки О. Міжнародна інформаційна безпека в США. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2023. Т. 15, № 2. С. 82–89. DOI: <https://doi.org/10.15421/352346>
2. Голянич Б. Зовнішні ризики безпеки Китаю: прогнози та сценарії розвитку. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2023. №48. С. 74–84. <https://doi.org/10.31861/mhpi2023.48.74-84>
3. Копійка М. «Гостра сила» у стратегії інформаційної безпеки Китаю. *Міжнародні відносини, громадські комунікації та регіональні студії*. 2020. № 1 (7). С. 68-80. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2020-01-68-80>
4. Пирожик О. Про необхідність використання Україною позитивного досвіду США з питань розбудови системи інформаційної безпеки. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2021. № 2. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2021.2.07>
5. Підберезних І.Є. Політика балансування забезпечення національної безпеки США, Китаю та Країн Південно-східної Азії. *Юридична наука*. 2020. №10(112). С. 5-12. <https://doi.org/10.32844/2222-5374-2020-112-10.01>
6. Ржевська Н. Сучасна інформаційна політика: досвід США для України. *Політична культура та ідеологія*. 2024. №1 (7). DOI: <https://doi.org/10.53317/2786-4774-2024-1-4>
7. Саранча В., Шабуніна В., Тур О. Управління інформаційною безпекою: американський досвід. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2023. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2023.290991>

Науковий керівник: Пересипкіна Ірина Валентинівна, доцент кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», к.політ.н., доцент.

DIPLOMACY OF PROTECTION: NEW FORMATS OF INTERNATIONAL COOPERATION FOR ENSURING THE BEST INTERESTS OF THE CHILD IN THE DIGITAL ENVIRONMENT

Chernyshova Larysa

Associate Professor at the Department of International Relations,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
lchernyshova@karazin.ua

In the modern world, where digital transformation has become an integral part of everyday life, diplomacy of protection emerges as an innovative approach to international cooperation aimed at ensuring the rights and interests of children in the digital environment. This concept encompasses the multilateral diplomatic efforts of states, international organizations, and civil society to establish regulatory frameworks and practices that protect children from risks associated with online technologies. This type of diplomacy combines the traditional functions of foreign policy with digital tools and regulatory initiatives.

In the context of global digitalization, diplomacy of protection serves as a mechanism for harmonizing national policies, exchanging best practices, and strengthening international standards to transform the digital environment into a space of opportunities rather than risks for the younger generation. It involves coordinated efforts to respect, protect, and fulfill the best interests of the child in the online environment.

The importance of this approach is determined, first, by technological development – particularly artificial intelligence – which enables large-scale detection of threats while simultaneously generating new ethical challenges that require common rules. Second, by the transnational nature of the digital space: the risks created by platforms and malicious actors do not stop at national borders. Third, by the formation of global standards within the international community and diplomatic efforts to promote these norms, which have direct implications for the protection of children worldwide. According to the International Telecommunication Union, in 2023 more than 5 billion people used the Internet, including 1 billion children, who face risks such as online violence and data manipulation. Within the European Union, diplomacy of protection has become essential in addressing cross-border threats such as cyberbullying, which affects 20–40% of teenagers [8]. In line with UNESCO's Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence, protective measures are designed to safeguard individual rights and promote global stability, as misinformation in digital networks can destabilize societies [4].

International normative documents form the legal foundation of diplomacy of protection. The UN Convention on the Rights of the Child serves as a universal standard guaranteeing the right to protection from exploitation (Article 36) and the right to freedom of expression (Article 13), extending these rights to the digital sphere [2]. The UN Committee on the Rights of the Child's General Comment No. 25 specifies that states must ensure children's participation in shaping digital policies [5]. Within the European context, the Council of Europe's Recommendation CM/Rec(2018)7 establishes the principles of respect, protection, and fulfillment of children's rights online, emphasizing international cooperation to combat risks such as online violence [6]. The EU Digital Services Act (DSA) requires platforms to assess systemic risks for minors (Article 34) and prohibits profiling for advertising purposes (Article 28), thus promoting cross-border data accountability [3]. Similarly, the EU Artificial Intelligence Act classifies AI systems that affect children as high-risk, requiring impact assessments on fundamental rights (Article 9) [7]. Moreover, the OECD Recommendation on Children in the Digital Environment (OECD/LEGAL/0389) highlights the importance of ethical design to prevent manipulative practices [9]. Together, these instruments not only regulate digital interactions but also foster new forms of international cooperation-such as joint EU-UN initiatives-aimed at safeguarding children's rights in the evolving digital landscape.

International cooperation in the diplomacy of protection is manifested through various formats, where the integration of efforts by member states and international organizations ensures a comprehensive system of child protection. One of the key examples is the Better Internet for Kids (BIK+) Strategy, adopted by the European Commission in 2022 in accordance with the Digital Services Act (DSA), which coordinates the actions of 27 EU countries to create a safer online environment. BIK+ includes a network of Safer Internet Centres, which conduct educational campaigns and operate hotlines for children, reaching more than one million students annually [1]. This represents a format of multilateral cooperation, where states exchange best practices and harmonize approaches to online child safety.

International cooperation is also implemented within the framework of UNICEF's "AI for Children" initiative, which involves 193 countries and aims to promote the ethical use of artificial intelligence to ensure the best interests of children. Within the EU, this approach is integrated into the Artificial Intelligence Act (AI Act), where states cooperate to assess the impact of AI on children's rights. This practice includes joint research, such as the European Commission's Joint Research Centre (JRC) report on the impact of social media on adolescents' mental health.

The European Digital Media Observatory (EDMO), established in 2020, also plays a crucial role in the EU. It focuses on combating disinformation that affects children by coordinating fact-checkers from 27 countries and providing verified data

to support the implementation of the DSA. EDMO also cooperates with the Council of Europe, particularly in conducting media literacy training programs. For example, the Council of Europe’s “Digital Citizenship Education” project is integrated with BIK+, covering 47 countries and emphasizing children’s participation in digital policy-making.

Global frameworks such as the Paris Agreement do not directly address children but influence diplomacy of protection through climate-related aspects, as digital technologies contribute to children’s environmental education. In the European Union, this aligns with the European Green Deal, where initiatives like AI for Climate engage children in digital environmental monitoring projects.

The enhancement of global standards for child protection in the digital environment is achieved through the EU’s cooperation with the OECD, where 38 countries exchange best practices in ethical design to prevent digital addiction. Within the EU, these principles are implemented through the Digital Services Act (DSA), which requires large online platforms – including Meta – to conduct risk assessments for minors and to introduce specific safeguards, such as the prohibition of profiling children for advertising purposes.

Thus, the diplomacy of protection in the digital environment is emerging as a new paradigm of international cooperation, combining the principles of human rights, digital governance, and technological ethics. It goes beyond traditional diplomacy, acquiring an interdisciplinary nature in which states, international organizations, technology companies, and civil society jointly work to guarantee the best interests of the child. International initiatives and partnerships exemplify the practical implementation of diplomacy of protection through the exchange of experience, educational programs, and coordinated policymaking. These forms of collaboration demonstrate that diplomacy in the sphere of child protection is no longer limited to declarations – it has become a tool for building a safe, inclusive, and ethically oriented digital environment.

The European Union has established a systemic model of digital diplomacy of protection, which combines legal regulation, intergovernmental coordination, and educational policy. These instruments not only define safety standards but also create mechanisms of shared governmental responsibility. The EU’s cooperation with the OECD demonstrates a commitment to the global unification of digital ethics standards, particularly regarding the ethical design of digital products, the prevention of dependency, and the avoidance of manipulative practices targeting children. Thus, the effectiveness of diplomacy of protection in the digital era depends on the ability of states to coordinate actions, integrate digital ethics into development policies, and transform risks into opportunities in order to ensure a sustainable and safe digital environment for future generations.

References:

1. Better Internet for Kids (BIK+). European Commission portal. URL: https://better-internet-for-kids.europa.eu/en?utm_source=chatgpt.com (Last accessed: 04.11.2025).
2. Convention on the Rights of the Child. General Assembly resolution 44/25. 20 November 1989. United Nations Human Rights Office of the High Commissioner (OHCHR). URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child> (Last accessed: 08.11.2025).
3. DSA Regulation (EU) 2022/2065. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj> (Last accessed: 05.11.2025).
4. Ethics of Artificial Intelligence. UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/en/artificial-intelligence/recommendation-ethics> (Last accessed: 07.11.2025).
5. General comment No 25, 2021, on children's rights in relation to the digital environment. Committee on the Rights of the Child, UN. 2 March 2021. URL: <https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/general-comment-no-25-2021-childrens-rights-relation> (Last accessed: 06.11.2025).
6. Guidelines to respect, protect and fulfil the rights of the child in the digital environment. Recommendation CM/Rec(2018)7 of the Committee of Ministers. Council of Europe. URL: https://rm.coe.int/guidelines-to-respect-protect-and-fulfil-the-rights-of-the-child-in-th/16808d881a?utm_source=chatgpt.com (Last accessed: 07.11.2025).
7. High-level summary of the AI Act. 27 Feb, 2024. URL: https://artificialintelligenceact.eu/high-level-summary/?utm_source=chatgpt.com (Last accessed: 07.11.2025).
8. Ossa FC, Jantzer V, Neumayer F, Eppelmann L, Resch F, Kaess M. Cyberbullying and School Bullying Are Related to Additive Adverse Effects among Adolescents. *Psychopathology*. 2023. №56 (1-2). P. 127-137. DOI: 10.1159/000523992.
9. Recommendation of the Council on Children in the Digital Environment, OECD/LEGAL/0389. OECD. 2025. URL: <https://legalinstruments.oecd.org/public/doc/272/272.en.pdf> (Last accessed: 08.11.2025).

THE ROLE OF CROATIA IN THE SYSTEM OF EUROPEAN AND EURO-ATLANTIC SECURITY

Chmil Olesia Yevhenivna,
student of the 2nd year of the UV-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
chmil2020umi12@student.karazin.ua

Peresyphkina Iryna Valentynivna,
Associate Professor of the Department of International Relations
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V. N. Karazin Kharkiv National University,
iryna.peresyphkina@karazin.ua

In the contemporary geopolitical landscape, the role of Croatia in the system of European and Euro-Atlantic security has acquired growing significance. This relevance is conditioned by several factors, its geographical location at the crossroads of Central Europe, the Balkans, and the Mediterranean; its historical experience of conflict and transition; and its strategic participation in both the European Union and the North Atlantic Treaty Organization (NATO). As security challenges in Europe have become increasingly multidimensional, ranging from hybrid threats and cyberattacks to migration crises and energy security, Croatia's contribution to regional stability and integration processes has become both practical and symbolic [1]. Moreover, as the European security order faces ongoing transformation due to Russia's aggression against Ukraine and global systemic competition, the smaller EU and NATO members, such as Croatia, demonstrate how medium-sized states can play a meaningful role in collective defense, crisis management, and regional cooperation [4].

To begin with, Croatia's path toward European and Euro-Atlantic structures was neither easy nor instantaneous. Emerging from the violent disintegration of Yugoslavia in the early 1990s, Croatia had to rebuild its political institutions, military capabilities, and foreign policy identity almost from scratch. The wars of the 1990s taught Croatia the fundamental importance of international alliances, collective defense, and integration into democratic institutions. The country's membership in NATO in 2009 and its accession to the EU in 2013 symbolized its full inclusion into the Western security and political community [5]. However, these milestones were not merely formal achievements. They represented a strategic transformation of Croatia from a post-conflict society to a proactive contributor to peacekeeping operations, regional stabilization, and Euro-Atlantic cooperation.

Indeed, within NATO, Croatia has proven to be a responsible ally. It participates in collective defense and crisis-management missions, including those in Afghanistan, Kosovo, and Iraq. For example, Croatian troops contributed to the NATO-led mission

in Afghanistan (ISAF and later Resolute Support), providing both military and police training to local forces. In Kosovo, as part of the KFOR mission, Croatian contingents helped maintain peace and stability in a region still marked by ethnic tensions and fragile governance. Furthermore, Croatia's involvement in NATO's enhanced forward presence in Lithuania and other eastern flank operations underscores its solidarity with allies in deterring potential aggression [4]. Through such participation, Croatia reinforces the principle that security in one part of Europe affects the entire continent, a lesson deeply internalized from its own past. At the same time, within the European Union's Common Security and Defence Policy (CSDP), Croatia has become an active participant in both civilian and military missions. It has contributed personnel to EU operations in Mali, the Central African Republic, and the Mediterranean (Operation IRINI), highlighting its commitment to global stability and maritime security. Moreover, Croatia supports the EU's strategic autonomy agenda, while emphasizing that the EU's defense initiatives should complement, rather than duplicate, NATO structures. This dual engagement in both NATO and EU frameworks places Croatia among the advocates of a comprehensive European security model based on cooperation, interoperability, and shared responsibility [1].

Another crucial dimension of Croatia's role in European and Euro-Atlantic security lies in its regional context. Located in the Western Balkans, Croatia serves as both a bridge and a stabilizing actor in a region still grappling with the legacy of ethnic divisions, weak governance, and external influence. Zagreb has consistently supported the Euro-Atlantic integration of its neighbors: Bosnia and Herzegovina, Montenegro, North Macedonia, and Serbia, arguing that the enlargement process remains one of the most effective tools for maintaining peace and preventing renewed conflicts [4]. Through initiatives such as the Brdo-Brijuni Process and trilateral dialogues with Slovenia and Austria, Croatia promotes political dialogue, economic connectivity, and reconciliation across the Balkans. Its experience in transitioning from war to integration offers a model for others pursuing similar goals [5]. Moreover, Croatia's geographic position on the Adriatic Sea gives it particular importance in maritime security and energy diversification efforts. The development of the Krk LNG terminal, operational since 2021, has enhanced not only Croatia's energy independence but also that of the wider Central and South-Eastern European region. In the context of the EU's strategy to reduce dependence on Russian gas following the invasion of Ukraine, the terminal represents a strategic infrastructure project with continental implications [3]. It allows the import and redistribution of liquefied natural gas to neighboring countries such as Hungary, Slovenia, and Slovakia, strengthening the resilience of the regional energy market. Thus, Croatia contributes to both the physical and economic dimensions of European security.

In addition, Croatia plays a role in addressing non-traditional security challenges, including cyber defense, counterterrorism, and migration management. The country has modernized its armed forces and cyber capabilities in accordance with NATO standards. The establishment of the Croatian Defense Academy «Dr. Franjo Tuđman» and participation in NATO's cyber defense exercises demonstrate its investment in technological preparedness and human capital [5]. On the migration front, Croatia faces the complex task of managing the EU's external borders along the Balkan route. Its membership in the Schengen Area (since 2023) places it on the frontline of Europe's efforts to balance humanitarian principles with border security. Cooperation with Frontex, the European Border and Coast Guard Agency, reflects Croatia's dual commitment to European solidarity and national sovereignty [2]. Equally important is Croatia's responsibility for maritime protection and the management of its eastern Adriatic coastline. The multifunctional analysis of Croatian state bodies involved in maritime control and protection illustrates the complexity of balancing economic, environmental, and defense interests [6]. These efforts directly contribute to the broader framework of EU maritime security and sustainable management of sea routes, particularly in the context of increasing global competition in the Mediterranean.

Yet, challenges remain. Domestic political disputes, periodic tensions with neighboring countries, and the need to modernize military infrastructure can sometimes limit Croatia's strategic effectiveness. Moreover, the influence of external powers in the Balkans, particularly Russia and China, poses new dilemmas for Croatian diplomacy. While Zagreb supports EU sanctions against Russia and backs Ukraine's territorial integrity, it must also navigate the regional sensitivities that arise from historical and economic ties in the area. Similarly, Chinese investment in Croatian infrastructure, such as the Pelješac Bridge, raises broader questions about the balance between economic cooperation and strategic dependence [3]. Nevertheless, Croatia's overall orientation remains firmly anchored in the transatlantic community. Crucially, the war in Ukraine has redefined the security environment in which Croatia operates. The shock of full-scale aggression in 2022 revitalized NATO's purpose and reminded all European nations of the need for resilience and unity. Croatia, despite its limited size, has provided humanitarian assistance to Ukraine, supported EU sanctions packages, and backed the strengthening of NATO's eastern flank [1]. Its diplomatic stance reflects a broader understanding that the defense of international law and the sovereignty of states is not merely a matter of principle but of survival for smaller nations. Indeed, Croatia's own historical memory of aggression and liberation shapes its empathetic approach toward Ukraine's struggle.

In conclusion, Croatia's role in the system of European and Euro-Atlantic security exemplifies how small and medium-sized states can contribute meaningfully

to collective stability through integration, regional engagement, and strategic pragmatism. From its transformation after the Yugoslav wars to its active participation in NATO and EU missions, Croatia has evolved from a security consumer into a security provider. Its strategic location, energy infrastructure, and regional diplomacy amplify its importance within both European and transatlantic frameworks. Furthermore, as new security challenges emerge, hybrid warfare, cyber threats, and climate-related risks, Croatia's commitment to multilateralism and rule-based cooperation remains vital. Ultimately, its experience underscores that European and Euro-Atlantic security is not the privilege of great powers alone but the shared responsibility of all members of the democratic community.

References:

1. Croatia's Accession to the Eurozone and Schengen Area. Security Policy Working Papers. *Austrian Ministry of Defence (BMLV)*. 2024. URL: https://www.bmlv.gv.at/pdf_pool/publikationen/03_2024_sgi_45th_ws_rssee_split_web.pdf (Last accessed: 11.11.2025)

2. Radić G., Mišetić D. *Security of the European Union and the Western Balkan Countries with Corruption and Illegal Migration*. *Security Science Journal*. 2024. Vol. №2. DOI:10.37458/ssj.4.2.11. (Last accessed: 11.11.2025)

3. Šarić M. Croatia's Energy Position in the European Union with Special Reference to the Croatian-Hungarian Relation. *Scholars Journal of Economics, Business and Management*. 2023. Vol. 10. №4. P. 93-99. DOI:10.36347/sjebm.2023.v10i04.004. (Last accessed: 11.11.2025)

4. Security and Stability Scenarios for the Western Balkans. *Clingendael Institute*. The Hague, 2025. URL: https://www.clingendael.org/sites/default/files/2025-03/Clingendael_Security_and_Stability_Scenarios_for_the_Western_Balkans.pdf (Last accessed: 11.11.2025)

5. Strategic Document – Croatia (2022). *Balkan Defence Monitor*. Belgrade: BCBP, 2022. URL: <https://balkandefencemonitor.com/strategic-document-croatia-2022/> (Last accessed: 11.11.2025)

6. Sunko T., Kos S., Mišković T., Dedo M. Multifunctional Analysis of the State Administration Bodies of the Republic of Croatia in the Implementation of Control and Protection of the Rights and Interests in the East Coast of the Adriatic Sea. *The International Journal on Marine Navigation and Safety of Sea Transportation*. 2024. Vol. 18. №4. DOI:10.12716/1001.18.04.25970. (Last accessed: 11.11.2025)

Науковий керівник: Пересипкіна Ірина Валентинівна, доцент кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», к.політ.н., доцент.

FEATURES OF ISRAEL'S INFORMATION SECURITY SYSTEM

Honcharenko Vladyslav Serhiiovych,
student of the 2nd year of the UMIB-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
1986gvs@gmail.com

Peresyphkina Iryna Valentynivna,
Associate Professor of the Department of International Relations
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V. N. Karazin Kharkiv National University,
iryna.peresyphkina@karazin.ua

Israel's information security system represents one of the most advanced, integrated, and adaptive national architectures in the world, and its relevance, especially today, cannot be overstated. In an era when cyber threats evolve at staggering speed, when hybrid warfare transforms traditional notions of attack and defense, and when state and non-state actors increasingly weaponize information, the Israeli experience provides, without exaggeration, a unique case study of resilience, innovation, and strategic foresight. Moreover, against the backdrop of heightened geopolitical tensions in the Middle East, Israel's ability to protect its critical infrastructure, digital sovereignty, and informational stability becomes a decisive factor of national security and a model for other states confronting similar challenges. Notably, the country has cultivated a multidimensional and deeply institutionalized system that synthesizes technology, legislation, intelligence coordination, private-sector partnership, military training, and societal readiness [1; 2]. Thus, exploring its features enriches academic discourse and provides practical insights for policymakers seeking to strengthen their own information-security frameworks.

To begin with, Israel's information security system is anchored in a comprehensive national cyber strategy designed to ensure resilience at both state and societal levels. Remarkably, Israel began developing its cyber defense capabilities long before many Western countries recognized the scale of the threat. The turning point was the 1990s, when the government realized that Israel's growing dependence on digital technologies required centralized management of cyber risks. Consequently, the National Cyber Directorate (INCD) a body directly subordinated to the Prime Minister's Office was established to coordinate all cyber-defense activities [1]. But this is only the tip of the iceberg. The INCD works in close cooperation with the Israel Security Agency (Shin Bet), the Mossad, and the IDF Cyber Command, forming a highly interconnected institutional ecosystem [4]. These institutions maintain continuous information exchange, conduct joint threat assessments, and participate in nation-wide simulations. In addition, the Israeli approach emphasizes the principle of

«national cyber resilience», which implies not merely protecting systems but also ensuring rapid recovery after disruptions. This principle is implemented through the development of detailed incident-response plans, regular stress tests of critical infrastructure, as well as multi-level exercises involving government agencies and private companies. For instance, Israel holds the annual national cyber drill «Lights Out», simulating large-scale attacks on power grids, water supply stations, and financial networks [2]. Such exercises demonstrate Israel’s deep commitment to anticipating worst-case scenarios and enhancing national preparedness.

A crucial feature of the Israeli system is its strong civil-military synergy. Because Israel faces permanent security threats, the IDF plays a central role in producing cyber professionals. Elite units such as Unit 8200 are globally renowned for intelligence collection, cryptographic innovation, and counter-cyber operations. Many veterans of these units later join the private tech sector, creating a continuous flow of expertise and technological breakthroughs [3]. As a result, Israel has become a world-leading hub of cybersecurity startups, hosting more than 15% of global cyber investment thanks to the so-called «military-to-industry pipeline» [5]. This unique model demonstrates how national defense stimulates economic development and technological leadership. Furthermore, the regulatory framework in Israel is rigorous, adaptive, and oriented toward protecting critical infrastructure. The Critical Infrastructure Protection (CIP) regulations require operators of essential services: energy, water, transportation, telecommunications to comply with strict cybersecurity standards that are regularly updated. For example, after several high-profile cyberattacks on water facilities in 2020, the INCD introduced new guidelines for industrial control systems that strengthened authentication, segmentation, and anomaly detection [1]. This adaptability illustrates Israel’s capacity to turn crises into regulatory advancement. Israel also maintains a sophisticated system for detecting and neutralizing disinformation campaigns. Because the country is often targeted by foreign propaganda operations, especially by Iran-associated networks, it has developed advanced AI tools capable of tracking coordinated inauthentic behavior online. One illustrative case occurred in 2023, when Israeli cyber analysts uncovered a large-scale operation aimed at spreading fabricated videos and deepfakes to destabilize public opinion [2]. The rapid identification and suppression of these materials demonstrated the efficiency of Israel’s disinformation-protection mechanisms.

Remarkably, Israel’s approach underscores strong cooperation with the private sector. Many digital infrastructures are operated by private companies; therefore, public-private partnership is a cornerstone of national information security. The government provides intelligence-based alerts, technical support, and mitigation guidelines, while private companies report cyber incidents and participate in national drills [1; 2]. This model enables rapid dissemination of threat information and ensures

unified action during emergencies. Equally important is Israel's global engagement. Cybersecurity threats are inherently transnational; therefore, Israel collaborates actively with the United States, the United Kingdom, Germany, and several Asian countries. For instance, Israel and the U.S. operate a bilateral cyber defense cooperation agreement that facilitates intelligence-sharing and joint training [5]. Moreover, Israel participates in NATO's cyber education programs and in multilateral cybersecurity forums assessing emerging threats and building global resilience [4].

Another noteworthy feature is Israel's emphasis on education and public awareness. Educational programs on digital literacy and cyber ethics are incorporated into school curricula, ensuring that young people understand information security fundamentals from an early age. Universities and technical institutes offer specialized degrees in cyber defense and information systems. Public awareness campaign, conducted regularly by the INCD, inform citizens about phishing, password hygiene, and personal data protection practices [1]. Such societal involvement is vital because human error remains one of the most common vulnerabilities exploited by attackers. Nevertheless, the Israeli model faces several challenges. High digitalization, although beneficial, enlarges the attack surface. Additionally, Israel's geopolitical environment makes it a constant target of state-sponsored cyberattacks, particularly from Iran and affiliated groups [6]. The rapid development of technologies such as AI-generated deepfakes also creates new vulnerabilities demanding continuous adaptation. Still, Israel's culture of innovation and institutional flexibility allows it to remain ahead of many emerging threats [3; 6].

In conclusion, the features of Israel's information security system reflect a complex, dynamic, and strategically integrated model that unites institutional coordination, technological innovation, regulatory strength, military expertise, international cooperation, and societal awareness. Its relevance is amplified by regional tensions and global cybersecurity transformations. The Israeli experience demonstrates that effective information security requires foresight, resilience, and a whole-of-society approach. Consequently, Israel stands among the world's leading states in this field, offering valuable lessons for countries striving to enhance their information-security capacities in the twenty-first century.

References:

1. Annual Report 2022. *Israel National Cyber Directorate*. 2023. URL: https://www.gov.il/BlobFolder/reports/new-annual-reports/en/annual-reports_eng_main-annual-report-2022-eng.pdf (Last accessed: 10.11.2025)
2. Cyber and Information Systems – Annual Report 2024. *State Comptroller of Israel*. 2024. URL: <https://library.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Documents/2024/2024.11-Cyber/EN/2024.11-Cyber-Taktzirim-All-EN.pdf> (Last accessed: 10.11.2025)

3. Freilich C., Cohen M., Siboni G. Israel and the Cyber Threat: How the Startup Nation Became a Global Cyber Power. 2023. 441 p. DOI: 10.1093/oso/9780197677711.001.0001.

4. Israel's National Cybersecurity and Cyberdefense Posture: Policy and Organizations / Cyber Defense Project (CDP). Zürich : Center for Security Studies (CSS), ETH Zürich, 2020. 24 p.

5. Lessons from Israel's Rise as a Cyber Power. *Lawfare*. 2024. URL: <https://www.lawfaremedia.org/article/lessons-from-israel-s-rise-as-a-cyber-power> (Last accessed: 10.11.2025)

6. Matania E., Podhorzer O., Daniel N. The Elusive Presence of Technology in Israel's Strategic Security Thinking. *Strategic Assessment*. 2023. Vol. 25, No. 3. URL: https://www.inss.org.il/wp-content/uploads/2023/01/Adkan25.3_Eng_Matania-et-al.pdf (Last accessed: 10.11.2025)

Науковий керівник: Пересипкіна Ірина Валентинівна, доцент кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», к.політ.н., доцент.

CONCEPTS OF «SOFT POWER» IN THE FOREIGN POLICY OF THE USA AND CHINA

Honcharov Nikita Olehovych,
student of the 2nd year of the UV-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
honcharov2020umv11@student.karazin.ua

The concept of «soft power» has become one of the central analytical categories in contemporary international relations, especially in the context of the United States and China, whose global roles and strategic ambitions continuously shape the international system. Its relevance, therefore, is undeniable: the rivalry between Washington and Beijing is no longer confined to economic or military domains but increasingly unfolds within the sphere of values, narratives, cultural influence, and institutional leadership. Moreover, as global politics becomes more interdependent, and as the information environment grows more competitive, the struggle for hearts and minds becomes as important, if not more so, than traditional hard-power capabilities [3]. Consequently, understanding how soft power is conceptualized and operationalized by both states allows scholars to grasp the deeper mechanisms that structure global governance, shape international norms, and influence the political preferences of diverse societies. In addition, such analysis helps explain numerous

recent foreign-policy trends: from the global rise of Chinese cultural and economic influence to the persistent appeal of American political ideals and institutions [6]. Thus, the study of soft-power concepts in the foreign policy of the USA and China remains highly pertinent.

The term «soft power» was introduced by J.S. Nye, who defined it as the ability to shape the preferences of others through attraction rather than coercion or payments. According to Nye, the main resources of soft power are culture, political values, and foreign policy when they are perceived as legitimate or morally authoritative. The United States has traditionally been regarded as the archetypal soft-power actor, possessing globally influential cultural industries: Hollywood, popular music, digital platforms, as well as prestigious universities, democratic political ideals, and a long tradition of international engagement [3]. However, the conceptual field has broadened significantly since Nye's initial writings, as other actors, most notably China, began to reinterpret and adapt soft-power strategies to their own political systems, worldviews, and foreign-policy needs. Consequently, contemporary research emphasizes that the concept is not monolithic; rather, it reflects different ideological foundations, institutional arrangements, and strategic priorities depending on the actor employing it [5]. In the case of the United States, soft power is deeply interwoven with the country's liberal democratic identity. The US promotes values such as individual freedom, rule of law, free markets, human rights, and open political institutions, presenting them as universally applicable and desirable. For example, the Fulbright Program, created in 1946, continues to serve as a powerful instrument of educational diplomacy, enhancing international academic cooperation and cultivating pro-American elites around the world [6]. Furthermore, American soft power is reinforced by the global dominance of US technology companies: Google, Meta, Microsoft, Apple, which shape global communication norms, digital infrastructure, and patterns of cultural consumption. In addition, the United States actively uses public diplomacy campaigns, cultural exchanges, and the international broadcasting network, particularly Voice of America, to communicate narratives of openness, innovation, and leadership. Importantly, soft power in the US context is also linked to the functioning of international institutions: the Bretton Woods system, NATO, and numerous multilateral initiatives continue to project an image of Washington as a central architect of the world order [3].

China, however, conceptualizes soft power quite differently. Although Chinese scholars acknowledge Nye's definition, they often expand or revise it in accordance with Chinese political culture and strategic goals. For instance, the concept of «cultural confidence» promoted by Xi Jinping highlights the historical depth and uniqueness of Chinese civilization as a source of attraction [1]. Confucianism, collective harmony, and developmental success are presented as alternative normative models to Western liberalism. To operationalize this vision, China has invested heavily in cultural

diplomacy: Confucius Institutes, first established in 2004, now operate in dozens of countries, offering Chinese language courses, cultural events, and academic exchanges [4]. Moreover, the Belt and Road Initiative (BRI) is often characterized as a combination of economic strategy and soft-power tool, as it creates infrastructure networks, offers development partnerships, and expands China's presence across Asia, Africa, Latin America, and parts of Europe. Through BRI, China seeks not only economic benefits but also recognition as a responsible and benevolent global leader [2]. The United States emphasizes universalism: democracy, human rights, and market freedoms are portrayed as principles that transcend national borders. China, by contrast, promotes a principle of «non-interference», sovereignty, and respect for different political systems, positioning itself as a defender of multipolarity and cultural pluralism. This distinction shapes international perceptions. Some countries, especially those in the Global South, view China's model as attractive because it promises rapid development without Western-style conditionality [5]. Others remain cautious due to concerns about debt dependency, political influence, or lack of transparency. Meanwhile, the US still maintains strong appeal in regions where democratic values, open societies, and academic freedom are prioritized [6].

Modern examples illustrate the dynamic nature of this soft-power competition. After the COVID-19 pandemic began, China launched «mask diplomacy» and later «vaccine diplomacy», providing medical supplies and vaccines to developing countries. These actions were meant to showcase China as a responsible global partner, although they also generated debates about political motivations and transparency [2]. The United States, conversely, strengthened its alliances, particularly NATO, the Quad, and the transatlantic partnership, framing its leadership as essential for protecting global stability and democratic norms [3]. Moreover, the US continues to shape global narratives through media freedom, diverse cultural production, and scientific innovation. The success of American universities in attracting international students, even during geopolitical tensions, demonstrates the enduring strength of educational soft power [6]. Furthermore, the digital realm has become a new battleground for soft power. American platforms dominate global information flows, but Chinese companies such as TikTok, Huawei, and Alibaba increasingly challenge this dominance. For example, TikTok's algorithmic design and global popularity among younger generations significantly amplify China's cultural reach, albeit amidst political controversies regarding data security and influence [1]. Meanwhile, American entertainment companies: Netflix, Disney, HBO continue to distribute content worldwide, promoting narratives, lifestyles, and values that often subtly reinforce US cultural authority [3]. Thus, digital globalization has intensified the competition between the two models of soft power, creating complex patterns of cross-influence and rivalry.

In conclusion, the concepts of soft power in the foreign policy of the United States and China are distinct yet overlapping, reflecting deeper ideological, cultural, and strategic differences between the two global powers. The US continues to rely on its diverse cultural landscape, democratic identity, and institutional leadership, while China seeks to promote its civilizational heritage, development model, and vision of multipolarity. As the international system becomes more competitive and interconnected, soft power will remain a crucial instrument, influencing global perceptions and shaping the geopolitical balance of the twenty-first century. The ongoing rivalry between Washington and Beijing, fueled by new technological challenges, ideological contrasts, and regional ambitions, demonstrates that attraction, as opposed to coercion, has become one of the decisive forces in global politics today.

References:

1. Бай Л. Культурний вимір «м'якої сили» Китаю. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2023. №48. С. 63-73. URL: <https://mhpi.chnu.edu.ua/mhpi/article/view/36/28> (дата звернення: 10.11.2025)
2. Бульбенюк С. С. Геополітичні й геоекономічні амбіції та «м'яка сила» Китаю: зауваги до дискурсу про особливості просування й утвердження. *Китаєзнавчі студії*. 2022. № 2. С. 39-53. URL: <https://chinese-studies.com.ua/index.php/journal/article/view/206/193> (дата звернення: 10.11.2025)
3. Гавриленко І. Місце «м'якої сили» у стратегіях національної безпеки США. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини*. 2020. Вип.1(51). С.17–21.
4. Голянич Б. В. Використання Китаєм «м'якої сили» та формування міжнародного іміджу з погляду культурної дипломатії. *Політичне життя*. 2024. № 4. С. 164-169. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/14897> дата звернення: 10.11.2025)
5. Дорош Л., Яблонська М. «М'яка» сила Китаю: оцінка ефективності та реакція на сучасні виклики. *Політичні науки*. 2021. Т. 7. № 2. С. 22-30.
6. Жеребятникова І.В., Горбачов А.В., Кравченко О.В. «М'яка сила» як стратегічний ресурс та інструмент впливу на міжнародні процеси: досвід США. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2024. №38. С. 183-192. URL: <https://journals.onu.in.ua/index.php/interpolis/article/view/198/187> (дата звернення: 10.11.2025)

Науковий керівник: Хижняк Лариса Михайлівна, професор кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», д.соц.н., професор.

FEATURES OF FRANCE'S INFORMATION SECURITY SYSTEM

Hrynets Mykhailo Oleksandrovykh,
student of the 2nd year of the UMIB-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
mykhaylo.grynets@student.karazin.ua

Peresyphkina Iryna Valentynivna,
Associate Professor of the Department of International Relations
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V. N. Karazin Kharkiv National University,
iryna.peresyphkina@karazin.ua

The features of France's information security system increasingly attract scholarly attention, since, in the context of accelerating digitalization and the growing complexity of cyberthreats, the French model demonstrates a distinctive combination of centralization, strategic planning, civilian-military coordination and strong legal foundations [6]. The relevance of this topic is undeniable, for France, as one of the leading states of the European Union and a permanent member of the UN Security Council, serves as an influential actor in shaping international cybersecurity norms, especially considering the adoption of updated EU-wide frameworks such as the NIS2 Directive [1]. Moreover, the country's internal architecture of information protection, built around robust state institutions and technologically advanced infrastructures, provides an instructive example for other states that are currently modernizing their information security governance. Indeed, the rapid evolution of cyber risks, from ransomware and hybrid disinformation campaigns to attacks on critical infrastructure, demands updated analyses that go beyond classical security approaches, a trend clearly reflected in ANSSI's annual cyber-threat overviews [4]. France's experience, therefore, is not only timely but also practically significant for understanding how medium and large powers adapt their policies to the realities of the twenty-first century.

France's information security system is grounded in a comprehensive national strategy that integrates cyber defense, protection of critical infrastructures, counter-disinformation policies, and the resilience of digital public services, as outlined in the National Strategic Review 2022 [6]. At the core of this system stands the National Cybersecurity Agency of France (ANSSI), established in 2009, which plays a central role in both strategic planning and incident response. Interestingly, ANSSI operates under the Prime Minister's authority, which ensures a high degree of political visibility and cross-ministerial coordination. Furthermore, ANSSI is responsible for setting cybersecurity standards for governmental networks, supporting private sector resilience and conducting national-level cyber exercises involving critical infrastructure operators, as reflected in its 2023 regulatory activity report [5]. For

example, the «DEFNET» cybersecurity exercises simulate coordinated large-scale attacks and help French institutions rehearse joint responses, thereby strengthening national preparedness. Another feature of the French model is its strong integration of information security into national defense planning. France's 2021-2025 Military Programming Law significantly expands investments in cyber defense capabilities, including the creation of specialized cyber command units within the French Armed Forces, developments aligned with France's strategic vision formulated in France 2030 cybersecurity acceleration strategy [2; 7]. These units work in synergy with ANSSI and intelligence agencies such as DGSE and DGSI, illustrating a multilayered, interagency approach. Notably, in 2019, the Ministry of Defense officially acknowledged the ability to conduct offensive cyber operations, marking a major shift toward a more assertive digital posture. This element is essential, since, as modern conflicts demonstrate, cyber power increasingly complements or even substitutes traditional military tools.

However, France's information security strategy is not limited to military and intelligence responses. Equally important is its normative and regulatory framework. The French Data Protection Authority (CNIL), founded in 1978, remains one of the most influential privacy regulators in Europe. With the introduction of the EU General Data Protection Regulation (GDPR), CNIL gained further competencies in supervising data processing practices, issuing penalties, and guiding public and private organizations toward compliance, as evidenced in the 2024 GDPR Practical Guide on data security [3]. A notable example illustrating CNIL's regulatory strength is its €150 million fine imposed on Google in 2021 for cookie-related violations, demonstrating that information security in France also encompasses the protection of citizens' personal data and digital rights. In fact, this balanced model, combining national security imperatives with strict data protection standards, distinguishes the French approach from more security-centric models observed elsewhere. In addition to regulatory institutions, France places great emphasis on critical infrastructure protection. Operators of Vital Importance (OVIs), which include sectors such as energy, health, transportation, finance and telecommunications, must comply with high security standards defined by ANSSI, frequently reviewed in ANSSI's regulatory and threat-analysis publications [4; 5]. These operators undergo regular audits, are required to report significant incidents immediately and often participate in national cybersecurity drills. A vivid example of this system in action occurred during the 2020 cyberattack on several French hospitals, when ANSSI rapidly coordinated incident response teams, provided technical guidance, and helped restore essential services. Such cases highlight France's capability to react quickly and maintain the continuity of critical public services, which is especially vital during health emergencies or political crises.

Disinformation and information manipulation represent another major dimension of France's security landscape. Recognizing that contemporary hybrid threats increasingly target public opinion rather than physical infrastructure, France developed new instruments for countering foreign influence operations. The law against Information Manipulation (2018) grants judges the authority to remove or block deliberately false content during election periods, while the Superior Audiovisual Council (CSA), now integrated into Arcom, receives expanded powers to oversee digital platforms' transparency and combat coordinated disinformation campaigns. For instance, during the 2022 presidential elections, French authorities closely monitored suspicious amplification networks across social media to prevent foreign interference, and platforms were required to report their efforts to counter false narratives. Although challenging, these measures demonstrate that France recognizes the multidimensional nature of information threats and attempts to respond through a combination of legal, technical, and educational instruments, whose development is also supported by national strategic programs such as France 2030 [2; 7]. Education and cyber awareness are also central to France's strategy. The national program [Cybermalveillance.gouv.fr](https://www.cybermalveillance.gouv.fr) provides accessible information, online diagnostic tools, and assistance to citizens and small businesses affected by cybercrime. Since small and medium enterprises (SMEs) are among the most vulnerable actors, such initiatives help mitigate systemic risks. Moreover, France invests heavily in research and innovation in cybersecurity through public-private partnerships, specialized clusters, and academic programs. For example, the Cyber Excellence Cluster in Brittany, supported by major telecom and defense companies, contributes to developing advanced technologies such as cryptography, threat intelligence systems and secure communication platforms – priorities explicitly mentioned in France's cybersecurity acceleration strategies [2; 7]. These efforts ensure that France maintains its technological competitiveness while nurturing a skilled cybersecurity workforce. Furthermore, France actively shapes European and global cybersecurity cooperation. As a founding supporter of the EU Cybersecurity Act and an advocate for deeper European resilience, France contributes to the development of unified standards and cross-border mechanisms for incident response, which are fully consistent with the EU-wide NIS2 Directive [1]. It also participates in the EU's Cyber Rapid Response Teams (CRRTs), which deploy digital experts to assist member states under attack.

Overall, the features of France's information security system reflect a nuanced combination of centralized coordination, strong regulatory oversight, advanced national defense capabilities, and an active role in international cybersecurity diplomacy. What makes the French model particularly compelling is its integration of citizen-focused digital rights protection with robust state security mechanisms, an approach explicitly strengthened in national strategic documents. This comprehensive

model, though not without challenges, enables France to adapt to rapidly changing digital threats. Consequently, the French experience provides valuable lessons for countries seeking to strengthen their own information security systems in an era when cyber stability, public trust, and technological resilience have become indispensable components of national sovereignty.

References:

1. Directive (EU) 2022/2555 of 14 December 2022 on measures for a high common level of cybersecurity across the Union (NIS 2). *European Union. Official Journal of the EU*. 27.12.2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj/eng> (Last accessed: 10.11.2025)

2. France 2030: la stratégie nationale pour la cybersécurité s'accélère (synthèse). *Gouvernement de la République française*. Paris, 2024. URL: <https://www.info.gouv.fr/upload/media/content/0001/11/ea43598f5e8ae2a46c22b9f806cdec1904832b5c.pdf> (Last accessed: 10.11.2025)

3. Guide pratique RGPD – Sécurité des données personnelles (édition 2024). *Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL)*. Paris, 2024. URL: https://www.cnil.fr/sites/cnil/files/2024-03/cnil_guide_securite_personnelle_2024.pdf (Last accessed: 10.11.2025)

4. Panorama de la cybermenace 2023. *Agence nationale de la sécurité des systèmes d'information (ANSSI)*. Paris, 2024. URL: <https://www.cert.ssi.gouv.fr/uploads/CERTFR-2024-CTI-001.pdf> (Last accessed: 10.11.2025)

5. Rapport d'activité 2023 – Dispositifs réglementaires. *ANSSI*. Paris, 2024. URL: https://cyber.gouv.fr/sites/default/files/document/Rapport_activite_2023_dispositifs%20re%CC%81glementaires.pdf (Last accessed: 10.11.2025)

6. Revue nationale stratégique 2022. *Secrétariat général de la défense et de la sécurité nationale (SGDSN)*. Paris, 2022. URL: <https://www.sgdsn.gouv.fr/publications/revue-nationale-strategique-2022> (Last accessed: 10.11.2025)

7. Stratégie nationale d'accélération pour la cybersécurité (France 2030). *Ministère de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique*. Paris, 2022. URL: <https://www.economie.gouv.fr/strategie-nationale-acceleration-cybersecurite> (Last accessed: 10.11.2025)

Науковий керівник: Пересипкіна Ірина Валентинівна, доцент кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», к.політ.н., доцент.

INSTRUMENTS FOR IMPLEMENTING THE EUROPEAN UNION'S INFORMATION SECURITY

Ilchenko Liliya Oleksandrivna,
student of the 2nd year of the UMIB-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
ilchenko2020umi11@student.karazin.ua

The issue of safeguarding the digital environment has become a cornerstone of the European Union's strategic agenda, and, indeed, the relevance of studying the instruments for implementing the EU's information security is difficult to overstate in an era of intensifying cyber threats, hybrid warfare, disinformation campaigns, and technological vulnerabilities. As digital interdependence deepens, the European Union faces multifaceted challenges that require coordinated political action and the institutionalization of robust mechanisms capable of ensuring resilience, trust, and operational preparedness. Consequently, the EU's information security instruments represent both a practical toolkit and a normative framework for shaping responsible digital governance and maintaining strategic autonomy, especially as the cyber domain undergoes rapid transformation [2].

In the contemporary digital landscape, the European Union employs a broad and multidimensional system of instruments aimed at ensuring information security, which includes regulatory, institutional, technological, and cooperative mechanisms. Notably, the regulatory instruments form the backbone of the Union's approach. The Network and Information Security Directive (NIS2 Directive), adopted in 2022, is central to defining obligations for operators of essential services and digital service providers and is widely analyzed as a key component of Europe's push toward digital sovereignty [3; 6]. It significantly expands the sectors covered compared to the original NIS Directive, incorporating energy, transport, health, public administration, and digital infrastructure, while also introducing stricter supervisory measures and harmonized sanctions. This directive, essentially, marks a shift from a fragmented model of cybersecurity governance toward a more consistent and enforceable regime. Another essential regulatory tool is the General Data Protection Regulation (GDPR). Although primarily designed to protect personal data, GDPR also performs a crucial information security function by imposing mandatory data-breach notifications, risk-based data protection obligations, and significant penalties for non-compliance, thereby stimulating better cyber hygiene across organizations. Moreover, the Digital Operational Resilience Act (DORA) serves as a new regulatory pillar for the financial sector by imposing stronger ICT security requirements and emphasizing the need for consolidated supervisory mechanisms across the EU's financial system [1].

Alongside regulatory instruments, the EU maintains a set of institutional mechanisms that support strategic coordination and operational response. The European Union Agency for Cybersecurity (ENISA) plays a key role in developing cyber policy, enhancing resilience, and coordinating large-scale cyber exercises. Indeed, ENISA's mandate was strengthened by the EU Cybersecurity Act, which introduced an EU-wide cybersecurity certification framework, an important step in harmonizing security requirements for digital products and services. Certification schemes, including those related to cloud services or 5G networks, are becoming essential for eliminating supply-chain vulnerabilities, an issue closely connected with the broader regulatory project of the EU Cyber Resilience Act [5]. Another important institutional instrument is the Computer Emergency Response Team for the EU institutions (CERT-EU), responsible for protecting EU entities from cyber incidents. By monitoring threats, sharing intelligence, and coordinating responses, CERT-EU contributes to the operational security of the Union's institutions. Furthermore, the EU Cyber Diplomacy Toolbox allows the Union to adopt diplomatic measures, including sanctions, against actors responsible for malicious cyber activities, demonstrating the EU's intent to treat cyberspace as a domain of international security and foreign policy.

Technological and operational instruments further enhance situational awareness and collective defense. One of the most significant initiatives is the development of the Joint Cyber Unit (JCU), envisioned as a platform for strengthening cooperation among civilian, military, law-enforcement, and diplomatic communities. Equally important are mechanisms of threat intelligence exchange, such as the European Cybersecurity Competence Centre and its network of national coordination centers, which promote innovation and technological development. Moreover, the EU conducts regular cyber exercises, for example, «Cyber Europe 2022», which simulate hybrid attacks on critical infrastructure, illustrating the practical need for cross-border cooperation and rapid information exchange [6]. Cooperation is itself a vital instrument. The EU emphasizes multi-stakeholder and cross-border collaboration through frameworks such as the Digital Operational Resilience Act (DORA), which regulates financial-sector cybersecurity requirements and obliges institutions, regulators, and service providers to coordinate their actions [1]. Cooperation also extends beyond EU borders: through the EU-NATO partnership, the Union engages in joint exercises and intelligence sharing, while the EU-US Cyber Dialogue has become an essential forum for addressing ransomware, critical infrastructure protection, and supply-chain transparency.

Modern examples demonstrate how these instruments function in practice. For instance, the coordinated response to the 2022 cyberattacks against Ukrainian government websites and European critical infrastructure highlighted the EU's growing capacity to deploy diplomatic tools and technical assistance. The Union

condemned the attacks, used the Cyber Diplomacy Toolbox, and provided support through ENISA and national teams, illustrating the practical integration of institutional and diplomatic instruments [4]. Similarly, during the COVID-19 pandemic, the EU faced a surge in disinformation campaigns targeting public trust and vaccine uptake. Consequently, the EU intensified the work of the European External Action Service's StratCom Task Forces, which monitor disinformation and publish rapid reports on hostile information manipulation. Researchers have described this development as the EU's transition toward a more structured governance of disinformation, often referred to as the «FIMI turn» – Foreign Information Manipulation and Interference governance [4]. Another contemporary example concerns the governance of 5G networks. Due to geopolitical tensions and concerns regarding high-risk vendors, the EU introduced the 5G Toolbox, a coordinated risk-mitigation framework aimed at helping Member States secure next-generation networks. This instrument includes recommendations on vendor diversification, supply-chain assessments, and restrictions on high-risk suppliers, illustrating how regulatory and technological tools intersect. Additionally, the adoption of the Cyber Resilience Act aims to ensure that manufacturers integrate security by design into digital products and software, a measure grounded in hybrid governance and compliance theory [5]. Moreover, the enforcement of GDPR and high-profile investigations, such as the fines imposed on Meta and TikTok, demonstrate how data protection instruments reinforce cybersecurity norms. In combination with the strengthened NIS2 obligations, these enforcement actions illustrate the EU's systematic approach to establishing secure digital market conditions [3; 6].

In conclusion, the instruments for implementing the European Union's information security form a comprehensive and evolving system that reflects the complexity of modern digital threats and the Union's ambition to safeguard its digital sovereignty. Through regulatory acts, institutional frameworks, technological mechanisms, cooperative initiatives, and diplomatic tools, the EU strives to enhance resilience, protect citizens' rights, and promote a secure digital environment. Notably, the effectiveness of these instruments depends on continuous adaptation, cross-border collaboration, and integration of innovation. Consequently, as the digital domain evolves, the EU's information security toolkit will continue to expand, becoming an increasingly central component of European governance and international security architecture.

References:

1. Buttigieg C. P., Grech J., Zarb A. The Digital Operational Resilience Act: challenges and some reflections on the adequacy of Europe's architecture for financial supervision. *ERA Forum*. 2024. Vol. 25. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-024-00793-w> (Last accessed: 11.11.2025)

2. Chiara P. G. Towards a right to cybersecurity in EU law? The challenges ahead. *Computer Law & Security Review*. 2024. Vol. 51. Art. 105832. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364924000281> (Last accessed: 11.11.2025)

3. Kianpour M., Schomakers E., Kasneci E. Digital sovereignty in practice: analyzing the EU's NIS2 directive. *International Journal of Information Security*. 2025. Vol. 24. № 4. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10207-025-01090-4> (Last accessed: 11.11.2025)

4. Proto L., Bouza García L., Oleart Á. The EU's FIMI Turn: How the European Union External Action Service reframed (dis)information governance. *Media and Communication*. 2025. Vol. 13. № 3. URL: <https://www.cogitatiopress.com/mediaandcommunication/article/view/9474> (Last accessed: 11.11.2025)

5. Teichmann F. The EU Cyber Resilience Act: Hybrid governance and compliance theory. *Computer Law & Security Review*. 2025. Vol. 56. Art. 106308. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2212473X25000811> (Last accessed: 11.11.2025)

6. Vandezande N. Cybersecurity in the EU: How the NIS2-directive stacks up against its predecessor. *Computer Law & Security Review*. 2024. Vol. 52. Art. 105890. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364923001000> (Last accessed: 11.11.2025)

Науковий керівник: Виговська Ольга Сергіївна, професор кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», к.політ.н., доцент.

THE BELT AND ROAD INITIATIVE AS AN INSTRUMENT OF CHINA'S GEOECONOMIC STRATEGY

Kalinchenko Daria,

1st-year student of the UMV-11 group of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business

V. N. Karazin Kharkiv National University
kalinchenko.daria@student.karazin.ua

The Belt and Road Initiative (BRI), launched by China in 2013, represents one of the most ambitious transnational infrastructure and investment programs of the 21st century. Its strategic relevance stems from its role in reshaping global economic interconnectivity and reflecting the evolving dynamics of international power relations – particularly between China and the United States, both of which seek to shape the rules and structures of the international order.

The BRI is often compared to the post–World War II Marshall Plan due to its scale and developmental objectives [2]. However, unlike the Marshall Plan – which was largely grant-based and embedded within a multilateral framework – the BRI operates primarily through state-backed loans, public–private partnerships, and bilateral agreements. It encompasses investments in transportation corridors (roads, railways, ports), energy infrastructure, and digital connectivity across Asia, Africa, Europe, and Latin America.

A key dimension of the BRI is its alignment with China’s national strategic priorities, including securing access to critical resources (such as oil, gas, and rare earth minerals), diversifying export markets, and exporting excess industrial capacity. In the first half of 2025 alone, BRI-related investments reached record levels: USD 42 billion in energy (of which USD 30 billion was allocated to oil and gas projects) and USD 24.9 billion in mining and metals [3]. These figures underscore the initiative’s role in supporting China’s resource security and long-term economic resilience.

At the same time, the BRI raises legitimate concerns regarding debt sustainability in partner countries. Scholars have identified the risk of “debt overhang,” particularly in low- and middle-income states where repayment capacity may be constrained by structural economic vulnerabilities [1]. When infrastructure projects fail to generate anticipated economic returns, debt distress can limit fiscal autonomy and reduce policy space, potentially influencing host countries’ foreign policy choices. While there is limited empirical evidence of systematic “debt-trap diplomacy,” certain cases – such as Sri Lanka’s lease of the Hambantota Port – illustrate how financial leverage can translate into strategic asset access for China.

The BRI contributes to the deepening of economic interdependence between China and participating countries. In some cases, such economic ties may influence the dynamics of diplomatic engagement, including positions on cross-border issues. This reflects a broader pattern in international relations, where economic cooperation increasingly intersects with foreign policy considerations, shaping patterns of dialogue and alignment among states .

Importantly, the BRI is also shaped by domestic imperatives within China. It supports regional development goals (notably in western provinces), sustains employment in state-owned enterprises, and reinforces the narrative of China as a responsible global stakeholder. In this sense, the initiative contributes to both external influence projection and internal regime stability.

In conclusion, the Belt and Road Initiative should be understood not as a monolithic strategy of domination, but as a multifaceted instrument of China’s geoeconomic statecraft. While it offers potential benefits in terms of infrastructure development and regional integration for participating countries, its implementation requires careful scrutiny of financial terms, environmental impacts, governance

standards, and long-term developmental outcomes. A balanced assessment must avoid both uncritical endorsement and alarmist interpretations, recognizing the BRI as a significant – yet complex – feature of the evolving global order.

References:

1. Mutai N. C., Cuong N. M., Dervishaj V., Kiarie J. W., Misango P., Ibeh L., Popoola O. M., Lallmahamood M. Examining the sustainability of African debt owed to China in the context of debt-trap diplomacy. *Scientific African*. 2024. (24), e02164. <https://doi.org/10.1016/j.sciaf.2024.e02164>
2. Huang Yiping Understanding China's Belt & Road Initiative: Motivation, framework and assessment. *China Economic Review, Elsevier*. 2016. vol. 40(C). P. 314-321. DOI:[10.1016/j.chieco.2016.07.007](https://doi.org/10.1016/j.chieco.2016.07.007)
3. Nedopil Christoph “China Belt and Road Initiative (BRI) Investment Report 2025”, Griffith Asia Institute and Green Finance & Development Center, FISF, Brisbane. 2025. DOI: [10.25904/1912/5798](https://doi.org/10.25904/1912/5798)

Scientific Supervisor: Iryna Panova, PhD in Economics, Associate Professor, Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University

THE IDEA OF PREVENTIVE DIPLOMACY IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE INTERNATIONAL DEVELOPMENT

Khyzhniak Larysa Mychaylivna, professor of the International Relations Department, V. N. Karazin Kharkiv National University, Dr Habil of Sociology, full professor
L.Khyzhniak@karazin.ua

The demand for the development and use of new diplomatic tools actualises the search for a culture of peace and sustainable development at various levels: international, regional, national, and local. Sustainable international development requires a peace that is subject to significant challenges. This is evidenced by a number of studies, among which the most attention is attracted by international ones. The idea of the state and dynamics of peacekeeping is primarily provided by the rating of peace-loving countries of the world, which has been calculated, since 2008 [1]. Another study, the Barometer of Global Cooperation has been based on the study of world processes since 2012 and uses 42 indicators combined in the 'Peace and Security Index' [2; 3]. In today's world, the lack of implementation of preventive work in the field of peace and security reduces the credibility of preventive diplomacy and, as a result, requires a review of preventive diplomatic initiatives that would meet the challenges of the time. Currently, not only the essential characteristics and features are being rethought, but

also the forms of diplomacy implementation in today's conditions, where chaos has become a driver of instability and a provocateur of dangers and crisis situations [4].

Suggestions on mechanisms for improving preventive diplomacy in the modern world deserve attention, among which the following are especially in demand: (1) improving the system of monitoring crisis situations like harbingers of conflicts, which allows to prevent their significant destructive impact; (2) the effectiveness of preventive measures aimed at establishing comprehensive partnerships between peacekeepers and representatives of the local population, whose security is under threat, is noted; (3) focusing on measures that can implement a comprehensive preventive prevention of conflict escalation; and (4) reforming the UN peace and security structures [5, p. 158]. The effectiveness of UN diplomatic efforts in conflict prevention is recognized as requiring transformation. In addition, new requirements are put forward for the subjects of preventive diplomacy, which «... should develop new mechanisms that can effectively guarantee the peaceful development and stable cooperation of states, timely prevent the occurrence of conflict situations and eliminate the causes of their occurrence at an early phase» [6, p. 166].

We believe that, currently, given the problems with the democratisation of countries in the field of international relations, the so-called 'muscle' diplomacy is also relevant [7, P. 64]. It involves a combination of military, economic, and information preventive measures to achieve sustainable peace. This conclusion is inspired by the following assessment of B. Ramcharan: «Preventive diplomacy of the United Nations in some cases is inspiring, dynamic in areas such as climate change, original in providing peace and development advisers, persistent in the efforts of its subregional centres of preventive diplomacy, inventive in the activities of its political department, disappointing due to the disobedience of many governments (including major powers in the Security Council) and stunning in its inability to prevent gross violations of human rights» [8]. Bertrand G. Ramcharan, in his *Modern Preventive Diplomacy* book considers preventive diplomacy precisely in the context of the Sustainable Development Goals, emphasizing the triad: «Peace – Justice – Human Right».

Sustainable development is considered a multidimensional concept that «...combines three main components: economic component means ensuring economic growth without depletion of resources; social component means creating a just society with equal opportunities for all; and environmental component means conservation of nature and rational use of resources» [9, p. 53]. The tools of preventive diplomacy are aimed at sustainable development, constructive solutions to international problems and fault lines in world politics. At the same time, it is necessary to distinguish between prevention and response to conflicts. There is a practical need to assess preventive diplomatic initiatives. Let us summarise the following assessment parameters: the legitimacy of preventive diplomacy tools; the scientific validity of the tools; the

controllability of the use of preventive diplomacy tools by the international community through public participation in this process, public support from international public opinion is especially important.

Preventive diplomacy is a method of soft power that is designed to achieve sustainable international development, but in general, it needs to be reformed. This concerns the terminological certainty of prevention in the field of diplomacy; tools of preventive diplomacy to support sustainable development; technologies of preventive activities; training of personnel for preventive activities in the field of international relations; continuity and durability of the impact of preventive diplomacy tools to reduce the exacerbation of conflicts, the growth of their tension and especially their scaling; the level of intercultural communication, which allows the effective use of these tools and minimize the negative impact of various risks.

The subjects of international relations (individual and collective) should have an arsenal of communicative tools of preventive diplomacy, adapted in the modern world to the digital environment. We are talking about both traditional and digital tools, the use of which is envisaged on the basis of public-private and public-public partnership at the national, local and international levels.

Since there were not enough diplomatic channels for preventive diplomacy, university education faces the task of providing higher education students enrolled in educational programs in the field of international relations and related knowledge about the culture of peace and ways to achieve it. We offer a developed author's discipline for the second (master's) level of higher education, entitled like «Culture of Peace and Sustainable Development in the Digital Age». The purpose of teaching the discipline is to form higher education students' ideas about the essence, features, and trends in the formation of a culture of peace, familiarising them with the specifics of an interdisciplinary approach to the conceptualisation and development of social technologies for peacebuilding in the context of the implementation of the principles and program of sustainable development. The main tasks of studying the discipline are to form an idea of a culture of peace as cooperation and well-being for sustainable development; to reveal the role and significance of preventive instruments of peace and sustainable development in building a culture of peace and institutional support for peace and sustainable development; and to find out the directions of digital transformation and the formation of a new culture of peace and sustainable development; information and communication support for peace and sustainable development; the role of digital diplomacy and peacekeeping in achieving a culture of peace and sustainable development; to reveal the main strategies for the peaceful sustainable development of mankind in the digital era and the problems of scientific support for a culture of peace and sustainable development in the digital society; to determine the state and problems of achieving a culture of peace and sustainable

development of the countries of the Global North and the countries of the Global South in the modern world. Chapter 1: Conceptual Foundations of a Culture of Peace and Sustainable Development includes the following topics: Culture of Peace: Essence, Components, Measurements. Sustainable development of mankind: conceptual approaches, goals, history, dimensions, components, and formation. Institutional support for peace and sustainable development. Section 2: Digital transformation and a new culture of peace and sustainable development includes the following topics: Information and Communication Support for Peace and Sustainable Development. Digital diplomacy in achieving a culture of peace and sustainable development. Peacekeeping: The role of international organisations and initiatives. Strategy for the peaceful, sustainable development of mankind in the digital age. Culture of peaceful coexistence and security in the Sustainable Development Goals.

The generalisation of modern approaches to diplomacy in the context of soft power allows us to state the following characteristics of diplomatic activity: multi-aspect and multidimensionality, expansion of its functionality with an emphasis on conflict mediation. The approach, according to which successful diplomacy of the digital age should be preventive, is recognised. New information conflict factors related to information wars in the Internet space need to be studied in order to develop and implement proactive actions in achieving peacekeeping. This applies to the latest forms of diplomacy, including image diplomacy, media diplomacy, virtual diplomacy, and social media diplomacy.

References:

1. Global Peace Index 2025. IEP. Institute for Economics & Peace. URL: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2025/06/Global-Peace-Index-2025-web.pdf> (Last accessed: 10.11.2025).

2. The Global Cooperation Barometer 2024: Insight Report / World Economic Forum and McKinsey & Company, 2024. 26 p. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Cooperation_Barometer_2024.pdf (Last accessed: 10.11.2025).

3. The global cooperation barometer 2025. Second edition : insight report / world economic forum and mckinsey & company, 2025. 31 p. URL: https://reports.weforum.org/docs/wef_global_cooperation_barometer_2025.pdf (Last accessed: 10.11.2025).

4. Олійник, А. Б. (2025). Сутність та форми реалізації дипломатії в кризових умовах. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*, 17 (1), С. 266–273. URL: <https://doi.org/10.15421/352534> (Дата звернення 10.11.2025).

5. Пашкевич, М. і Садова, Д. (2023) Проблеми застосування превентивної дипломатії у вирішенні конфліктів в африканському регіоні. Історико-політичні проблеми сучасного світу: *Сучасні історичні та політичні проблеми: Збірник наукових статей. Журнал з історичних та політичних наук*. Чернівці:

Чернівецький національний університет. 47, 153–160. DOI: 10.31861/mhpi2023.47.153-160. (Дата звернення 10.11.2025).

6. Окладна, М. Г., Перевалова, Л. І. і Самусєва, К. В. (2021) Превентивна дипломатія ООН як інструмент попередження конфліктних ситуацій. *Право та інноваційне суспільство*, 2 (17), 163–170. https://apir.org.ua/index.php/lais/article/view/perevalova_okladna_samuseva17 (Дата звернення 10.11.2025).

7. Oriyo, J. O. (2012) The challenges of preventive diplomacy: The United Nations' post Cold War experiences in Africa. *African Journal on Conflict Resolution*, 12, 1, 61–81. URL: <http://www.ajol.info/index.php/ajcr/article/view/78701> (Last accessed: 10.11.2025).

8. Bertrand, G. & Ramcharan. (2020). Contemporary Preventive Diplomacy. First published 2020 by Routledge 2 Park Square, Milton Park, Abingdon, Oxon OX14 4RN. 118 p.

9. Тарасюк, О. В. (2025). Теоретичні засади формування концепції сталого розвитку та її практична реалізація на сучасному етапі розвитку суспільства. *Економіка, управління та адміністрування*, 1. 51–63. URL: https://www.researchgate.net/publication/390610306_Teoreticni_zasadi_formuvanna_koncepcii_stalogo_rozvitku_ta_ii_prakticna_realizacia_na_sucasnomu_etapi_rozvitku_suspilstva (Дата звернення: 10.11.2025).

GLOBAL CHALLENGES OF INFORMATION SECURITY IN THE 21ST CENTURY: A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE STRATEGIES OF UKRAINE, THE UNITED KINGDOM, AND FINLAND

Kochanov Volodymyr

2nd-year student, group UMIB-61,
Educational and Scientific Institute
"Karazin Institute of International
Relations and Tourism Business",
V. N. Karazin Kharkiv National University
kochanov2020umi11@student.karazin.ua

Relevance of the study lies in analysing the threats that digital technologies and artificial intelligence (AI) create for information security in the 21st century. The spread of digital innovations such as the Internet of Things, cloud computing, big data, and AI has led to the emergence of a new architecture of risks affecting the confidentiality, integrity, and availability of information [2].

The development of AI, big data, cloud services, quantum computing, and the Internet of Things (IoT) has radically transformed the nature of modern security.

Whereas information security previously relied mainly on technical mechanisms of data protection, it now encompasses systemic, political, and ethical dimensions. As noted by B. Kormych, information security is a fundamental component of national security that requires effective cooperation between governmental, private, and international institutions [3, p. 72].

Digitalisation has reshaped the security paradigm, extending it to the concept of “resilience” — the ability of a system to withstand threats and recover from incidents. In the context of information wars and cyberattacks, resilience becomes a key factor, especially for countries in conflict zones or those engaged in technological competition.

In the era of rapid technological advancement and the increasing adoption of AI, accompanied by new information security risks, states must develop and implement strategies aimed at effective counteraction to such threats. In this regard, studying the experience of countries that have already established efficient cybersecurity policies becomes particularly important. The comparative approach enables understanding of how countries with different levels of economic development, political systems, and international commitments seek balance between innovation and security.

Ukraine implements its cyber resilience policy through the National Cybersecurity Strategy, which defines priorities of deterrence, cyber defence development, and international cooperation [4]. Key areas include the development of CERT-UA, strengthening critical infrastructure, participation in international programmes (Cyber East+, EU–Ukraine Cyber Dialogue), and integration with NATO CCDCOE. Ukraine has also joined the Global Agreement on Safe AI Development (2024), demonstrating its commitment to integrating into the global digital security system.

According to V. Boiko, M. Vasylenko, and S. Kukharenko, enhancing cybersecurity in the EU and its member states requires a systemic approach based on intergovernmental coordination, harmonisation of standards, and development of human potential in the security domain [1]. Therefore, the experience of European countries serves as a benchmark for Ukraine in shaping its modern cybersecurity policy.

According to the Global Cybersecurity Index, Finland and the United Kingdom rank among the global leaders in cybersecurity [6].

The United Kingdom, under its *National Cyber Strategy 2022–2030*, adopts the principle of “whole-of-society resilience,” treating security as a shared responsibility among government, business, and society [8]. The key coordinating body is the National Cyber Security Centre (NCSC), responsible for developing guidelines, training, and threat analysis. The strategy prioritises the protection of critical infrastructure, investment in AI research, and international cooperation with NATO,

G7, and the Five Eyes Alliance. The Cyber Resilience Bill further strengthens legal regulation, aiming to increase organisational resistance to cyberattacks.

Finland, as outlined in its *Cyber Security Strategy 2024–2035*, promotes an “integrated resilience” model combining public policy, education, and social responsibility [5]. The country focuses on cyber education, funds competence development programmes, and aligns its national legislation with the EU NIS2 Directive and Cyber Security Act (124/2025). Coordination is carried out by the National Cyber Security Centre (NCSC-FI), which oversees technical monitoring and supports small enterprises.

A comparative analysis shows that all three countries adhere to shared principles:

- Cross-sectoral cooperation between government, business, and science;
- Human capital development through education and digital literacy;
- Harmonisation of legislation with international standards;
- Integration into international initiatives, including NATO and UN projects.

However, unlike the UK and Finland, Ukraine operates in a context of armed conflict, which gives its experience unique significance. Ukraine’s cyber resilience combines military tools, digital diplomacy, and international cooperation, making it an example of effective integration of national defence and innovative governance.

According to the International AI Safety Report 2025, the future of information security depends on the integration of technical, legal, and humanitarian approaches that ensure the ethical use of AI and prevent misuse [9]. Issues of cyber diplomacy, collective defence, and the development of unified regulatory standards are becoming central to international security in the digital age.

Conclusions. Modern digital technologies, particularly AI, have a dual nature — they both strengthen security and generate new threats. Effective information security requires coordinated international efforts, continuous monitoring, and adaptive legal frameworks that account for technological, ethical, and humanitarian aspects of risk. As shown by the experiences of Ukraine, the United Kingdom, and Finland, only the integration of public governance, private partnership, and international cooperation can ensure adequate resilience to the challenges of the digital era.

A promising direction for further research is the development of integrated models for forecasting information threats and studying the impact of AI on the formation of international behavioural norms in cyberspace. In the future, collaboration among states, the scientific community, and technology companies will form the foundation of a secure digital environment — one where technological progress serves humanity rather than endangering its freedom or safety.

References

1. Boiko, V. D., Vasylenko, M. D., & Kukharenko, S. V. *Cybersecurity in the EU and Member States: Genesis and Challenges of its Improvement*. Information Security of the Individual, Society, and the State, No. 3, 2019, pp. 57–69.

2. Bostrom, N. *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies*. Kyiv: Nash Format, 2020.
3. Kormych, B. A. *Organisational and Legal Principles of Ukraine's Information Security Policy*. Odesa: Legal Literature, 2003.
4. Government of Ukraine. *National Cybersecurity Strategy of Ukraine* (Decree No. 447/2021). Kyiv, 2021.
5. Finnish Government. *Cyber Security Strategy 2024–2035*. Helsinki, 2024.
6. International Telecommunication Union. *Global Cybersecurity Index 2024*. Geneva: ITU, 2024.
7. National Cyber Security Centre (NCSC). *Annual Threat Report 2024: Ransomware and Supply Chain Security*. London: NCSC, 2024.
8. UK Cabinet Office. *National Cyber Strategy 2022–2030*. London: HM Government, 2022.
9. UK Government. *International AI Safety Report 2025*. London: HM Government, 2025.

Scientific supervisor: Vinnikova Nataliia Anatoliivna, Doctor of Political Sciences, Head of the Department of International Relations, Educational and Scientific Institute “Karazin Institute of International Relations and Tourism Business”, V. N. Karazin Kharkiv National University.

DIGITAL TRANSFORMATION AND THE DEVELOPMENT OF THE INFORMATION SOCIETY AS ELEMENTS OF THE INTERNATIONAL INFORMATION POLICY OF UKRAINE

Kolomyts Nazarii Yuriiovych,
student of the 2nd year of the UMIB-61 group
of the Karazin Institute of International Relations
and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
nazariitheunlimited@gmail.com

In the context of globalization and the information society, the key tool that ensures both effective image management and the state's resilience against aggression is digital transformation. Consequently, Ukraine's international information policy is inextricably linked to achievements in the field of e-governance and cybersecurity. The information society is characterized by the dominance of knowledge and technology in production, which, in the context of globalization, transforms digital tools into instruments of «soft power», allowing the state to influence international opinion through transparency, innovation, and cooperation. In international information policy, this manifests as digital diplomacy – the strategic use of digital platforms to promote

national interests, counter disinformation, etc. [6]. For Ukraine, especially after 2022, digital transformation has become a tool of resilience: it not only optimizes internal processes but also strengthens its international image as an innovative state that resists aggression through global cooperation in cyberspace, helping to attract support from partners and isolate the aggressor on the information front [9].

A decisive stage on the path to digital transformation in Ukraine was the introduction of the «Diia» platform, which made it possible to begin providing public services through a single digital space, significantly simplifying the process of interaction between Ukrainian citizens and the state. The platform unites dozens of electronic services, including receiving social benefits, updating documents, registering businesses, and even applying for marriage, among others. In addition, «Diia» provides the ability to sign documents online using a unique digital signature without the person's physical presence. Over almost 5 years of its existence, «Diia» has established itself as an effective web portal for implementing e-democracy and developing the information society in Ukraine by digitalizing communication between Ukrainian citizens and the state, facilitating interaction processes at various levels [3].

Ukraine actively cooperates with other countries in developing digital public services and strengthening the state's institutional capacity. Ukraine has secured support from the World Bank, the EU, and the UN in implementing a number of projects aimed at improving Ukraine's digital infrastructure and enhancing existing services. For example, Ukraine, together with the European Union, implemented the «Digital Ukraine» project, which involves modernizing administrative registries to increase their security and accessibility for Ukrainian citizens [8]. In cooperation with international partners, Ukraine is introducing the latest technologies and standards in the field of e-governance. In particular, with the assistance of the UNDP during the 2018-2023 period, several training programs were organized for civil servants in the field of digital services, which significantly improved the quality of these services and made them more accessible to the people [3].

Ukraine's international partners highly value the pace and effectiveness of digitalization in Ukraine. A number of countries are interested in using «Diia» as a template for their own similar programs. In 2023, USAID Administrator Samantha Power stated that the United States intends to replicate the success of the Ukrainian e-governance program in interested countries. Thus, USAID provided the Ministry of Digital Transformation with the necessary funding in the amount of 8.5 million UAN to expand the program's capabilities during the war. Ukraine willingly agreed to share its technologies and experience with other states, and USAID allocated \$650,000 to conduct feasibility studies in interested countries [4]. As a result, in 2024, the press service of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine announced that the «Diia» code would become available to developers from other countries to create similar

applications abroad [5]. After the start of Russia's full-scale invasion in 2022, cybersecurity became one of the priority vectors of development for Ukraine. Significant attention was focused on information security and opportunities for international cooperation in this field [9]. Thus, the war left its mark on the entire information and communication policy of the state, complicating citizens' access to the network and electronic resources in the occupied territories and active combat zones. In addition, constant hacker attacks and sabotage by the Russian Federation, whose victims are not only state authorities but also all citizens of Ukraine in general, have acquired a global, transboundary nature, extending far beyond military targets and posing a threat to civilian infrastructure and the economy [2].

Thus, digitalization in Ukraine was adapted to wartime needs. The «Diia» application was expanded with new services, such as reporting damage from Russian strikes; the «e-ВІДНОВЛЕННЯ» program, which allows citizens whose homes were damaged or destroyed as a result of Russian aggression to receive financial assistance for restoration; a comprehensive service for IDPs; digital documents for military personnel, etc. [4, 5]. Expanding international cooperation in the digital sphere is a key vector of Ukrainian international policy. In particular, with the European Union, Ukraine is implementing the «EU4DigitalUA» and «DT4UA» (Digital Transformation for Ukraine) projects, launched after 2022 with EU support. These initiatives focus on modernizing administrative registries, enhancing data security, and harmonizing legislation with European norms, which promotes Ukraine's integration into the EU's Digital Single Market [1]. In September 2022, Ukraine joined the «Digital Europe Programme», which opened access to over 100 million euros in funding for the development of digital technologies, including AI and cybersecurity, thereby strengthening information resilience against Russian cyberattacks [3]. Ukraine also cooperates with the World Bank, which provides financial support for the development of digitalization and the building of an information society in Ukraine by improving digital infrastructure through the implementation of joint projects. Since 2022, as part of the «Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment», the bank has allocated over \$750 million for projects such as «Supporting Reconstruction through Smart Fiscal Governance» (SURGE), which includes the digitalization of fiscal systems and integration with international platforms for the transparent distribution of aid. In addition, the bank supports the «Delivering Resilient Infrastructure in Vulnerable Environments Project», aimed at restoring digital networks in conflict zones, which promotes access to information in the occupied territories [3].

In summary, it is worth noting that all the aforementioned efforts strengthen Ukraine's international information policy, transforming it into a global leader in the implementation of e-governance. According to the UN, Ukraine has risen from 102nd place in 2018 to 5th place in 2024 in the EGDI (E-Government Development Index)

ranking, which attracts the attention of partners and promotes the export of its own technologies to other countries [9]. In wartime conditions, this becomes an element of hybrid defense: digital cooperation with NATO and the EU helps neutralize Russian cyber threats, shaping the narrative of Ukraine as an innovative ally in the fight for democratic values in the information space. Digital transformation has turned Ukraine from a passive recipient of technical assistance into an active innovative partner and a global leader in anti-crisis e-governance. The export of experience, technologies, and the «Diia» application code to other countries under the auspices of international organizations (USAID, etc.) transforms digital innovations into a powerful tool of «soft power» and international branding. This forms a narrative of Ukraine not only as a victim of aggression but also as a resilient, technologically advanced democracy capable of sharing its unique experience.

References:

1. Акт про цифрові послуги: Регламент (ЄС) 2022/2065 Європейського Парламенту і Ради від 19 жовтня 2022 року про єдиний ринок цифрових послуг та внесення змін до Директиви 2000/31/ЄС. *Офіційний вісник Європейського Союзу*. L 277. 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022R2065> (дата звернення: 24.10.2025).
2. Білан І. А. Кібертероризм: інформаційно-правовий аспект. *Інформація і право*. 2023. № 4 (47). С. 64–71.
3. Єсімов С.С. Зарубіжний досвід цифровізації державних послуг. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/03/70.pdf> (дата звернення: 28.10.2025).
4. США планують експортувати українську «Дію» в інші країни. *Суспільне Новини*. 2023. URL: <https://suspilne.media/361768-ssa-planuu-eksportuvati-ukrainsku-diu-v-insi-krajini/> (дата звернення: 01.11.2025).
5. Уряд дозволив відкрити код «Дії» для інших країн: як вплине на безпеку даних українців. *УНІАН*. 2024. URL: <https://www.unian.ua/society/dodatok-diya-uryad-dozvoliv-vidkriti-kod-dlya-inshih-krajin-12543378.html> (дата звернення: 19.10.2025).
6. Galeeva D. The role of soft power in the Ukraine conflict. *Arab News*. 2022. URL: <https://www.arabnews.com/node/2074626> (Last accessed: 11.11.2025).
7. Kavanagh J. The Ukraine War shows how the nature of war is changing. *Carnegie endowment for international peace*. 2022. URL: <https://carnegieendowment.org/2022/06/16/ukraine-war-shows-how-nature-of-power-is-changing-pub-87339> (Last accessed: 11.11.2025).
8. The Ministry of Foreign Affairs of Ukraine launched the website UKRAINE.UA about modern Ukraine for foreign audiences. *Ukraine Ministry of Foreign Affairs*. 2021. URL: <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-zapustiv-sajt-ukraineua-pro-suchasnu-ukrayinu-dlya-inozemnih-auditorij> (Last accessed: 11.11.2025).

9. Verkhovtseva I. Ukraine's cyberdiplomacy in countering Russian information aggression. *Library Science. Record Studies. Informology*. 2024. №. 20(3). P. 21–31. URL: https://elib.nakkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5852/Bibliotekoznavstvo_20_3_2024-21-31.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Last accessed: 11.11.2025).

Науковий керівник: Пересипкіна Ірина Валентинівна, доцент кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», к.політ.н., доцент.

EURO-ATLANTIC ASPIRATIONS OF UKRAINE: INSTITUTIONAL, POLITICAL AND SECURITY ASPECTS

Kovalenko Roman Serhiiovych,
student of the 2nd year of the UV-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
kovalenko2020uk11@student.karazin.ua

The Euro-Atlantic aspirations of Ukraine have become one of the defining vectors of its contemporary foreign policy, reflecting deep-rooted institutional reforms, political transformations and urgent security needs that have intensified, especially after the large-scale Russian invasion in 2022 [1]. The relevance of this topic, undoubtedly, is conditioned by the fact that Ukraine's movement toward NATO and the European Union is no longer merely a strategic choice but a fundamental necessity for guaranteeing national sovereignty, territorial integrity and long-term development [2]. Moreover, in the wider European context, the Ukrainian case has become a litmus test for the future of the continent's security architecture, demonstrating whether Euro-Atlantic structures are capable of responding adequately to hybrid threats, full-scale wars and geopolitical turbulence [6]. Consequently, the study of Ukraine's Euro-Atlantic aspirations acquires not only scholarly importance but also substantial practical significance, as it directly influences regional stability, transformation of international institutions and the emerging global order.

From an institutional point of view, Ukraine has consistently aligned its legislative and strategic frameworks with Euro-Atlantic standards, especially following the 2014 Revolution of Dignity [3]. For instance, the adoption of amendments to the Constitution of Ukraine in 2019, which enshrined the state's strategic course toward EU and NATO membership, marked a symbolic and legal milestone [1]. Furthermore, the Annual National Programs (ANPs) under the auspices of the NATO-Ukraine

Commission have served as key instruments for gradual harmonization with the Alliance's principles. Although these programs do not provide formal candidacy status, they nonetheless stimulate the implementation of deep sectoral reforms: democratic civilian control of the armed forces, modernization of defense planning, enhancement of cybersecurity resilience, and improvement in military interoperability. Additionally, the establishment of the NATO Representation to Ukraine has intensified technical assistance and expert support, which, in turn, accelerates institutional alignment. Indeed, the intensity of cooperation reached a new level after 2022, when NATO significantly expanded non-lethal support, including strategic communications, medical supplies and secure communications equipment, a practical demonstration of institutional solidarity [6].

On the political level, Ukraine's Euro-Atlantic aspirations have been influenced by several key internal and external factors. Internally, as numerous sociological surveys indicate, public support for NATO membership has risen dramatically, largely due to the society's reassessment of security priorities in wartime conditions [4]. Whereas only about one-third of the population supported NATO accession before 2014, contemporary surveys frequently show numbers exceeding 75-80%, which is illustrative of a fundamental transformation of political consciousness. In addition, political elites have increasingly framed Euro-Atlantic integration as the only viable path for ensuring Ukraine's modernization and security [2]. Nevertheless, political challenges remain; reforms in the judiciary, anti-corruption sector and public administration sometimes progress slower than expected, partly due to resistance from entrenched interest groups, wartime constraints and limited institutional capacities. Externally, the political dimension is shaped by the positions of NATO member states. For example, countries such as Poland, Lithuania, Latvia and Estonia consistently express strong support for Ukraine's membership, while others remain more cautious, often citing concerns about escalation or institutional readiness [5]. Still, the 2023 NATO Summit in Vilnius clearly stated that Ukraine's future lies in NATO, a significant political signal, even though specific timelines were not articulated [3].

The security aspect, unquestionably, is the most urgent and dynamic dimension of Ukraine's Euro-Atlantic aspirations. The full-scale Russian invasion fundamentally altered the strategic landscape of Eastern Europe and underscored the urgent necessity of robust security guarantees [6]. Although Ukraine is not yet a NATO member, the war compelled the Alliance to deepen cooperation to unprecedented levels. For instance, the Ramstein-format Ukraine Defense Contact Group, which includes over 50 states, coordinates military assistance, thereby effectively creating a new multilateral security platform that complements NATO structures [3]. Moreover, the provision of advanced weapons systems, such as HIMARS, Patriot air defense systems, Leopard 2 and Challenger 2 tanks, as well as F-16 training commitments, exemplifies

how Ukraine's defense capability is being transformed under Euro-Atlantic guidance [6]. Importantly, NATO's support goes beyond weaponry. It includes intelligence sharing, cyber defense assistance, counter-drone technologies and demining training. Thus, Ukraine's security sector is gradually integrating into the broader Euro-Atlantic defense ecosystem.

At the same time, the war has generated new debates within the Euro-Atlantic community. On the one hand, the conflict has demonstrated the strategic value of Ukraine for European security; without Ukraine's resistance, the front line of confrontation with Russia would shift dramatically westward [5]. On the other hand, the war exposed the limitations of traditional NATO deterrence mechanisms when confronted with large-scale aggression against a non-member state. Consequently, discussions about security guarantees, interim defense arrangements and post-war integration scenarios have intensified. For example, the G7 Joint Declaration of Support for Ukraine, adopted in July 2023 and supported by dozens of states, laid the foundation for long-term bilateral security commitments in areas such as training, intelligence, air defense and industrial cooperation [4]. This framework, while not equivalent to Article 5 guarantees, represents a significant step toward institutionalizing security assistance and bridging the gap between Ukraine's current status and its future membership [3]. Furthermore, the Euro-Atlantic aspirations of Ukraine are closely linked to broader geopolitical dynamics. The war in Ukraine has revived transatlantic unity and compelled NATO countries to revise their defense budgets, energy policies and strategic doctrines. Germany's «Zeitenwende», for instance, reflects profound changes catalyzed by the Russian aggression. Simultaneously, Ukraine's struggle has strengthened NATO's normative credibility, as it demonstrates the Alliance's ability to support partners defending democracy and sovereignty under extreme conditions [6]. In effect, Ukraine's integration serves not only national interests but also contributes to the reinforcement of a rules-based international order. Nevertheless, geopolitical risks persist. Russia continues to pursue hybrid tactics: cyberattacks, disinformation campaigns, energy pressure, aimed at undermining Ukraine's Euro-Atlantic course. Moreover, some global actors attempt to exploit the conflict to reshape international alignments. Thus, Ukraine must navigate a complex geopolitical environment while maintaining strategic consistency.

In summary, the Euro-Atlantic aspirations of Ukraine represent a multidimensional process driven by institutional reforms, political transformations and acute security needs. This process is both a response to internal modernization goals and a reaction to external threats that have reached an unprecedented scale. The modern examples, from constitutional amendments and NATO Annual National Programs to Ramstein-format cooperation and G7 security commitments, illustrate how deeply Ukraine is already integrated into the Euro-Atlantic space. And yet, full membership

remains a strategic objective that requires sustained reform, diplomatic engagement and long-term resilience. Ultimately, Ukraine's Euro-Atlantic trajectory has become not only a national choice but also a cornerstone of the future European security architecture, symbolizing the defense of democratic values, collective security principles and the resilience of sovereign states in a turbulent world.

References:

1. Lemko Y. R. *Security Relations Between Ukraine and the EU*. 2024. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib> (Last accessed: 11.11.2025).
2. Martynyuk V., Muravska Y., Forming a foreign trade partnership strategy in the context of strengthening national economic security: A case study of Ukraine. *Forum Scientiae Oeconomia, Warszawa*. 2020. Vol 8. № 2. P. 5-24. URL: <http://ojs.wsb.edu.pl/index.php/fso/article/view/296/237> (Last accessed: 11.11.2025).
3. Meleshchenko T. *Ukraine-NATO: Problems and Prospects of Partnership. Problems of World History*. 2024. P. 113-127. DOI: 10.46869/2707-6776-2023-24-4.
4. Ukraine-EU Relations in the face of Global Challenges: International Forum (June 19-20, 2024) / ed. O. Balatska. Ostroh: Publishing House of the National University of Ostroh Academy, 2024. 152 p.
5. U-NATO and the Ukrainian Status-QUO: Panel discussion (Ostroh, March 5, 2024) / Ed. Olha Balatska, E. Balashov, A. Khudoliy. Ostroh: Publishing House of the National University of Ostroh Academy, 2024. 74 p.
6. Vivchar O., Muravska Y. *NATO-Ukraine Cooperation as an Important Mechanism for Counteracting Hybrid Warfare. National Security in Modern World. Legal, Technological and Social Communication Aspects*. 2021. P.73-80. URL: <https://orcid.org/0000-0001-9246-2226>

Науковий керівник: Виговська Ольга Сергіївна, професор кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», к.політ.н., доцент.

ITALY'S SOFT POWER: CULTURAL DIPLOMACY, GASTRONOMY AND FASHION AS INSTRUMENTS OF INFLUENCE IN THE WORLD

Kuryliak Viktoriia Ihorivna,
4th year student of group UMV-41
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business,
V.N. Karazin Kharkiv National University
viktoriia.kuryliak@student.karazin.ua

In the context of globalisation and intensifying international competition, traditional paradigms of power are undergoing transformation. The concept of "soft power," formulated by Joseph Nye, has become key to understanding the mechanisms

of indirect influence based on the attractiveness of a country's culture, political values, and foreign policy [1]. Among European countries, Italy demonstrates one of the most striking examples of the effective use of soft power, which stems from its centuries-old cultural heritage and modern creative industries. The uniqueness of the Italian case lies in the fact that this power is largely produced by the private sector and civil society, while the state acts as a facilitator, creating an institutional framework for its promotion, which makes the influence more authentic and less politicised.

The institutional backbone of this policy is the network of Italian Cultural Institutes (Istituti Italiani di Cultura), which act as cultural hubs, offering the world a multifaceted image of contemporary Italy through exhibitions, film screenings and lectures. According to the Italian Ministry of Foreign Affairs, this network has more than 88 institutes worldwide, making it one of the broadest channels of cultural diplomacy [2]. This work is reinforced by participation in prestigious international events such as the Venice Biennale, one of the most authoritative forums for contemporary art and architecture. Founded in 1895, the Biennale attracts over 500,000 visitors annually, serving as a powerful platform not only for the presentation of Italian art, but also for positioning Italy as a global arbiter of taste and creativity, strengthening its image as the epicentre of world culture [3].

In addition to institutional mechanisms, Italian cinema remains a powerful tool. Having gained worldwide recognition thanks to neorealism, which combined social criticism with artistic expressiveness, it continues to shape perceptions of Italy. The films of Federico Fellini, Michelangelo Antonioni, and Luchino Visconti created the myth of Italy as a country of existential quests and aesthetic perfection. In the modern era, directors such as Paolo Sorrentino (*The Great Beauty*), Nanni Moretti, and Matteo Garrone offer a complex, sometimes critical, but always fascinating portrait of contemporary Italian society. These films not only show the beauty of Italian cities, but also induce in the viewer a certain "feeling of Italy" — a complex of emotions associated with beauty, melancholy, a taste for life and its complexity. Cinema is an "exporter" of ways of thinking and feeling, which is at the core of "soft power."

Another fundamental element integrated into the daily lives of millions of people is Italian gastronomy. Outside Italy, it is not just food, but a whole philosophy based on the quality of raw materials and regional identity. According to Coldiretti, Italian agri-food exports reached a record €60 billion in 2023, a direct reflection of global demand for the "Italian way of life" [4]. Products with geographical indications of origin (DOP/IGP), such as Parmigiano Reggiano and Prosciutto di Parma, are not just food products, but cultural artefacts that carry a code of authenticity and quality. The phenomenon of "gastronomic nationalism" manifests itself in how the Italian diaspora, as well as international chef ambassadors (such as Antonio Carluccio), defend the authenticity of Italian dishes in the fight against cultural appropriation. This stimulates

a global discussion about Italy in terms of taste and authenticity. The popularity of cooking shows, blogs, and gastronomy-oriented tourism is turning food into a powerful driver of the economy and positive image. Gastronomy creates an immediate emotional connection that political rhetoric cannot achieve.

The fashion industry serves as a paradigmatic example of the transformation of a creative industry into a geopolitical asset. According to Altagamma's annual report, the Italian luxury market grew by 7% in 2023, reaching a volume of over €120 billion [5]. Made in Italy brands such as Armani, Prada and Gucci offer a universal code of elegance, luxury and status. Milan Fashion Week, which attracts over 150,000 guests annually, is not only a business event but also a powerful image-building tool. This "fashion system" shapes the perception of "Italian style" as synonymous with success, making Italy desirable to emulate not only in aesthetic terms but also in socio-economic terms.

The true power of Italian "soft power" lies not in the isolated functioning of its components, but in their synergy. The film shows not only architecture but also fashion aesthetics, combining a gastronomic tour with museum visits, while artistic events such as the Biennale enhance the prestige of all creative industries. Together, they create a holistic "Vita Italiana" brand, perceived as a universal benchmark for quality of life. This national brand has specific political and economic implications: economic dividends through tourism and exports, diplomatic capital for lobbying national interests, and attractiveness for talent and investment.

Thus, Italy's "soft power" is a complex, multi-layered phenomenon that grows out of the depths of national history and culture. Its uniqueness lies in the fact that it is organic, not artificially constructed. Cultural diplomacy, cinema, gastronomy and fashion interact to create a powerful synergy that forms one of the most attractive national brands in the world. This brand not only contributes to economic prosperity, but also gives Italy considerable informal authority on the international stage, allowing it to influence global processes through the prism of cultural appeal and aesthetic leadership. Studying the Italian experience is extremely relevant for other countries, including Ukraine, which also has powerful but underutilised soft power potential.

References:

1. Nye J. S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. New York : Public Affairs, 2004. 191 p. (Last accessed: 15.11.2025).
2. Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale. Istituti italiani di cultura nel mondo. URL: <https://www.esteri.it/it/diplomazia-culturale-e-diplomazia-scientifica/cultura/reteic/> (Last accessed: 15.11.2025)
3. La Biennale Di Venezia. URL: <https://www.labiennale.org/en/about> (Last accessed: 15.11.2025)

4. Coldiretti. Rapporto sul Made in Italy agroalimentare 2023. URL: <https://www.coldiretti.it/> (Last accessed: 15.11.2025)

5. Altgamma. 2023 Montegrosso Economic Survey of the Italian Luxury Goods Market. URL: <https://www.altgamma.it/> (Last accessed: 15.11.2025)

Scientific supervisor: Vinnykova Nataliya Anatoliivna, Head of the Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University, Doctor of Political Sciences, Associate Professor.

PUBLIC DIPLOMACY OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Kylymennyi Artem Yevhenovych,
student of the 2nd year of the UV-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
kylymennyi2020umv12@student.karazin.ua

Shamraeva Valentyna Mykhaylivna,
Professor of the Department of International Relations
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V. N. Karazin Kharkiv National University,
v.shamraeva@karazin.ua

Public diplomacy of Ukraine in the context of European integration has become one of the key instruments of the country's international positioning, particularly after 2014 and, quite dramatically, since the beginning of the full scale Russian invasion in 2022. The relevance of this topic is determined by the exceptional importance of effective communication with foreign societies, political elites, international organisations and media in order to secure stable political, military, economic and humanitarian support. Moreover, the dynamics of European politics, which increasingly emphasises democratic resilience, strategic communication and societal trust, make Ukraine's public diplomacy not merely an additional component of foreign policy but, indeed, a vital tool of integration into the European political, cultural and normative environment [2]. Consequently, understanding the mechanisms of Ukrainian public diplomacy, the logic of its institutional development and the examples of modern practices becomes essential for evaluating the success of Ukraine's movement towards full membership in the EU.

To begin with, public diplomacy in contemporary international relations refers to the set of communicative, informational, cultural and educational activities aimed at

shaping the attitudes of foreign audiences. In Ukraine's case this concept has undergone a remarkable transformation. Initially oriented mainly toward promoting national culture and explaining foreign policy priorities, it has evolved into a complex system that combines digital diplomacy, strategic communication, crisis communication, cultural diplomacy, nation branding and civil society engagement [4]. The Ministry of Foreign Affairs, the Ukrainian Institute, the Ukrainian Institute of National Memory, the Ministry of Culture and Information Policy, as well as numerous NGOs and volunteer organisations, contribute to the formation of a coherent and resilient public diplomacy ecosystem [5]. Importantly, the transition of public diplomacy from soft image building to a powerful instrument of countering disinformation has placed Ukraine among the most dynamic communicators in the European region. The role of European integration in shaping Ukrainian public diplomacy is particularly significant. Since the signing of the Association Agreement with the EU in 2014, Ukraine has actively worked to align its diplomatic communication with European standards of transparency, inclusivity and public accountability. This process has required, firstly, the adaptation of domestic institutional structures to European requirements. For instance, the creation of the Ukrainian Institute was inspired by successful European models such as Goethe Institut, British Council and Institut Francais [3]. Secondly, Ukraine has increasingly relied on EU platforms to convey its messages. Participation in the European Public Diplomacy Alliance, cooperation with the European External Action Service on countering Russian disinformation and joint cultural educational projects within Erasmus Plus and Creative Europe demonstrate how Ukrainian public diplomacy integrates into wider European communication networks [1].

Furthermore, the war has intensified the role of public diplomacy as a mechanism for communicating the moral and political foundations of Ukraine's struggle. Indeed, foreign audiences frequently form their perceptions not only from official statements but from stories conveyed by journalists, cultural figures, volunteers and digital communities. Therefore, Ukraine systematically develops its narrative strategy, which emphasises democratic values, resistance to aggression, European identity and human resilience. For example, the project Brave Ukraine, launched during the 2022 World Economic Forum, combined artistic installations, documentary narratives and interactive exhibits to show the cost of Russian aggression and the determination of Ukrainian society [5]. Similarly, the media campaign Be Brave Like Ukraine became a recognisable communication brand, widely used across European capitals and online platforms [3]. Additionally, Ukraine has effectively employed cultural diplomacy as part of its European integration strategy. Cultural dialogue helps create emotional and value based connections, which, in turn, strengthen political support [4]. For instance, Ukrainian films and literature have recently gained

international recognition, while cultural events in Berlin, Warsaw, Paris, Rome and Vienna regularly introduce European audiences to Ukrainian history, art and contemporary perspectives [1]. Exhibitions such as Ukraine. Crisis. Culture and festivals like Ukrainian Renaissance in Prague help reshape perceptions of Ukraine from a peripheral post Soviet state to an active European nation with a rich cultural heritage and modern creative potential [3]. These events also contribute to the decolonisation of Eastern European historical narratives, a topic that resonates strongly within European academic and cultural spaces.

Digital diplomacy is another central component of Ukraine's public diplomacy in the European integration context. The Ministry of Foreign Affairs has built one of the most active and effective digital communication systems in Europe [4]. The official Twitter and Instagram accounts of the MFA, Ukrainian embassies and key state institutions provide real time updates, visual materials, analytic content and, importantly, human stories [5]. Moreover, online communication has become a platform for rapid responses to Russian disinformation. For example, the initiative United24 has combined fundraising, informational outreach and international cooperation [1]. It demonstrates how digital tools can mobilise global support while also reinforcing Ukraine's image as an innovative and forward looking state. European celebrities, political leaders and humanitarian organisations participate in United24, thus strengthening Ukraine's visibility in European public spheres [5]. Equally important is the involvement of civil society in public diplomacy. Ukraine's vibrant network of volunteers, grassroots digital communities, independent media and expert organisations helps generate trustworthy and emotionally compelling narratives [4]. These actors often operate independently from formal state structures, yet their influence on European audiences is profound [5]. For example, volunteer organisations such as Razom for Ukraine, Come Back Alive and Hospitallers regularly organise exhibitions, public talks and charity events across Europe [1]. They illustrate not only the humanitarian aspect of Ukraine's resistance, but also the democratic nature of Ukrainian society, which relies heavily on civic initiative. Such independent voices resonate strongly with European democratic values, thereby reinforcing Ukraine's image as a country that naturally fits into the European political community.

However, despite these achievements, several challenges remain. First, the information space in Europe is still partially vulnerable to Russian disinformation narratives [3]. Although European institutions have strengthened their media literacy programs and strategic communication, harmful narratives about Ukraine's political system, historical memory or war responsibilities continue to circulate [2]. Hence, Ukrainian public diplomacy must constantly refine its communication strategies, adapt to the evolving media environment and invest in more proactive storytelling. Second, the institutional capacity of Ukrainian public diplomacy sometimes lacks long term

strategic planning due to limited funding or bureaucratic constraints [4]. Therefore, sustainable EU integration requires the stabilisation of funding for cultural diplomacy, digital diplomacy and educational exchange programs. And finally, the need for deeper regional differentiation is becoming increasingly evident. Audiences in Central Europe, Southern Europe and Northern Europe perceive the war and European enlargement differently, meaning that Ukrainian public diplomacy must tailor messages to diverse local contexts [2].

In conclusion, public diplomacy of Ukraine in the context of European integration represents a dynamic and multidimensional process shaped by institutional innovation, societal participation and the imperatives of wartime communication. Modern examples of Ukrainian public diplomacy, including digital campaigns, cultural initiatives, volunteer projects and strategic narratives, demonstrate the country's strong ability to shape international perceptions and mobilise European support. Moreover, the growing compatibility between Ukrainian and European communication practices reflects Ukraine's broader integration into the European normative and cultural space. Ultimately, the success of Ukrainian public diplomacy is not only about shaping foreign attitudes, but also about building long lasting trust, strengthening international solidarity and promoting the vision of Ukraine as an integral part of Europe.

References:

1. Близняк О., Риков А. Процес євроінтеграції України в умовах повномасштабної російсько-української війни: проблеми та перспективи. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. № 2(16). С. 119-135.
2. Бояр А. Вплив Європейського Союзу на формування системи конкурентного регулювання в Україні. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. № 1(9). С. 345-358.
3. Брусиловська О. І., Хакімова, В. Т. Особливості стратегії м'якої сили ЄС щодо України. *Міжнародні та політичні дослідження*. №34. С. 13-28.
4. Вовк С.О., Меженська О.В., Новоскольцева Л.О. Українська дипломатія: від незалежності до сучасних викликів. *Серія: Історія. Політологія*. 2024. №39. С. 96-119.
5. Дарницький А., Піпченко Н. Публічна дипломатія України в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2024. Том 1. № 160. С. 10-18.

Науковий керівник: Шамрасва Валентина Михайлівна, професор кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», д.політ.н., професор.

THE ROLE OF FRANCE IN SHAPING THE FOREIGN POLICY OF THE EUROPEAN UNION

Lytvynenko Yeva Olehivna,
student of the 2nd year of the UV-61
group of the Karazin Institute of International Relations and Travel
Business
V.N. Karazin Kharkiv National
University,
lytvynenko2020umv12@student.karazin.ua

Shamraeva Valentyna Mykhaylivna,
Professor of the Department of International
Relations of the Karazin Institute of International Relations and
Travel Business
V. N. Karazin Kharkiv National University,
v.shamraeva@karazin.ua

The role of France in shaping the foreign policy of the European Union remains an exceptionally relevant topic, especially in the context of profound geopolitical transformations that challenge the unity, strategic autonomy, and global influence of the EU. Indeed, the past decade has shown that the European Union cannot rely solely on economic power; instead, it increasingly needs to project political coherence and strategic vision. France, as one of the founding states of the European project and a permanent member of the UN Security Council, has consistently sought to strengthen the EU's capacity to act on the world stage [1]. Moreover, contemporary crises, such as Russia's invasion of Ukraine in 2022, the rise of China as a systemic rival, and the energy security dilemma, have intensified debates around the need for a stronger European voice in global affairs. Consequently, France's diplomatic tradition, military capabilities, nuclear deterrent, and active global posture make it a central actor in defining the EU's strategic direction [2]. Although opinions differ on the degree to which France should lead the European foreign-policy process, there is no doubt that its initiatives have significantly shaped EU decision-making mechanisms and practical policies, affecting everything from defense integration to neighborhood policy.

To begin with, France's historical role in Europe positions it as a natural agenda-setter within EU foreign policy. Paris has long advocated for deeper political integration, arguing that without a coherent foreign-policy identity, the EU risks remaining merely an economic bloc. This conceptual foundation can be traced back to Charles de Gaulle's vision of a Europe «from the Atlantic to the Urals» – a Europe capable of balancing external powers and defending its strategic interests. Contemporary French leaders have inherited this aspiration. For example, President

Emmanuel Macron's 2017 Sorbonne speech revived debates on Europe's strategic autonomy, calling for strengthened defense cooperation, the development of a common intervention force, and more coordinated approaches to crises beyond Europe's borders. This approach became a cornerstone of broader European debates on sovereignty and integration [3]. The Sorbonne vision not only reflected French ambitions but also stimulated institutional changes, including the establishment of the European Defence Fund and the Strategic Compass adopted in 2022 [4]. In fact, these frameworks represent major milestones because they attempt, finally, to harmonize the fragmented defense capabilities of member states.

Furthermore, France wields significant influence through its diplomatic network and military posture. The country maintains one of the world's largest diplomatic corps, as well as robust armed forces capable of independent military operations. For instance, France played a leading role in EU missions in Africa. Operations such as Barkhane (2014-2022), though ultimately scaled down, demonstrated France's willingness to confront terrorism and instability aggressively [7]. France's leadership encouraged the EU to adopt a more proactive stance, resulting in the creation of the EU Training Mission in Mali and later shaping the design of new security partnerships across Africa. While the outcomes have been debated, of course, not without criticism, this case illustrates how French initiatives often serve as agendas for broader EU engagement. Moreover, France's nuclear deterrent adds another layer to its capacity to influence EU foreign policy. As the only EU member state with nuclear weapons after Brexit, France perceives its strategic assets as contributing not only to national defense but also to European collective security. Although the issue of integrating French nuclear capabilities into an EU framework remains controversial, Paris has used this position to advocate for increased investment in defense industries, joint procurement programs, and higher levels of strategic responsibility within the EU [4]. Accordingly, this has contributed to shifting perceptions in Berlin, Rome, Warsaw, and other capitals that previously relied heavily on NATO's umbrella. Notably, France does not seek to replace NATO, quite the contrary, but insists that Europe must assume more responsibility for its security, particularly when American priorities shift toward the Indo-Pacific. France's Indo-Pacific Strategy (2022) further reinforced its ambition to position the EU as a key geopolitical player in that region [5].

The French influence extends to the EU's neighborhood policy and global priorities. One crucial example is the EU's stance toward the Mediterranean region, where France has long-standing interests related to migration, energy, and regional stability. France was a key advocate for the Union for the Mediterranean, launched in 2008, and it continues to lobby for stronger EU engagement with North Africa. The crises in Libya, Syria, and Lebanon have prompted France to push for more

coordinated EU responses, including humanitarian assistance, border management cooperation, and multilateral diplomatic efforts. Remarkably, in moments of crisis, for instance, during the 2020 escalation between Turkey and Greece in the Eastern Mediterranean, France deployed naval forces to support de-escalation and simultaneously called for a unified EU stance. This combination of diplomatic dialogue and military signaling showed how France merges soft power and hard power to shape EU approaches [6].

Economically, France also influences EU foreign policy through its role in trade negotiation processes. As one of the largest EU economies, France participates in shaping mandates for agreements with partners such as Canada, Mercosur, and ASEAN states. Sometimes this influence manifests as resistance, particularly in cases where French agricultural interests or environmental standards are at stake. For instance, France has repeatedly blocked progress on the EU-Mercosur trade agreement, arguing that it insufficiently protects European farmers and fails to enforce strong climate commitments. Although controversial, this stance has contributed to recalibrating the EU's trade diplomacy, placing greater emphasis on sustainability and reciprocity [2].

In conclusion, France plays a multifaceted and often decisive role in shaping the foreign policy of the European Union. Its influence is rooted in historical leadership, institutional initiatives, diplomatic activism, military capabilities, and normative ambitions. Of course, debates continue regarding the balance between national and supranational priorities, and some member states remain cautious of excessive French leadership. Nevertheless, modern examples, from EU defense integration and climate diplomacy to responses to the war in Ukraine, reveal that France acts as a driving force in strengthening the EU's geopolitical identity [3]. Ultimately, France's proactive engagement contributes significantly to the EU's ability to navigate the complexities of the 21st-century international system, reinforcing its aspiration to remain a coherent and influential global actor.

References:

1. Bora S. I., Schramm L. Toward a more «sovereign» Europe? Domestic, bilateral, and European factors to explain France's (growing) influence on EU politics, 2017–2022. *French Politics*. 2023. Vol. 21. P. 3-24. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41253-022-00203-y>
2. Buhler P. A New Atlanticism: About European Sovereignty. *Survival: Global Politics and Strategy*. 2023. Vol. 65. Issue 2. P. 55-74. DOI: <https://doi.org/10.1080/00396338.2023.2193100>
3. Ciulla M., Varma T. The lonely leader: The origins of France's strategy for EU foreign policy. *European Council on Foreign Relations*. 2021. URL: <https://ecfr.eu/article/the-lonely-leader-the-origins-of-frances-strategy-for-eu-foreign-policy/>.

4. Fiott D. The three images of EU strategic autonomy: perspectives on wedging, binding and hedging. *Journal of European Integration*. 2025. Vol. 47. Issue 6. P. 825-842. DOI: <https://doi.org/10.1080/07036337.2025.2537369>

5. France's Indo-Pacific Strategy. *Government of France*. Paris: MEAE, 2022. URL: https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/en_dcp_a4_indopacifique_022022_v1-4_web_cle878143-1.pdf

6. French Presidency of the Council of the EU. *Official portal (PFUE 2022)*. 2022. URL: <https://www.parlue2022.fr/home/en>

7. Staunton E. «France is back»: Macron's European policy to rescue «European civilization» and the liberal international order. *Third World Quarterly*. 2022. Vol. 43. Issue 1. P. 18–34. DOI: <https://doi.org/10.1080/01436597.2021.1994384>

Науковий керівник: Шамраєва Валентина Михайлівна, професор кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», д.політ.н., професор.

MULTILATERAL DIPLOMACY AS A MEANS OF SOLVING GLOBAL PROBLEMS OF HUMANITY

Miroshnychenko Tetiana, deputy director for administrative affairs and digital development
V. N. Karazin Kharkiv National University
PhD in economics, associate professor
tatiana.miroschnichenko@karazin.ua

Pysarevskiy Mykola, PhD in economics
Director of Educational and Research Institute
“Karazin Institute of International Relations and Travel Business”
V.N. Karazin Kharkiv National University
pisarevskiy@karazin.ua

In the modern era of globalization, the global community faces a number of challenges – climate change, pandemics, armed conflicts, energy and food crises, and rising inequality. These problems are complex and cannot be resolved by the efforts of individual states alone. Therefore, multilateral diplomacy gains particular importance as a key mechanism for coordinating the actions of international actors.

Multilateral diplomacy is implemented through the activities of international organizations (UN, WTO, WHO, IMF, EU, etc.), global forums (G7, G20, COP), and partnership mechanisms among states, international institutions, and civil society. Its

goal is to develop joint solutions based on the principles of mutual respect, equality, and collective responsibility.

At the same time, multilateral institutions are undergoing a complex process of transformation characterized by a high degree of mistrust and fragmentation within the international community, as well as a limited willingness and capacity to address global challenges within multilateral frameworks. This tendency was influenced by certain unilateral reflexes that emerged toward the end of the Cold War and, above all, by the experiences the world faced after September 11 [1].

This has particularly affected the United Nations, which responded to the crisis by initiating a difficult course of internal reform. The economic and political rise of several "emerging powers" led by China and India creates additional pressure for adaptation. They have challenged the political arithmetic of "transatlantic multilateralism," especially in relation to the functioning of international financial and trade institutions such as the IMF, World Bank, and WTO.

Furthermore, wars can also be classified among the global problems of humankind. Therefore, international organizations, when employing multilateral diplomacy, often resort to peacekeeping missions. Such international peacekeeping operations may be carried out by multinational forces established with the consent of the UN Security Council and under its overall supervision. Their purpose is to prevent the emergence of inter-state or internal conflicts, assist in conflict resolution, provide humanitarian aid to affected populations, and create conditions for sustainable peace [2].

However, the implementation of an international peacekeeping operation is not always possible. It depends on political decisions made by the international community – such as the UN Security Council, OSCE, or other regional organizations. Moreover, the consent of all parties to the conflict and their recognition by the international community are required. The situation among the parties must indicate either the prolonged inability to achieve political goals by military means or the international pressure to create conditions for such an operation.

Today, issues of environmental security and climate change have become an integral part of the political agendas of most countries and international organizations. This is due to the increasing frequency of large-scale natural disasters such as floods, droughts, wildfires, hurricanes, and temperature fluctuations that threaten the biosphere. International experts define the period up to 2040 as the “era of climate responsibility,” when the world must address climate change and mitigate its consequences through global cooperation among various actors.

Thus, climate diplomacy has become an important new dimension of international cooperation aimed at preventing global climate change. It has gained significance not only for civil society actors but also for the political leadership of

states, serving as a unifying framework for strengthening international collaboration.

Climate change – the main subject of climate diplomacy – significantly affects numerous sectors of human activity, including energy, transport, construction, and agriculture. It is also linked to the overexploitation of natural resources, migration, and other social challenges. Therefore, tackling climate change requires a comprehensive and coordinated approach.

Multilateral diplomacy plays a crucial role in addressing climate change, as it is a global problem affecting all countries and demanding coordinated action. International climate negotiations are conducted within the framework of the UN Framework Convention on Climate Change and its Protocols, including the Kyoto Protocol and the Paris Agreement. These agreements enable states to agree on common commitments to reduce greenhouse gas emissions and implement other measures to mitigate the effects of climate change [3].

With the participation of many countries, joint initiatives such as the UN Climate Fund have been established to finance projects aimed at reducing emissions and helping developing countries adapt to climate change [4].

The effectiveness of multilateral diplomacy largely depends on the political will of states, mutual trust among participants, and the institutional capacity of international organizations. At the same time, the current system faces a number of challenges – politicization of decision-making processes, contradictions between national interests and global goals, and a crisis of legitimacy in certain institutions.

In conclusion, multilateral diplomacy remains one of the most important instruments for maintaining international peace, security, and sustainable development. Its further improvement requires strengthening inclusiveness, transparency, and adaptability to the new realities of the world order, which will allow more effective responses to the global challenges facing humanity.

Список використаних джерел:

1. United Nations Framework Convention on Climate Change: Convention, International Document dated May 9, 1992. United Nations. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_044#Text

2. Paris Agreement: Agreement, International Document dated December 12, 2015. United Nations. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text

3. UN Climate Summit: A Fund for Aid to Poor Countries Will Be Established. Deutsche Welle, 2022. – URL: <https://www.dw.com/uk/na-klimaticnomu-samiti-oon-domovilis-pro-fond-dopomogi-vrazlivim-krainam/a-63823304>

4. Suyetnov, Ye. P. Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment. The Stockholm Declaration (1972). Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law University. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18638/1/Suyetnov_188-189.pdf

INSTITUTIONALIZING CULTURE: HOW SOUTH KOREA TURNED SOFT POWER INTO A STRATEGIC NATIONAL ASSET

Moroz Mariia,

1st-year student of the UMV-12 group of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business

V. N. Karazin Kharkiv National University
moroz.mariia@student.karazin.ua

After the 1997 Asian financial crisis, South Korea undertook a strategic reorientation, transforming culture from a domestic asset into a cornerstone of national policy and international influence. Rather than relying solely on economic or technological might, the country chose to project its identity through the global appeal of its cultural products – a move that has since positioned it as one of the most successful practitioners of soft power in the 21st century.

Soft power, as defined by Joseph Nye, is the ability to influence others through attraction and persuasion, rather than coercion or payment – leveraging culture, political values, and foreign policy as instruments of global influence [3, p. 2]. In the digital era, soft power operates through decentralized, fan-driven channels: films and music, fashion and cuisine, viral TikTok trends, and online fandoms. Unlike traditional hard power, which demands significant financial and military resources, soft power achieves lasting impact by shaping perceptions, building trust, and fostering emotional connections – often at a fraction of the cost.

The phenomenon known as Hallyu, or the Korean Wave, encapsulates this strategy. From K-pop and Korean dramas to taekwondo and bibimbap, Korean culture has gained unprecedented global visibility. This cultural surge is not accidental; it is the result of a coordinated, state-led initiative that began in the late 1990s. Following the financial crisis, Seoul invested heavily in creative industries, ICT infrastructure, and public-private partnerships. Chaebols and cultural agencies collaborated to export not only entertainment, but also national identity – promoting scholarships, cultural festivals, language education, and heritage alongside television series, films, and music to convert popularity into diplomatic and economic capital [3, p. 5].

This institutional framework is anchored in key governmental and quasi-governmental bodies: the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Culture, Sports and Tourism, the Korea Foundation, the King Sejong Institutes, and the Presidential Council for Nation Branding. These entities work in synergy to coordinate language promotion, cultural centers abroad, academic exchanges, and global branding campaigns – a model that may appear unusual to Western observers but has proven remarkably effective in shaping South Korea's international image.

The global triumph of Bong Joon-ho's *Parasite* (2019), which won the Academy Award for Best Picture, marked a watershed moment. It demonstrated that culturally

specific, non-Western narratives could achieve universal resonance when supported by artistic excellence and strategic distribution [2, p. 16]. Beyond box office success, the film catalyzed a surge in interest in Korean cinema, encouraged grassroots subtitling and fan translation, and signaled a broader shift in global media consumption – one in which audiences increasingly embrace stories beyond the Eurocentric gaze. As Yuna Kim observes, the film’s success reflects years of deliberate investment in a “very powerful industry,” where cultural quality and institutional support converge to generate soft power [2, p. 16].

Equally significant is the rise of K-pop, particularly through the global dominance of BTS. Built on intensive training, visual spectacle, and digital mastery, K-pop has evolved into a high-tech cultural export with profound diplomatic implications. BTS’s economic impact – spanning tourism, merchandise, and streaming – is matched by its political symbolism: the group has addressed the United Nations General Assembly, partnered with UNICEF on global youth initiatives, and been officially appointed as Special Presidential Envoys for Future Generations and Culture [1, c. 17]. Crucially, their influence is amplified not by state propaganda, but by the digitally mediated, transnational fan community known as ARMY – which actively disseminates, translates, and mobilizes Korean cultural messages, transforming fandom into civic engagement.

Korean dramas, distributed globally via platforms like Netflix, further reinforce this soft power ecosystem. Through intimate portrayals of everyday life, family dynamics, and social values, these series foster emotional familiarity with Korean society. Combined with fan-subtitled versions and co-production agreements, they have normalized non-English content for international audiences, turning passive viewers into cultural consumers and prospective tourists [2, p. 17]. In this way, Korean dramas function as a low-cost, high-reach instrument of public diplomacy, subtly reshaping global perceptions of Korea.

To better understand the diversity and systemic nature of South Korea’s soft power, it is useful to categorize its primary manifestations into distinct yet interconnected forms. While the global success of *Parasite*, BTS, and Korean dramas illustrates the visibility of Korean culture, these phenomena are not isolated events but part of a broader, multi-dimensional strategy. Table 1 outlines five core dimensions through which South Korea projects its cultural influence – from cinema and music to language and cuisine – highlighting the channels of dissemination and the resulting societal impact. Together, these forms reveal how soft power operates not merely through entertainment, but through sustained, institutionalized engagement with global audiences.

Table 1

Forms of Soft Power in South Korea

Form	Example	Dissemination channel	Impact
Cinema	Parasite	Academy Awards, Netflix, international film festivals	Global recognition; broadens global canon beyond traditional Western dominance
Music	BTS	YouTube, Spotify, United Nations appearances	Diplomatic influence; mobilization of global youth fandoms
Television	Squid Game, Crash Landing on You	Netflix, Viki, streaming platforms	Normalization of Korean language and aesthetics; surge in tourism
Language	King Sejong Institutes	Online courses, 200+ global learning centers	Access to culture through language acquisition; long-term cultural penetration
Cuisine	Kimchi, Korean BBQ	Global restaurants, social media (TikTok, Instagram)	Everyday integration of Korean culture into lifestyle and consumption patterns

South Korea's rise illustrates how a mid-sized nation, lacking the military or demographic scale of global superpowers, can achieve disproportionate international influence through the strategic integration of culture, technology, and institutional coordination. Digital fandoms, platform economies, and state-backed branding have created a self-reinforcing cycle of visibility, trust, and soft influence. Hard power alone cannot replicate such deep, enduring, and voluntary global admiration.

Thus, South Korea demonstrates that in the contemporary global order, culture is not merely an expression of identity – it is a strategic resource. Sustainable industrial capacity, focused public diplomacy, and active civil society participation have enabled the country to turn artistic creativity into a formidable instrument of global influence.

References:

1. Băjenaru I. R. Bangtan Boys (BTS) – part of South Korea's cultural diplomacy and soft power strategy. *Romanian Review of Political Sciences & International Relation*. 2022. No. 19(1). P. 156–180. URL: <https://surl.li/wijtwb> (accessed: 08.11.2025).
2. Kim Y. *The Soft Power of the Korean Wave*. London : Routledge, 2021. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003102489>
3. Lale A. The soft power of South Korea. *Asya Studies*. 2020. Vol. 4, no. 13. P. 63–74. URL: <https://doi.org/10.31455/asya.615427>
4. 김유경. K 소프트파워, 한국의 문화브랜드를 글로벌 휴머니즘으로 정착시키다. *나라경제*. 2022. P. 26. URL: <https://surl.li/uhlfbt> (accessed: 11.11.2025).

Scientific Supervisor: Iryna Panova, PhD in Economics, Associate Professor, Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University

EDUCATIONAL DIPLOMACY AS A DIRECTION OF UKRAINIAN'S INTERNATIONAL ASSISTANCE TO AFRICAN COUNTRIES

Neznamova Sofiia Dmytrivna

2nd year student, UMV-22 group of the Education and Research Institute «Karazin
Institute of International Relations and Travel Business»

V. N. Karazin Kharkiv National University,
sofiia.neznamova@student.karazin.ua

Ukraine has recognized the need to expand its diplomatic presence worldwide, particularly in African countries. Therefore, it is important to consider all available ways to achieve this end. Educational diplomacy is a form of soft power, which, through programs of studying abroad, develop intercultural connections and spreads the knowledge about the country. It can also serve as an effective tool of peacemaking and contribute to the development of the state. The relevance of this topic is also driven by the need to maintain and increase demand for Ukrainian higher education, to get experience in promoting adaptive skills, crisis management, and continue the development of effective educational programs.

According to The Global Education Report, the presence of African countries in global university rankings is generally low, with South Africa standing out as a regional leader. The main challenges include limited resources, graduate employment issues, and a low level of research activity, which limits global competitiveness [5]. Equal access to education has positive trends in reducing the possibility of conflicts, as people have alternative ways to solve problems, such as participating in political life [4]. These facts highlight the importance of investing in education as a factor of stability, as well as the potential of Ukrainian educational diplomacy as a direction of international assistance to the region.

Traditionally, Ukraine has welcomed international students from over 150 countries to its higher education institutions [1]. According to a study by the Ukrainian State Center of International Education, foreign students choose Ukrainian universities due to moderate tuition fee and living costs (38%), quality of education (25%), and desire to study in Europe (18%) [2, p. 26]. This indicates that the reforms in Ukrainian education aimed at implementing European standards receive positive feedback from both Ukrainian and foreigners. Before the full-scale invasion of the Russian Federation in 2021-2022, the number of foreigner students in Ukraine was 84 136 [2, p. 15]; currently, this number is significantly lower, and most study remotely – 63%. The rest attend offline or in hybrid format [2, p. 55]. Therefore, in the future, there is a risk of losing a large number of students as they graduate universities. This requires the presence of a regular system for maintaining connections with alumni, including through online platforms and various formats of meetings, seminars, or discussions.

Such practice can not only promote Ukrainian higher education and attract new students but also form mutually beneficial relationships, where alumni feel the value of their experience for Ukrainian educational and diplomatic initiatives.

Leaders in online education are developed countries, whereas Ukraine currently does not occupy leading positions in this area. However, the key difference between that is that for Ukraine, online education has become not only an innovation but also a factor of national recovery and survival. During the full-scale war, Ukrainian higher education institutions managed to quickly establish the educational progress, ensuring accessibility and continuity of learning process for both domestic and foreign students. The modernization of educational programs and Ukrainian adaptivity should become not only a tool of internal stability but also of external soft power, of which educational diplomacy is a part.

Additional challenge is ensuring that online education is as effective as traditional one. There is ongoing debate about whether online education can be a full alternative to traditional learning. There is no single answer, as different fields of study require different approaches: some are more flexible and autonomous, while others require mandatory hands-on practice. The most popular fields among foreign students traditionally remain medicine and related areas, which require high responsibility and practical skills [2, p. 54]. One of the challenges of online format for such fields is the limited opportunity to gain practical skills online.

A successful case of overcoming this challenge is the family medicine practicum for Canadian students, which involves observing the work of family doctors without direct participation. This approach is based on the Problem-Based Learning (PBL) model, in which students actively collect, analyze and integrate information to solve clinical problems [3]. In the context of foreigners studying in Ukrainian higher education institutions, it is important to combine collaboration both in the countries where students are while studying and in Ukraine. For example, through agreements with local medical institutions to complete the practical aspect of learning. This enhances the effectiveness of education, strengthens international relations, and establishes partnerships between countries.

Another successful case is the iCoViP (International Collection of Virtual Patients) project – an international initiative that provides a collection of «virtual patients» [6]. This approach helps students develop practical skills in analysis, critical thinking, and decision-making for proper patient treatment. In fact, Bukovinian State Medical University in Chernivtsi and Ukrainian Catholic University in Lviv participated in the project, translating and adapting 25 virtual patients for use in Ukrainian higher education institutions [7]. This demonstrates that Ukraine is actively working in ensuring the effectiveness of online education.

Progress in education does not stop. Technologies continue to develop, and the learning process will only become autonomous. Continuous modernization of Ukrainian higher education, analysis of the educational market, and interaction with international partners can improve the quality and relevance of educational programs. In the future, the implementation of advanced technologies such as AI models, 3D modeling, and VR simulations is expected, allowing higher education students to gain practical knowledges remotely.

In conclusion, Ukraine has great potential in educational diplomacy, which goes beyond simple learning students around the world. It spreads European values, exchange of experience, the development of humanity, and international cooperation. The most important task for Ukraine is to maintain relevance and continue open dialogue with the international community. Educational diplomacy enhances the level of Ukrainian education, strengthens the country's image, and spreads truthful narratives from the perspective of Ukrainian interests. Through persistent work, Ukraine is capable of effectively achieving its goals, both nationally and globally.

References:

1. Іноземним студентам. *Міністрество освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/tag/inozemnim-studentam?&tag=inozemnim-studentam> (дата звернення: 09.11.2025).
2. Іноземні студенти в Україні під час війни (2022-2023) / за загальною редакцією О.О. Шаповалової. Київ: "Млин медіа". 2023. С. 196 URL: https://studyinukraine.gov.ua/wp-content/uploads/2024/04/ukr_Book_2023_compressed.pdf (дата звернення: 10.11.2025).
3. Попов М. В., Ільїна-Стогнієнко В. Ю., Сисоєва І. В. Модернізація системи медичної освіти України в умовах дистанційного навчання. *Академічні візії*. 2023. вип. 9. С. 12. URL: <https://zenodo.org/records/7763216> (дата звернення: 10.11.2025).
4. Agbor, J. (2015). Effects of primary, secondary and tertiary education on conflict intensity in Africa. *Economies*, 3(4), 161–185. DOI: <https://doi.org/10.3390/economies3040161> (Last accessed: 09.11.2025).
5. Global Citizen Solutions. (2025, August 26). *A World of Learning: Global Education Report - Global Citizen Solutions*. URL: <https://www.globalcitizensolutions.com/report/global-education-report/> (Last accessed: 09.11.2025).
6. *ICOVIP – International Collection of Virtual Patients*. (2023, March 21). URL: <https://icovip.eu/> (Last accessed: 10.11.2025).
7. *Project with Ukrainian partners successfully completed – iCoViP*. (2023, January 19). URL: <https://icovip.eu/news/project-with-ukrainian-partners-successfully-completed/> (Last accessed: 10.11.2025).

Scientific supervisor: Larysa Khyzhniak, Professor at the Department of International Relations, Education and Research Institute «Karazin Institute of International Relations and Travel Business», V. N. Karazin Kharkiv National University, Doctor of Sociological Sciences, Professor.

**DIGITAL RESILIENCE AS AN ELEMENT OF DETERRENCE
STRATEGY: ANALYSIS OF US AND EU APPROACHES TO COUNTERING
CYBER CAMPAIGNS IN THE CONTEXT OF HYBRID THREATS**

Hanna Panasenko,
Associate Professor, Department of International Relations,
V. N. Karazin Kharkiv National University
PhD in Political Science, Associate Professor
panasenko@karazin.ua

In the context of the escalation of hybrid threats – an integrated use of military and non-military, overt and covert tools to achieve strategic objectives – and the growing dependence of critical infrastructure on digital technologies, research on digital resilience is gaining particular relevance. Digital resilience, defined as the ability of a system, organization, or state to withstand, adapt to, rapidly recover from, and continue operating even after a successful cyberattack, is a key factor in countering cyber campaigns – sustained, coordinated operations in cyberspace aimed at undermining the functioning of a targeted state or achieving political/economic advantages.

At the international level, digital resilience and deterrence strategy are closely intertwined, as demonstrated by the “Tallinn Mechanism”. This multilateral initiative, launched by Estonia, unites partners to collectively deter cyber threats from Russia by strengthening Ukraine’s defenses, thus increasing the cost of aggression. A key component of practical resilience is the enhancement of operational defense capabilities, particularly through the implementation of Security Operations Centers that enable monitoring, rapid response, and post-attack recovery. Ultimately, success in countering hybrid threats requires cross-border cooperation and the scaling of best practices (e.g., Estonian-Ukrainian cyber solutions), which strengthen the security of the entire international bloc [2].

A core element of deterrence strategy in cyberspace is the identification of the aggressor (attribution) and the increase of attack costs by reducing the aggressor’s plausible deniability. This necessitates continuous technological improvement: development of early-warning systems for detecting targeted attacks and safeguarding

5G networks used for critical communications. These measures enhance digital resilience and strengthen deterrence by denial.

Transatlantic partners – the United States and the European Union – demonstrate significantly different approaches. The U.S. model emphasizes the integration of cyber operations into military doctrine, guided by the “Defend Forward” concept. It prioritizes deterrence by punishment through rapid attribution (USCYBERCOM), sanctions, legal pressure, and engagement of the private sector (CISA). In contrast, the EU focuses on institutional and regulatory measures through the harmonization of cybersecurity standards (NIS/NIS2 Directives), implementing deterrence by denial, as increased resilience makes attacks economically unviable. At the same time, the EU also employs the Cyber Diplomacy Toolbox for collective attribution and sanctions. Thus, the U.S. (active defense/punishment) and EU (regulatory resilience/denial) approaches complement each other, forming a comprehensive transatlantic strategy against hybrid cyber campaigns.

Hybrid threats represent a complex combination of traditional and modern methods (cyberattacks, disinformation) that remain below the threshold of armed conflict, aiming to undermine public trust in democratic institutions through the exploitation of vulnerabilities via non-state actors. The primary battleground is the digital and information domain. Effective counteraction requires an integrated approach combining resilience (including economic independence) and deterrence through proactive strategic planning, such as imposing sanctions for cyberattacks (as provided by the EU Cyber Diplomacy Toolbox) [5].

The EU’s primary strategy (EU Policy on Cyber Defence) aims to strengthen its ability to prevent, recover from, and deter cyberattacks. This is achieved through a dual approach: Resilience – reinforcing cybersecurity capabilities, developing technological sovereignty, and enhancing civil-military cooperation (including with NATO); and Deterrence – based on the Strategic Compass and involving readiness to use active defense capabilities and hold aggressors accountable through the Cyber Diplomacy Toolbox (sanctions). This strategy is supported by the Cyber Crisis Management Blueprint. Moreover, considerable attention is paid to human capital and social resilience: initiatives in digital literacy, media education, and tools for democratic participation (e.g., Diia) are viewed as effective non-military deterrence measures that strengthen societal trust and internal “immunity” against hybrid threats.

Under conditions of full-scale war, national resilience becomes a key element of defense capability, encompassing resistance, continuity of functioning, and rapid recovery – aligned with deterrence by denial.

Recommended measures to counter cyber campaigns include:

1. Strengthening intelligence-sharing (critical for early detection and better understanding of cyber threats);

2. Establishing early-warning systems (for rapid detection and response to hybrid threats, including monitoring information operations and cyber threats);
3. *Effective strategic communication (key to countering disinformation and propaganda – core elements of cyber campaigns);
4. Developing and updating legislation (to regulate emerging threats, including laws related to cybersecurity and foreign interference) [6].

The EU's readiness model for hybrid threats is based on the principles of societal resilience and the "whole-of-society" and "whole-of-government" approaches, although the definitions of resilience and hybrid threats remain broad. The resilience process includes three phases: resistance, continuity management, and recovery. In practice, the EU focuses on strengthening digital resilience (via the CER Directive and media literacy initiatives) and regulating the information space (DSA/DMA), aligning with best practices such as Finland's Comprehensive Security Model [7].

As demonstrated, the approaches of the United States and the European Union to digital deterrence differ significantly but create synergy: the U.S. emphasizes active defense and deterrence by punishment (rapid attribution and sanctions), whereas the EU relies on regulation (NIS2), institutional resilience, and deterrence by denial (enhancing resilience of targets). Resilience is the central concept linking both approaches, as the ability to quickly recover from cyberattacks neutralizes the aggressor's objectives.

Artificial intelligence technologies have become a critical element of deterrence strategy, contributing to the "AI-versus-AI race," which enhances both cyberattacks (e.g., deepfakes) and defensive capabilities. To counter hybrid threats, EU/NATO strategies call for transforming cybersecurity into a "whole-of-society culture," engaging the private sector and individual citizens. At the same time, long-term strategic risks, such as quantum computing, require priority investments in emerging security technologies, including post-quantum cryptography [1].

Resilience is the foundation of NATO and EU strategies for countering hybrid threats, achieved through civilian preparedness. For NATO, resilience means the ability of society to resist and rapidly recover from shocks (hybrid or armed attacks), serving as a force multiplier supporting collective defense. The EU defines resilience as the capacity to withstand, adapt to, and rapidly recover from stressors. Both organizations concentrate on key domains that represent the primary battlegrounds of hybrid warfare [4].

Cooperation between NATO and the EU is crucial for enhancing collective resilience to hybrid threats, focusing on shared strategic priorities. These include cybersecurity for protecting critical cyberspace and strategic communication to counter disinformation. Additionally, NATO places particular emphasis on military mobility, essential for effective collective defense and deterrence of military aggression.

The Comprehensive Resilience Ecosystem model presents a systemic approach treating democratic society as a holistic system for analyzing and countering hybrid threats aimed at undermining democratic processes. The model applies a “whole-of-society approach,” assessing resilience through four interrelated elements: 13 Domains, 3 Spaces, 3 Levels, and 7 Fundamentals. CORE is used to map the impact of attacks on these elements (especially in critical digital domains), which is essential for early detection and for developing effective countermeasures [3].

Effectively countering hybrid threats – an amalgamation of military and non-military tools (cyberattacks, economic coercion, disinformation) intended to erode societal cohesion and undermine trust in institutions – requires a comprehensive approach involving all actors (civilian, military, governmental, private, and academic) to ensure continuity of essential civilian services and support national defense [4].

Consequently, digital resilience has evolved from a technical function into a strategic component of national security and foreign policy. There is a need for further synchronization of U.S. and EU approaches to build a unified Western front against hybrid threats, along with integrating cyber diplomacy into the broader security architecture.

References:

1. Цифрова стійкість 2025: Чому кібербезпека стала ключовим активом? : звіт KPMG. 2025. Квітень. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2025/04/cybersecurity-considerations-2025.html>
2. Цифрова стійкість: як Україна та Естонія разом долають кіберзагрози / Kitsoft. 2024. 12 груд. URL: <https://kitsoft.ua/ua/news/cifrova-stijkist-yak-ukrayina-ta-estoniya-razom-dolayut-kiberzagrozi>
3. Hybrid threats: a comprehensive resilience ecosystem / Hybrid CoE. March 2023. URL: https://www.hybridcoe.fi/wp-content/uploads/2023/04/CORE_comprehensive_resilience_ecosystem.pdf
4. Jacuch, Andrzej. COUNTERING HYBRID THREATS: RESILIENCE IN THE EU AND NATO’S STRATEGIES / A. Jacuch // The Copernicus Journal of Political Studies. 2020. August. URL: https://www.researchgate.net/publication/346385699_COUNTERING_HYBRID_THREATS_RESILIENCE_IN_THE_EU_AND_NATO'S_STRATEGIES
5. Khidasheli, T. HYBRID THREATS AND RESILIENCE: Safeguarding Democratic Values in a Connected World / T. Khidasheli. : [Freiheit.org], 2024. November. URL: <https://www.freiheit.org/sites/default/files/2024-12/hybrid-threats-and-resilience-final.pdf>
6. ŠTAREIKĚ, Eglė. COUNTERING HYBRID THREATS: PROBLEMATIC ASPECTS IN THE EUROPEAN REGION [Текст] / E. ŠTAREIKĚ // PUBLIC SECURITY AND PUBLIC ORDER. 2024. (36). URL: file:///C:/Users/master/Downloads/017_Stareike.pdf

7. WIGELL, M. Best Practices in the whole-of-society approach in countering hybrid threats / M. WIGELL, H. MIKKOLA, T. JUNTUNEN ; European Parliament, Policy Department for External Relations Directorate General for External Policies of the Union : European Parliament, 2021. May. PE 653.632. – URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/653632/EXPO_STU\(2021\)653632_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/653632/EXPO_STU(2021)653632_EN.pdf)

SECURITY DIMENSIONS OF CHINA’S FOREIGN POLICY STRATEGY: CURRENT STATE AND CHALLENGES

Iryna Panova,

Associate Professor of Department of International Relations,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
iryna.panova@karazin.ua

Mykhailo Sidorov,

Associate Professor of Department of World Politics, Diplomacy and Tourism
Business,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
m.sidorov@karazin.ua

Vasyl Kublyk,

2nd-year student of the UMV-61 group of the Karazin Institute of International
Relations and Travel Business
V. N. Karazin Kharkiv National University
iryna.panova@karazin.ua

The Belt and Road Initiative (BRI), announced by China in 2013, has become one of the most far-reaching infrastructure, connectivity, and investment frameworks of the 21st century. Its relevance lies in its capacity to reshape patterns of global economic interaction and to reflect the evolving balance of power – particularly in the context of strategic competition between China and the United States. Both actors increasingly seek to shape the institutions, norms, and structural conditions of the international order.

The BRI is frequently compared to the U.S. Marshall Plan due to its scale and stated focus on development cooperation [2]. Unlike the Marshall Plan, which relied largely on grants and multilateral mechanisms, the BRI is primarily financed through state-backed loans, public–private partnerships, and bilateral agreements. Its scope

includes transport corridors, energy infrastructure, digital connectivity projects, and industrial cooperation zones across Asia, Africa, Europe, and Latin America.

An important dimension of the BRI is its alignment with China's long-term strategic objectives. These include diversifying export markets, strengthening access to critical resources, and providing outlets for excess industrial capacity. Recent data confirm a growing emphasis on resource-oriented sectors: during the first half of 2025, BRI-related investment reached USD 42 billion in energy (USD 30 billion of which was allocated to oil and gas in mining and metals [3]). These figures indicate that the initiative plays a significant role in supporting China's resource security and industrial resilience.

At the same time, the BRI raises questions regarding debt sustainability and governance standards in participating states. Scholars point to the risk of "debt overhang," particularly in low- and middle-income countries where the fiscal space is limited [1]. When infrastructure projects underperform or become economically unviable, debt distress may reduce governments' policy autonomy. Although systematic evidence for an intentional "debt-trap diplomacy" is limited, individual cases – such as Sri Lanka's lease of the Hambantota Port – illustrate how debt-related vulnerabilities can lead to negotiations that grant China access to strategic infrastructure.

The initiative also contributes to the deepening of economic interdependence between China and partner countries. In certain contexts, such interdependence may indirectly influence foreign policy choices or diplomatic alignment. This reflects a broader trend in international relations, where economic frameworks increasingly intersect with political preferences and regional cooperation patterns.

Domestically, the BRI serves multiple internal functions. It supports economic development in China's western provinces, sustains employment in state-owned enterprises, and reinforces the narrative of China as an active and responsible global actor. These elements demonstrate how the initiative connects external geoeconomic aims with internal political and socioeconomic priorities.

In conclusion, the Belt and Road Initiative should be viewed as a multifaceted instrument of China's geoeconomic statecraft rather than a uniform or monolithic strategy. While it provides opportunities for infrastructure modernization and regional integration, its implementation requires careful evaluation of financial terms, long-term economic viability, governance standards, and environmental impacts. A balanced approach avoids both overly alarmist interpretations and uncritical endorsement, recognizing the BRI as a complex and evolving feature of the contemporary global order.

References:

1. Голянич Б. Зовнішні ризики безпеки Китаю: прогнози та сценарії розвитку. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2023. (48). С. 74 – 84. <https://doi.org/10.31861/mhpi2023.48.74-84>
2. Brendan Rittenhouse Green and Caitlin Talmadge, “Then What? Assessing the Military Implications of Chinese Control of Taiwan,” *International Security* 47. 2022. № 1. P. 4 – 7.
3. Li Xiao, Li Junjiu.. “One Belt, One Road” and the Reconstruction of China’s Geopolitical and Economic Strategy. 2022. Available from: <https://surli.li/yiksei> (accessed: 11.11.2025).
4. Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China, *Foreign Ministry Spokesperson Wang Wenbin’s Regular Press Conference* on June 13, 2022. URL: <https://surli.cc/bejvhr> (accessed: 12.01.2025).

INFORMATION SECURITY AND HYBRID DIPLOMACY IN THE TRANSFORMATION OF THE GLOBAL SECURITY ARCHITECTURE

Iryna Panova,

Associate Professor, Department of International Relations,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
iryna.panova@karazin.ua

Mykhailo Sidorov,

Associate Professor, Department of World Politics, Diplomacy and Tourism
Business,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
m.sidorov@karazin.ua

Global developments of the past decade have demonstrated that the informational dimension of security has become a defining factor in shaping the new architecture of international relations. The rapid proliferation of digital technologies, networked communication, and algorithmic mediation has transformed the nature of geopolitical influence, giving rise to the phenomenon of hybrid diplomacy – a synthesis of traditional diplomatic instruments with digital, cognitive, and information-psychological tools.

In the contemporary security environment, the information domain constitutes an arena of strategic confrontation among states, international organizations, and non-state actors. Information operations, cyberattacks, disinformation campaigns, and media manipulation are increasingly displacing conventional warfare as primary

instruments of coercion and influence [1]. Consequently, information security has evolved from a technical subsystem into a political category that defines sovereignty, legitimacy, and public trust in state institutions.

Hybrid diplomacy encompasses state and non-state engagement in strategic communication, narrative framing, and reputational management. Its essence lies in the orchestration of information flows to shape a positive international image, neutralize hostile narratives, and mobilize external support. Since 2022, these practices have become integral components of national security strategies across leading democracies, exemplified by the NATO Strategic Communications Centre of Excellence (StratCom COE), the European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats (Hybrid CoE), and the EU's emerging framework for digital diplomacy.

At the same time, the concept of sovereignty is undergoing profound transformation: the information space is no longer a neutral environment but a contested domain of power. The assertion of “cyber-sovereignty” by authoritarian regimes poses the risk of a fragmented global network, undermining the principles of openness and universality that underpin the Internet [2]. This geopolitical struggle between models of democratic regulation (EU, United States) and centralized control (China, Russia) is redefining the boundaries of the global security order.

Information security is increasingly conceptualized as a cornerstone of national and collective resilience. Within the resilience paradigm, an effective security system integrates cyber defence, strategic communication, crisis management, and civic media literacy [5]. In Ukraine's context, this implies the development of information resilience institutions – governmental, academic, and media platforms capable of real-time monitoring, rapid response, and credible narrative construction in the global arena [3].

Contemporary hybrid diplomacy functions as a “second line of defence” following military deterrence. It underpins information resilience, builds trust among allies, and legitimizes the foreign policy actions of states. Diplomatic missions, international organizations, and analytical centres increasingly act as communication nodes that merge official messaging with civil society activism and digital participation.

Transformations in the global security architecture demand a paradigm shift from reactive to preventive and proactive strategies. These go beyond counter-disinformation toward the creation of positive strategic narratives, or “narrative security,” wherein the state assumes the initiative in defining the parameters of public discourse [4]. This approach is gradually institutionalized in the practice of the EU, NATO, and Ukraine's democratic partners.

In parallel, the complexity of contemporary hybrid threats necessitates a transition from fragmented policy responses to integrated governance of information security, where resilience becomes both a policy goal and a functional capability. This involves strengthening cross-sectoral coordination among governmental institutions, private technology actors, academia, and civil society to ensure rapid adaptation to evolving risks. The concept of resilience here is not limited to recovery after disruption; it implies anticipatory capacity, systemic flexibility, and strategic learning embedded into national and international decision-making processes.

Institutional modernization of the security sector requires the establishment of a balanced framework that integrates political, technological, and communicative dimensions of resilience. These pillars jointly determine a state's ability to safeguard the integrity of its information space, ensure the accountability of decision-making, and enhance public trust in democratic governance. The proposed triadic model reflects the multidimensional nature of hybrid security governance, where strategic communication, cybersecurity, and civic education converge to form a coherent architecture of information resilience (Fig. 1).

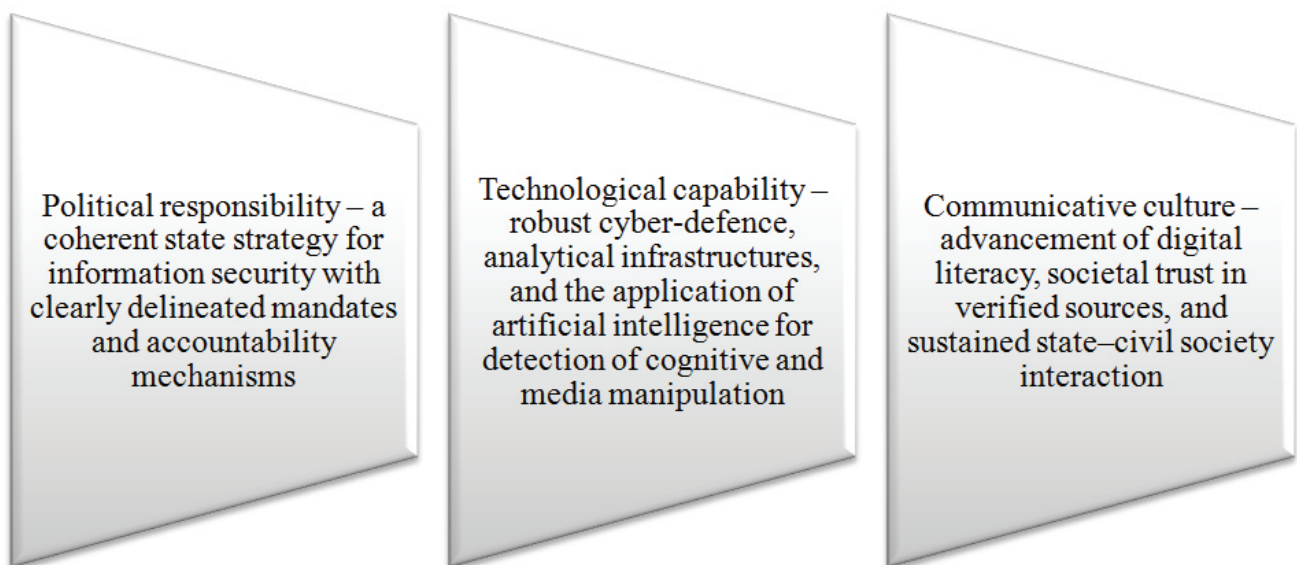

Figure 1. Core Principles of Institutional Modernization in the Information Security Sector

The interaction among these three dimensions is not linear but systemic: political responsibility defines the regulatory foundation, technological capability provides operational tools, and communicative culture sustains long-term societal resilience. Only the synergy of these elements allows modern states to transition from fragmented responses to adaptive security ecosystems, capable of anticipating hybrid threats and reinforcing collective stability within the evolving global security order.

Thus, information security and hybrid diplomacy together form the core of a new system of global security governance, where power is exercised not merely through coercion but through the ability to persuade, explain, and build trust. This evolution signifies the essence of modern diplomacy as an element of resilience within an increasingly hybridized global order in the twenty-first century.

References:

1. Босак І. Інформаційна безпека України: загрози та методи протидії. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 9. С. 33–38. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-9-4>.
2. Галіпчак В. Державно-правовий механізм інформаційної безпеки України в умовах російської агресії. *Науковий журнал «Політикус»*. 2023. № 5. С. 19–24 DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-5.3>
3. Любомир Б. Інформаційна безпека України в умовах дезінформаційного впливу: загрози, виклики, механізми реагування. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія (з нагоди 25-ліття спеціальності "Політологія" у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника*. 2025. № 21. С. 50-59 DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-21-6>
4. Крап А. Дезінформація як загроза демократії та державному управлінню. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 9. URL: <https://zenodo.org/records/15108404>
5. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 532 с.

ACADEMIC MOBILITY AS A DRIVER OF UKRAINE'S EDUCATIONAL DIPLOMACY AND GLOBAL VISIBILITY

Polina Podlepina,

Associate professor of the Department of world politics, diplomacy and tourism business, V. N. Karazin Kharkiv National University, Candidate of economic sciences
podlepina@karazin.ua

Academic mobility has emerged as a central mechanism through which states enhance their educational diplomacy, increase soft-power potential, and elevate international visibility. For Ukraine, which is currently navigating the dual challenge of wartime disruption and accelerated integration into the European Higher Education Area (EHEA), academic mobility functions not only as a tool of personal and institutional development but also as a strategic instrument of national representation.

Ukraine's dedication to the Bologna Process underscores the strategic role of academic mobility as a vital instrument for educational advancement and geopolitical positioning [1]. Despite ongoing geopolitical tensions and conflict, academic mobility initiatives remain crucial channels for maintaining and strengthening scholarly cooperation with European and global institutions. These efforts notably enhance Ukraine's capacity for soft power projection through educational diplomacy. This approach reflects a deliberate policy to modernize Ukraine's higher education system while reinforcing its international academic ties, which is essential for the country's educational and diplomatic objectives [2].

Ukraine's involvement in Erasmus+ demonstrates a deliberate, system-oriented strategy for institutionalizing international academic exchange and embedding it exchange as a core component of its higher education development. Engagement in Erasmus+, DAAD, and other multilateral mobility schemes strengthens Ukraine's capacity to withstand contemporary geopolitical pressures by deepening its integration into European educational spaces and normative frameworks. In this context, mobility operates not only as an instrument for advancing academic excellence, but also as a diplomatic gesture that affirms Ukraine's commitment to democratic values and human-centered principles. These initiatives facilitate intercultural dialogue and promote the transfer of knowledge, contributing not only to the enhancement of educational quality but also to the elevation of Ukraine's global academic profile by demonstrating its scholarly potential and fostering reciprocal understanding with international partners [3].

Through the sustained presence of Ukrainian students and scholars in foreign universities, research communities, and academic events, mobility initiatives project Ukraine's intellectual visibility abroad. These mobile participants effectively serve as cultural and scientific ambassadors, building interpersonal connections that become long-term channels of educational diplomacy and enhancing the credibility and recognition of Ukrainian academic expertise [4].

Moreover, academic mobility catalyzes the development of joint degree programs, co-supervised research, and multinational consortia, transforming individual collaborations into interconnected academic networks. Such multidimensional partnerships also expand Ukraine's engagement in major European cooperation platforms, including Horizon Europe, Jean Monnet actions, and various digital learning ecosystems. Participation in these initiatives not only broadens access to competitive research funding and pedagogical innovation but also strengthens institutional interoperability with European universities. As a result, these expanded and institutionalized linkages amplify Ukraine's long-term visibility and increase its capacity to influence discussions within regional and global educational policy arenas.

These processes simultaneously support the modernization of Ukrainian higher education through the transfer of pedagogical innovations, research methodologies, and quality assurance standards brought back by mobile academics. Participation of students and academic staff in international mobility schemes enables a systematic comparison of the competency frameworks embedded in Ukrainian educational programs with those implemented in European universities. This exposure encourages a critical reassessment and modernization of curricular content, prompting universities to update learning outcomes, pedagogical approaches, and assessment practices. As a result, Ukrainian higher education institutions are better positioned to harmonize their programs with the standards of the European Higher Education Area while preserving the distinctive national dimensions of their academic traditions. Thus, mobility promotes the internationalization of curricula and research, encouraging Ukrainian academic programs to align with global quality benchmarks.

It should be noted that, academic mobility plays a pivotal role in enhancing the institutional mechanisms for quality assurance in Ukrainian higher education. The return of mobile students and faculty necessitates robust procedures for the recognition of learning outcomes, the comparison of competencies, and the adaptation of course content. This, in turn, encourages universities to refine internal quality assurance policies and align their assessment systems with the European Standards and Guidelines (ESG) [5]. Moreover, faculty mobility serves as a key instrument for academic renewal, fostering professional development, increasing international publication activity, enhancing intercultural communication skills, and elevating the global academic reputation of Ukrainian universities.

From a value-oriented perspective, academic mobility plays a critical role in fostering a culture of openness and intercultural awareness within Ukrainian higher education. By developing students' and faculty members' global competence, tolerance, intercultural sensitivity, and other essential soft skills, mobility contributes not only to the enhancement of academic quality but also to the cultivation of internationally minded scholars capable of navigating complex global environments. These competencies extend beyond individual development, serving as instruments of educational diplomacy: mobile scholars act as ambassadors of Ukrainian knowledge, values, and academic traditions, creating enduring networks of collaboration and mutual understanding. In this way, the experiential and interpersonal dimensions of mobility directly reinforce Ukraine's visibility and credibility on the global stage, positioning its higher education institutions as proactive contributors to international academic, cultural dialogues.

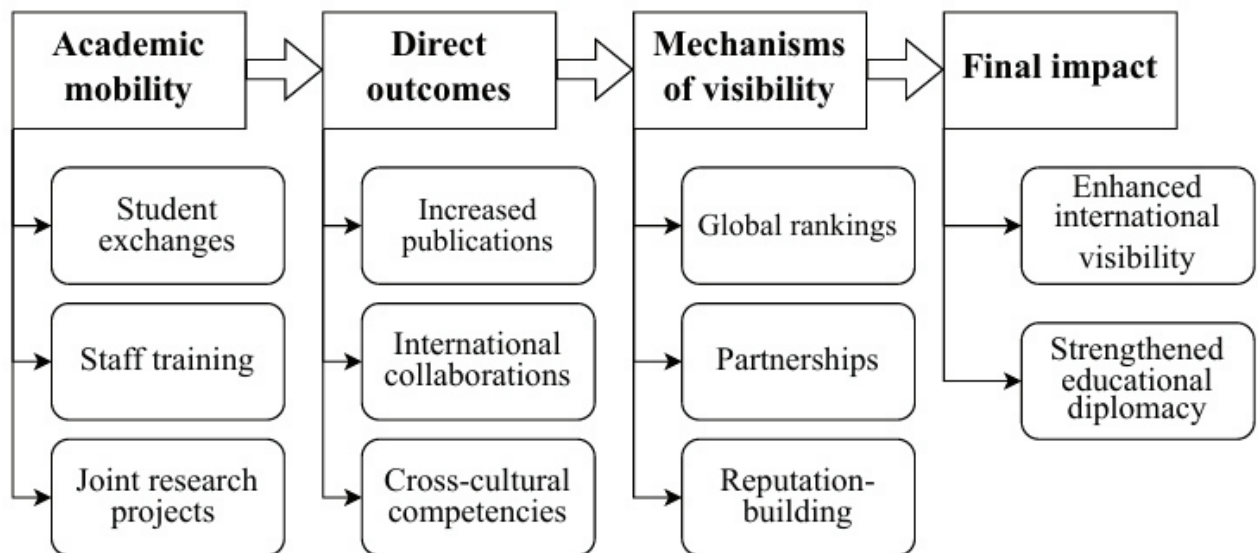

Figure 1. Structural scheme of academic mobility effects on Ukraine's higher education [Created by the author]

As a conclusion, the impact of academic mobility on Ukraine's higher education can be conceptualized as a sequential process in which student exchanges, staff training, and joint research projects generate direct outcomes such as increased publications, international collaborations, and cross-cultural competencies, which in turn enhance visibility through global rankings, partnerships, and reputation-building, ultimately strengthening Ukraine's educational diplomacy and international standing. Ukraine's policy framework establishes a robust foundation, with future advancements expected through strategic focus, expansion via consortia, and deliberate circulation of talent, effectively transforming mobility into tangible and measurable impact.

References

1. European Higher Education Area (EHEA). (n.d.). How does the Bologna Process work? [Electronic resource]. Available at : <https://eha.info/page-how-does-the-bologna-process-work>
2. STRIDE-UKR project. Strengthening EU-Ukrainian relations through university-led informal diplomacy and academic collaborations [Electronic resource]. Available at: <https://www.eui.eu/research-hub?id=strengthening-eu-ukrainian-relations-through-university-led-informal-diplomacy-the-role-of-civica-for-ukraine>
3. Erasmus+ Ukraine. Ukrainian higher education reforms 2024: Internationalization and educational diplomacy [Electronic resource]. Available at: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/neo_heres_ukrainian-higher-education-reforms_2024-1.pdf
4. International Institute of Education and Research. Academic Mobility Guide [Electronic resource]. Available at: <https://www.iir.edu.ua/en/academic-mobility-guide>
5. European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA), European Students' Union (ESU), European University Association (EUA), European Association of Institutions in Higher Education (EURASHE). (2015). Standards and

Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) [Electronic resource]. Available at: <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>

THE EVOLUTION OF GLOBAL SECURITY PARADIGMS IN THE ERA OF HYBRID AND INFORMATIONAL CONFLICTS

Mykhailo Sidorov,
Associate Professor of Department of World Politics, Diplomacy and Tourism
Business,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
m.sidorov@karazin.ua

Iryna Panova,
Associate Professor of Department of International Relations,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
iryna.panova@karazin.ua

The contemporary international system is undergoing a profound transformation that compels a re-examination of the foundational concepts of security. Traditional frameworks – from classical realism to neoliberal institutionalism – no longer adequately explain the nature of conflicts that intertwine military, informational, cyber, economic, and cognitive dimensions. A new paradigm is emerging, grounded in network interdependence, technological vulnerability, and informational determinism as key factors shaping global stability.

The notion of “hybrid warfare” is gradually evolving into a broader concept of hybrid security, which encompasses the systemic interaction of soft and hard power instruments. While the twentieth century was defined by the balance of power, the twenty-first is defined by the balance of narratives and perceptions [2]. Security today depends less on material capabilities and more on the ability of states to build trust, control information environments, and adapt to the accelerating dynamics of global risks.

The information revolution has become a critical driver of these changes, transforming data into a strategic resource. The rise of large language models, autonomous algorithms, and artificial intelligence has reconfigured the relationship between information, power, and risk. In informational conflicts, data serve not only as a means of analysis but also as a weapon of influence, capable of shaping societal behaviour, electoral processes, and governmental decision-making [4]. Consequently,

information security has become the core – rather than a subsystem – of the new global security architecture.

This shift reflects a broader reorientation from the concept of national defence toward multidimensional security, where the central organizing principle is resilience – the ability of states and societies not only to resist crises but also to adapt and evolve [3]. This paradigm underpins the policies of NATO, the European Union, the United Nations, and the OECD, which increasingly interpret security as a process of managing complex adaptive systems rather than as a static set of coercive instruments.

A defining feature of the current epoch is the erosion of boundaries between war and peace. Information attacks, social media manipulation, cyber operations, and energy coercion have created a “grey zone” of persistent confrontation, where conflict endures without formal declaration. This environment requires a rethinking of deterrence, sovereignty, and legitimacy [1]. In such circumstances, cognitive security technologies – including the monitoring of information flows, detection of disinformation narratives, sentiment analysis, and predictive assessment of destabilization risks – become decisive instruments of national resilience and policy foresight.

The evolution of global security paradigms thus demonstrates a clear departure from unipolarity toward pluralism. Alongside the Western liberal model, alternative frameworks are consolidating: the Asian paradigm of technological control, the Middle Eastern model of sovereign stability, and the Latin American approach to social integration and human security [4]. This polycentric environment complicates the creation of universal standards but simultaneously promotes the development of a global accountability regime in cyber and informational domains – an emerging normative structure essential for the prevention of systemic instability.

For Ukraine, these processes hold dual significance. The country remains a target of hybrid aggression yet simultaneously serves as a laboratory for new approaches to digital and informational resilience. Ukraine’s integration with NATO and EU security systems illustrates that an effective twenty-first-century security strategy must rest upon three pillars: the synergy of defence and diplomacy, the development of technological sovereignty, and the institutionalization of a culture of security awareness across society.

Ultimately, the evolution of global security paradigms in the era of hybrid and informational conflicts signifies a shift from defending territories to safeguarding consciousness, identity, and informational autonomy. The new architecture of security is built not through the accumulation of armaments but through the governance of knowledge, communication, and trust. This transformation represents both a strategic challenge and an unprecedented opportunity for the international community – to construct an intellectually driven, ethically responsible, and technologically adaptive

system of global security, where informational resilience, human-centric cooperation, and shared accountability form the foundation of sustainable peace.

References:

1. Кобець Т. Когнітивна безпека в умовах гібридної війни. *Вісник прикарпатського університету. серія: політологія*. 2024. № 17. С. 67–73. URL: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-17-9>

2. Качковська Л., Малєончук Г., Зінюк Д. Інформаційний вплив в умовах гібридної війни. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2022. № 3 (14). С. 87–102. URL: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2022-03-87-102>

3. Andreea-Loredana Tudor Hybrid Security in the Post-Modern Era: Challenges and Responses in International Relations. *RELATIONES INTERNATIONALES. ACTA UNIVERSITATIS DANUBIUS*. 2024. Vol. 17, No. 2. Pp. 97-109. URL: <https://surl.lt/evypam> (accessed: 11.11.2025)

4. Jungwirth, R., Smith, H., Willkomm, E., Savolainen, J., Alonso, Villota M., Lebrun, M., Aho, A., Giannopoulos, G. *Hybrid threats: a comprehensive resilience ecosystem – Executive summary*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/113791, JRC129019. URL: <https://surl.li/buahwt> (accessed: 11.11.2025)

REGIONAL DIMENSION OF THE SECURITY STRATEGIES OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

Sikerina Sofiya Oleksiivna,
student of the 2nd year of the UV-61 group
Educational and Scientific Institute «Karazin Institute of
International Relations and Travel Business»
V. N. Karazin Kharkiv National University,
sonyasikerina22@gmail.com

The relevance of studying the regional dimension of the People's Republic of China's (PRC) security strategies lies in the growing role of China as a key geopolitical and geoeconomic actor that is reshaping the balance of power in Asia and beyond. In the last two decades, China's rapid economic rise, modernization of its armed forces, and assertive foreign policy have transformed its regional posture from defensive to proactive. As the competition for influence intensifies in the Indo-Pacific region, understanding how China formulates and implements its regional security strategies becomes critically important for assessing global stability and the evolution of the international order. Indeed, the PRC's regional strategy intertwines traditional security

concerns, such as territorial integrity and sovereignty, with non-traditional challenges, including cybersecurity, energy security, and maritime dominance. Therefore, analyzing the regional dimension of China's security strategies allows for a deeper insight into Beijing's long-term ambitions, as well as its efforts to construct a multipolar world order more favorable to its interests [2].

In the main part, it is worth emphasizing that China's regional security strategies are grounded in a combination of political, economic, and military instruments. First and foremost, Beijing's strategic thinking is shaped by the doctrine of «comprehensive national security», officially articulated by President Xi Jinping in 2014. This doctrine integrates multiple aspects: political, economic, military, technological, and environmental, under a single conceptual framework that emphasizes regime stability, territorial control, and regional leadership. Within this framework, China seeks to ensure a «peaceful periphery» (*heping zhoubian*), which implies stabilizing neighboring regions while simultaneously expanding its influence through diplomacy, infrastructure investments, and military presence [3]. A key instrument of China's regional strategy is the Belt and Road Initiative (BRI), launched in 2013. Ostensibly an economic project aimed at improving connectivity, the BRI has significant security implications. By investing in critical infrastructure across Central Asia, South Asia, and Southeast Asia, China has strengthened its economic interdependence with neighboring countries and gained strategic access to key maritime chokepoints. For instance, the China–Pakistan Economic Corridor (CPEC) not only provides China with a direct route to the Arabian Sea via the port of Gwadar but also allows Beijing to project influence in South Asia and the Indian Ocean. Similarly, Chinese investments in Sri Lanka's Hambantota port and Myanmar's Kyaukpyu port have extended China's maritime reach, creating what some analysts call a “string of pearls” strategy designed to secure sea lines of communication and counter potential blockades in the event of conflict [2].

Moreover, China's regional security approach cannot be understood without analyzing its military modernization and regional defense policies. The People's Liberation Army (PLA) has undergone a comprehensive transformation, emphasizing joint operations, cyber warfare, and power projection capabilities [3]. The establishment of China's first overseas military base in Djibouti in 2017 marked a significant milestone, reflecting Beijing's ambition to safeguard its expanding overseas interests and enhance its ability to conduct operations beyond its borders. Within the Asia-Pacific, China has been assertive in the South China Sea, where it has constructed artificial islands, deployed military installations, and claimed extensive maritime zones that overlap with those of several ASEAN members, including Vietnam, the Philippines, and Malaysia. Despite international rulings, such as the 2016 decision of the Permanent Court of Arbitration in The Hague rejecting China's claims, Beijing

continues to consolidate control, viewing the South China Sea as a vital strategic buffer zone and a core national interest [1].

At the same time, China's regional security strategy is characterized by the duality of confrontation and cooperation. On one hand, it seeks to deter external threats, particularly from the United States and its allies, by developing anti-access/area denial (A2/AD) capabilities and forming security partnerships with states sympathetic to its interests [5]. On the other hand, China actively promotes multilateral frameworks that reflect its vision of «Asian solutions to Asian problems». Institutions such as the Shanghai Cooperation Organization (SCO), the Conference on Interaction and Confidence-Building Measures in Asia (CICA), and the Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) serve as platforms through which Beijing can project soft power, shape norms, and reduce the influence of Western-centric institutions like NATO and the G7. For example, through the SCO, China has deepened security cooperation with Russia, Central Asian states, and, more recently, Iran, emphasizing counterterrorism, border management, and energy security as shared priorities [4].

Another important regional dimension is China's strategic competition with the United States in the Indo-Pacific. Washington's «Indo-Pacific Strategy», reinforced through alliances such as the Quad (comprising the U.S., Japan, India, and Australia) and AUKUS (Australia, the United Kingdom, and the U.S.), directly challenges China's regional ambitions. In response, Beijing has intensified its diplomatic outreach to Southeast Asia, promoting its Global Security Initiative (GSI) announced in 2022. This initiative emphasizes principles such as non-interference, respect for sovereignty, and the rejection of «Cold War mentality», clearly positioning itself as an alternative to U.S.-led security models [1]. For instance, China's support for ASEAN's «centrality» in regional affairs is both a rhetorical and strategic move aimed at preventing the formation of unified anti-China coalitions. Yet, as many observers note, China's simultaneous coercive behavior in the South China Sea undermines its message of peaceful development, creating a paradox between its discourse and practice [2].

Energy and technological security also constitute vital elements of China's regional strategies. The PRC's dependence on imported energy resources, especially from the Middle East, makes the security of maritime routes through the Indian Ocean and the Strait of Malacca a strategic imperative. Consequently, Beijing has diversified its energy supply lines through overland pipelines from Russia and Central Asia and has increased its naval presence in the Indian Ocean under the guise of anti-piracy operations [5]. Technologically, China aims to dominate the emerging digital ecosystem through initiatives such as the Digital Silk Road, which exports Chinese telecommunications technology and cybersecurity norms to partner states. This digital expansion has both economic and security dimensions, as it enables Beijing to enhance

its surveillance capabilities, control information flows, and promote alternative models of internet governance [4]. Additionally, the regional security strategies of China include the management of its immediate neighborhood, particularly the Korean Peninsula, Taiwan, and the South China Sea. Regarding North Korea, China acts as both a mediator and a guarantor of regime survival, balancing between denuclearization rhetoric and the maintenance of a strategic buffer against U.S. military presence in South Korea. As for Taiwan, Beijing considers reunification a non-negotiable objective of national security. The increasing frequency of PLA air and naval operations around Taiwan demonstrates China's readiness to use force if necessary, although it continues to emphasize peaceful reunification in official rhetoric [1]. This policy has profound regional implications, as any escalation could trigger a broader confrontation involving the U.S. and its allies [3].

To illustrate, consider the 2023–2024 period, when tensions over Taiwan intensified following U.S. arms sales and high-level visits, prompting China to conduct massive military drills encircling the island [1]. Simultaneously, Beijing deepened its partnership with Russia, conducting joint naval patrols in the Sea of Japan and the Bering Sea, activities that signal a growing alignment between the two powers in countering Western influence [3]. Meanwhile, China has continued to strengthen ties with developing countries through security aid and capacity-building programs, especially in Southeast Asia and Africa, presenting itself as a provider of «non-conditional» security cooperation in contrast to the conditionality often associated with Western aid [4].

In conclusion, the regional dimension of the PRC's security strategies reveals a complex and multi-layered approach aimed at securing China's periphery, expanding its strategic depth, and reshaping the regional order in its favor. While Beijing advocates peace, development, and mutual benefit, its actions increasingly reflect a realist pursuit of power and influence. The combination of military modernization, economic integration, and diplomatic initiatives forms the backbone of China's regional security architecture. Nevertheless, the future of this strategy will depend on how effectively Beijing manages regional tensions, maintains economic stability, and navigates the growing rivalry with the United States and its allies. Undoubtedly, the regional dimension of China's security strategies will continue to define not only Asia's geopolitical landscape but also the contours of the evolving global order in the twenty-first century.

References:

1. Gordon S. M., Mullen M. G., etc. U.S.-Taiwan Relations in a New Era Responding to a More Assertive China. *Council on foreign relations*. 2023. URL: <https://surl.lu/xeuibm> (Last accessed: 10.11.2025)

2. Haug S. The United Nations and China's Belt and Road Initiative. *International Affairs*. 2024. Vol. 100. № 3. P. 1207–1230. URL: <https://academic.oup.com/ia/article-pdf/100/3/1207/57436913/iaae020.pdf>_____ (Last accessed: 10.11.2025)

3. Kamphausen R. D., Holliday D. T., Logan D. C. China's Military Decision-Making in Times of Crisis and Conflict. Washington, D.C.: NBR, 2023. 190 p. URL: https://nbr.org/wp-content/uploads/pdfs/publications/chinas-military-decision-making_sep2023.pdf (Last accessed: 10.11.2025)

4. Lammich G. China's Evolving Security Engagement in Africa: Policies, Strategies and Implications. *European Journal of International Security*. 2024. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/european-journal-of-international-security/article/chinas-evolving-security-engagement-in-africa-policies-strategies-and-implications/7D14C9E14EC6C36815A28B7825D13F98> (Last accessed: 10.11.2025)

5. Liang X., Tian N., Lopes S.D., etc. Trends in World Military Expenditure, 2024. *Stockholm International peace research institute*. 2025. URL: <https://www.sipri.org/publications/2025/sipri-fact-sheets/trends-world-military-expenditure-2024> (Last accessed: 10.11.2025)

Scientific supervisor: Chernyshova Larysa Oleksiivna, Associate Professor at the Department of International Relations V. N. Karazin Kharkiv National University, PhD in Economics, Associate Professor.

STRATEGIES OF THE UNITED STATES AND THE EUROPEAN UNION IN THE SPHERE OF INFORMATION WARFARE: A COMPARATIVE ANALYSIS

Sukhostavets Leontii Oleksandrovykh,

3rd-year student, group UMI-31

Educational and Research Institute “Karazin Institute of International Relations and Travel Business”

V. N. Karazin Kharkiv National University

leontii.sukhostavets@student.karazin.ua

The rapid transformation of the global information environment has turned information warfare into a central challenge for contemporary international relations [3; 8]. Disinformation campaigns, coordinated cyber operations, manipulative media ecosystems and the politicisation of digital platforms have reshaped the way states defend their interests and communicate with external audiences [2]. Against this background, the United States and the European Union stand out as two influential actors that have developed distinct yet increasingly interlinked strategies to counter

information warfare. Although they largely agree on the nature of the threat, the structure, methods and underlying logic of their responses differ considerably, revealing two contrasting models of democratic resilience.

The United States treats information warfare primarily as a component of national security and statecraft. The experience of 2016 exposed the vulnerability of political institutions to foreign interference and triggered a significant expansion of intelligence coordination, cybersecurity capacity and strategic communication. Agencies such as the Global Engagement Center or CISA facilitate the identification of hostile influence operations, analyse disinformation networks and coordinate responses with allies. A key feature of the U.S. approach is the emphasis on rapid attribution and public exposure of malicious activity, allowing Washington to deprive adversaries of plausible deniability and to respond through diplomatic signals, sanctions or counter-messaging. Cooperation with technology companies is another defining element: although politically sensitive, it allows authorities to address coordinated inauthentic behaviour and restrict the spread of manipulative content at scale. The U.S. strategic culture also includes offensive capabilities in the informational and cyber domains, reflecting a belief that deterrence requires not only defence but the capacity to impose costs on an adversary.

The European Union, by contrast, adopts a model shaped by its diverse political landscape and strong normative emphasis on democratic values [5; 7; 9]. For the EU, information warfare is not only a security problem but a threat to public trust, electoral integrity and the cohesion of pluralistic societies [2; 3; 9]. The Union places particular importance on societal resilience, focusing on media literacy, fact-checking, and the support of independent journalism as long-term safeguards against manipulation [7; 9]. Institutions such as the East StratCom Task Force or the Rapid Alert System facilitate information sharing and coordinated responses among member states, though their effectiveness is influenced by the need for political consensus. Unlike the United States, the EU prioritises regulation over operational action [4; 5; 8]. Instruments such as the Digital Services Act impose obligations on digital platforms to address harmful content, increase transparency in political advertising and reduce algorithmic amplification of disinformation [4; 5].

Despite clear differences in methods and institutional design, the strategies of the United States and the European Union increasingly converge. Both recognise information warfare as a multidimensional challenge that affects diplomacy, security, political legitimacy and societal stability. Their cooperation has intensified, especially after Russia's full-scale invasion of Ukraine, as evidenced by joint sanctions, coordinated communication campaigns and unified public messaging on major geopolitical crises. At the same time, important divergences remain: the U.S. relies more on intelligence-driven and offensive tools, while the EU emphasises regulation

and societal resilience; the U.S. seeks flexible cooperation with technology companies, whereas the EU prioritises formal obligations and legal oversight; and the speed of institutional response differs significantly, with U.S. agencies acting more rapidly than EU bodies bound by consensus-based decision-making.

These contrasting models suggest that information warfare has become a defining element of geopolitical competition. The ability of states to protect their information space now influences the effectiveness of their foreign policy, the stability of their political systems and the credibility of their public communication. For emerging democracies, including Ukraine, the comparison between U.S. and EU approaches provides useful insights. The U.S. example highlights the importance of early detection, interagency coordination and proactive communication, while the EU demonstrates the value of transparent rules, independent media and informed societies. Combined, these approaches form a comprehensive framework for strengthening national information resilience [3; 7; 9]. Overall, the strategies of the United States and the European Union illustrate that countering information warfare requires more than technological tools or isolated security measures. It demands a balance between defensive mechanisms and democratic principles, rapid operational responses and long-term societal investment, cooperation with private actors and the establishment of clear regulatory standards [1; 6; 8]. Understanding how these two major actors navigate the information domain helps explain broader global trends and offers practical lessons for states seeking to protect their own information environments in an increasingly contested world.

References:

1. AI Safety Summit. The Bletchley Declaration by Countries Attending the AI Safety Summit, 1–2 November 2023. Policy Paper. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/ai-safety-summit-2023-the-bletchley-declaration/the-bletchley-declaration-by-countries-attending-the-ai-safety-summit-1-2-november-2023>
2. Council of Europe. Declaration by the Committee of Ministers on the manipulative capabilities of algorithmic processes. Strasbourg, 13 February 2019. URL: <https://www.coe.int/en/web/data-protection/-/declaration-by-the-committee-of-ministers-on-the-manipulative-capabilities-of-algorithmic-processes>
3. Council of Europe. Technological convergence, artificial intelligence and human rights. Committee on Culture, Science, Education and Media. Mr Jean-Yves Le Déaut. France, SOC. 10 April 2017. Doc. 14288. URL: <https://pace.coe.int/en/files/23531/html>
4. European Commission. Proposal for a Regulation laying down harmonised rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act). Brussels, 21 April 2021. COM(2021) 206 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0206>

5. European Commission. White Paper on Artificial Intelligence: a European approach to excellence and trust. Brussels, 19 February 2020. COM(2020) 65 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0065>

6. G7. Leaders' Statement on the Hiroshima AI Process, 30 October 2023. URL: <https://www.g7.utoronto.ca/summit/2023hiroshima/231030-ai.html>

7. High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. Ethics Guidelines for Trustworthy AI. Brussels, 8 April 2019. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>

8. OECD. Recommendation of the Council on Artificial Intelligence. OECD Legal Instrument OECD/LEGAL/0449. Paris, 22 May 2019. URL: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/oecd-legal-0449>

9. UNESCO. Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence. Adopted by the 41st UNESCO General Conference, Paris, 23 November 2021. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381137>

*Науковий керівник: **Вінникова Наталія Анатоліївна**, завідувач кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор політичних наук, доцент.*

UNIVERSITY ALLIANCES AS AN INSTRUMENT OF NETWORKED DIPLOMACY AND PREVENTIVE PEACEBUILDING

Nataliya Vinnykova, Doctor of Political Science
Head of International Relations Department
vinnykova@karazin.ua

Mykola Pysarevskyi, PhD in economics
Director of Educational and Research Institute
“Karazin Institute of International Relations and Travel Business”
V.N. Karazin Kharkiv National University
pisarevskiy@karazin.ua

In the current era of transformation in international relations, transnational university alliances are emerging as influential non-state actors in shaping global security. Traditional state diplomacy and intergovernmental security mechanisms are facing a crisis of effectiveness, especially in hybrid conflict settings where the boundaries between war and peace, domestic and foreign policy, are increasingly blurred. This calls for more resilient and flexible instruments of influence. Universities – institutions historically focused on education and research—are now stepping beyond their classical roles to engage in networked diplomacy and preventive peacebuilding. Through joint research, academic mobility, and strategic partnerships, university

alliances contribute to trust-building, conflict prevention, and the development of sustainable peace infrastructures.

Transnational University Alliances (TUAs), such as the European Universities Initiative, should be viewed not merely as classical student exchange partnerships, but as deeply integrated, flexible, and multi-layered networks. These alliances combine educational, research, and administrative resources across institutions and countries, creating a shared virtual and physical campus. Integration occurs at the level of joint governance, shared strategic vision, and harmonized quality standards. Transnational University Alliances embody the concept of Networked Diplomacy. Unlike vertical, hierarchical state diplomacy, these horizontal connections – linking faculty, researchers, students, and university administrations – create a parallel, informal channel of communication and trust. This channel proves more resilient to political fluctuations, crises, and tensions in intergovernmental relations, as it is grounded in shared professional interests and academic freedom.

Launched in 2019 by the European Commission, the European Universities Initiative represents a paradigm shift in higher education cooperation. It fosters long-term structural collaboration between universities, enabling them to co-develop curricula, conduct joint research, and offer transnational learning experiences. By promoting multilingualism, intercultural competence, and inclusive mobility, these alliances play a vital role in cultivating intercultural dialogue and a shared European identity. As of 2025, it brings together 65 alliances from 35 countries, encompassing over 570 universities that collectively educate more than 11 million students [3].

Several European University Alliances have launched initiatives that directly contribute to public diplomacy, intercultural dialogue, and peace-oriented cooperation. These programs go beyond academic exchange, positioning universities as strategic actors in fostering mutual understanding and global engagement.

Aurora Alliance focuses on societal impact and community engagement. Its programs include *Service-Learning*, *Global Citizenship Education*, and *SDG Labs*, which encourage students to co-create solutions to global challenges in collaboration with local and international partners. These activities promote civic responsibility and intercultural competence [2], [1].

CIVICA – The European University of Social Sciences brings together institutions specializing in political science, law, and international relations [4]. Through joint courses on *European integration*, *democratic resilience*, and *global governance*, CIVICA fosters critical reflection and dialogue across cultures. Its *Student-led Diplomacy Labs* simulate real-world policy-making and train future public diplomats [8].

EUTOPIA Alliance emphasizes inclusive internationalization and diversity. Its *Connected Learning Communities* and *Open Innovation Challenges* unite students and

researchers from different countries to address societal issues. These formats cultivate intercultural collaboration and transnational solidarity [11].

UNIC – European University of Post-Industrial Cities promotes intercultural dialogue through its *Superdiversity Academy and CityLabs*, which engage students with local communities in multilingual, multicultural urban settings. This strengthens universities' role as mediators between global knowledge and local realities [10].

These alliances operationalize networked diplomacy by embedding intercultural dialogue into curricula, mobility schemes, and collaborative research. They exemplify how universities can act as soft power hubs, building trust across borders and contributing to preventive peacebuilding through education.

In the context of global challenges and geopolitical tensions, TUAs serve as platforms for anticipatory diplomacy and peace-oriented engagement. For countries undergoing transformation, such as Ukraine, participation in these alliances offers not only academic opportunities but also strategic visibility, solidarity, and access to resilient epistemic communities.

One of the most prominent peacebuilding-focused alliances is EUPeace – The European University for Peace, Justice and Inclusive Societies. It is part of the European Universities Initiative and actively promotes intercultural dialogue, resilience, and inclusive cooperation through higher education [5]. Its declared aim is to equip citizens with the skills to cultivate peace, justice, and inclusive societies [5]. The alliance's emblem – a reconstructed Mostar Bridge – symbolizes reconciliation through dialogue and the overcoming of conflict legacies. This visual metaphor reinforces the alliance's commitment to transformative education and intercultural understanding [9].

The Syrian Trajectories project, supported by the EU and Germany within the EUI framework, demonstrates the advocacy and expert mobilization function of TUAs in peacebuilding. Designed to generate independent knowledge and analysis for post-conflict stabilization in Syria, the project reflects how university alliances can rapidly convene interdisciplinary expertise to inform international organizations and policy-makers with impartial recommendations [7].

The EUPeace Student Peace Declaration affirms the role of students as agents of change and informal diplomats. Through international cooperation and intercultural dialogue, students commit to advancing peace, justice, and inclusivity – embodying the ethos of global citizenship and reinforcing the soft power dimension of transnational academic engagement [6].

Transnational university alliances – both within and beyond Europe – are emerging as resilient infrastructures for peace-oriented cooperation, intercultural dialogue, and global solidarity. For example, the SHARINPEACE project, coordinated by universities in Germany and Denmark, simulates human rights in peacebuilding

contexts [12]. Beyond Europe, initiatives like the UNESCO UNITWIN/Chairs Programme, with over 1,000 Chairs across 125 countries, foster academic collaboration on peace, human rights, and sustainable development [13]. The Global Diplomacy Network at Stockholm University also exemplifies efforts to reframe diplomatic history through inclusive, transregional academic cooperation [14].

These examples confirm that transnational university alliances are not only educational ecosystems but also strategic actors in shaping peaceful futures. Transnational university alliances are increasingly recognized as strategic actors in global peacebuilding, offering innovative platforms for intercultural dialogue, trust-building, and preventive diplomacy. Within TUAs, internationalization – through joint educational programs and multilateral research projects – is not merely an added value but a prerequisite for cultivating a common value space and fostering intercultural dialogue. Collaborative engagement in academic and scientific problem-solving not only enhances the quality of education, but also contributes to the formation of shared identity and mutual understanding – essential foundations for peaceful coexistence.

References:

1. AURORA. Digital Society & Global Citizenship. URL: <https://aurora-universities.eu/digital-society-global-citizenship/>
2. AURORA. Service Learning and Co-Creation (SLC): Toolbox. URL: <https://aurora-universities.eu/resource/aurora-service-learning-toolbox/>
3. Binder, K., Bol, J. European Universities alliances – a model of strengthened cooperation. Briefing. European Parliamentary Research Service. September 2025. URL: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/775909/EPRS_BRI%282025%29775909_EN.pdf
4. CIVICA. The European University of Social Sciences. URL: <https://www.civica.eu/>
5. EUPeace. EUPeace at the EAIE 2025: Sharing expertise on peace-building and collaboration in higher education. 2025. URL: <https://www.eupeace.eu/eupeace-at-the-eaie-2025-sharing-expertise-on-peace-building-and-collaboration-in-higher-education/>
6. EUPeace. The Students' Peace Declaration. 2025. URL: <https://www.eupeace.eu/outreach/students-peace-declaration/>
7. [European University Institute](https://www.eui.eu/research-hub?id=syria-peace-initiative-ii-syrian-trajectories-challenges-and-opportunities-for-peacebuilding-1). Syria Peace Initiative II - Syrian Trajectories: Challenges and opportunities for peacebuilding. URL: <https://www.eui.eu/research-hub?id=syria-peace-initiative-ii-syrian-trajectories-challenges-and-opportunities-for-peacebuilding-1>
8. Pagliarello M. C. Universities as Drivers of Informal Diplomacy: Reflections from the KIND Conference. 2024. URL: <https://www.civica.eu/news-events/news-blog/detail/universities-as-drivers-of-informal-diplomacy-reflections-from-the-kind-conference/>

9. Philipps-Universität Marburg. What Does the Old Bridge in Mostar Stand For? EUPeace lecturers and students discussing conflict resolution in Europe. 2024. URL: <https://www.uni-marburg.de/de/konfliktforschung/aktuelles/nachrichten/2024/what-does-the-old-bridge-in-mostar-stand-for-eupeace-lecturers-and-students-discussing-conflict-resolution-in-europe>
10. UNIC. Solving societal challenges of post-industrial cities, collaboratively. URL: <https://unic.eu/en/city-labs>
11. Vanderkerken K. Internationalisation in Practice: How EUTOPIA's Connected Communities Transform Teaching and Learning. 2025. URL: <https://eutopia-university.eu/english-version/partner-news/internationalisation-in-practice-how-europias-connected-communities-transform-teaching-and-learning>
12. Philipps-Universität Marburg. Simulating Human Rights in Peacebuilding (SHARINPEACE). 2024. URL: <https://www.uni-marburg.de/en/conflict-studies/internationalisation/sharinpeace/project-summary>
13. UNESCO. UNESCO Chairs and UNITWIN Networks. 2025. URL: <https://www.unesco.org/en/unitwin>
14. Stockholm University. Challenging Eurocentrism in Foreign Relations. Global Diplomacy Network. 2025. URL: <https://www.su.se/english/research/research-groups/global-diplomacy-network>

THE ACTIVITIES OF THE OSCE IN THE CONTEXT OF THE TRANSFORMATION OF THE INTERNATIONAL ORDER

Volynets Yana Mykhaylivna,
student of the 2nd year of the UV-61 group
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V.N. Karazin Kharkiv National University,
volynets2020umi11@student.karazin.ua

Kuts Halyna Mykhaylivna,
Professor of the Department of International Relations
of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business
V. N. Karazin Kharkiv National University,
halyna.kuts@karazin.ua

In the turbulent environment of the twenty-first century, the international order has undergone profound and multifaceted transformations, caused by the growing multipolarity of global politics, the rise of non-Western powers, hybrid conflicts, and the decline of traditional mechanisms of collective security. Against this backdrop, the Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) remains a crucial, albeit often underestimated, instrument for managing crises, promoting dialogue, and

supporting democratic governance across its 57 participating states [1]. The relevance of studying the OSCE's activities lies in its unique role as a bridge between the Euro-Atlantic and Eurasian security communities, as well as in its adaptive capacity to respond to challenges such as armed conflicts, disinformation, human rights violations, and the erosion of trust among states. Indeed, in the post-Cold War period and especially after the Russian invasion of Ukraine in 2014 and again in 2022, the OSCE has found itself at the intersection of competing geopolitical narratives, striving to maintain its mediating and monitoring functions in a fragmenting world order [3]. To begin with, it is worth recalling that the OSCE emerged from the 1975 Helsinki Final Act, a landmark in détente between East and West during the Cold War. Initially established as the Conference on Security and Co-operation in Europe (CSCE), it institutionalized a comprehensive approach to security that included three dimensions: politico-military, economic-environmental, and human [1]. These so-called «baskets» became the foundation for a broad understanding of security that integrated military stability, human rights, and cooperative development. After the dissolution of the bipolar world, the CSCE transformed into the OSCE in 1995, adapting to a new security environment marked by ethnic conflicts, post-communist transitions, and the spread of democratic governance. It is precisely this flexibility that enabled the OSCE to play a key role in the 1990s, from organizing election monitoring missions in the Balkans and Eastern Europe to mediating in conflicts such as those in Nagorno-Karabakh, Transnistria, and South Ossetia [4].

However, as the global order began to shift towards multipolarity, the OSCE's capacity to influence outcomes has faced increasing constraints. The annexation of Crimea by the Russian Federation in 2014 represented not only a violation of fundamental OSCE principles, such as respect for sovereignty and territorial integrity, but also a symbolic turning point for the European security architecture [5]. In response, the OSCE launched the Special Monitoring Mission (SMM) to Ukraine, which became one of the largest civilian field operations in its history [3]. The mission's objective was to observe and report impartially on the security situation, verify ceasefires, and facilitate dialogue between conflicting parties. Although the SMM's activities were repeatedly obstructed, its presence on the ground contributed significantly to international awareness of the realities of the conflict and set a precedent for civilian monitoring in active war zones. Unfortunately, following Russia's full-scale invasion in 2022, the mission was forced to cease operations due to safety concerns and a lack of consensus within the OSCE Permanent Council, once again revealing the limitations of consensus-based decision-making in times of crisis [2].

Still, it would be unfair to view the OSCE's role solely through the prism of its shortcomings. On the contrary, the organization continues to perform vital functions in

areas such as arms control, election observation, media freedom, and the promotion of the rule of law [1]. For example, the Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), headquartered in Warsaw, remains one of the world's most reputable election observation bodies. It has conducted hundreds of observation missions across member states, from the United States to Kyrgyzstan, assessing compliance with democratic standards and helping to strengthen electoral integrity. In 2023, for instance, ODIHR monitored the parliamentary elections in Poland, offering recommendations to ensure transparency and equal media access for all parties [4]. Similarly, the OSCE Representative on Freedom of the Media consistently advocates against censorship, the persecution of journalists, and the use of disinformation as a weapon of influence, a problem that has grown exponentially in the digital age. From another perspective, the OSCE has also become an arena for ideological contestation between liberal and authoritarian models of governance. While Western countries tend to emphasize the «human dimension» of security – democracy, rule of law, and human rights [5]. This divergence has complicated decision-making and sometimes paralyzed the organization's ability to act decisively. Nevertheless, the OSCE's inclusive format remains its greatest strength: it is the only regional forum where the United States, Canada, all European countries, and post-Soviet states participate on an equal footing [1]. In an era when traditional diplomacy is increasingly fragmented, this dialogue platform is indispensable for confidence-building measures, even if the outcomes are modest [2]. As one might say, the OSCE embodies a form of «low politics» that quietly sustains communication when «high politics» of summits and treaties collapses [4].

Moreover, the OSCE's activities in conflict prevention and post-conflict rehabilitation illustrate its enduring relevance. The organization's field missions in the Western Balkans, such as in Bosnia and Herzegovina, Kosovo, and North Macedonia, continue to contribute to stability through police reform, judicial assistance, and interethnic reconciliation programs [4]. These efforts, though often unnoticed, form part of a broader preventive diplomacy strategy that helps contain local crises before they escalate into regional conflicts. Indeed, the OSCE's unique ability to deploy missions without invoking Article VII enforcement mechanisms, as the UN might, allows it to act more flexibly and quickly, albeit with limited coercive power [2]. Still, one must not overlook the challenges that threaten to erode the organization's influence. Chief among them is the erosion of trust between member states and the politicization of its decision-making process. The requirement of unanimity for major decisions, though designed to preserve equality, often leads to deadlock, as seen in the inability to appoint new leadership or approve budgets in recent years [1]. Furthermore, the OSCE's lack of legal personality and binding enforcement mechanisms limits its authority compared to the European Union or NATO [5]. As the international order becomes increasingly fragmented, with regional powers pursuing their own security

agendas, the OSCE risks being marginalized unless it adapts more dynamically to the new realities. That said, some experts argue that its very informality could be an asset in the emerging «post-liberal» order, where flexible, network-based cooperation may replace rigid alliances.

Interestingly, the transformation of the international order is not solely about power redistribution, it is also about norms and narratives. In this sense, the OSCE stands as a custodian of the Helsinki principles: respect for human rights, non-use of force, and peaceful settlement of disputes [1]. By promoting these norms, the organization contributes to what scholars call «normative resilience» in a time of global uncertainty. More recently, it has addressed emerging threats such as climate insecurity, cyberattacks, and artificial intelligence misuse – issues that transcend borders and require cooperative solutions. In 2024, the OSCE’s chairmanship under North Macedonia prioritized digital security and youth inclusion, underscoring its effort to remain relevant in a changing world [4]. In conclusion, the OSCE’s activities reflect both the promise and the predicament of cooperative security in an era of international transformation. On the one hand, it embodies a holistic and inclusive approach that integrates political dialogue, human rights, and economic cooperation. On the other hand, it struggles with structural weaknesses and geopolitical rivalries that undermine its effectiveness. Nevertheless, as long as the principles of the Helsinki Final Act continue to resonate with the ideals of peace, sovereignty, and human dignity, the OSCE will remain an indispensable, if imperfect, pillar of the European and Eurasian security order. After all, in a world where confrontation too often replaces conversation, the OSCE’s quiet diplomacy reminds us that dialogue, however fragile, is still the foundation of peace.

References:

1. Debuysere L. The EU’s integrated approach to crisis response: learning from the UN, NATO, and OSCE. *The EU and crisis response*. Manchester: Manchester University Press, 2021. P. 86-114.
2. Greminger T. Making the OSCE more effective: practical recommendations from a former secretary general. *Identifying Ground*. 2022. P.1-13.
3. Oberson F. OSCE Special Monitoring in Ukraine. Between Peace and Conflict in the East and the West. Kyrgyzstan: OSCE Academy in Bishkek, 2021. P. 47–75.
4. Tanner F. The OSCE and Peacekeeping: Track Record and Outlook. *OSCE Insights* 2021. Baden-Baden: Nomos, 2022. URL: <https://repository.graduateinstitute.ch/record/299848> (Last accessed: 11.11.2025)
5. Tzivaras I. Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE). *International Conflict and Security Law. A Research Handbook*. The Hague: T.M.C Asser Press, 2022. P. 555-573.

HYBRID THREATS IN CONTEMPORARY GEOPOLITICS: CHALLENGES FOR UKRAINE AND INSTITUTIONAL COUNTERACTION STRATEGIES THROUGH EUROPEAN INTEGRATION

Zhukova Arina

1st-year student of the UMV-12 group of the Karazin Institute of International Relations and Travel Business,
V. N. Karazin Kharkiv National University
zhukova.arina@student.karazin.ua

Today, the concept of hybrid threats has gained particular relevance in light of ongoing geopolitical and technological changes. The study of hybrid threats enables a deeper understanding of emerging types of challenges faced by states and the international community. This topic is crucial within the framework of public administration, as the rapid development of digital technologies and information tools has created new instruments of influence in modern conflicts. These instruments generate complex challenges for national governance systems, demanding resilience and adaptive decision-making to prevent or mitigate the consequences of hybrid aggression [4, p. 45].

Hybrid threats are primarily aimed at destabilizing democratic states through a combination of economic pressure (sanctions, energy manipulation, disruption of supply chains), cyberattacks (targeting critical infrastructure, financial systems, and registries), disinformation campaigns (spreading panic and distrust toward authorities), and political interference (corruption, manipulation of domestic politics). Their overarching goal is to influence decision-making processes and undermine institutional stability. Hybrid operations merge conventional and non-conventional means – disinformation, election interference, cyberwarfare, criminal activity, and asymmetric use of military force [5, p. 177-178].

The relevance of this issue for Ukraine has intensified since the early 2000s, and especially after 2014, when the country became the target of sustained hybrid aggression by the Russian Federation. Energy blackmail, trade wars, large-scale disinformation campaigns, the annexation of Crimea, and the armed aggression in Donbas are interrelated elements of a strategy designed to destabilize Ukraine internally, erode its sovereignty, and obstruct its Euro-Atlantic course. These actions exemplify a multidimensional hybrid aggression combining political, economic, informational, and military tools.

Similar measures have been directed by Russia against the European Union, aiming to undermine the legitimacy of its institutions and fuel internal polarization [6, p. 91-92]. In response to election interference, disinformation operations, and the rise of Euroscepticism, the EU has established a robust legal and institutional framework to safeguard its societies and institutions.

The economic dimension of hybrid threats is equally significant. Ukraine faces reduced production and exports, budget deficits, and growing public debt, which constrain social and infrastructure funding. These trends contribute to rising unemployment, social tensions, and migration, leading to a loss of labor force and human capital. Macroeconomic instability diminishes investment attractiveness, impeding technological modernization. Addressing these challenges requires diversifying the economy, supporting small and medium-sized enterprises, attracting foreign investment, and expanding trade partnerships. A key component of economic recovery must include a comprehensive strategy aimed at legalizing economic activity and curbing the shadow economy as a systemic threat to national security [2, p. 121-122].

Hybrid operations covertly erode state capacity and challenge international law, violating principles of sovereignty, good faith, and non-interference. Although they do not constitute open warfare, hybrid threats blur the boundary between peace and conflict, exploiting legal and political ambiguity. NATO was among the first organizations to integrate the hybrid threats concept into its strategic framework, beginning with the 2010 Strategic Concept and further elaborated after the 2014 Wales Summit. Since 2016, the European Commission and the EU High Representative for Foreign Affairs have implemented a Joint Framework on Countering Hybrid Threats, which outlines 21 specific actions to strengthen resilience.

Coordination is carried out by the Hybrid Fusion Cell (HFC), established in 2016 within the EU Intelligence and Situation Centre (EU INTCEN) under the European External Action Service (EEAS). The HFC collects, analyses, and shares information on hybrid activities, facilitating coordination between EU structures and member states through a network of national contact points. According to the EU Security Union Strategy 2020, the HFC continues to play a central coordinating role in assessing hybrid and cyber threats, organizing regular meetings of national focal points, and cooperating closely with NATO and the European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats (Hybrid CoE).

Traditional instruments of international law, such as the 1949 Geneva Conventions and the 1977 Additional Protocols, have proven insufficient for addressing the complexities of hybrid operations, which often occur in the “grey zone” and involve non-state actors. Modern international law – largely shaped for regulating conventional armed conflicts – lacks effective mechanisms for responding to asymmetric and covert hybrid interventions. This legal gap allows aggressors to manipulate formal interpretations of law and avoid accountability for sovereignty violations. NATO’s collective defense principle also encounters limitations, as hybrid actions often fall below the threshold of an “armed attack,” complicating direct intervention.

International law, however, is gradually developing adaptive mechanisms to address hybrid threats. Ukraine actively employs legal instruments, including recourse to international courts and sanctions against the Russian aggressor, supported by the EU, the UN, and other international actors [7; P. 259-261]. Cooperation between Ukraine and NATO member states – particularly those in Central and Eastern Europe with prior experience countering Russian “active measures” – has enhanced understanding of hybrid aggression and strengthened Ukraine’s strategic resilience through intelligence sharing and institutional capacity building [3, p. 139].

The 1994 Budapest Memorandum provided security assurances, not legally binding guarantees, and thus proved ineffective as a mechanism for ensuring Ukraine’s sovereignty and territorial integrity. This gap left Ukraine vulnerable to hybrid influence, particularly in the economic, energy, and information domains. During the 2000s, Ukraine’s multi-vector foreign policy and dependence on Russian energy impeded the creation of a coherent national security system. The failure to obtain a NATO Membership Action Plan (MAP) in 2008, driven by both internal political divisions and Russian pressure, further isolated Ukraine from the Euro-Atlantic security architecture. Similarly, the refusal to sign the EU Association Agreement in 2013 – amid massive hybrid campaigns – triggered a political crisis that culminated in the Revolution of Dignity and Russia’s open aggression.

Internal weaknesses, including delays in reforming the diplomatic service, limited analytical capacity, and low digital readiness of the Ministry of Foreign Affairs, further reduced the state’s resilience to hybrid operations. Effective counteraction requires institutional modernization, development of analytical expertise, and closer alignment with European and transatlantic standards [1, p. 238-240].

Countering hybrid threats is now a strategic priority, as they dissolve the clear distinction between war and peace, merging military, political, economic, cyber, and informational dimensions. Effective governance in such conditions demands resilience-based approaches capable of functioning under uncertainty, complexity, and time constraints [5, p. 185].

Drawing on European experience, Ukraine should deepen integration into EU initiatives on cyber and energy security, utilize EU technical and financial assistance to modernize critical infrastructure, and enhance its national strategy for countering hybrid threats through comprehensive reforms and public media literacy programs. European expertise in resilience-building and hybrid threat management provides a vital resource not only for safeguarding Ukraine’s national security but also for laying the foundations of sustainable economic recovery amid contemporary global challenges.

References:

1. Александров О.С. Стратегічна дезорієнтованість зовнішньої політики. Україна: передумови гібридної війни. Київ, 2017. С. 237-241. URL: <https://surl.li/swbrfe> (дата звернення: 12.11.2025)
2. Білоконь М.В., Смаглюк А.А. Економічна безпека України в умовах гібридних загроз. Український часопис. Випуск 5, 2024. С. 118-124. URL: <https://surl.li/ergwfr> (дата звернення: 09.11.2025)
3. Данилюк О.В. Методика раннього виявлення гібридних загроз в умовах агентурних заходів впливу РФ. Актуальні проблеми міжнародних відносин та безпеки. Випуск 67, 2021. С. 135-142. URL: <https://surl.li/ainnfs> (дата звернення: 09.11.2025)
4. Карамішев Д., Суворов В., Дідок Ю., Соболев Р., Мирна Н., Багаторівневе державне управління в умовах гібридних загроз. Соціально-правові студії. Том 7, № 2, 2024, Львів. С. 44-52. URL: <https://surl.lu/eivfyd> (дата звернення: 09.11.2025)
5. Карпенко О. Європейський досвід протидії гібридним загрозам для економічного відродження України. Міжнародна економічна політика. 2024, С. 176-186. URL: <https://surl.li/jhhvxx> (дата звернення: 09.11.2025)
6. Хмель А. Боротьба із гібридними загрозами в ЄС (за нормативно-правовою базою європейського союзу). Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI. 2021-2022. С. 91-101. URL: <https://surl.li/jhhvxx> (дата звернення: 09.11.2025)
7. Чуб С.В. Міжнародні нормативно-правові засоби протидії гібридним загрозам в умовах агресії РФ. Право та державне управління. №4, 2022. С. 257-263. URL: <https://surl.li/revhkh> (дата звернення: 09.11.2025)

Scientific Supervisor: Iryna Panova, PhD in Economics, Associate Professor, Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University

КОСМІЧНА ПРОГРАМА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Ахалаїа Діана Нугзаріївна,
здобувачка 2-го курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти групи
УВ-61 ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного
бізнесу», Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
akhalaia2020umv11@student.karazin.ua

Упродовж останніх десятиліть Європейський Союз перетворився на одного з важливих акторів світової космічної політики, інтегруючи космічний вимір у власну стратегію зовнішньополітичної діяльності. Космічна програма

ЄС через свою цивільну та нормативну спрямованість набула особливого значення як інструмент реалізації зовнішньої політики, що ґрунтується на принципах співпраці, відкритості, інноваційності та просування глобальних стандартів. На відміну від США, Китаю чи Росії, Європейський Союз не формує космічну стратегію через мілітаризацію або демонстрацію силових спроможностей, а застосовує її як важіль «м'якого» та регуляторного впливу, що відповідає ролі ЄС як нормативної сили у міжнародних відносинах. Саме ця особливість зумовлює актуальність аналізу Космічної програми як складової зовнішньополітичного інструментарію Союзу.

Метою нашого дослідження є визначення, яким чином Космічна програма Європейського Союзу функціонує як стратегічний інструмент реалізації зовнішньої політики, формує міжнародний вплив та зміцнює глобальну суб'єктність ЄС у XXI столітті.

Відмінною характеристикою Космічної програми ЄС є її комплексний, багатовимірний характер, що поєднує технологічні, економічні, регуляторні та геополітичні складові. До її структури входять флагманські проекти, серед яких глобальна навігаційна система Galileo, програма спостереження за Землею Copernicus, а також система захищеного урядового зв'язку IRIS². Функціонування Космічної програми забезпечує розгалужена інституційна архітектура, представлена Агентством Європейського Союзу з космічної програми (EUSPA), Європейським космічним агентством (ESA) та Генеральним директором з питань оборонної промисловості та космосу (DG DEFIS). У поєднанні зазначені елементи формують цілісну модель, у межах якої космічна діяльність розглядається не як ізольована технічна система, а як інтегрований компонент спільної зовнішньої та безпекової політики Союзу [4].

Одним із найбільш показових прикладів використання Космічної програми як інструменту зовнішньої політики є глобальна навігаційна система Galileo. На відміну від американської GPS чи китайської BeiDou, Galileo має виключно цивільний характер, перебуває під демократичним наглядом інституцій Європейського Союзу та функціонує на засадах відкритості, прозорості й недискримінаційного доступу. Наявність безкоштовних відкритих сигналів, а також можливість участі третіх країн у програмі через механізми міжнародного співробітництва надають Galileo додаткового зовнішньополітичного виміру, перетворюючи її на дієвий інструмент формування та поглиблення глобальних партнерств. Держави, що інтегрують Galileo у власну інфраструктуру, посилюють зв'язок із Європейським Союзом і зміцнюють довіру у сферах безпеки та технологічної взаємодії. У такий спосіб Galileo виконує функцію каналу стратегічної взаємодії, розширюючи вплив Союзу на міжнародній арені без застосування силових або примусових засобів [6].

Не менш значущим є внесок програми Copernicus, яка стала центральним елементом дипломатії розвитку ЄС. Механізм відкритого доступу до високоточних супутникових даних забезпечує країнам, що розвиваються, нові можливості у сферах продовольчої безпеки, реагування на надзвичайні ситуації, моніторингу кліматичних змін та управління природними ресурсами. Через Copernicus Європейський Союз позиціонує себе як глобальний постачальник суспільних благ, що сприяє формуванню позитивного міжнародного іміджу та розширенню дипломатичної присутності в регіонах Африки, Азії та Латинської Америки. Інтеграція космічних програм у глобальну інфраструктурну стратегію Global Gateway додатково посилює їхню функцію як інструментів зміцнення міжнародного партнерства та водночас пропонує країнам Глобального Півдня альтернативу китайській ініціативі «Один пояс – один шлях» [2; 7].

Іншим напрямом, що підсилив зовнішньополітичне значення космічної програми, став запуск у 2022-2023 роках проєкту IRIS². Нова багатосупутникова система захищеного урядового та комерційного зв'язку покликана забезпечити не лише стратегічну автономію Союзу у сфері критичної інфраструктури, а й створити надійну комунікаційну платформу для партнерських держав. У контексті зростаючої конкуренції з приватними глобальними провайдерами, зокрема Starlink, а також підвищення кіберзагроз, IRIS² виступає інструментом забезпечення стійких і безпечних комунікацій, що розширює можливості Союзу впливати на міжнародні процеси, підтримувати демократичні уряди та сприяти зміцненню кризостійкості союзників [8].

Важливою основою зовнішньополітичного використання Космічної програми Європейського Союзу є її нормативний потенціал. Вагомий внесок у цю сферу зробили такі регуляторні ініціативи, як Європейський космічний регламент (2021), Європейська космічна стратегія безпеки та оборони (2023) та проєкт Закону ЄС про космос (2025). Зазначені документи визначають стандарти безпеки, сталого використання космічного простору, управління космічним рухом та захисту критичної інфраструктури. Оскільки співпраця з Європейським Союзом передбачає відповідність його нормам, ці стандарти поступово поширюються на держави й компанії за межами Союзу. Такий підхід дає змогу Європейському Союзу формувати глобальні правила у космічній сфері та посилювати власні позиції в міжнародній системі [3; 5; 9].

Після початку повномасштабної російсько-української війни та припинення співпраці Європейського Союзу з російським космічним сектором у 2022 році Космічна програма ЄС отримала новий геополітичний вимір. Європейський Союз прискорив розвиток власних автономних спроможностей у космічній сфері, що стало не лише відповіддю на зростаючі безпекові загрози, але й важливим зовнішньополітичним сигналом про готовність посилювати

стратегічну стійкість. Зовнішньополітичне значення таких трансформацій проявляється у поглибленні трансатлантичної координації, зміцненні партнерств з державами-членами НАТО, розширенні взаємодії з Японією, Канадою та Австралією, а також в активізації співпраці з країнами Глобального Півдня, які зацікавлені в доступі до космічних технологій і даних. У результаті Космічна програма ЄС дедалі більше перетворюється на простір формування нової архітектури міжнародних партнерств, що сприяють зміцненню міжнародного порядку, заснованого на нормах міжнародного права та загальноприйнятих принципах відповідального використання космічного простору [1; 5; 10].

Підсумовуючи, можна сказати, що Космічна програма Європейського Союзу виступає не лише технологічним проектом, а повноцінним стратегічним інструментом реалізації зовнішньої політики. Її розвиток дає змогу Союзу поєднувати науково-технічний потенціал, економічні можливості та нормативний вплив у цілісну систему зовнішньополітичних засобів, що посилює його позиції як глобального актора. На основі складових Космічної програми, зокрема Galileo, Copernicus, IRIS², а також на підґрунті регуляторних рішень і розвитку партнерських мереж формується інтегрована модель космічної дипломатії, що спирається на принципи співпраці, відкритості та відповідального управління космічним простором. У XXI столітті космічна сфера перетворилася на одну із провідних сфер, через які Європейський Союз реалізує стратегічні інтереси, зміцнює міжнародний вплив і підтверджує свою роль як глобального учасника міжнародних відносин.

Список використаних джерел:

1. Cellerino C. EU Space Policy and Strategic Autonomy: Tackling Legal Complexities in the Enhancement of the ‘Security and Defence Dimension of the Union in Space’. *European Papers – European Forum*. 2023. Vol. 8, № 2. P. 488–501. URL: <https://www.europeanpapers.eu/en/europeanforum/eu-space-policy-and-strategic-autonomy> (last accessed: 11.11.2025).
2. Copernicus | Earth Observation. *European Commission, Directorate-General for Defence Industry and Space*. URL: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space/copernicus-earth-observation_en (last accessed: 10.11.2025).
3. EU Space Act. *European Commission, Directorate-General for Defence Industry and Space*. 2025. URL: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space-act_en (last accessed: 11.11.2025).
4. EU Space Programme. *European Commission, Directorate-General for Defence Industry and Space*. 2025. URL: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space/eu-space-programme_en (last accessed: 10.11.2025).
5. EU Space Strategy for Security and Defence. *European Commission, Directorate-General for Defence Industry and Space*. 2023. URL: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space/eu-space-strategy-security-and-defence_en (last accessed: 11.11.2025).

6. Galileo | Satellite Navigation. *European Commission, Directorate-General for Defence Industry and Space*. URL: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space/galileo-satellite-navigation_en (last accessed: 10.11.2025).

7. Global Gateway. *European Commission, Directorate-General for Defence Industry and Space*. URL: https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway_en (last accessed: 10.11.2025).

8. IRIS² | Secure Connectivity. *European Commission, Directorate-General for Defence Industry and Space*. URL: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space/iris2-secure-connectivity_en (last accessed: 10.11.2025).

9. Regulation (EU) 2021/696 of the European Parliament and of the Council. *Official Journal of the European Union*. 2021. P. 69–148. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj/eng> (last accessed: 10.11.2025).

10. Smith M. NASA, ESA Formalize Expanded Cooperation on ESA's Mars Rover. *Space Policy Online*. 2024. URL: <https://spacepolicyonline.com/news/nasa-esa-formalize-expanded-cooperation-on-esas-mars-rover/> (last accessed: 11.11.2025).

Науковий керівник: Вінникова Наталія Анатоліївна, завідувач кафедри міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор політичних наук, доцент.

ГЛОБАЛЬНА СТРАТЕГІЯ КИТАЮ: ЕКОНОМІЧНА ТА КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ У КОНТЕКСТІ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ

Белянчева Злата Володимирівна,
студентка 1-го курсу групи УМВ-12 ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
beliancheva.zlata@student.karazin.ua

У сучасних умовах становлення нового світового порядку особливо важливим стає аналіз стратегій глобальних гравців міжнародної арени, зокрема Китайської Народної Республіки. Протягом останніх років КНР перетворилася з регіональної держави на ключового актора світової політики, здатного впливати на політичні, економічні та безпекові процеси у світі. Дослідження китайської стратегії є важливим для розуміння тенденцій глобального розвитку та можливих викликів для інших держав, зокрема для України та її сусідів.

На нинішньому етапі розвитку Китаю провідне місце у його стратегії посідає ініціатива «Один пояс – один шлях». Саме вона є одним із головних інструментів посилення впливу КНР на міжнародну економічну систему, про що свідчить приєднання до неї 148 країн з усіх континентів станом на 2023 рік.

Особливо важливими для Китаю у цій ініціативі є регіони Африки та Центральна Азія, які дозволяють поєднати Європу, Азію та Індійський океан, а також забезпечують КНР геополітичними перевагами – зокрема, через створення військово-логістичних об'єктів, таких як база в Джибуті [3]. У цих регіонах Китай застосовує так звану боргову та інфраструктурну дипломатію – форму «м'якої сили», яка часто супроводжується стратегічною залежністю партнера.

Останні роки реалізація ініціативи стикається з серйозними труднощами: пандемія COVID-19 призвела до затримок у проєктах, а повномасштабна війна Росії проти України суттєво змінила глобальні логістичні ланцюги. Китай був змушений адаптуватися, шукаючи альтернативні маршрути через Центральну Азію та Кавказ, що збільшило витрати та ризики [1]. Це свідчить про те, що «Один пояс – один шлях» є не лише економічним, а й геостратегічним інструментом зміцнення позицій Китаю на міжнародній арені, який виявляється чутливим до геополітичних криз, спричинених агресією інших держав.

Поряд із ініціативою «Один пояс – один шлях» одним із ключових напрямів реалізації глобальної стратегії КНР є політика «м'якої сили», про яку вже згадувалось. Вона була введена в політичний обіг Пекіном ще у 1993 році як реакція на поширення на міжнародній арені поняття «китайської загрози». Однак сама політика «м'якої сили» почала активно застосовуватися на теренах Китаю лише у 2007 році. У розумінні КНР ця політика має демонструвати успіхи китайської соціалістичної моделі та популяризувати національну культуру, зокрема через просування унікальних культурних традицій, які є привабливими для зовнішнього світу. Внаслідок цього культурна дипломатія стає важливим інструментом Китаю у зовнішній політиці. На кінець 2023 року Міністерство освіти КНР уклало угоди про співпрацю з понад 60 країнами світу, створило 131 інститут Конфуція, 119 коледжів та класів Конфуція [3]. Таким чином, у випадку Китаю реалізація політики «м'якої сили» сприяє формуванню його позитивного іміджу та розширює його культурний вплив, посилюючи роль КНР у гуманітарному просторі.

Геостратегічні пріоритети Китайської Народної Республіки значною мірою визначаються її відносинами із Сполученими Штатами Америки. Вони залишаються головними економічними і політичними суперниками світової арени. Взаємозалежність двох найбільших економік світу не заважає цим державам змагатися за домінування у сферах технологій, безпеки, торгівлі та глобального впливу. Особливе значення має технологічна конкуренція, у межах якої китайські корпорації Huawei, Alibaba та Baidu прагнуть розширити присутність на ринку – це викликає занепокоєння США через питання кібербезпеки, контролю над даними та вплив на інфраструктуру. До того ж Китай зменшує залежність від американських технологій, активно інвестуючи у

власні проєкти. Водночас Вашингтон застосовує політику стримування, зокрема економічних санкцій. Попри це Пекін підтримує баланс, поєднуючи здорову конкуренцію з прагматичним співробітництвом – що є ключовим елементом його зовнішньої стратегії [2]. З огляду на відносини між цими двома державами можна припустити, що у майбутньому ми матимемо двох гегемонів у пірамідальній багатополярній системі міжнародних відносин, де на вершині будуть саме США та КНР.

Поступове зміцнення економічної позиції Китаю на тлі його зовнішньополітичної експансії в рамках реалізації ініціативи «Один пояс – один шлях» дозволяє вибудовувати довгострокові стратегії держави як впливового гравця на політичній арені. У цьому контексті заклик лідера КНР Сі Цзіньпіна до «великого відродження китайської нації» чітко окреслює для інших держав головний орієнтир політики Пекіна – перетворення країни на провідну світову силу до 2049 року. Ця мета включає не лише економічне посилення, але й відновлення територіальної цілісності, насамперед шляхом повернення Тайваню до материкового Китаю [3]. Геополітичний вплив держави корелює з її стратегічним потенціалом, і тому КНР прагне встановлення статусу принаймні другої наддержави, з подальшою перспективою досягнення безумовного лідерства у більшості сфер.

Узагальнюючи основні напрями зовнішньої політики Китайської Народної Республіки, можна зробити висновок, що її стратегія полягає у економічній експансії через ініціативу «Один пояс – один шлях», культурній дипломатії як складовій «м'якої сили» та постійному прагненні до політичної автономії. Китай – країна, здатна поєднувати «м'яку силу» культурного впливу з жорсткою силою економічного та політичного тиску, що формує унікальну геополітичну стратегію. Такий підхід дозволяє Пекіну не лише зміцнювати свій міжнародний авторитет, але й забезпечувати економічну присутність у багатьох регіонах світу. Саме через це Китай став ключовим актором на міжнародній арені, який здатний впливати на формування нового світопорядку та підтримувати його подальший розвиток – з урахуванням того, що цей процес відбувається в умовах зростаючої геополітичної напруги, спричиненої агресією Росії проти України та зниженням довіри до міжнародних інституцій.

Список використаних джерел:

1. Гамідулла А. Роль ініціативи «Пояс і шлях» у глобальній стратегії КНР. *Вісник: Міжнародні відносини*, 2024. № 57(1). С. 78-81. <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2023/1-57/78-81>
2. Голяннич Б.В. Геостратегічні пріоритети КНР в умовах протистояння із Заходом та в контексті російсько-української війни. *Регіональні студії*:

науковий збірник. 2024 № 38. С. 79-84. URI: DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2024.38.12>

3. Марущенко О.В. Геостратегічні амбіції Китаю в умовах становлення нового світового порядку. *Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право.* 2025. № 2(66). С. 104-114. DOI: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2025.2\(66\).337630](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2025.2(66).337630)

Науковий керівник: Панова Ірина Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ ЄС ТА КИТАЮ

Біла Вікторія,

Студентка 5-го курсу 503 групи ОПІ «Міжнародні відносини»
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
bila.viktoriia@chnu.edu.ua

У 21 столітті цифрова дипломатія стала важливим інструментом для держав, що прагнуть формувати свій міжнародний імідж і впливати на закордонну аудиторію. Європейський Союз та Китай розробили відмінні підходи до цифрової дипломатії, які відображають їхні політичні цінності, стратегічні пріоритети та моделі управління. Якщо ЄС просуває відкритість, багатосторонню співпрацю й нормативну силу через свої цифрові комунікаційні платформи, то Китай зосереджується на централізованому контролі, національних інтересах і керуванні нарративами у глобальному масштабі.

Стратегія ЄС у сфері цифрової дипломатії відповідає його ширшим цілям зовнішньої політики, а саме зміцненню демократичних цінностей, прав людини та міжнародної співпраці. ЄС активно використовує соціальні мережі, стратегічні комунікаційні кампанії та партнерства з громадянським суспільством для взаємодії з міжнародною та внутрішньою аудиторіями. Як зазначає Європейська служба зовнішніх дій (EEAS), «Цифрова дипломатія підтримує глобальну роль ЄС у цифровому світі, захищає його стратегічні інтереси та просуває людиноцентричну нормативну базу для безпечної та інклюзивної трансформації» [1]. Цю позицію доповнює Міжнародна цифрова стратегія ЄС, яка спрямована на формування глобального управління даними, які засновані на прозорості, спільних цінностях і партнерстві [2].

Натомість підхід Китаю до цифрової дипломатії глибоко вкорінений у його централізованій політичній системі. Вона використовується як механізм проєкції нарративів, управління репутацією та зміцнення позицій КНР у глобальному управлінні. Як зазначають дослідники, уряд Китаю дедалі активніше використовує соціальні мережі, зокрема X (раніше Twitter), для швидкого й цілеспрямованого поширення коментарів із метою формування глобальних уявлень [3]. Офіційні урядові канали, такі як Міністерство закордонних справ КНР та державні медіа, як-от CGTN (China Global Television Network), відіграють домінуючу роль у трансляції китайських нарративів за кордон, що відображає державоцентричний характер цифрової дипломатії країни. Позиція Китаю щодо глобального цифрового управління базується на концепції «кіберсуверенітету», що передбачає пріоритет національного контролю над зовнішнім впливом [4].

Ще одним важливим аспектом цифрової дипломатії ЄС і Китаю є їх підхід до партнерств і глобальних альянсів у цифровій сфері. ЄС активно співпрацює з демократичними державами через ініціативу «Цифрові партнерства та глобальні регуляторні проєкти» і тим самим встановлює стандарти для надійного та відкритого цифрового середовища [2]. На противагу цьому, Китай розширює свій вплив через Цифровий шовковий шлях та частину ініціативи «Пояс і шлях», яка передбачає будівництво та експорт китайської цифрової інфраструктури й технологій до країн Азії, Африки та Латинської Америки [5]. Це посилює геополітичний вплив Китаю і сприяє поширенню китайських цифрових стандартів у світі.

Однією з найсуттєвіших відмінностей між Європейським Союзом і Китаєм є їх принципово різний підхід до вирішення сучасних глобальних проблем, таких як дезінформація, цифрова безпека та контроль над інформаційними потоками. ЄС, спираючись на демократичні цінності та ідею відкритого інтернету, обирає шлях багатосторонньої співпраці, партнерства з міжнародними організаціями та створення нормативно-правових рамок для протидії дезінформації. Такий підхід передбачає захист свободи слова, розвиток цифрової грамотності населення й посилення відповідальності технологічних компаній за поширення неправдивого контенту. Китай, натомість, виходить із концепції цифрового суверенітету, де інформаційний простір розглядається як стратегічна сфера, безпосередньо пов'язана з національною безпекою. Суворий контроль над цифровими платформами, цензура контенту та державне регулювання інтернету подаються як засоби підтримання стабільності, соціальної гармонії та захисту національних інтересів. Така різниця в підходах відображає глибше протистояння моделей управління – ліберально-демократичної європейської та авторитарно-центральної китайської – і демонструє різні бачення майбутнього глобального цифрового порядку.

Отже, незважаючи на наявні розбіжності, і Європейський Союз, і Китай визнають цифрову дипломатію стратегічним активом, який може зміцнити державну владу, підвищити міжнародний авторитет і забезпечити ефективну комунікацію на глобальній арені. Обидва актори активно розвивають свої цифрові стратегії, використовуючи нові технології для просування власних політичних, економічних та культурних інтересів. Таким чином, цифрова дипломатія стає не лише засобом зовнішньої комунікації, а й полем конкуренції за вплив на правила й стандарти цифрового світу. Перетин цих підходів має величезне значення для майбутнього глобальних інформаційних потоків, розвитку цифрових прав, балансування між свободою і контролем, а також для формування нової системи міжнародних відносин у 21 столітті.

Список використаних джерел:

1. BBC News. China internet: Xi Jinping calls for 'cyber sovereignty'. BBC News. URL: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-35109453> (дата звернення: 08.11.2025).
2. China's Data Center Sector: Industry and Regulatory Insights. China Briefing News. URL: <https://www.china-briefing.com/news/chinas-data-center-sector-industry-and-regulatory-insights/> (дата звернення: 08.11.2025).
3. China Cybersecurity Law: 2024 Business Guide. MSA. URL: <https://msadvisory.com/china-cybersecurity-law/> (дата звернення: 08.11.2025).
4. China: The interplay between the PIPL and DSL. DataGuidance. URL: <https://www.dataguidance.com/opinion/china-interplay-between-pipl-dsl-and-csl> (дата звернення: 08.11.2025).
5. China's approach to internet governance and digital policy. Council on Foreign Relations. URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/chinas-internet-governance> (дата звернення: 08.11.2025).

Науковий керівник: Осадца Іван Степанович, доцент кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кандидат політичних наук, доцент.

УНІВЕРСИТЕТИ ЯК АГЕНТИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА МИРОБУДУВАННЯ: УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД СТІЙКОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Виговська Ольга Сергіївна,
в.о. директора ННІ «Академія вчительства»,
професор кафедри міжнародних відносин,
кандидат політичних наук, доцент,
vyhovska@karazin.ua

У сучасному світі університети дедалі активніше позиціонують себе як актори публічної дипломатії, що здійснюють вплив на міжнародну громадську думку через знання, культуру, комунікацію та міжкультурні обміни. Концепт м'якої сили (soft power), сформульований Джозефом Наєм, окреслює роль нематеріальних чинників: освіти, цінностей, культури, у просуванні національних інтересів [1, с. 11].

В умовах російсько-української війни університети України стали унікальними платформами академічної солідарності, гуманітарної дипломатії та миробудування, демонструючи, що освітні інституції можуть бути не лише спостерігачами, а й активними агентами стійкості та відновлення довіри.

Поняття університетської дипломатії охоплює практики, за допомогою яких університети представляють країну на міжнародній арені через освітні, наукові й культурні проекти. Як зазначає Я. Меліссен, «нова публічна дипломатія» передбачає взаємодію між народами через недержавні інституції, зокрема університети [2, с. 15].

Українські заклади вищої освіти активно реалізують такі форми дипломатії:

- участь у міжнародних освітніх програмах Erasmus+ та Creative Europe;
- створення спільних наукових платформ з університетами ЄС;
- підтримка партнерств у межах проєктів UK–Ukraine Twinning Initiative [3].

Такі ініціативи сприяють утвердженню позитивного іміджу України як європейської держави, що інвестує в людський капітал і наукову співпрацю. Після 2022 року університети стали не лише місцем навчання, а й інституціями опору та міжнародного представництва України. Завдяки участі в програмах British Council, DAAD, Cormack Consultancy Group, Nordic Network вони продовжують академічну мобільність і зміцнюють міжнародну довіру до української освіти [4]. Академічні зв'язки під час війни стали «новим типом дипломатії довіри», коли університети виступають як публічні послы правди та культури миру. Участь викладачів і студентів у глобальних дискусіях формує наратив стійкості, що замінює традиційну дипломатію держави в умовах обмежених ресурсів.

Ефективна публічна дипломатія спирається на інформаційну відкритість і прозору комунікацію. Цифрові платформи університетів стали інструментами міжнародного представництва: вони просувають історії успіху українських науковців, розповідають про досвід виживання в умовах війни та підтримують міжнародну аудиторію фактами і аналітикою. Дослідження Європейської асоціації університетів (EUA, 2023) підтверджує, що саме цифрова дипломатія університетів після 2022 року стала чинником підвищення міжнародної впізнаваності України [5].

Поняття *peacebuilding through education* розглядається ЮНЕСКО як ключовий елемент розвитку громадянських суспільств після конфліктів [8]. Освіта, на думку міжнародних експертів, є не лише інструментом передачі знань, а й механізмом формування культури миру, що ґрунтується на взаєморозумінні, етичній відповідальності та готовності до співпраці. Через навчання, дослідження та громадянські ініціативи університети створюють умови для відновлення соціальної згуртованості та довіри, руйнуючи наслідки ворожнечі та поляризації.

Українські університети, діючи в умовах воєнної агресії, реалізують цю концепцію на практиці через інтеграційні освітні програми для внутрішньо переміщених осіб, волонтерські та психологічні центри підтримки, гуманітарні проєкти співпраці з місцевими громадами. Такі ініціативи формують середовище мирного співіснування, у якому освіта стає засобом соціального відновлення, примирення і розбудови нових горизонтів співпраці.

Крім того, університети беруть участь у міжнародних проєктах, спрямованих на розвиток інтеркультурної компетентності, ненасильницької комунікації та глобальної громадянської освіти. Це відповідає підходу ЮНЕСКО, який визначає університет як простір, де поєднуються знання, етика й соціальна відповідальність задля збереження миру. У цьому сенсі саме вищі навчальні заклади виступають осередками академічного миробудування – ініціаторами міжкультурного діалогу, генераторами гуманітарних сенсів і провідниками демократичних цінностей у глобальному вимірі.

Українські університети створюють середовище, яке сприяє реінтеграції внутрішньо переміщених студентів, психологічній підтримці викладачів, співпраці з місцевими громадами. Таким чином, академічна спільнота перетворюється на спільноту миробудування, у якій освіта виступає засобом гуманітарного відновлення.

Сьогодні університети України є важливими агентами публічної дипломатії та суб'єктами гуманітарної політики, які не лише формують імідж держави у світі, але й зміцнюють міжнародну підтримку. Через освітні, наукові та культурні ініціативи вони демонструють світові реальний потенціал України

як країни, що відстоює цінності свободи, прав людини та демократії. Університети стають голосом академічної України у глобальному просторі, платформами, де народжуються нові сенси міжнародної солідарності, толерантності та відповідальності.

Їхня діяльність має чітко виражений миротворчий і репутаційний вимір: кожен міжнародний проєкт, студентська мобільність, дослідницьке партнерство чи візит іноземної делегації, це не лише освітня, але й дипломатична дія. Через ці канали університети розширюють простір довіри між народами, формують позитивний наратив про Україну як державу знань, партнерства та миру, долаючи інформаційні викривлення і стереотипи.

Водночас саме університети стали тими інституціями, які під час війни забезпечили неперервність освітнього процесу, збереження людського потенціалу та інтелектуального ресурсу нації. Їхня здатність адаптуватися до кризових умов, продовжувати міжнародну комунікацію та реалізовувати спільні проєкти свідчить про високу культуру управління, інституційну зрілість і стратегічне мислення. Саме ці риси формують основу нової моделі української публічної дипломатії, у центрі якої стоїть освіта як джерело стійкості, гуманності та відновлення миру.

Після завершення дії Стратегії публічної дипломатії МЗС України (2021–2025) [7] доцільно закріпити освітню дипломатію як окремий напрям державної політики. Університети мають стати головними партнерами держави у формуванні культури миру, взаємоповаги та академічної солідарності у світі, де знання – це основа безпеки.

Список використаних джерел:

1. Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs.
2. Melissen, J. (2005). *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. London: Palgrave Macmillan.
3. British Council. (2024). *UK–Ukraine Twinning Initiative Progress Report*. London: British Council.
4. DAAD. (2023). *Support for Ukrainian Higher Education under Wartime Conditions*. Bonn: DAAD Publications.
5. European University Association (EUA). (2023). *Universities in Solidarity with Ukraine: Impact and Future Directions*. Brussels: EUA Report.
6. UNESCO. (2022). *Peacebuilding through Education: A Framework for Action*. Paris: UNESCO.
7. Міністерство закордонних справ України. (2021). *Стратегія публічної дипломатії України на 2021–2025 роки*. Київ: МЗС України.

ВПЛИВ НА СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ПОЛІТИКИ «СОНЯЧНОГО СВІТЛА» МІЖ ПІВДЕННОЮ ТА ПІВНІЧНОЮ КОРЕЄЮ

Волкова Анна Геннадіївна,
Студентка 1-го курсу групи УСП-11
ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
volkova.anna@student.karazin.ua

У 1990-х роках, після розпаду Радянського Союзу, початок ХХІ-го століття розпочався з перерозподілу впливу між США, Китаєм, Японією та Росією у чому Північна та Південна Кореї вбачали можливість нарощення власного впливу та нової ери для Кореї, через що Північна Корея і погодилась об'єднати зусилля та піти на перемови з Південною Кореєю. [2]

Політика «сонячного світла» - це політика, яка стала основою нинішньої зовнішньої політики Південної Кореї та була створена як спроба нормалізації міжкорейських відносин шляхом реалізації системи мирного співіснування двох ідеологічно протилежних корейських держав на основі співпраці та поступового зближення. Заснована президентом, лауреатом Нобелівської премії Кім Де Чжунгом (1998-2003 рр.) [6, с. 109-110].

Основним аспектом зближення Північної та Південної Кореї, особливо на початку політики «сонячного світла», був економічний спектр. Південна Корея була виснажена після війни 1950-1953 рр. та під час холодної війни, що підірвали її економіку [2, 3]. Але політика «сонячного світла» змогла б привернути увагу іноземних держав, і покращити обіг як інвестицій, так і корейського ринку. Значних демографічних та фінансово-економічних втрат зазнала і КНДР. Більша частина смертей відбувалась через голод населення, а політика «сонячного світла» відкривала шляхи до більших ресурсів. Так, наприклад, Південна Корея надала Півночі 300 000 тонн добрив та 500 000 тонн продуктів харчування, а Японія 100 000 тонн рису у 2000 р. [1, 5].

Іншим поштовхом для намагань зближення двох країн стало бажання Південної Кореї убезпечити себе від загрози з боку Півночі. Південь вимагав гарантій ненападу, як це відбувалося у середині червня 1999 на Жовтому Морі, де обидві сторони зазнали багато втрат, натомість пропонував своє посередництво для покращення стосунків між Північною Кореєю, США та Японією [2]. Цей же фактор безпеки був ключовим для співпраці з Японією, яка відчувала себе під постійною загрозою ядерної, хімічної та біологічної зброї з боку КНДР. Через історичні суперечності, стійку позицію КНДР не продовжувати перемовини доки не отримають офіційних вибачень за

колонізацію та матеріальної компенсації в розмірі 5-10 мільярдів доларів та небажання йти на поступки в вирішенні питань загрози балістичних ракет та викрадення військ, відносини з Японією майже не розвивалися, навіть не зважаючи на її харчову, а після і фінансову допомогу у 2000-х рр. [5]

Як вже вище зазначалося, Північна Корея стала потрохи відкриватися. Починаючи з 2000-го року, Кім Чен Ір провів мінімум три міжнародні зустрічі: з китайським президентом Цзян Цземінем під час таємного візиту до Пекіну (наприкінці травня 2000 р.), потім з президентом Південної Кореї Кім Де Чжуном (червень 2000 р.) та путіним (липень 2000 р.). Також, вперше в історії відбулися дипломатичні місії до Пхеньяна, а саме місія державного секретаря США Мадлена Олбрайта та міністра оборони Китаю Чі Хаотяна (жовтень 2000 р.) та делегації ЄС (листопад 2000 р.) [4, 1]. У відносинах з США відбулися одні з найбільших, хоча і короткотривалих змін. Були підписані договори в сфері вирішення північнокорейської ядерної проблеми (Рамкова угода 1994 р.), яка мала поступово ліквідувати ядерну зброю під час зближення КНДР та США; потім розглядалося питання ракетної проблеми («процес Перрі»), де мали позбутися зброї масового знищення шляхом переговорів з лідерами КНДР та президентом США Б. Клінтоном; ще більше стосунки поглибились після підписання Північною Кореєю мораторію на випробувальні запуски ракет «Тепходон» до 2003 року. Вершиною співпраці КНДР та США стало сумісне написання, а після й підписання заяви, щодо міжнародного тероризму. Але після приходу до влади президента Дж. В. Буша у 2001, який був негативно налаштований до КНДР, відносини пішли на спад, а після терористичного акту у 2002 взагалі припинилися [2].

Іншим аспектом «сонячної політики» були культурні, мистецькі та спортивні обміни між Північчю та Півднем; зустріч японських жінок, які були одружені з північними корейцями, зі своїми сім'ями у Японії, задля зменшення напруженості між народами [1, 5].

Таким чином, політика «сонячного світла» демонструє, що КНДР здатна на мирні діалоги не тільки з Південною Кореєю, але й іншими міжнародними акторами. І хоча вона була не повністю вдалою, через небажання Півночі робити реальні зміни всередині країни, але стала яскравим прикладом того, що навіть у контексті глибокої конфронтації можлива стратегія заснована на співробітництві та знаходженні компромісів, а не примусі. [1, 3] Хоч ця політика згорнулася, після зміни влади у Південній Кореї у 2008 році, вона дала зрозуміти, що без прозорості намірів обох сторін та готовності до реальних змін та поступок, більшого аніж короткотривале полегшення отримати ми не зможемо [4, 5].

Список використаних джерел:

1. Kim, Dae-jung — Nobel Lecture, 2000
<https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2000/dae-jung/lecture/?utm>
2. Haksoo Paik ASSESSMENT OF THE SUNSHINE POLICY: A KOREAN PERSPECTIVE *Asian Perspective* Vol. 26, No. 3 (2002), pp. 13-35.
URL: <https://www.jstor.org/stable/42704372>
3. Kwon P.J., “The Re-evaluation of the Sunshine Policy” (2014) p. 13. URL: <https://psj.lse.ac.uk/articles/21/files/submission/proof/21-1-41-1-10-20190812.pdf?utm>
4. Samuel S. Kim “North Korea in 2000 Surviving through High Hopes of Summit Diplomacy” *ASIAN SURVEY*, VOL. XLI, NO. 1, JANUARY/FEBRUARY 2001 pp. 12-29 URL: <https://library.fes.de/libalt/journals/swetsfulltext/14218760.PDF?utm>
5. Victor D. Cha JAPAN’S ENGAGEMENT DILEMMAS WITH NORTH KOREA *ASIAN SURVEY*, VOL. XLI, NO. 4, JULY/AUGUST 2001 pp. 549-563 URL: <https://library.fes.de/libalt/journals/swetsfulltext/14218796.PDF?utm>
6. Матлай Л. ПРАГМАТИЗМ ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ У ХХІ ст.. *Емінак*. 2016. Руб.: ВСЕСВІТНЯ ІСТОРИЯ ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ. С. 109-114. URL: [file:///C:/Users/Acer/Downloads/eminak_2016_1\(3\)_20.pdf](file:///C:/Users/Acer/Downloads/eminak_2016_1(3)_20.pdf)

Науковий керівник: Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор.

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ НІМЕЧЧИНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІЦНЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Гадючко Тетяна Євгенівна
студентка 2 курсу групи УМІБ 61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені
В. Н. Каразіна
gadychko2020ulm12@student.karazin.ua

Розвиток цифрової дипломатії став однією з ключових характеристик сучасної зовнішньої політики провідних держав світу. В умовах гібридних війн, кібератак та масштабних кампаній дезінформації, цифрова дипломатія трансформувалася з інструменту комунікації на засіб захисту національних інтересів та інформаційного суверенітету. Особливо актуальним це питання є

для України, яка з 2014 року та особливо після 24 лютого 2022 року стала головною мішенню російських інформаційних операцій. У цьому контексті досвід Німеччини як одного з лідерів ЄС у сфері цифрової дипломатії становить значну практичну цінність для формування української моделі інформаційної безпеки.

Цифрова дипломатія ФРН вирізняється системністю, інституційною розгалуженістю та стратегічним плануванням. Німеччина сформувала комплексну модель цифрової зовнішньої політики (Digitale Außenpolitik), яка поєднує дипломатичні інструменти, кібербезпекові програми, аналітичну підтримку та широку міжнародну співпрацю. Федеральне міністерство закордонних справ Німеччини (AA) координує багатовекторну діяльність, яка охоплює захист цифрової інфраструктури, публічну дипломатію в цифрових середовищах, протидію ворожим інформаційним впливам та взаємодію з громадянським суспільством і технологічними компаніями. Як наголошується у німецьких стратегічних документах, ключовим пріоритетом є поєднання цифрових інструментів та демократичних цінностей у міжнародній політиці [1], що демонструє синтез технологічної модерності та правового підходу.

Важливим елементом німецької моделі є інституційна багаторівневність. Окрім зовнішньополітичного відомства, залучені Федеральне відомство з охорони конституції (BfV), Федеральне відомство з інформаційної безпеки (BSI), Кіберкомандування Бундесверу та культурно-гуманітарні інституції, зокрема Goethe-Institut. Така архітектура відображає усвідомлення того, що інформаційна безпека – це не лише компетенція військових чи спецслужб, а міждисциплінарна сфера, у якій дипломатія, освіта, культура і технології діють синхронно. На мою думку, саме комплексність і орієнтація на партнерство з суспільством робить німецьку модель стійкою та адаптивною.

Особливе місце у цифровій дипломатії ФРН займає боротьба проти дезінформації. Німеччина послідовно підтримує європейські механізми, такі як East StratCom Task Force та ініціатива EUvsDisinfo, спрямовані на виявлення і спростування ворожого інформаційного впливу. У аналітичних оглядах EUvsDisinfo відзначено, що Німеччина є однією з головних мішеней російської пропаганди в Європі через свій політичний вплив та роль у формуванні позиції ЄС щодо України [2]. Це створює особливу мотивацію для розвитку німецьких можливостей інформаційного спротиву. На моє переконання, цей досвід важливий для України, оскільки показує, що навіть найбільші держави Європи не можуть ігнорувати масштаб гібридних загроз.

Не менш значущою є цифрова культурна дипломатія Німеччини, яка поєднує гуманітарні проекти, культурний обмін та освітні програми для посилення демократичної стійкості суспільств. Через проекти із залученням

університетів, NGO та молодіжних платформ Німеччина зміцнює ціннісний фундамент партнерських держав і підтримує розвиток критичного мислення. На мою думку, саме співпраця з освітніми інституціями та молоддю створює довгострокові можливості для протидії інформаційним загрозам, і це той напрям, який Україна має активно розвивати.

Україна вже використовує низку напрацьованих німецької цифрової дипломатії, зокрема активну присутність дипломатичних установ у цифрових платформах, співпрацю з міжнародними аналітичними центрами та участь у європейських програмах кібербезпеки. Водночас потенціал адаптації німецького досвіду набагато ширший. Для України важливо посилити міжвідомчу координацію у сфері стратегічних комунікацій, розбудувати кадровий потенціал у сфері цифрової дипломатії та розширити участь університетів у формуванні цифрового нарративу держави.

Підсумовуючи, слід наголосити, що цифрова дипломатія Німеччини є прикладом того, як сучасні держави можуть поєднувати дипломатичну діяльність, технічні компетенції, культурну взаємодію та демократичні цінності для захисту інформаційного суверенітету. Україна, перебуваючи на передовій гібридної боротьби, має унікальну можливість адаптувати німецький досвід та посилити власну інформаційну стійкість. Переконаний, що майбутнє міжнародної безпеки буде визначатися не лише військовими можливостями, а й здатністю держав будувати стійкі інформаційні екосистеми та активно використовувати цифрову дипломатію для захисту свободи та демократичних цінностей.

Список використаних джерел

1. Auswärtiges Amt. Digital Diplomacy Strategy of Germany. Berlin, 2022. URL: <https://www.auswaertiges-amt.de>
2. European External Action Service. EUvsDisinfo: Disinformation Monitoring Reports. Brussels, 2022–2024. URL: <https://euvsdisinfo.eu>
3. European Commission. Strengthening the EU's Cyber Resilience and Combating Disinformation. Brussels, 2023. URL: <https://ec.europa.eu>

Науковий керівник: Шамраєва Валентина Михайлівна, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор політичних наук, професор

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА ВАТИКАНУ НА СУЧАСНІЙ СВІТОВІЙ АРЕНІ

Гаркава Марія Максимівна
студентка 6 курсу групи УВ–61
Навчально–наукового інституту
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
mariia.harkava@student.karazin.ua

Сучасна система міжнародних відносин характеризується зростанням ролі морально – етичних, гуманітарних та міжкультурних чинників, що зумовлює підвищений інтерес до діяльності нетрадиційних акторів глобальної політики. Одним із таких акторів є Святий Престол, чия міжнародна політика ґрунтується на поєднанні суверенного статусу, духовного авторитету та розгалуженої дипломатичної мережі. У ХХІ столітті Ватикан дедалі активніше формує міжнародний порядок денний у сферах миру, прав людини, екології, міжрелігійного діалогу та глобальної солідарності.

Святий Престол має унікальний міжнародно – правовий статус, що відрізняється від класичної моделі держави. Його суб'єктність ґрунтується на історичній безперервності папської влади, Латеранських угодах 1929 року та визнанні з боку держав і міжнародних організацій. Це дозволяє Ватикану укладати міжнародні угоди, підтримувати дипломатичні відносини та брати участь у глобальному врядуванні. Правовий статус Святого Престолу дає можливість водночас виступати духовним лідером, моральним арбітром і дипломатичним посередником, що формує його специфічну роль у сучасній міжнародній системі [8, с. 34].

Основним центром формування зовнішньої політики є Державний секретаріат Святого Престолу, який виконує функції дипломатичного та політичного керування. Секція з питань відносин з державами здійснює двосторонні й багатосторонні контакти, координує дипломатичний корпус і відповідає за переговори та міжнародні угоди. Реформи курії останніх десятиліть модернізували інституційну структуру, збільшуючи її ефективність і адаптивність до сучасних глобальних викликів [4].

В свою чергу, у ХХІ столітті діяльність Святого Престолу значною мірою зосереджена на миротворчості, захисті людської гідності, екологічній відповідальності та міжрелігійному діалозі. Повередній Папа Франциск наголошував на «дипломатії надії», що ґрунтується на принципах милосердя, солідарності та пошуку ненасильницьких рішень. Святий Престол активно

виступає проти смертної кари, підтримує мігрантів, сприяє діалогу між релігійними спільнотами та розвиває концепцію цілісного людського розвитку [7].

Варто зазначити, що Святий Престол послідовно закликає до деескалації насильства та мирного врегулювання збройних конфліктів. У контексті військової агресії росії проти України Ватикан здійснює гуманітарну підтримку, сприяє звільненню полонених і наголошує на необхідності повернення депортованих дітей. Хоча дипломатична риторика Святого Престолу вирізняється стриманістю щодо визначення сторін конфлікту, це пояснюється прагненням зберегти потенціал для посередництва [5]. Активність Ватикану відзначається і в інших регіонах: на Близькому Сході, в Африці та Південній Азії, де він сприяє гуманітарним ініціативам і діалогу.

Ватикан має статус спостерігача в Організації Об'єднаних Націй, а також представництва при численних міжнародних організаціях (наприклад, ООН, ОБСЄ, ВООЗ, МОП тощо). Через ці платформи Святий Престол просуває питання соціальної справедливості, захисту вразливих груп, протидії торгівлі людьми, екологічної відповідальності та етичного використання технологій. Двосторонні та багатосторонні контакти забезпечують Ватикану вплив на формування міжнародних норм і стратегій [6].

Моральний авторитет, транснаціональні католицькі інституції, глобальна комунікаційна присутність та висока довіра до позицій Папи Римського формують основу «м'якої сили» Святого Престолу. Його вплив проявляється у здатності формувати ціннісний порядок денний, мобілізувати суспільну думку та створювати міжрелігійні коаліції. Водночас ефективність цього впливу залежить від довіри до моральної позиції Ватикану та здатності адаптуватися до викликів сучасного світу [2].

Понтифікат Франциска приніс низку інновацій: розширення тематики глобального дискурсу: екологія, міграція, акцент на «периферіях», модернізацію комунікації та активізацію міжрелігійних ініціатив. Натомість прагнення до нейтралітету у складних конфліктах, зокрема в Україні, створює суперечливу реакцію та потребує дипломатичного балансу між моральними принципами та практичними обмеженнями [3].

У перспективі можна виділити три головні напрями ролі Ватикану. По–перше, нормативне посередництво: Святий Престол продовжить впливати на встановлення стандартів у питаннях, де моральні цінності підтримуються міжнародною спільнотою, зокрема кліматична справедливість, захист мігрантів, скасування смертної кари. По–друге, обмежена посередницька роль: Ватикан зможе виступати нейтральним посередником у вибраних конфліктах, але ефективність буде залежати від конкретної ситуації та готовності сторін довіряти

його нейтральності. По-третє, вплив інституційної модернізації: демографічні зміни, вимоги прозорості та реформи курії визначатимуть адміністративну стійкість Святого Престолу та його здатність підтримувати активну зовнішню політику. [1] Успішні реформи можуть зміцнити довіру до Ватикану, тоді як їх відсутність обмежить його дипломатичні можливості.

Список використаних джерел:

1. Assessing the Geopolitics of Pope Francis. *Aspenia Online*. URL: https://aspeniaonline.it/assessing-the-geopolitics-of-pope-francis/?utm_source (date of access: 01.11.2025).

2. Jace Bartz. The Holy See: An Institution Like No Other. *Claremont-UC Undergraduate Research Conference on the European Union*. 2022. URL: <https://scholarship.claremont.edu/urceu/vol2022/iss1/4/> (date of access: 01.11.2025).

3. Pope proposes 'diplomacy of hope' to members of Diplomatic Corps – *Vatican News*. News from the Vatican – News about the Church – Vatican News. URL: https://www.vaticannews.va/en/pope/news/2025-01/pope-francis-diplomacy-hope-corp-state-of-world-address.html?utm_source (date of access: 01.11.2025).

4. Secretariat of State Secretariat of State Profile. *Vatican*. URL: https://www.vatican.va/content/romancuria/en/segreteria-di-stato/segreteria-di-stato/profilo.html?utm_source (date of access: 01.11.2025).

5. The Holy See's Policy on the War in Ukraine (2022–23) – *Cambridge Journal of Political Affairs*. *Cambridge Journal of Political Affairs* – URL: https://www.cambridgepoliticalaffairs.co.uk/2024/11/04/holy-see-policy-war-ukraine/?utm_source (date of access: 01.11.2025).

6. The Permanent Observer Mission of the Holy See to the United Nations. *The Permanent Observer Mission of the Holy See to the United Nations*. URL: https://holyseemission.org/contents/mission/diplomatic-relations-of-the-holy-see.php?utm_source (date of access: 01.11.2025).

7. *Vatican News*. Holy See diplomacy: 'A field hospital amid a battle' – *Vatican News*. News from the Vatican – News about the Church – Vatican News. URL: https://www.vaticannews.va/en/vatican-city/news/2024-11/gallagher-lecture-lublin-university-holy-see-diplomacy.html?utm_source (date of access: 01.11.2025).

8. William thomas worster. The human rights obligations of the holy see under the convention on the rights of the child. *Duke journal of comparative & international law*.

2021. Vol 31:351. P. 350 – 423. URL: <https://uniset.ca/microstates2/31DukeJCompIntlL351.pdf> (date of access: 01.11.2025).

Науковий керівник: Файєр Олена Анатоліївна, кандидат юридичних наук, доцент Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВИМІР МІЖНАРОДНОГО КОНФЛІКТУ В КАШМІРІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Гладкова Аліна Сергіївна,
студентка 2 курсу, група УМІБ 61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені
В. Н. Каразіна
hladkova2020umv11@student.karazin.ua

Кашмірський конфлікт є одним із найдовших і найскладніших територіальних протистоянь сучасності, у якому переплелися політичні, релігійні та цивілізаційні чинники. Проте сьогодні, поряд із військовими та дипломатичними засобами, все більшого значення набуває інформаційний вимір цього конфлікту. У цифрову добу боротьба за території невіддільна від боротьби за наративи – тобто за інтерпретацію подій, смислів і легітимності дій сторін. Саме тому дослідження інформаційних стратегій Індії та Пакистану в контексті Кашміру відкриває нові можливості для розуміння сучасної міжнародної політики та ролі медіа у формуванні глобальної громадської думки.

Інформаційна війна стала одним із провідних інструментів впливу у ХХІ столітті. Вона не лише супроводжує військові дії, а й формує політичний порядок денний, визначаючи, хто в очах світу є «агресором», а хто – «жертвою». Українські дослідники наголошують, що інформаційні кампанії в міжнародних конфліктах спрямовані насамперед на створення симпатій або антипатій у міжнародній спільноті та забезпечення підтримки власної позиції [1]. Це повною мірою стосується кашмірського питання, де Індія та Пакистан змагаються за контроль над інформаційними потоками, використовуючи як традиційні медіа, так і цифрові платформи. На мою думку, саме цифровізація зробила цей конфлікт прикладом того, як інформація стає політичним ресурсом.

У період після 2019 року, коли уряд Індії скасував особливий статус Дхамму і Кашміру, обидві держави активізували свої інформаційні стратегії. Індійські офіційні медіа представляють події як «внутрішнє відновлення порядку», тоді як пакистанські ресурси наголошують на «порушеннях прав людини» та «неоколоніальному контролі». Міжнародні ЗМІ, своєю чергою, намагаються зберігати баланс, але часто відображають позиції великих держав, що впливають на інформаційний порядок денний. Як зазначає Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, маніпуляції міжнародних медіа у збройних конфліктах можуть призводити до політичних викривлень реальності [2]. На мою думку, це підтверджує, що інформаційна війна у Кашмірі

виходить далеко за межі регіонального виміру, набуваючи глобального характеру.

Особливу роль у сучасному інформаційному вимірі конфлікту відіграють соціальні мережі. Twitter (X), Facebook, YouTube, TikTok стали не лише каналами комунікації, а й інструментами політичної мобілізації. Саме через них поширюються відео протестів, заяви політиків, кампанії солідарності та фейки. Цифрові алгоритми, орієнтовані на емоційний контент, сприяють радикалізації риторики та формуванню «інформаційних бульбашок», у яких користувачі отримують лише ті дані, що підтверджують їхні погляди. Як наголошується у матеріалах Міністерства культури та інформаційної політики України, алгоритмічні медіа створюють новий тип інформаційних ризиків, що вимагає міжнародної співпраці для контролю контенту без порушення свободи слова [3]. На мою думку, саме ці процеси визначають майбутнє глобальної інформаційної безпеки.

Інформаційна дипломатія може стати одним із інструментів врегулювання кашмірського конфлікту. Вона передбачає залучення міжнародних медіа, неурядових організацій, академічних інституцій і культурних платформ для поширення достовірної інформації, діалогу та формування атмосфери довіри. Досвід України, яка активно застосовує публічну та цифрову дипломатію під час війни, може бути корисним для південноазійського регіону. На моє переконання, створення механізмів фактчекінгу, аналітичних центрів та міжнародних комунікаційних майданчиків допоможе знизити рівень пропаганди й маніпуляцій навколо Кашміру.

Отже, інформаційний вимір конфлікту в Кашмірі є відображенням ширших глобальних тенденцій, у яких боротьба за контроль над інформацією визначає політичні результати. Успішне врегулювання цього конфлікту потребує нових підходів до міжнародної інформаційної політики – таких, що ґрунтуються на прозорості, медіаосвіті, відповідальності держав і глобальних комунікаційних стандартах. Україна, маючи власний досвід боротьби з дезінформацією та розбудови інформаційної дипломатії, може внести вагомий внесок у розробку міжнародних механізмів регулювання інформаційних конфліктів.

Список використаних джерел:

1. Горбулін В. П., Ланде Д. В., Якушик В. М. Інформаційні війни та безпека суспільства. Київ: НІСД, 2022. URL: <https://niss.gov.ua> (Дата звернення: 07.11.2025).

2. Медіа та війна: аналітичний огляд маніпуляцій і пропаганди. *Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки*. Київ: МКІП України, 2024. URL: <https://spravdi.gov.ua> (Дата звернення: 07.11.2025).

3. Стратегія розвитку інформаційного простору України 2023–2030. *Міністерство культури та інформаційної політики України*. Київ, 2023. URL: <https://mkip.gov.ua> (Дата звернення: 07.11.2025).

Науковий керівник: Марченко Іван Сергійович, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент.

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ

Глєбова Алла Олекснадрівна
к.е.н., доцент, доцентка кафедри
менеджменту і логістики
Національний університет «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»

Публічна дипломатія у сучасній системі міжнародних відносин дедалі частіше інтерпретується як механізм стратегічного управління міжнародними комунікаціями, що дозволяє державам впливати на сприйняття, поведінку та ставлення іноземних аудиторій. Її зростаюче значення пояснюється тим, що ефективність зовнішньої політики сьогодні залежить не лише від офіційної дипломатичної взаємодії, а й від здатності держави формувати образ надійного партнера через цінності, наративи та комунікаційні стратегії. У цьому контексті концепція м'якої сили, запропонована Джозефом Наєм [3], посідає ключове місце. Най наголошує, що здатність держави впливати на інших шляхом привабливості є не менш значущою, ніж військові чи економічні ресурси. Проте його підхід дозволяє зробити важливий висновок: м'яка сила не є ефективною сама по собі, вона потребує стратегічного управління, здатного інтегрувати ціннісні, культурні та інформаційні ресурси у довгострокову політику комунікаційного впливу.

Ідеї Яна Меліссена [2] суттєво розширюють розуміння сучасної публічної дипломатії, оскільки він пропонує трактувати її як форму двостороннього діалогу між державою та іноземними суспільствами. На відміну від традиційного підходу, що розглядав публічну дипломатію як односторонню трансляцію інформації, Меліссен наполягає на необхідності розвитку моделей взаємодії, співучасті та залучення. Аналіз його концептуальних положень дозволяє стверджувати, що стратегічний менеджмент у сфері міжнародних комунікацій має ґрунтуватися на логіці довгострокових стосунків, а не лише на

короткотермінових інформаційних кампаніях. Якщо трактувати публічну дипломатію як систему керованих комунікаційних зв'язків, то її ефективність стає результатом стратегічного планування, узгодження інтересів різних державних і недержавних акторів, а також послідовності в реалізації державних комунікаційних пріоритетів.

Суттєвий внесок у розуміння стратегічної природи публічної дипломатії зробив Марк Леонард [1], який наголошував, що дипломатія майбутнього повинна розглядатися як довготривалий процес формування міжнародного середовища, а не як набір реакцій на поточні події. Він підкреслює, що успіх держави у міжнародних комунікаціях залежить від здатності будувати довгострокові стратегії управління репутацією, у межах яких кожен комунікаційний крок має відповідати ширшому стратегічному баченню. Аналіз ідей Леонарда дає можливість зробити висновок, що стратегічний менеджмент є необхідною умовою успішної публічної дипломатії, оскільки дозволяє систематизувати комунікаційні потоки, оптимізувати використання ресурсів і підвищувати ефективність впливу на міжнародні аудиторії.

Цифрова трансформація міжнародного комунікаційного середовища суттєво підсилює потребу у стратегічному управлінні. У своїх дослідженнях Євгенія Понамарьова [6] показує, що цифрова дипломатія розширює можливості держави у сфері міжнародних комунікацій, але водночас створює нові виклики, пов'язані з фрагментацією аудиторій, швидкістю поширення інформації та ризиками дезінформаційних атак. Аналіз її підходу дозволяє побачити, що цифрові інструменти не можуть бути ефективними без стратегічної координації: лише інтегрована модель цифрових комунікацій забезпечує послідовність меседжів, узгодженість дій різних інституцій та системність міжнародної взаємодії. Таким чином, у цифрову епоху стратегічний менеджмент стає базовою умовою функціонування публічної дипломатії, оскільки дозволяє підтримувати єдину логіку комунікаційного впливу в умовах високої інформаційної турбулентності.

У теоретичному вимірі важливим доповненням до розуміння стратегічної дипломатії стала концепція стратегічних наративів, запропонована Л. Розелл, А. Міскіменом та Б. О'Лафліном [4]. Дослідники доводять, що держави впливають на міжнародне середовище не лише через дії, а й через історії, які вони розповідають про себе. Аналіз їхнього підходу дозволяє інтегрувати наративну логіку у систему публічної дипломатії, трактуючи її як управлінський інструмент формування рамок сприйняття, які визначають поведінку зовнішніх аудиторій. Застосування стратегічних наративів перетворює публічну дипломатію на процес конструювання змісту, цінностей і легітимності державних рішень, що потребує високого рівня стратегічної узгодженості між політичними,

комунікаційними та культурними практиками.

Український контекст підтверджує необхідність стратегічного підходу. Олена Дьоміна [5] аналізує розвиток державних стратегічних комунікацій після 2014 року та показує, що ефективність публічної дипломатії України залежала від інтеграції комунікаційних інструментів у ширшу систему державної безпеки. Вона доводить, що у кризових умовах публічна дипломатія здатна виступати не лише репутаційним ресурсом, а й механізмом зміцнення міжнародної підтримки, формування довіри партнерів та протидії зовнішнім інформаційним впливам. Аналіз її висновків дозволяє стверджувати, що стратегічний менеджмент забезпечує публічній дипломатії необхідну стійкість, системність і здатність до адаптації у складних зовнішньополітичних ситуаціях.

Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що публічна дипломатія перетворилася на повноцінний інструмент стратегічного управління міжнародними комунікаціями. Її ефективність визначається не окремими інформаційними кампаніями, а системністю дій, узгодженістю цілей, стійкістю наративів та здатністю держави вибудовувати довготривалі взаємини з іноземними суспільствами. Поєднання стратегічного менеджменту з інструментами публічної дипломатії забезпечує державам можливість формувати сприятливе зовнішнє середовище, підвищувати міжнародну легітимність і зміцнювати власну суб'єктність у глобальному інформаційному просторі.

Список використаних джерел

1. Leonard M. *Public Diplomacy*. London: Foreign Policy Centre, 2002. 84 p.
2. Melissen J. *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. New York: Palgrave Macmillan, 2005. 221 p.
3. Nye J. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs, 2004. 191 p.
4. Roselle L., Miskimmon A., O'Loughlin B. Strategic Narrative: A New Means to Understand Soft Power. *Media, War & Conflict*. 2014. Vol. 7, №. 1. P. 70–84.
5. Дьоміна О. Стратегічні комунікації України в умовах гібридної війни. Київ: НІСД, 2020. 120 с.
6. Понамарьова Є. Цифрова дипломатія в системі зовнішньої політики держави. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини*. 2021. № 1(53). С. 21–25.

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКИМ КУЛЬТУРНО-ІНФОРМАЦІЙНИМ ВПЛИВАМ

Гнатенко Вікторія Віталіївна,
студентка 2-го курсу групи УМІБ-61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна,
hnatenko2020umv11@student.karazin.ua

У глобальному середовищі, де геополітичні кризи та інформаційні війни визначають нову архітектуру міжнародних відносин, публічна дипломатія постає не лише як інструмент комунікації, а й як форма стратегічного захисту національного простору. Для України, що перебуває у стані тривалої інформаційної війни з Росією, вона є важливою складовою національної безпеки та засобом формування позитивного міжнародного іміджу.

Поняття «публічна дипломатія» набуло поширення в українських наукових дослідженнях у XXI столітті. Його автором вважають американського дипломата Едмунда Гулліона. У своїх працях він визначав основними завданнями публічної дипломатії налагодження діалогу з актуальних питань міжнародних відносин між представниками експертного середовища та громадянського суспільства різних країн, міжкультурну комунікацію, а також системну взаємодію дипломатів із представниками засобів масової інформації країн перебування [5, с. 10].

У нинішніх міжнародних реаліях публічна дипломатія виступає не лише засобом міжкультурної взаємодії, а й важливим елементом стратегічної комунікації, що ґрунтується на відкритості та довірі. Саме ці засади роблять її принципово несумісною з інформаційними практиками, які формують агресивні наративи та замінюють повноцінний діалог маніпулятивним впливом, характерним для путінського режиму.

Сучасним провідним інструментом російської політичної практики залишалася системна пропаганда та багаторівневі інформаційні маніпуляції, що становлять основу гібридної війни. Інформаційні стратегії Кремля, успадковані від радянської традиції, спрямовані на цілеспрямоване руйнування довіри до будь-яких джерел інформації, що суперечить принципам відкритості, на яких базується публічна дипломатія. Упродовж десятиліть внутрішня пропагандистська машина РФ виконувала роль інструмента зовнішнього впливу, формуючи сприйняття подій не лише в європейських країнах, а й у ширшому міжнародному контексті, де російські наративи нерідко ставали джерелом дестабілізації та дезорієнтації [4, с. 1–14].

Розуміння реального масштабу та впливу російських дезінформаційних практик поступово сформувало необхідність посилення української публічної дипломатії як ключового засобу захисту власного інформаційного середовища. З початком 2014 року і по сьогодні ми спостерігаємо поступову інституціоналізацію України в сфері інформаційної безпеки, що вже є природною реакцією держави на зростаючий тиск гібридної агресії.

Системний розвиток української комунікації із зарубіжними аудиторіями фактично розпочався після 2014 року, коли стало очевидно, що російська пропаганда є частиною ширшої стратегії з послаблення української державності. Хоча до 2022 року інформаційний вплив Росії на іноземну громадськість залишався помітним і подекуди доволі ефективним, повномасштабне вторгнення радикально змінило міжнародне сприйняття агресора. Події лютого 2022 року та численні злочини РФ спричинили переоцінку її ролі у світовому порядку й водночас відкрили для України унікальні можливості посилити власний голос, утвердити українські наративи та закріпити позитивний міжнародний імідж [6, с. 44–48].

Зміцнення ролі громадянського суспільства в Україні стало ключовим чинником формування послідовної міжнародної комунікації, спрямованої на донесення правдивої інформації про українську позицію до іноземних урядів, бізнесів та громадськості. Завдяки мобільності та гнучким організаційним моделям громадські організації швидко реагують на зміни в інформаційному середовищі, забезпечуючи системний моніторинг російських інформаційних впливів, фактчекінг і створення просвітницького та аналітичного контенту. Після 24 лютого 2022 року ці інституції не лише продовжили роботу, розпочату до повномасштабного вторгнення, а й суттєво посилили свої моніторингові та освітні ініціативи, розширивши масштаби протидії ворожим інформаційним операціям [1, с. 53–54].

Паралельно держава розбудовувала власну систему протидії зовнішньому інформаційному впливу, запроваджуючи санкції та інші обмеження щодо російських і проросійських медіа. У 2016 році було введено перші заборони на ввезення російських книг, а в 2017 році — заблоковано доступ до російських соцмереж і цифрових сервісів, таких як «ВКонтакте» та «Однокласники». Згодом Національна рада з питань телебачення та радіомовлення обмежила трансляцію близько 80 російських телеканалів, а вже у 2021 році, санкції Ради національної безпеки і оборони України проти телеканалів «112 Україна», ZIK і NewsOne, пов'язаних із Віктором Медведчуком, стали важливим кроком у зменшенні проросійського впливу в українському медіапросторі [1, с. 49].

Поєднання державних рішень та ініціатив громадянського суспільства засвідчило, що найбільш дієвою відповіддю на російські інформаційні впливи є

спільне використання інституційних механізмів і суспільної активності. У такій логіці природно зростає значення культурної дипломатії як важливої складової публічної дипломатії, адже саме вона сприяє поширенню національної ідентичності та зміцненню позитивного іміджу України на міжнародній арені.

Культурні та комунікаційні проекти, реалізовані Україною, засвідчили, що завдяки культурним інструментам держава змогла ефективно передати міжнародній спільноті правдиву інформацію про злочини Росії, повсякденні реалії українців та можливі загрози для глобальної безпеки. За час повномасштабної війни держава через культуру лише посилює глобальне розуміння суті російської агресії та зміцнює міжнародну солідарність.

У відповідь на повномасштабну агресію Росії українська культурна спільнота разом із Міністерством культури та інформаційної політики України (МКІП) вже 27 лютого 2022 року звернулася до міжнародної спільноти із закликом запровадити культурні санкції проти РФ, щоб обмежити її вплив на світовій культурній сцені. Паралельно МКІП активізувало міжнародне співробітництво: 23 травня 2023 року було укладено Меморандум між Міністерством культури та інформаційної політики України та Міністерством культури і національної спадщини Республіки Польща щодо документування та збереження втрат української культурної спадщини, а 9 липня 2023 року країни Балтії, Польща та Україна підписали Спільну декларацію щодо посилення захисту та відновлення культурної спадщини України. Одночасно МКІП організувало низку мистецьких ініціатив за кордоном, серед яких інтерактивні інсталяції про український авангард у Брюсселі, Відні, Парижі та Амстердамі, що сприяли посиленню міжнародної солідарності з Україною [2; 3].

У цілому, публічна дипломатія України стала одним із основних інструментів протидії російським культурно-інформаційним впливам, поєднуючи зусилля держави, громадянського суспільства та культурної спільноти. У сучасних глобальних умовах кожна цільова аудиторія в різних регіонах світу має значення, а тому Україні необхідно підтримувати проактивну та стратегічно виважену комунікацію, здатну запобігати вірусному поширенню російської дезінформації й водночас утверджувати власний голос у міжнародному дискурсі.

Список використаних джерел:

1. Горбик Р., Дуцик Д., Шалайський С. Ефективність протидії російській дезінформації в Україні в умовах повномасштабної війни: аналітичний звіт. *Український інститут медіа та комунікації*: електрон. аналітичне вид. 2023. С. 53–54. URL: https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2023/08/UMCI_Effectiveness-of-Russian-Disinformation-Counteration_UA.pdf (дата звернення: 02.11.2025).

2. Міністри культури України, Балтії та Польщі підписали Декларацію на підтримку України. *УКРІНФОРМ*. 2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3733886-ministri-kulturi-ukraini-baltii-ta-polsi-pidpisali-deklaraciju-na-pidtrimku-ukraini.html> (дата звернення: 03.11.2025).

3. Проєкт «Авангардна історія України». *Державне агентство України з питань мистецтва та мистецької освіти*. 2022. URL: <https://arts.gov.ua/galleries/proekt-avangardna-istoriya-ukrayiny/> (дата звернення: 04.11.2025).

4. Bräuning T., Marinov N. Political elites and the «War on Truth». *Journal of Public Economics*. 2022. Vol. 206, No. 104585. P. 1–14.

5. Cull N. J. Public Diplomacy before Gullion: The Evolution of a Phrase, 2009. P. 10. URL: http://uscpublicdiplomacy.com/index.php/newsroom/pdblog_detail/060418_public_diplomacy_before_gullion_the_evolution_of_a_phrase/ (Last accessed: 06.11.2025).

6. Manor I., Pamment J. From Gagarin to Sputnik: the role of nostalgia in Russian public diplomacy. *Place Branding and Public Diplomacy*. 2022. Vol. 18. P. 44–48.

Науковий керівник: Чернишова Лариса Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент.

ЕКОЛОГІЧНА ДИПЛОМАТІЯ БРАЗИЛІЇ: МІЖ ГЛОБАЛЬНИМ ВПЛИВОМ І НАЦІОНАЛЬНИМИ ІНТЕРЕСАМИ

Горбань Дар'я Олександрівна,
студентка 2-го курсу групи УВ-61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна,
horban2020umv11@student.karazin.ua

Сучасна система міжнародних відносин дедалі більше зосереджується на проблематиці екологічної безпеки. Глобальні виклики, такі як зміна клімату, деградація лісів, зменшення біорізноманіття, вимагають не лише технічних рішень, а й ефективної дипломатії, що поєднує екологічні цілі з політичними та економічними інтересами держав. Одним із найбільш показових прикладів цього є екологічна дипломатія Бразилії – країни, що володіє унікальним природним потенціалом і водночас стикається з глибокими суперечностями між економічним розвитком і збереженням довкілля.

Як держава, що має понад 60 % площі тропічних лісів Амазонії, Бразилія відіграє вирішальну роль у глобальній екологічній політиці. Протягом останніх десятиліть вона виступає активним учасником та ініціатором екологічних переговорів у межах Організації Об'єднаних Націй (ООН), Світової організації торгівлі (СОТ), Світового банку та інших міжнародних організацій [1]. Її зовнішньополітична стратегія демонструє балансування між зобов'язаннями перед міжнародною спільнотою та прагненням зберегти автономію у вирішенні внутрішніх екологічних питань.

Екологічна дипломатія Бразилії формувалася у тісному зв'язку з процесом інтернаціоналізації проблем довкілля, що активізувався після Конференції ООН у Ріо-де-Жанейро 1992 року. Саме тоді Бразилія стала світовим центром обговорення сталого розвитку, ініціювавши принципи, які пізніше стали основою Паризької кліматичної угоди [2].

На початку ХХІ століття у зовнішній політиці Бразилії почав домінувати підхід «екологічного реалізму», що поєднує участь у міжнародних екологічних угодах із прагматичним використанням природних ресурсів для економічного зростання [3]. Уряди Лули да Сілви та Ділми Русеф просували концепцію «зеленої економіки», при цьому зберігали пріоритет аграрного експорту, що часто призводило до суперечностей у відносинах із міжнародними організаціями [4].

Взаємодіючи з міжнародними організаціями, Бразилія підлягає під їх контроль за виконання екологічних зобов'язань. Вона є членом Програми ООН з навколишнього середовища (UNEP), Організації американських держав (ОАС), СОТ і Міжнародної організації тропічної деревини (ІТТО). Ці інституції не лише створюють рамкові стандарти, але й забезпечують фінансування екологічних проєктів [5, с. 91]. Особливу роль відіграє Світовий банк, який інвестує у програми збереження Амазонії, вимагаючи при цьому прозорості управління природними ресурсами [6, с. 9182].

Економічні інтереси Бразилії – аграрний експорт, видобуток корисних копалин і розвиток енергетики – часто вступають у конфлікт із міжнародними екологічними вимогами. З одного боку, країна активно декларує відданість сталому розвитку, з іншого – підтримує масштабні проєкти в Амазонії, що призводять до деградації екосистем. Це створює парадокс екологічної дипломатії: прагнення зберегти імідж екологічно відповідальної держави, не обмежуючи при цьому національні економічні амбіції [1].

Незважаючи на це, у 2023–2024 рр. уряд Лули да Сілви активізував участь у міжнародних ініціативах, спрямованих на збереження лісів. Зокрема, Бразилія стала співзасновником Амазонського пакту про сталий розвиток і ініціювала створення фонду «Amazon Forever» під егідою ПРООН [7]. Такі кроки

демонструють поступовий зсув до концепції «зеленої дипломатії», у межах якої екологічна політика розглядається як інструмент зміцнення міжнародного авторитету країни.

У сучасних міжнародних відносинах екологічна дипломатія дедалі частіше розглядається як форма «м'якої сили», що поєднує науковий, культурний і політичний вплив. Для Бразилії, яка має обмежені військові ресурси, але володіє величезним природним потенціалом, така стратегія стала ключовим елементом зовнішньої політики.

Бразилія використовує власний природний капітал – насамперед Амазонію – як інструмент дипломатичного позиціонування, демонструючи готовність брати на себе роль «екологічного лідера Глобального Півдня» [1].

Особливо показовою стала участь Бразилії в ініціативі «Amazon Dialogues» (2023), де країна запропонувала створення спільного фонду для екологічного розвитку із залученням держав Амазонського басейну – Перу, Колумбії, Венесуели, Еквадору та Болівії. У межах цієї ініціативи Бразилія виступила посередником між урядами, екологічними організаціями та міжнародними донорами, демонструючи дипломатичну здатність поєднувати регіональні та глобальні підходи до екологічної безпеки [7].

Бразильська дипломатія активно просуває концепцію «екологічної справедливості», що базується на принципі диференційованої відповідальності. Цей підхід полягає в тому, що країни, які історично найбільше спричинили зміну клімату, мають робити більший внесок у фінансування сталого розвитку держав Глобального Півдня [7]. Така позиція дозволяє Бразилії не лише захищати власні економічні інтереси, а й виступати рупором для інших країн, що розвиваються.

Крім того, у межах БРІКС Бразилія ініціювала створення «зеленого фонду» для спільного фінансування кліматичних і енергетичних проєктів [8]. Це рішення демонструє нову тенденцію – перенесення центрів екологічної дипломатії з Півночі на Південь, де Бразилія прагне відігравати роль координатора та морального авторитета серед держав, що розвиваються.

Попри дипломатичні досягнення, Бразилія стикається з низкою викликів, які ставлять під сумнів сталість її екологічного курсу.

По-перше, нестабільність внутрішньої політики: зміна адміністрацій часто призводить до перегляду екологічних пріоритетів. Так, у період президентства Жаїра Болсонару (2019–2022 рр.) рівень вирубки Амазонії зріс майже на 70 %, що суттєво підірвало міжнародну репутацію країни [9].

По-друге, вплив аграрного та промислового лобі обмежує здатність уряду реалізовувати зобов'язання, взяті у межах Паризької угоди.

Третім викликом є необхідність балансування між економічним зростанням і збереженням природного капіталу. У цьому контексті міжнародні

організації не лише створюють рамки регулювання, а й забезпечують Бразилії інструменти для переходу до зеленої економіки, зокрема через механізми «вуглецевих кредитів», екоподатків та фінансування програм лісовідновлення [6, с. 9184].

Перспективним напрямом Бразилії є посилення науково-технічної дипломатії. Вона активно розвиває співпрацю з ООН, ЄС та Японією у сфері відновлюваної енергетики та цифрового моніторингу екосистем. Використання супутникових систем MapBiomass і DETER під егідою ПРООН і НАСА стало прикладом ефективного поєднання науки, технологій та дипломатії для забезпечення екологічної прозорості [10].

Отже, екологічна дипломатія Бразилії перебуває у процесі трансформації – від реактивної моделі, зосередженої на реагуванні на міжнародний тиск, до активної форми глобального лідерства, у якій країна прагне виступати не об'єктом, а суб'єктом формування світового кліматичного порядку.

Список використаних джерел:

1. Buarque D. Green Light: Perceptions about Status and Brazil's Environmental Policy. *CEBRI Journal*. 2024. №9(3). URL: <https://cebri.org/revista/en/artigo/142/green-light-perceptions-about-status-and-brazils-environmental-policy> (Last accessed: 07.11.2025).
2. Seniwati S., Ranti M. Brazil's Diplomacy Strategy in Responding to International Pressure on The Problem of Deforestation. *Hasanuddin Journal of International Affairs*. 2023. URL: <https://journal.unhas.ac.id/index.php/hujia/article/view/32865/11266> (Last accessed: 07.11.2025).
3. Neli Aparecida de Mello-Théry et al. Climate Change and Public Policies in the Brazilian Amazon State of Mato Grosso: Perceptions and Challenges. *Sustainability*. 2020. 12(12). URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/12/5093> (Last accessed: 07.11.2025).
4. Flávio Nakasato Cação, Anna Helena Reali Costa et al. Tracking environmental policy changes in the Brazilian Federal Official Gazette. *arXiv preprint*. 2022. URL: <https://arxiv.org/abs/2202.10221> (Last accessed: 07.11.2025).
5. Campello D. Environmental Realism in Brazil's Foreign Policy. *Latin American Politics & Society*. 2024. №66(2). P. 89–94.
6. Mason P. World Bank and Sustainable Development in Latin America. *Global Policy Journal*. 2023. №14(7). P. 9180–9186.
7. Vieira de Souza L.E. et al. Walking the Last Mile Together: Amazonian Diplomacy for Energy Transition. *CEBRI Journal*. 2024. URL: <https://cebri.org/revista/en/artigo/183/walking-the-last-mile-together> (Last accessed: 07.11.2025).
8. Brazil Sovereign Sustainable Bond: Financing a greener, more inclusive and equitable economy. World Bank. 2024. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2024/02/08/brazil-sovereign-sustainable->

bond-financing-a-greener-more-inclusive-and-equitable-economy (Last accessed: 07.11.2025).

9. Flávio Nakasato Cação et al. Tracking environmental policy changes in the Brazilian Federal Official Gazette. *arXiv*. 2022. URL: <https://arxiv.org/abs/2202.10221> (Last accessed: 07.11.2025).

10. MapBiomas Alerta. Annual Report on Deforestation in Brazil. Rad 2023. URL: https://alerta.mapbiomas.org/wp-content/uploads/sites/17/2024/10/RAD2023_COMPLETO_04-10-24_ENGLISH.pdf (Last accessed: 07.11.2025).

Науковий керівник: Чернишова Лариса Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент.

РОЛЬ ШІ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ КНР НА СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМАХ

Гук Максим Ігорович,

Студент 5-го курсу 503 групи ОПП «Міжнародні відносини»
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
huk.maksym@chnu.edu.ua

Останніми роками Китай все частіше використовує технології штучного інтелекту як стратегічний інструмент для формування свого міжнародного іміджу та розширення глобального впливу. Оскільки ШІ стає центральним елементом цифрової дипломатії, розуміння того, як Китай використовує ці технології для проєкції м'якої сили на сучасних платформах, стало важливим для аналізу сучасних міжнародних відносин. Перетин можливостей ШІ та стратегій цифрової комунікації представляє новий рубіж у державних інформаційних операціях та управлінні іміджем.

Підхід Китаю до використання ШІ для проєкції іміджу забезпечується державною підтримкою приватних компаній, що спеціалізуються на технологіях штучного інтелекту. Особливе значення має діяльність компанії GoLaxu, заснованої у 2010 році дослідницьким інститутом, афілійованим з державною Китайською академією наук. Конфіденційні документи, що потрапили до публічного простору, свідчать, що китайський уряд використовує фірми з експертизою в галузі штучного інтелекту для моніторингу та маніпулювання громадською думкою [1]. GoLaxu розробила систему поширення пропаганди під назвою «GoPro», яка дозволяє розповсюджувати контент у соціальних мережах

з безпрецедентною швидкістю та точністю. Компанія проводила кампанії впливу в Гонконгу та Тайвані, а також збирала дані про членів Конгресу США. Ці операції використовують генеративні інструменти ШІ для створення публікацій у соціальних мережах, статей та мультимедійного контенту, які просувають досягнення Китаю в технологіях, економічному розвитку та глобальному лідерстві.

Стратегічна роль ШІ у формуванні іміджу КНР забезпечується масштабними державними інвестиціями та унікальною моделлю співпраці між державою та приватним сектором. Китайська влада надає значну підтримку провідним техногігантам (як-от ByteDance), створюючи централізовану архітектуру для інформаційних операцій. Ці компанії отримують доступ до колосальних обсягів даних, критично важливих для навчання передових моделей ШІ. Така інтеграція ресурсів дозволяє Пекіну оперативно адаптувати пропагандистські наративи та систематично вдосконалювати алгоритми маніпулювання, роблячи контент, що просуває «м'яку силу» КНР, практично нерозпізнаваним як іноземне втручання.

Широкомасштабне використання ШІ Китаєм викликало гостру міжнародну реакцію, особливо серед західних демократій, змушуючи їх шукати нові механізми захисту від дезінформації. Країни посилюють регулювання прозорості алгоритмів та вимагають більшої ідентифікації контенту, створеного ШІ (водяні знаки). Такі операції, як «Sneer Review», підкреслюють здатність ШІ-інструментів поляризувати суспільства та підірвати довіру до традиційних медіа. Таким чином, цифрова дипломатія Китаю, що базується на ШІ, трансформується у стратегічний виклик для глобальної інформаційної безпеки, перетворюючи питання іміджу на ключовий фронт геополітичного протистояння.

Технологічна інфраструктура цих операцій стала надзвичайно досконалою. Звіти OpenAI задокументували операцію «Sneer Review», яка використовувала ChatGPT для створення коментарів англійською, китайською та урду мовами на TikTok, X, Facebook та Reddit. Характерно, що ця операція генерувала як основні пости, так і коментарі-відповіді до них, які створювали хибне враження органічного залучення користувачів. Контент був спрямований на дискредитацію лідерів та політики західних країн, зокрема вони критикували роль США в конфліктах в Україні та Газі і тим самим представляли Вашингтон як основного агресора. Дослідження також виявило мережу з 11 фальшивих новинних веб-сайтів та каналів, створених між кінцем 2024 та початком 2025 року, які використовували зображення, згенеровані ШІ, та систематично публікували видозмінений контент CGTN, BBC, Reuters англійською, французькою, іспанською та в'єтнамською мовами [2].

Окремого значення набуває контроль Китаю над алгоритмами TikTok як інструмента формування позитивного іміджу. Платформа, яка належить китайській компанії ByteDance, неодноразово звинувачувалася в цензурі матеріалів, які могли б зашкодити іміджу КНР. Злиті документи компанії 2023 року показали, що алгоритми вбудовані в модерацию TikTok отримували вказівки цензурувати відео, які згадували Тяньаньмень, незалежність Тибету або заборонену релігійну групу Фалуньгун [3]. Характерним прикладом стала ситуація з підлітком Ферозою Азіз, чий обліковий запис було заблоковано після спроби поширити інформацію про табори перевиховання уйгурів у Сіньцзяні. ByteDance передала китайському уряду детальну інформацію про свої алгоритми рекомендацій і надала Пекіну можливість впливати на те, який контент бачать мільйони користувачів по всьому світу.

Недавні внутрішні ініціативи ще більше підкреслюють узгодженість між використанням ШІ та формуванням іміджу. China Daily та Xinhua News Agency зараз використовують ведучих, створених за допомогою ШІ, для поширення багатомовних новин, що просувають досягнення Китаю, а підтримувані урядом додатки використовують його для рекомендації патріотичного та культурного контенту молодим користувачам [4]. Ці події демонструють, що ШІ функціонує як технологічний та ідеологічний інструмент у більш широких зусиллях Китаю з контролю над своїм міжнародним іміджем та консолідації своєї нарративної сили.

Отже, використання Китаєм технологій штучного інтелекту стало ключовим елементом його стратегії формування позитивного міжнародного іміджу та просування власних нарративів у глобальному інформаційному просторі. Завдяки підтримці держави та залученню провідних технологічних компаній, ШІ активно використовується для створення, поширення та модифікації контенту, спрямованого на посилення м'якої сили Китаю. Такі практики дозволяють Пекіну ефективніше впливати на світову громадську думку та стають не лише інструментом технічного прогресу, а й важливим чинником геополітичного суперництва у сфері цифрової дипломатії.

Список використаних джерел:

1. China Turns to A.I. in Information Warfare. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/2025/08/06/us/politics/china-artificial-intelligence-information-warfare.html> (accessed: 06.11.2025).
2. For Beijing's Foreign Disinformation, the Era of AI-Driven Operations Has Arrived. The Diplomat. URL: <https://thediplomat.com/2025/09/for-beijings-foreign-disinformation-the-era-of-ai-driven-operations-has-arrived/> (accessed: 02.11.2025).
3. TikTok invites UK lawmakers to review algorithm after being probed on China censorship concerns. CNBC. URL: <https://www.cnbc.com/2020/11/05/tiktok->

invites-uk-lawmakers-to-review-algorithm-after-china-probe.html (accessed: 26.10.2025).

4. China Daily. (2025). AI Anchors and the New Era of Digital Diplomacy in China. URL: <https://www.chinadaily.com.cn> (accessed: 22.10.2025).

Науковий керівник: Осадца Іван Степанович, доцент кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кандидат політичних наук, доцент.

ВАТИКАН ЯК ПЛАТФОРМА ДИПЛОМАТИЧНОГО ВПЛИВУ

Дрожжин Вадим Дмитрович,
студент 2-го курсу групи УМІБ-61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
drozhzhinvadik@gmail.com

У сьогоднішній парадигмі міжнародних відносин, яка характеризується невизначеністю та складністю навколишніх обставин, доцільно використовувати всі можливі способи й платформи міждержавної комунікації. Однією з таких вагомих платформ є Святий престол.

Католицька церква історично тривалий час була впливовим актором міжнародних відносин, наразі трансформувавши свою роль з безпосереднього учасника порядку денного політики в медіатора.

Католицизм сьогодні об'єднує 1,3 мільярда віруючих по всьому світу, що забезпечує Ватикану значний міжнародний вплив на низку суспільних, етичних і навіть політичних питань. Папська дипломатія базується на моральних та гуманітарних принципах, що ґрунтуються на християнській традиції. У сучасну епоху папська дипломатія зосереджена головним чином на діях, спрямованих на сприяння миру та соціальній справедливості, і це в глобальному масштабі, зберігаючи при цьому католицькі традиції та мораль у суспільствах, де представлений католицизм. Будучи суверенною організацією визнаною міжнародним правом та маючи статус постійного спостерігача при ООН, Святий престол має беззаперечну легітимність на міжнародній арені, що дозволяє Ватикану позиціонувати себе в діалогах щодо конфліктів, прав людини та глобальної справедливості, а також у більш сучасних дебатах, таких як збереження навколишнього середовища.

Важливим є зазначити, що Ватикан впливає повсякчасно на весь світ,

більшим чи меншим ступенем, проте не тільки на країни, де римський католицизм є основною релігією. Так у жовтні 2024 року президент України Володимир Зеленський звернувся по допомогу до Святого Престолу, щоб домогтися звільнення полонених, яких утримують в Росії. Ця подія є зразком проголошення Ватикану важливою фігурою впливу навіть сьогодні та навіть у країнах, де римське католициство не є розповсюдженим. Папство втілює моральну роль духовного посередника в гуманітарній політиці перед обличчям війни та агресії. Здатність Святого Престолу втручатися в конфлікти як агент заспокоєння є результатом його історичної легітимності в міжнародних справах та спадщини століть дипломатичного та військового впливу [5].

Понтифікат Папи Франциска ознаменував прорив у способі проведення релігійної дипломатії на Близькому Сході. Вперше в історії папства було запроваджено таку комплексну та багатовимірну комунікаційну стратегію, яка виходила за межі традиційних рамок ватиканської дипломатії. Регіон традиційно відомий конфронтацією на ґрунті релігії, саме тому подібний вибір Франциска та його відкритість до арабського світу зустріла багато критичних голосів, однак він не відмовився від обраного шляху, постійно переконаний, що діалог є кращою альтернативою, ніж конфронтація. Незважаючи на свої обмеження та критику, ця стратегія встановила нові стандарти в міжрелігійних відносинах і може служити моделлю для майбутніх ініціатив міжкультурного діалогу.

Безсумнівно, його похорон став вагомим доказом актуальності зусиль, докладених для діалогу з арабо-мусульманським світом. На церемонії у Ватикані були присутні численні представники багатьох арабських держав. Присутність посланця Королівства Саудівська Аравія на похороні Франциска мала особливе значення, оскільки Ватикан не підтримує повноцінних дипломатичних відносин з Королівством Саудівська Аравія. Взаємні відносини обмежуються неформальними.

Комунікаційні стратегії Папи Франциска у відносинах з арабськими країнами Близького Сходу є феноменом, вартим особливої уваги як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Їх аналіз дає цінні висновки для дослідників міжкультурної комунікації, публічної дипломатії та досліджень релігії в міжнародних відносинах [4].

Структура Святого Престолу відрізняє його від стандартного типу країн, Ватикан має широке розгалуження інституцій, що дає багато можливостей для корегування своїх важелів впливу на дипломатичний порядок денний. Так Ватикан відрізняється наявністю окремих фігур у вигляді Папи Римського, його апарату, державного секретаріату – місцевої аналогії до міністерства зовнішніх справ, нунційів, напівнезалежних єпископів, мирян та їх суспільних течій тощо [3].

Інституції Ватикану як на глобальному, так і на місцевому рівнях мають

значний вплив на держави. Цей тип впливу, обумовлений його складною мережею інституцій, відрізняє Ватикан від інших посередників. Вагомою є роль релігійного фактору (католицької ідентичності) у формуванні відносин між посередником та сторонами спору, що дозволяє першому мати значний вплив на других. Історично більшість успішних випадків посередництва в конфліктах, якими займався Ватикан з 1965 року, базувалися на католицизмі, як спільному факторі. Це відбувається частково за рахунок ролі, яку відіграє місцева церква в структурі зовнішньої політики Ватикану. Саме це проявлялося в конфлікті між США та Кубою, що певним чином підтверджує ключову роль внутрішніх акторів, які формують уподобання держав у світовій політиці, як це передбачає теорія Нового лібералізму в міжнародних відносинах [6].

Налагодження діалогу, пошук компромісів, невтручання в суперечки між державами, побудова довгострокової стратегії на майбутнє: ось деякі з характеристик, що визначають дипломатію Святого Престолу та роблять її унікальною. Позиція нейтралітету Святого Престолу є значною перевагою та забезпечує роль посередника в суперечці між сторонами конфлікту. Важлива промова Бенедикта XV, в якій Папа засуджує Першу світову війну та називає її «безглуздою різаниною», стала відправною точкою мирної політики Ватикану [1].

З цього моменту підтримка миру, безпеки та стабільності в міжнародних відносинах стала одним з головних пріоритетів зовнішньої політики Святого Престолу. Святий Престол розуміє під миром не лише відсутність війни. Мир – це те, що вимагає постійних зусиль усіх світових суб'єктів. Папська дипломатія вкладає в поняття миру своє специфічне розуміння справедливості та спільного блага, засноване на повазі до основних прав людини, таких як право на життя, безпеку та свободу віросповідання. Розгалужена дипломатична мережа Святого Престолу, позиція нейтралітету та високе становище Папи Римського на міжнародній арені надають Святому Престолу надзвичайні можливості для досягнення цих статутних цілей [2].

Таким чином, вплив Святого Престолу на міжнародній арені безумовно важливий та багатогранний, необхідно продовжувати його трансформацію від безпосереднього учасника політичних процесів до важливого медіатора та морального авторитету. Ватикан, завдяки своєму унікальному статусу суверенної організації та міжнародному впливу, зберігає значну роль у питаннях миру, прав людини та соціальної справедливості, навіть в умовах, коли католицизм не є основною релігією в окремих країнах. Папська дипломатія, яка ґрунтується на християнських гуманітарних принципах, активно сприяє вирішенню конфліктів, зокрема через свою позицію нейтралітету, що дозволяє Ватикану бути ефективним посередником у складних міжнародних справах.

Список використаних джерел:

1. Ad beatissimi Apostolorum : Encyclicals, 01.11.1914. URL: https://www.vatican.va/content/benedict-xv/en/encyclicals/documents/hf_ben-xv_enc_01111914_ad-beatissimi-apostolorum.html (Last accessed: 05.11.2025).
2. Baleha A. Position of the Holy See in diplomatic relations. *Current issues of world economy and politics : proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (Bratislava, 23.11.2023). Bratislava, 2023. P. 34–40. URL: https://fmv.euba.sk/www_write/files/veda-vyskum/konferencia-smolenice/2023/smolenice_2023.pdf (Last accessed: 07.11.2025).
3. Cavalaglio L. A small state, a worldwide jurisdiction: the Vatican City state and its legal system. Springer, Cham. 2024. P. 11–30. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-46943-5_2 (Last accessed: 06.11.2025).
4. Piwko A. M. Pope Francis's communication strategies during his middle east pilgrimages: an analysis of interreligious discourse and pontifical diplomacy. *Religions*. 2025. T. 16, № 7. P. 24. URL: <https://doi.org/10.3390/rel16070917> (Last accessed: 06.11.2025).
5. Poisson A. The Vatican in diplomatic relations breaks and continuities since the end of the Papal States. Bordeaux, 2024. 22 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/388220737_THE_VATICAN_IN_DIPLOMATIC_RELATIONS_Breaks_and_continuities_since_the_end_of_the_papal_states (Last accessed: 07.11.2025).
6. Randriamanantena M. W. D. Institutions-based influence: the Vatican's mediations of international conflicts. Chicago, 2020. 295 с. URL: <https://www.proquest.com/openview/f4678a37b2469055d00eca579c8ef3b5/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y> (Last accessed: 07.11.2025).

Науковий керівник: **Чернишова Лариса Олексіївна**, доцент кафедри міжнародних відносин Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент.

ДИПЛОМАТІЯ У СХІДНІЙ ЄВРОПІ: ПОСТКОНФЛІКТНЕ ВІДНОВЛЕННЯ ТА МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА

Жукова Єлизавета Олегівна
студентка, групи УМВ 51
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна,
elizavetazhukova25@gmail.com

Система міжнародних відносин упродовж останніх десятиліть демонструє високий рівень мінливості, що пов'язано зі зміною балансу сил, появою нових загроз та активізацією регіональних і глобальних акторів. Європейська

дипломатія безпеки, яка формувалася з 1945 року, зазнала суттєвих трансформацій, від моделі післявоєнного стримування до ролі нормативної сили, що просуває демократичні цінності та міжнародні норми. Теоретично її розвиток пояснюється поєднанням неоліберального інституціоналізму, де ключову роль відіграють інституції та кооперація, і концепції нормативної сили ЄС, що підкреслює важливість цінностей та стандартів [2].

Втім, російська агресія проти України стала переломним моментом («Zeitenwende»), що підірвав традиційний образ ЄС як нормативної сили та примусив перейти до геополітичної, прагматичної моделі зовнішньої політики, зорієнтованої на оборонну спроможність, стратегічну автономію та стримування загроз [3]. Згідно з реалістичною перспективою, безпека – це здатність держави протистояти військовим загрозам, а недоліки зовнішньої політики ЄС впливають із пріоритетності, яку держави-члени надають своїм національним інтересам.

Регіон Східного партнерства тривалий час характеризувався «дефіцитом безпеки». ЄС прагнув поглибити співпрацю з Україною, Молдовою, Грузією та іншими країнами СхП, однак ці процеси натрапили на системний опір Росії, яка розглядає регіон як власну сферу впливу [4, с. 63]. Це спричинило геополітичне «перетягування каната», кульмінацією якого стала анексія Криму та повне вторгнення Російської Федерації в Україну [1, с. 16]. Війна в Україні оголила вразливість європейської безпекової архітектури та спричинила перехід ЄС до нової політики стримування, санкційного тиску й посилення оборонних інструментів [14, с. 66].

Незважаючи на критику, ліквідація Східного партнерства не має сенсу, оскільки воно створило формальну структуру допомоги та багаторівневі інституційні канали співпраці [1, с. 16]. Серед обговорюваних моделей реформ є концепція «двох швидкостей», яка передбачає поглиблену інтеграцію з асоційованою трійкою – Україною, Молдовою та Грузією. Усі три держави розглядають членство в ЄС та НАТО як стратегічну мету, що гарантує суверенітет і захист від зовнішніх загроз. Обговорюються дві моделі інтеграції: «Формула Зеленського», яка передбачає прискорення вступу з огляду на внесок держав у європейську безпеку, та «Формула Макрона», побудована на поступовості й участі в Європейському політичному співтоваристві [3; 12, с. 58].

Рішення Європейського Союзу про введення санкцій стало одним з найважливіших кроків у зміцненні співпраці з усіма країнами [5]. Його успіх значною мірою залежить від співпраці зі Сполученими Штатами та країнами G7, хоча Росія використовує інші країни, зокрема Китай, Туреччину, Індію, Грузію та Вірменію, щоб обійти санкції [13]. Журналістські розслідування неодноразово показували, що флот секретних танкерів допомагає Росії експортувати паливо,

незважаючи на санкції [13]. Одночасно ЄС значно посилив оборонні ініціативи: Європейський фонд миру став інструментом надання прямої військової підтримки [14, с. 66], а разом із НАТО ухвалено низку спільних пропозицій щодо зміцнення європейської оборони [9].

Суттєву роль відіграє енергетична безпека. Після масштабних атак РФ на українську інфраструктуру було створено Фонд енергетичної підтримки України, спрямований на відновлення критично важливих об'єктів та забезпечення енергетичної стабільності [6, с. 72]. Це свідчить про зростання розуміння системної важливості енергетичного сектору для національної та регіональної безпеки. У полі інформаційної безпеки ЄС посилив цифрову дипломатію та стратегічні комунікації. Платформи EUvsDisinfo та East StratCom активно протидіють дезінформаційним кампаніям, що є ключовим елементом російської гібридної війни [7, с. 31].

Геополітичні виклики призвели до активізації регіональних альянсів. Люблінський трикутник (Україна, Польща, Литва) став важливою платформою для координації політичної, інформаційної та оборонної підтримки України [8, с. 20]. У рамках Вишеградської групи Польща, Чехія та Словаччина діяли спільно на початкових етапах війни, хоча Угорщина не підтримала деякі ключові ініціативи, зокрема енергетичні санкції та питання SWIFT [9, с. 50].

В рамках Європейського Союзу сформувалися три групи держав: «табір справедливості», який виступає за повну перемогу України та максимальну підтримку; «табір миру», зосереджений на переговорах; та «держави, що коливаються», де позиції політичної еліти та суспільства розходяться [3]. Значний вплив на міжнародну політику має громадська дипломатія. Самоорганізація українців, волонтерські ініціативи та мобілізація міжнародної підтримки стали доказом того, що активна громадськість здатна виступати важливим актором міжнародної взаємодії [10, с. 69]. Російська пропаганда залишається інструментом авторитарного контролю та зовнішнього впливу, використовуючи маніпуляції, історичні травми та міжнародну медіа-інфраструктуру [11, с. 56].

У складних конфліктах важливу роль відіграє дипломатія примусу, яка поєднує переконання, пропозиції допомоги та санкційний тиск. Наприклад, Дейтонська угода 1995 року [14, с. 66]. За нинішніх обставин Туреччина відіграє посередницьку роль, підтримуючи відносини як з Україною, так і з Росією, та займаючись «човниковою дипломатією» у пошуках гуманітарних та безпекових рішень [12, с. 58].

Таким чином, можна зазначити, що російська агресія проти України істотно змінила систему європейської безпеки та стала каталізатором глибоких трансформацій у міжнародних відносинах. Європейський Союз був змушений

перейти від традиційної моделі нормативної сили до більш прагматичної, оборонно орієнтованої політики. Регіон Східного партнерства проявив свою вразливість, але водночас продемонстрував здатність до інтеграційних змін, поглиблення співпраці та зміцнення регіональних альянсів. Санкційна політика, оборонна підтримка, розвиток цифрової дипломатії та протидія дезінформації стали ключовими інструментами сучасної європейської дипломатії безпеки. Значну роль відіграють також волонтерські ініціативи, громадянське суспільство та регіональні партнерства. Усі ці фактори свідчать про формування нової архітектури безпеки в Європі, що спирається на колективну відповідальність, взаємну підтримку та готовність до реагування на гібридні й військові виклики.

Список використаних джерел:

1. Івасечко О. Я. «Дефіцит безпеки» Східного партнерства: потреба безпекової «надбудови» для Східного партнерства (Eastern Partnership Security Compact). У: Україна в координатах Східного партнерства: пошук геополітичних пріоритетів крізь призму національної безпеки : матеріали інтернет-конф. (Львів, 24 берез. 2022). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2022. С. 16.
2. Manners I. Normative Power Europe: A Project for Export? *European Union Studies*. 2002.
3. Kravchuk V., Gerasymchuk S. *Zeitenwende: Perspectives from Germany and Central Europe*. Friedrich-Ebert-Stiftung, 2024.
4. Remez R. A. Eastern Partnership Region as a Sphere of Influence of the European Union and the Russian Federation. У: Україна в координатах Східного партнерства : матеріали інтернет-конф. (Львів, 24 берез. 2022). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2022. С. 63.
5. Кукарцев О. В. Санкції Європейського Союзу проти Росії — протидія російському імперіалізму. У: Україна в координатах Східного партнерства : матеріали інтернет-конф. (Львів, 24 берез. 2023). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2023. С. 30.
6. Івасечко О., Tsebenko O. Energy Support Fund: Goals and Key Tasks. У: Україна в координатах Східного партнерства : матеріали інтернет-конф. (Львів, 24 берез. 2023). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2023. С. 72.
7. Карпчук Н. П. EUvsDisinfo як інструмент стратегічних комунікацій ЄС у країнах Східного сусідства й державах-членах. У: Україна в координатах Східного партнерства : матеріали інтернет-конф. (Львів, 24 берез. 2022). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2022. С. 31.
8. Ільницька У. В. Люблінський трикутник як безпекова ініціатива у протидії російській агресії. У: Україна в координатах Східного партнерства : матеріали інтернет-конф. (Львів, 24 берез. 2023). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2023. С. 20.
9. Мартиненко Б. О. Позиція країн Вишеградської четвірки щодо збройного вторгнення Росії в Україну. У: Україна в координатах Східного

партнерства : матеріали інтернет-конф. (Львів, 24 берез. 2022). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2022. С. 50.

10. Сухорольська І. Ю. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну: уроки для громадської дипломатії. У: Україна в координатах Східного партнерства : матеріали інтернет-конф. (Львів, 24 берез. 2022). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2022. С. 69.

11. Орлов С. Ю. Російська інформаційна агресія у засобах масової комунікації проти України: динаміка наративів. У: Україна в координатах Східного партнерства : матеріали інтернет-конф. (Львів, 24 берез. 2022). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2022. С. 56.

12. Хівренко Д. Ю. Особливості ролі Туреччини щодо російсько-української війни з 2022 року. У: Україна в координатах Східного партнерства : матеріали інтернет-конф. (Львів, 24 берез. 2023). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2023. С. 58.

13. Ткач М. Тіньовий флот. Як Росія попри санкції продовжує везти нафту в Європейський Союз. Українська правда. 26 листопада 2024.

14. Складанюк, М. В. Європейський фонд миру як інструмент підтримки миру. Україна в координатах Східного партнерства... 2023. С. 66.

Науковий керівник: Солових Віталій Павлович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри міжнародних відносин ННІ "Каразинський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу".

ПОЛІТИКА ЄС У СФЕРІ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ

Зайко Ігор Дмитрович,
студент 2 курсу, група УМІБ 61
ННІ «Каразинський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені
В. Н. Каразіна
ihor.zaiko@gmail.com

Цифрова дипломатія у XXI столітті стала невід’ємною складовою сучасної зовнішньої політики, поєднуючи технології, інформаційний вплив і традиційні дипломатичні механізми. Європейський Союз є одним із глобальних лідерів у розвитку цифрової дипломатії, розглядаючи її як інструмент захисту демократичних цінностей, зміцнення міжнародної стабільності та протидії гібридним загрозам. На мою думку, війна росії проти України не лише прискорила еволюцію підходів ЄС до цифрової дипломатії, але й зробила

Україну ключовим партнером Європейського Союзу в розбудові безпечного європейського інформаційного простору.

Цифрова дипломатія ЄС розвивалася як елемент ширшої концепції європейської нормативної сили, що спирається на цінності, прозорість, дотримання міжнародного права та захист демократичних інститутів. Важливим етапом стала інституціоналізація цифрової дипломатії в Європейській службі зовнішніх дій (European External Action Service), яка створила спеціальні механізми протидії пропаганді та зовнішнім інформаційним впливам, зокрема East StratCom Task Force. У документах ЄС наголошується, що цифрова дипломатія слугує не лише для публічної комунікації, а й для забезпечення стратегічної стійкості Європи перед зовнішніми інформаційними ризиками [1]. Це свідчить про те, що для ЄС цифрова дипломатія стала інструментом колективної безпеки.

З початком повномасштабного вторгнення РФ у 2022 році інформаційний та комунікаційний вимір став одним із ключових полів боротьби між демократіями та авторитарними режимами. ЄС запровадив масштабні санкції проти російських пропагандистських ресурсів і посилив механізми ідентифікації дезінформації. Одним із ключових елементів цієї політики є платформа EUvsDisinfo, що аналізує, систематизує та спростовує дезінформаційні кампанії Кремля [2]. На мою думку, важливість цього інструменту полягає не лише у виявленні фейків, але й у формуванні культури критичного мислення в європейських суспільствах, що є необхідною умовою демократичного розвитку.

Цифрова дипломатія ЄС також включає економічний і технологічний виміри, спрямовані на підтримку цифрової трансформації партнерських держав. Проєкти Digital Europe, EU4Digital та Програма цифрової стійкості сприяють модернізації комунікаційної інфраструктури, розвитку кібербезпеки та посиленню стійкості держав до інформаційних атак. Важливим напрямом залишається розбудова партнерства з державами Східного партнерства, передусім з Україною, яка стала епіцентром європейської безпеки та цифрової боротьби з російським впливом. На моє переконання, політика ЄС щодо цифрової інтеграції України демонструє розуміння того, що інформаційна безпека України є частиною спільної безпеки Європи.

Україна у цьому контексті виступає не лише отримувачем, але й активним генератором інноваційних цифрових рішень та дипломатичних підходів. Українська цифрова дипломатія, проявлена через активність державних інституцій у соцмережах, персональні звернення Президента України до парламентів світу, співпрацю з міжнародними платформами та лідерами думок, стала зразком успішної комунікації в умовах війни. Європейські аналітики зазначають, що Україна фактично встановила нові стандарти кризової

дипломатії, орієнтованої на відкритість, оперативність та ціннісну аргументацію [2]. У цьому сенсі досвід України посилює європейську цифрову політику і сприяє її адаптації до глобальних викликів.

Значущу роль у розвитку цифрової дипломатії відіграє співпраця в освітній та аналітичній сфері. Університети стають платформами для формування медіаграмотності, аналітичного мислення та підготовки нових поколінь дипломатів і комунікаційних фахівців. Європейська Комісія у спільній комунікації наголошує на важливості взаємодії з академічним середовищем для зміцнення демократичної стійкості [3]. На моє переконання, українські університети мають важливу місію: не лише навчати студентів цифровим компетентностям, а й формувати активну громадянську позицію, критичне мислення та здатність до інформаційного спротиву.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що цифрова дипломатія ЄС набула нового змісту під впливом війни в Україні та глобального загострення гібридних загроз. Європейська стратегія цифрової дипломатії стала інструментом колективної демократичної стійкості, а Україна – її ключовим партнером і каталізатором. На мою думку, майбутній розвиток цифрової взаємодії ЄС та України має спиратися на інституційне зміцнення цифрових платформ, спільну боротьбу з дезінформацією та посилення академічної співпраці, що забезпечить тривале формування спільного безпечного інформаційного простору.

Список використаних джерел

1. European External Action Service. Strategic Communication and the EU's Digital Diplomacy. Brussels, 2023. URL: <https://www.eeas.europa.eu>
2. EUvsDisinfo. Disinformation Cases and Analytical Reports. 2022–2024. European External Action Service. URL: <https://euvsdisinfo.eu>
3. European Commission. Tackling Disinformation: Communication from the Commission. Brussels, 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu>

Науковий керівник: Солових Віталій Павлович, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор наук з державного управління, професор

РОЛЬ КІБЕРСУВЕРЕНІТЕТУ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ США

Зеленська Анастасія Олегівна,
студентка 2-го курсу групи УМІБ-61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
zelenskaanastasia0@gmail.com

У XXI столітті кіберпростір став вирішальною ареною геополітичної конкуренції. Зростаюча взаємозалежність між інформаційними системами, критичною інфраструктурою та глобальними мережами зробила кібербезпеку невіддільною від політичної стабільності, економічної стійкості та суспільної довіри. Для Сполучених Штатів Америки кіберсуверенітет – це не лише захист національної інфраструктури, а й визначення принципів вільного, безпечного та заснованого на правилах цифрового порядку.

У сучасну епоху взаємодія та конвергенція кіберпростору та державного суверенітету США стали критичними питаннями глобального значення, що впливають як на уряди, корпорації, так і на окремих осіб. Поширення витоків даних, кібератаки та кібервійни становлять відчутні та зростаючі загрози національній безпеці, економічній стабільності та політичній автономії.

Концепція національного суверенітету США постійно розвивалася у відповідь на історичні, політичні та технологічні трансформації. У сучасну цифрову епоху суверенітет обов'язково має поширюватися на кіберпростір – сферу, яка стала невід'ємною частиною здійснення державної влади та повноважень [1].

Загрози, що виникають від кібератак, стають дедалі складнішими, динамічнішими та безмежними. Швидкий технологічний прогрес, особливо в генеративному штучному інтелекті (GenAI), трансформував як наступальні, так і оборонні методи в кіберпросторі. Хоча GenAI вдосконалює аналітичні та прогностичні засоби захисту, він також надає супротивникам автоматизовані системи, здатні генерувати оманливий контент, персоналізувати фішингові кампанії та розробляти саомодифікуючі шкідливі програми, які уникають виявлення.

Серед найпряміших і найсерйозніших загроз державному суверенітету є ті кібератаки, що організовані на державні заклади. Атаки на урядові установи, військові мережі та сховища конфіденційних даних спрямовані на крадіжку інформації, зрив операцій або зниження національної обороноздатності. Кібервійна, як сучасна форма конфлікту, дозволяє державам досягати стратегічних цілей, не вдаючись до звичайного військового застосування [2].

Вразливість критичної інфраструктури – це ще один гострий вимір виклику суверенітету. Сучасні суспільства залежать від взаємопов'язаних цифрових систем для управління такими важливими функціями, як розподіл енергії, транспортування, фінансові операції та зв'язок. Кібератаки, спрямовані на ці системи, можуть мати каскадний вплив на національну економіку, громадську безпеку та управління, підриваючи здатність держави підтримувати стабільність та захищати своїх громадян. Атака програм-вимагачів на трубопровід «Колоніал» у Сполучених Штатах у 2021 році яскраво продемонструвала цю вразливість, порушивши постачання палива вздовж східного узбережжя та показавши, як один кіберінцидент може поставити під загрозу як економічну безперервність, так і національну безпеку. Такі збої оголюють крихкість критичної інфраструктури та підкреслюють нагальну потребу в комплексних заходах для зміцнення життєво важливих систем, які забезпечать операційна цілісність державного суверенітету в цифрову епоху [5].

Окрім технічної сфери кібератак, поширення дезінформації та кіберпропаганди становить не менш значні загрози для національного суверенітету. Маніпулюючи платформами соціальних мереж та мережами цифрового зв'язку, зловмисники можуть спотворювати публічний дискурс, посилювати поляризацію та підривати довіру до політичних інституцій. Ці операції спрямовані не лише на інформаційне середовище, але й на законність самого управління, оскільки вони прагнуть делегітимізувати уряди, порушити демократичні процеси та послабити соціальну згуртованість, від якої залежить державна влада [6]. Втручання у президентські вибори 2016 року в Сполучених Штатах є яскравим прикладом того, як дезінформаційні кампанії можуть поставити під загрозу чесність виборів та підірвати довіру громадськості до демократичних інституцій. Такі події демонструють нерозривний зв'язок між інформаційним суверенітетом та політичним суверенітетом, підкреслюючи необхідність захисту автентичності та надійності цифрової інформації як основи для підтримки стійкості держави [3].

У цьому контексті Сполучені Штати почали переосмислювати свій підхід, переходячи від бачення цифрової взаємозалежності до бачення, заснованого на захисті свого цифрового суверенітету.

Цей зсув породив нову політичну парадигму, яка прагнула збалансувати інновації з безпекою. Створення Кіберкомандування США у 2009 році, Національної кіберстратегії у 2018 році та інтеграція кібербезпеки в захист критичної інфраструктури – все це відображає інституціоналізацію цифрового суверенітету [2]. У цих рамках суверенітет більше не означає лише контроль над фізичною територією, а поширюється на віртуальну сферу, охоплюючи управління даними, кіберзахист та технологічну автономію. Американський

підхід до кіберсуверенітету, таким чином, є складним узгодженням між свободою та регулюванням, відкритістю та контролем. Це спроба зберегти переваги цифрової глобалізації, одночасно пом'якшуючи її невід'ємні ризики [4].

Загалом, кібербезпека стала одночасно випробуванням і визначальним фактором сучасного суверенітету США. Загрози, що виходять з кіберпростору, є багатовимірними та охоплюють не лише прямі атаки на інфраструктуру та оборонні системи, але й включають маніпуляції інформацією та громадською думкою. Саме тому забезпечення безпеки кіберпростору США вимагає синтезу надійної технологічної оборони, адаптивних політичних рамок, етичного управління та міжнародної співпраці.

Список використаних джерел:

1. Arpentii S. Strategic principles of cybersecurity in the USA. *Information and Law*. 2025. No. 2(53). P. 176–182.
2. Cybersecurity and Infrastructure Security Agency (CISA). URL: <https://www.cisa.gov> (Last accessed: 10.11.25).
3. Fischer E. A. Federal Laws Relating to Cybersecurity: Overview and Discussion of Proposed Revisions. URL: <https://fas.org/sgp/crs/natsec/R42114.pdf> (Last accessed: 11.11.25).
4. Toward Digital Solidarity. URL: <https://www.lawfaremedia.org/article/toward-digital-solidarity> (Last accessed: 10.11.25).
5. Preserving America's Cyber Sovereignty. URL: <https://americanmind.org/memo/preserving-americas-cyber-sovereignty/> (Last accessed: 10.11.25).
6. The White House National Cybersecurity Strategy. URL: <https://www.whitehouse.gov> (Last accessed: 11.11.25).

Науковий керівник: Чернишова Лариса Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент.

ОСОБЛИВОСТІ МЕДІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ ДЕРЖАВ

Іоффе Ілля Геннадійович
студент 2-го курсу групи УМІБ-61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна
ioffeillya@gmail.com

Цифрова дипломатія є однією з ключових тенденцій сучасної міжнародної комунікації, що трансформує традиційні підходи до здійснення зовнішньої політики. У сучасних умовах глобальної цифровізації її розглядають як інноваційну форму зовнішньополітичної діяльності, яка використовує ресурси Інтернету, соціальних мереж, мультимедійних платформ і технологій штучного інтелекту для просування національних інтересів, формування позитивного міжнародного іміджу держави та забезпечення діалогу з зовнішніми аудиторіями. Вона виступає не лише інструментом комунікації, а й складовою системи стратегічного управління інформаційним впливом у сфері міжнародних відносин.

Цифрова дипломатія – це форма публічної дипломатії, яка спрямована на залучення широких верств іноземної громадськості до сприйняття, обговорення й підтримки зовнішньополітичного курсу держави через цифрові платформи. Основне її завдання полягає не лише у використанні сучасних інформаційних інструментів, а й у стратегічній навігації в нових цифрових дипломатичних просторах, де формуються уявлення про політичну реальність. Держава, застосовуючи інструменти цифрової дипломатії, створює мережеві комунікаційні середовища, у яких відбувається трансляція власного бачення міжнародних подій, просування цінностей, ідей та ініціатив, спрямованих на зміцнення довіри та взаєморозуміння між суспільствами.

Важливою складовою цифрової дипломатії є її медійний аспект. Саме через мас-медіа та цифрові канали комунікації забезпечується безпосередній контакт із закордонними аудиторіями, оперативне поширення інформації, реагування на глобальні виклики та кризові ситуації. Медійна складова цифрової дипломатії передбачає створення і поширення інформаційного контенту, який формує сприйняття зовнішньої політики держави, пояснює її позицію щодо міжнародних подій, а також сприяє зміцненню позитивного іміджу країни у світі. Цей контент включає не лише офіційні заяви чи аналітичні матеріали, але й відео, інфографіку, блоги, інтерактивні сервіси, онлайн-виставки, цифрові архіви, дипломатичні подкасти тощо.

Розвиток цифрового виміру дипломатії тісно пов'язаний із процесом медіатизації дипломатії – переходом зовнішньополітичної комунікації в цифрове середовище, де засоби масової інформації стають не просто каналом, а активним учасником міжнародного діалогу. У сучасному світі держави активно застосовують технології віртуальної та доповненої реальності, штучного інтелекту, автоматизованого створення контенту, аналітики великих даних для дослідження суспільних настроїв та оцінки ефективності дипломатичних кампаній [2]. Наприклад, технології віртуальної реальності використовуються у тренуваннях кризового реагування НАТО, а онлайн-платформи, такі як Google Arts & Culture стали інструментом культурної дипломатії, спрямованої на збереження й популяризацію світової спадщини.

Цифрова дипломатія також створює передумови для ширшої участі громадян у глобальних політичних процесах. Завдяки розвитку соціальних мереж урядові структури отримали можливість безпосередньо звертатися до громадян інших країн, долаючи бар'єри офіційного протоколу. Формат «дипломатії діалогу» або «слухання» дозволяє державам не лише поширювати інформацію, а й отримувати зворотний зв'язок, вивчати реакцію аудиторії, коригувати меседжі залежно від сприйняття. Яскравим прикладом є практика уряду Канади, який під час головування у «Великій сімці» у 2018 році офіційно використав платформу Snapchat для прямого спілкування з молоддю аудиторією. Такий підхід сприяв підвищенню прозорості зовнішньої політики та зниженню рівня недовіри до міжнародних інститутів серед молоді [3].

Важливо зазначити, що медійна складова цифрової дипломатії тісно взаємодіє із внутрішнім інформаційним простором. Вона не лише впливає на зовнішні аудиторії, але й сприяє формуванню суспільного консенсусу всередині держави щодо зовнішньополітичного курсу. Це проявляється у стратегічній комунікації, коли медійні матеріали, створені в межах цифрової дипломатії, використовуються для підвищення обізнаності населення, підтримки національних інтересів, формування спільного бачення міжнародної ролі держави.

Медійна активність у сфері цифрової дипломатії охоплює широке коло інструментів – від офіційних сторінок МЗС у соціальних мережах і відеоблогів дипломатів до віртуальних заходів та інтерактивних пресконференцій. Багато міжнародних організацій – таких як ООН, НАТО, G20, БРІКС, ОПЕК+ – перейшли на дистанційні формати діяльності, що посилює значення цифрових каналів взаємодії. Особливої популярності набувають відеохостинги, зокрема TikTok, який активно використовують Червоний Хрест, ЮНІСЕФ, Європейська служба зовнішніх зв'язків, а також окремі політичні діячі для інформування та просвітницької роботи з молоддю аудиторією [1].

Нарешті, важливою тенденцією сучасної цифрової дипломатії є «даталізація» міжнародних відносин – використання технологій аналізу великих даних для виявлення політичних уподобань, відстеження інформаційних потоків і прогнозування поведінки аудиторії. Після виборів у США 2016 року, коли технології мікротаргетингу привернули увагу всього світу, аналітика даних стала важливим інструментом дипломатичного планування. Це дозволяє не лише оцінювати ефективність інформаційних кампаній, а й запобігати деструктивним впливам, зокрема дезінформації та пропаганді [4].

Отже, медійна складова цифрової дипломатії перетворюється на фундаментальний елемент сучасної міжнародної політики. Вона забезпечує поєднання дипломатичних, комунікаційних і технологічних підходів до управління зовнішньополітичними процесами, створюючи умови для відкритості, діалогу й партнерства між державами та суспільствами. Використання цифрових платформ, соціальних мереж і онлайн-медіа дає змогу урядам оперативно комунікувати з іноземною аудиторією, формувати позитивне сприйняття державної політики та ефективно реагувати на інформаційні виклики.

У майбутньому роль цифрової дипломатії лише зростатиме, адже саме вона визначає, яким чином держави позиціонують себе у глобальному інформаційному просторі, формують міжнародну довіру та захищають власні цінності у світі, де інформація стає головним ресурсом влади.

Список використаних джерел:

1. Adler-Nissen R. Conclusion: Relationism or Why Diplomats Find International Relations Theory Strange. *Diplomacy and the Making of World Politics*. Cambridge. Cambridge University Press, 2025. 308 p.
2. Italian Ministry of Foreign Affairs. Collezione Farnesina. 2024. URL: <https://artsandculture.google.com/partner/ministero-affari-esteri> (Last accessed: 05.11.2025).
3. Romania Hosts NATO Exercise in a Virtual World. NATO. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=dZ3S4OpKIFs&feature=youtu.be> (Last accessed: 06.11.2025).
4. Velikaya A., Simons G. *Public Diplomacy: Evolution and Practice*. Palgrave Macmillan, 2020. 305 p.

Науковий керівник: Файєр Олена Анатоліївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат юридичних наук, доцент.

УЧАСТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК НАПРЯМ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ

Кадук Наталя Іванівна,
доцент кафедри політології,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
кандидат політичних наук, доцент,
kaduk.nata@ukr.net

Членство у міжнародних організаціях традиційно розглядається державами як один з механізмів захисту свої національних інтересів, можливість долучитися до різних форматів багатостороннього співробітництва та вироблення спільних «правил гри» на міжнародній арені. Але в умовах глобалізованого світу участь в діяльності міжнародних організацій слід розглядати ще і як напрямок публічної дипломатії, що сприяє створення позитивного іміджу держави в міжнародному середовищі.

Згідно Стратегії публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021-2025 роки, «публічна дипломатія – це система заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших держав та впливає на формування суспільної думки населення інших країн для просування своїх національних інтересів і реалізації зовнішньополітичних цілей» [2]. При цьому «основними напрямками публічної дипломатії є культурна, економічна, експертна, кулінарна, науково-освітня, спортивна і цифрова дипломатії» [2].

За офіційними даними МЗС, Україна є повноправним членом 81 міжнародної міждержавної організації [1], в діяльності яких вона бере активну участь та сумлінно виконує взяті на себе зобов'язання, що, на нашу думку, створює підґрунтя для формування її іміджу, як надійного партнера, на міжнародній арені та позитивного ставлення до нашої держави в громадській думці різних країн світу.

Серед напрямів діяльності України в міжнародних організаціях, які слід розглядати як елементи публічної дипломатії, можна відзначити наступні:

1. *Зусилля нашої держави щодо забезпечення міжнародної безпеки та підтримки миру у світі* (участь в операціях ООН з підтримання миру; неодноразове обрання України в якості непостійного члена до Ради Безпеки ООН; врегулювання «заморожених» конфліктів, розвиток механізмів контролю над озброєннями, протидія транснаціональним загрозам як пріоритети головування нашої держави в ОБСЄ у 2013 р.; боротьба з міжнародним тероризмом).

2. *Зусилля щодо розвитку демократії, забезпечення верховенства права та захисту прав людини* (Україна активно бере участь в діяльності органів

системи ООН у сфері прав людини, є країною-підписантом всіх основних документів ООН та Рада Європи з прав людини).

3. *Участь у боротьбі зі зміною клімату* (приєднання до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, Кіотського протоколу до неї та Паризької угоди).

4. *Долучення до міжнародної співпраці в контексті досягнення Цілей сталого розвитку ООН, що призвана вирішити питання охорони довкілля, соціального розвитку, продовольчої безпеки й економічного зростання* (реалізація гуманітарної продовольчої програми Grain From Ukraine (Зерно з України) для постачання збіжжя до найбільш бідніших країн Африки).

5. *Сумлінне виконання зобов'язань, пов'язаних із членством в міжнародних організаціях* (дотримання статутів, вчасна сплата членських внесків до спільних бюджетів міжнародних організацій, відповідальне голосування та представництво інтересів за регіональною ознакою в глобальних організаціях).

6. *Врахування рекомендацій міжнародних організацій щодо проведення реформ всередині країни у різних сферах* (рекомендації Ради Європи, ОБСЄ, ЄС, НАТО щодо розвитку демократичних політичних інститутів, верховенства права, громадянського суспільства, становлення ринкової економіки, захисту прав людини, протидії та боротьби з корупцією, тощо).

7. *Ініціативи щодо шляхів вдосконалення інституційної системи та процесу прийняття рішень в міжнародних організаціях з метою підвищення ефективності їх діяльності в умовах сьогодення* (ООН, ОБСЄ).

8. *Попри зовнішню агресію з боку РФ, Україна є відкритою для співпраці, продовжує робити свій внесок у вирішення глобальних проблем людства і демонструє готовність ділитися досвідом у тих сферах, які становлять інтерес для міжнародної спільноти* (Дія).

Крім того, реалізація пріоритетів зовнішньополітичного курсу нашої держави на європейську та євроатлантичну інтеграцію, яка передбачає тісну співпрацю з Європейським Союзом та НАТО, теж можна розглядати як елемент публічної дипломатії.

Наприклад, проведення Україною, незважаючи на агресію з боку Росії, євроінтеграційних реформ та адаптація національного законодавства до правового доробку ЄС, спрямованих на виконання Угоди про асоціацію та досягнення Копенгагенських критеріїв, дали їй можливість отримати статус кандидата на членство в Європейському Союзі та розпочати переговори про вступ, але, разом з тим, продемонстрували всьому світу її наполегливість та сміливість у захисті свободи та гідності, які варті поваги.

А в контексті євроатлантичної інтеграції Україна поступово перетворюється на суб'єкта забезпечення європейської безпеки, якому є що запропонувати країнам-членам НАТО в частині спільного виробництва нових видів озброєння та досвіду ведення бойових дій в сучасних умовах.

Таким чином, активна участь в діяльності міжнародних організацій є одним із напрямів публічної дипломатії України в умовах сьогодення, що спряме не тільки формуванню позитивного іміджу нашої держави на міжнародній арені, а й зростанню підтримки євроінтеграційних прагнень нашої держави серед громадськості країн-членів ЄС.

Ефективність цього напрямку публічної дипломатії буде залежати від усвідомлення його потенціалу в сучасній світовій політиці, ініціативності нашої країни в міжнародних організаціях, належного кадрового, організаційного, інформаційно-аналітичного та комунікаційного забезпечення цього аспекту зовнішньої політики України.

Список використаних джерел:

1. Єдиний державний реєстр міжнародних організацій, членом яких є Україна. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/uchast-u-mizhnarodnih-organizacijah>
2. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021-2025 роки URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>

РОЛЬ НАТО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ

Котляров Максим Артемович

студент 2-го курсу групи УМІБ-61

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

У сучасному глобальному безпековому середовищі, де гібридні загрози поєднують військові, політичні, економічні, кібернетичні та інформаційно-психологічні засоби впливу, питання інформаційної безпеки виходить на передній план. Інформаційний простір став ключовим елементом геополітичного протистояння, де маніпуляції, дезінформація та кібератаки використовуються як інструменти досягнення політичних цілей без прямого

застосування сили. НАТО, як головний колективний безпековий альянс світу, послідовно розширює свою діяльність у цій сфері, формуючи стратегії протидії гібридним загрозам і захисту інформаційного суверенітету країн-членів та партнерів.

Особливої актуальності тема набуває після 2014 року, коли російська агресія проти України стала прикладом масштабного використання інформаційних операцій, спрямованих на дестабілізацію суспільства, підрив державних інституцій і дискредитацію демократичних цінностей. Реагуючи на ці виклики, НАТО започаткувало низку ініціатив: створення Центру передового досвіду стратегічних комунікацій (StratCom COE) у Ризі, розвиток кіберкомандування, удосконалення доктрини колективного кіберзахисту та інтеграцію інформаційної безпеки у стратегічну концепцію Альянсу 2022 року. Ці кроки свідчать про перехід від традиційного розуміння безпеки до багатовимірного, де інформація розглядається як поле бою[1].

НАТО не лише формує механізми реагування на гібридні атаки, а й розробляє стандарти стратегічних комунікацій, які допомагають державам протидіяти дезінформації та підвищувати суспільну стійкість. У цьому контексті важливу роль відіграє взаємодія з Україною, яка з 2014 року стала полігоном російських інформаційних операцій. Альянс підтримує Україну шляхом надання консультаційної допомоги, кіберзахисту та інформаційного обміну. Ця співпраця демонструє, як НАТО трансформується в умовах цифрової епохи, поєднуючи оборонну та інформаційну складові для забезпечення колективної безпеки[2].

Сучасні тенденції свідчать, що гібридні загрози лише зростатимуть у зв'язку з розвитком штучного інтелекту, технологій deepfake та автоматизованих ботмереж. У відповідь НАТО має посилювати аналітичні можливості, розвивати партнерства з технологічними корпораціями, удосконалювати спільні навчання з інформаційної оборони. Ключовим завданням стає формування єдиного інформаційного простору безпеки, де країни-члени діятимуть скоординовано, а суспільства матимуть високий рівень медіаграмотності та стійкості до маніпуляцій[3].

Таким чином, роль НАТО у забезпеченні інформаційної безпеки в умовах гібридних загроз полягає не лише у протидії конкретним атакам, а у створенні нової архітектури безпеки – інформаційно орієнтованої, інтегрованої та заснованої на спільних демократичних цінностях.

Список використаних джерел:

1. NATO Review. Algorithmic invasions: How information warfare threatens NATO's eastern flank (2025). URL: <https://www.nato.int/docu/review/articles/2025/02/07/algorithmic-invasions-how-information-warfare-threatens-nato-s-eastern-flank/index.html>

2. NATO. Summary of NATO's revised Artificial Intelligence (AI) strategy (2024).

URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_227237.htm

3. Countering Disinformation: NATO's Role in Building Resilience. NATO Review (2024).

URL: <https://www.napforum.org/policy-briefs/nato-s-shield-countering-disinformation-on-defense-investment>

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Кріцина Олеся Олександрівна,
студентка 1-го курсу групи УВ-51 ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна,
kritsyna2021umi11@sudent.karazin.ua

Чернишова Лариса Олексіївна,
доцент кафедри міжнародних відносин,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
кандидат економічних наук, доцент
lchernyshova@karazin.ua

В умовах сучасного міжнародного становища, коли світ переживає добу глобалізаційних викликів, інформаційних війн і ціннісних зрушень, питання збереження національної ідентичності постає не лише як стратегічно політичне завдання, а як питання самого існування нації. Для України, яка сьогодні протистоїть багатомірній агресії, це усвідомлення набуває особливої гостроти. Через це постає нагальна потреба осмислити роль культурної дипломатії України як ефективного інструмента зміцнення національної свідомості та захисту української ідентичності на міжнародній арені.

Саме розуміння національної ідентичності не має однозначного трактування серед науковців. Наприклад, Елі Кедурі, британський історик, зазначав, що всього три найважливіші речі формують національну ідентичність – це національне почуття, земля та мова [5, с. 76]. При цьому інший науковець Ерік Гобсбаум сутність національної ідентичності описує дещо інакше. Національна ідентичність – це перш за все почуття належності до нації або народу, пов'язаного із сучасною територіальною державою. Це почуття формується через спільні символи – такі як мова, земля, освіта, культура.

Принципова відмінність підходу Гобсбаума полягає в тому, що він надає важливу роль державним інституціям у формуванні національної ідентичності. Гобсбаум переконаний, що почуття належності до нації здебільшого створюється елітами та державними інституціями, а не виникає природно в повсякденному житті [4].

Професор Омар Дахбур присвятив цілу роботу «Національна ідентичність: аргумент на користь суворого визначення», відстоюючи думку, що термін національної ідентичності повинен мати суворе, радше ніж широке, вільне розуміння. За цим суворим підходом національна ідентичність – відчуття належності до нації, яке ґрунтується на спільному етнічному походженні, спільній культурі або спільному минулому. Він відкрито засуджує науковців, які відкидають фактор етносу, бо інакше поняття «нації» втрачає сенс [3, с. 27]. Так само категорично Омар Дахбур ставиться до поняття «багатонаціональної нації». Оскільки, якщо визначати «націю» настільки широко, щоб включати США та інші мультикультурні спільноти, це поняття фактично стає синонімом слова «країна» [3, с. 28-29].

На основі наведених підходів пропонуємо розглядати національну ідентичність України як спільність етнічного походження, мови, культурної спадщини, традицій, історичного минулого, почуття належності до нації. А також в умовах сучасного геополітичної ситуації в країні, коли загрози українській ідентичності мають різну природу: від відвертої військової та інформаційної експансії РФ до більш прихованих проявів глобалізаційного тиску та культурної уніфікації, національна ідентичність – це моральний вибір бути частиною спільноти, єдність у боротьбі.

Із розумінням цього та разом з покладанням на себе відповідальності за збереження національної самосвідомості українського народу Міністерство закордонних справ України розробило першу за всю історію незалежності держави «Стратегію публічної дипломатії МЗС України на 2021-2025 роки». У цьому документі основні напрями публічної дипломатії складають культурна, економічна, експертна, кулінарна, науково-освітня, спортивна і цифрова дипломатії [2]. Культурна дипломатія – це форма міжнародної комунікації, заснована на взаємному обміні культурними цінностями, мистецтвом, ідеями та творчим досвідом, яка спрямована на поглиблення взаєморозуміння між народами, формування довіри та поваги, а також людське осмислення певної культури поза рамками офіційної політики [6]. Розглянемо, як саме культурна дипломатія стає одним з головних інструментів захисту та зміцнення національної ідентичності.

По-перше, саме культурна дипломатія, як один з ключових напрямів реалізації політики «м'якої сили» реалізує подвійну роль. З одного боку, завдяки

культурній дипломатії держава має змогу забезпечити міжнародне визнання України через популяризування власних здобутків в мистецтві, мові, літературі, кінематографі чи музиці, утверджуючи у міжнародному просторі український культурний код – мову, символи, пам'ять і традиції, що складає основу національної ідентичності. З іншого боку, культурна дипломатія таким чином протидіє спробам знецінення або викривлення української культури, активно долаючи комплекс меншовартості, який роками нам нав'язував ворог [1].

По-друге, культурна дипломатія здатна протидіяти дезінформації та поширенню викривлених наративів про Україну, які поширює Росія у світі. В цьому контексті культурна дипломатія виконує не лише інформаційну, а й ціннісно-комунікативну функцію [2]. Через культурні заходи, мистецтво, творчість ми розповідаємо правду про наш народ, нашу історію, руйнуючи поширені в медіа російські наративи про «братські народи» тощо. Не тільки іноземці, а й самі українці дізнаються більше про свою спадщину і згодом гордо несуть ці знання в маси.

По-третє, в рамках стратегії публічної дипломатії було розроблено єдиний культурний образ держави, який дозволяє світові чітко ідентифікувати Україну серед інших країн. Створення єдиного культурного образу через бренд Ukraine NOW також є складовою культурної дипломатії держави, яка спрямована на просування позитивних і послідовних, чітко визначених наративів про Україну та її народ. Центральним серед них є бачення нашої держави як сучасної європейської країни з тисячолітньою історією, глибокими культурними традиціями та динамічною творчою спільнотою. Те, що цей напрям у стратегії публічної дипломатії України визначено одним із пріоритетних, свідчить про усвідомлення урядом важливості культури як чинника збереження національної ідентичності [2].

По-четверте, важливим напрямом культурної дипломатії є співпраця з іноземними державами у сфері підтримки української культури за кордоном. Повномасштабна війна спричинила вимушену міграцію мільйонів українців, які створили нові культурні осередки в різних країнах світу. У цьому контексті культурна дипломатія відіграє роль мосту між Україною та державами, що прийняли українців, забезпечуючи можливість збереження національних традицій, мови та ідентичності в новому середовищі.

Культурна дипломатія об'єднує державні та недержавні інституції – Міністерство закордонних справ, Український інститут, Український культурний фонд, Держкіно, Український інститут національної пам'яті, а також українську діаспору – у єдину систему, яка стоїть на варті захисту культурного простору України. Таке партнерство створює важливі умови для збереження української ідентичності. Завдяки спільним зусиллям українці за кордоном

мають змогу організовувати культурні заходи, фестивалі, виставки, освітні програми, які водночас популяризують Україну у світі та зміцнюють зв'язок її громадян із Батьківщиною.

Отже, в умовах глобальних викликів, інформаційних воєн та культурної експансії питання збереження національної ідентичності постає надзвичайно актуально, зокрема для України. Саме культурна дипломатія стає на захисті української ідентичності, формуючи стійкість українського суспільства. Через поширення української мови, культури, мистецтва та історичної правди держава формує позитивний міжнародний імідж і водночас протидіє деструктивним інформаційним впливам, спрямованим на спотворення української самобутності. Така дипломатія стає не лише засобом культурного представництва, а й ефективною формою «м'якої сили», що консолідує суспільство, зміцнює міжнародну підтримку України та утворює її суб'єктність у глобальному культурному просторі.

Список використаних джерел:

1. Гордійчук О. О. Генеза української політичної ментальності. *Політичне життя*. 2024. Т. 3. С. 73–80.
2. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025. Міністерства закордонних справ України. 2021. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf> (дата звернення: 09.11.2025).
3. Dahbour O. National identity: an argument for the strict definition. *Public affairs quarterly*. 2002. Vol. 16, №. 1. P. 17–37.
4. Hobsbawn E. Language, culture, and national identity. *Social research*. 1996. Vol. 63, №. 4. P. 1065–1080.
5. Kedourie E. Nationalism. London : Hutchinson, 1960. 151 p.
6. Schneider C. P. Cultural diplomacy: hard to define, but you'd know it if you saw it. *The brown journal of world affairs*. 2006. Vol. 13, №. 1. P. 191–203.

СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛЬНИХ ГРАВЦІВ МІЖНАРОДНОЇ АРЕНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ США, ЄС ТА КНР

Литвинчук Анна Петрівна,
студентка 1 курсу група УВ 51
спеціальності «Міжнародні відносини»,
Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна,
anna.lyt2309@gmail.com

Сучасна система міжнародних відносин характеризується трансформацією глобального порядку та переформатуванням центрів впливу. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз стратегій провідних акторів світової політики – США, Європейського Союзу та Китайської Народної Республіки, які визначають вектори розвитку міжнародних процесів у XXI столітті [1].

Метою дослідження є компаративний аналіз зовнішньополітичних стратегій США, ЄС та КНР, виявлення їхніх ключових характеристик, інструментів реалізації та впливу на архітектуру глобальної безпеки. Актуальність теми зумовлена необхідністю переосмислення концепції багатополярності та визначення місця середніх держав, зокрема України, у новій конфігурації міжнародних відносин.

Стратегія Сполучених Штатів Америки традиційно базується на концепції глобального лідерства та підтримці ліберального міжнародного порядку. Ключовими елементами американської зовнішньої політики залишаються: система військово-політичних альянсів (НАТО, AUKUS), економічна дипломатія через міжнародні фінансові інституції, просування демократичних цінностей та захист прав людини [2]. Водночас після завершення ери однополярності США адаптують свій підхід до реальностей багатополярного світу, переорієнтовуючись на конкуренцію з Китаєм як головним стратегічним викликом [3].

Європейський Союз представляє унікальну модель «нормативної сили», що ґрунтується на м'якій силі, економічній інтеграції та просуванні мультилатералізму. ЄС позиціонує себе як захисник міжнародного права, регіональної стабільності та сталого розвитку [4]. Європейська стратегічна автономія, яка активно розвивається останніми роками, передбачає зміцнення власних оборонних спроможностей, диверсифікацію енергетичних джерел та збалансування відносин між трансатлантичним партнерством і стратегічною незалежністю [5].

Китайська Народна Республіка реалізує довгострокову стратегію «великого національного відродження», що передбачає поступове нарощування глобального впливу без прямого виклику існуючому порядку. Ініціатива «Один

пояс – один шлях» стала інструментом економічної експансії та формування альтернативної системи міжнародних зв'язків [6]. КНР активно використовує економічну дипломатію, інвестиційну політику та технологічну конкуренцію для розширення свого впливу, особливо в країнах, що розвиваються, та регіонах Африки, Азії і Латинської Америки [7].

Порівняльний аналіз виявляє як конвергенцію, так і дивергенцію в підходах трьох глобальних гравців. США зберігають військову перевагу та систему альянсів, ЄС робить ставку на економічну інтеграцію та нормативну силу, тоді як Китай використовує економічні важелі для геополітичного просування. Усі три актори конкурують за вплив у ключових регіонах, зокрема в Індо-Тихоокеанському регіоні, Африці та Східній Європі [8].

Особливого значення набуває аналіз впливу цих стратегій на регіональну безпеку та становище середніх держав. Україна, перебуваючи на перехресті геополітичних інтересів, відчуває як можливості, так і виклики багатополлярної системи. Європейська інтеграція залишається стратегічним пріоритетом, тоді як підтримка США у безпековій сфері та економічні зв'язки з Китаєм формують складну матрицю зовнішньополітичних відносин [9].

Дослідження демонструє, що трансформація глобального порядку відбувається в напрямку складної багатополлярності, де традиційні та нові центри сили конкурують і водночас вимушені співпрацювати у вирішенні глобальних викликів – зміни клімату, пандемій, тероризму. Розуміння стратегічних логік провідних акторів є критично важливим для формування ефективної зовнішньої політики середніх держав, включаючи Україну, у складному геополітичному середовищі XXI століття.

Список використаних джерел:

1. Breslin S. The Soft Notion of China's 'Soft Power'. Asia Programme Paper ASP PP 2011/03. London: Chatham House, 2011. 58 p.
2. Biscop S. European Strategy in the 21st Century: New Future for an Old Power. London: Routledge, 2019. 186 p.
3. Головченко В. І. Трансформація глобального лідерства США у XXI столітті. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2022. Вип. 150. С. 108–120.
4. Manners I. Normative Power Europe: A Contradiction in Terms? Journal of Common Market Studies. 2002. Vol. 40. No. 2. P. 235–258.
5. Зленко А. М. Стратегічна автономія ЄС: виклики та перспективи. Зовнішні справи. 2023. № 5. С. 12–18.
6. Shambaugh D. China Goes Global: The Partial Power. Oxford: Oxford University Press, 2013. 409 p.
7. Belt and Road Initiative: Progress, Contributions and Prospects. Beijing: Foreign Languages Press, 2019. 312 p.

8. Петренко М. С. Геополітична конкуренція у багатополлярному світі: регіональний вимір. Стратегічні пріоритети. 2023. № 2 (66). С. 145–162.

9. Кудряченко А. І. Україна у контексті глобальних трансформацій: виклики та можливості. Київ: НІСД, 2022. 268 с.

Науковий керівник: Солових Віталій Павлович, кафедра міжнародних відносин, ННІ «Каразинський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», д.держ.упр., професор.

СТРАТЕГІЯ КНР ЩОДО УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Лошак Павло Вікторович,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, групи УВ- 61 ННІ «Каразинський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

loshakpavel0@gmail.com

Російсько-українська війна стала одним із ключових каталізаторів трансформації сучасної системи міжнародних відносин, загостривши питання глобальної безпеки, архітектури альянсів та балансів сил. Для Китайської Народної Республіки (КНР) ця війна створила складний стратегічний виклик, адже Китай вимушений одночасно зберігати партнерські відносини з Росією, не руйнуючи економічні зв'язки із Заходом, а також підтримувати конструктивний діалог з Україною [2]. У результаті формується багаторівнева політика, в якій поєднуються прагматизм, стратегічне стримування, економічні інтереси та прагнення до глобального впливу.

Актуальність теми зумовлена тим, що позиція КНР суттєво впливає на міжнародні процеси довкола війни. Китай є постійним членом РБ ООН, одним із найбільших торговельних партнерів України та ЄС, ключовим актором у питанні санкційної політики та державою, що претендує на роль у формуванні нового багатополярного порядку [3]. З огляду на це стратегія Пекіна щодо України визначає не лише двосторонні відносини, а й регіональні та глобальні безпекові процеси.

Після початку широкомасштабного вторгнення Росії Китай узяв курс на політику «об'єктивного посередництва», наголошуючи на підтримці територіальної цілісності всіх держав, включно з Україною, та закликах до припинення вогню. Водночас КНР уникає прямої критики Росії, зберігаючи стратегічне партнерство, що важливо в контексті протистояння зі США [2]. Це

формує дилему китайської політики: неможливість дистанціюватися від Москви, але й небажання ставати її відкритим союзником.

Економічний вимір стратегії КНР є ключовим. Україна була важливою ланкою ініціативи «Один пояс — один шлях», особливо у сфері логістики, аграрної торгівлі та інфраструктури [1]. Попри війну Китай зберігає інтерес до українського ринку, прагнучи уникнути повного згорання співпраці, що означало б посилення економічної залежності від Росії та звуження євразійського коридору. Саме тому китайська дипломатія наполягає на відновленні стабільних торговельних маршрутів.

У політичному аспекті Китай обережно вибудовує комунікацію з Україною, Росією, ЄС та США. КНР активізувала дипломатію щодо України у 2023–2024 роках, направивши спеціального представника для консультацій. Основний акцент — формування образу Китаю як відповідального глобального актора та потенційного посередника [5]. Це посилює міжнародний статус КНР і дозволяє обмежувати посилення США в Європі.

Безпековий компонент китайської стратегії спрямований на запобігання ядерній ескалації, збереження глобальних ланцюгів постачання та недопущення розширення конфлікту [6]. Китай утримується від постачання летальної зброї Росії, але допускає торгівлю товарами подвійного призначення, що непрямо підтримує російську економіку. Це демонструє прагнення КНР балансувати між власними інтересами та тиском Заходу.

Ідеологічний вимір проявляється у просуванні концепції «спільної безпеки» та критиці західних альянсів. Пекін розглядає війну як прояв глибшого протистояння між США та іншими центрами сили. Китай позиціонує себе як промоутера мирного врегулювання, що приваблює країни Глобального Півдня.

Конкуренція між КНР та США суттєво впливає на китайську політику щодо України. Вашингтон очікує від Пекіна дистанціювання від Росії, тоді як Китай не бажає послаблювати важливого партнера в Євразії [4]. У Європі Пекін прагне утримати економічну присутність і уникнути санкцій, а в Україні — зберегти позиції на перспективу післявоєнної відбудови.

Стратегія КНР щодо України включає чотири виміри: політичний — підтримка діалогу без критики Росії; економічний — прагнення зберегти торговельно-інвестиційну присутність; безпековий — уникнення ескалації та вторинних санкцій; ідеологічний — просування власної моделі глобальної стабільності [7].

Отже, стратегія КНР щодо України є багаторівневою, прагматичною та гнучкою. Китай балансує між підтримкою Росії та збереженням відносин із Заходом і Україною, водночас використовуючи кризу для посилення свого

міжнародного впливу. Після завершення війни Пекін прагнутиме відіграти важливу роль у відбудові України та перегляді безпекової архітектури Європи.

Список використаних джерел:

1. Голяннич Б. Геополітичний та економічний вплив російсько-української війни на китайську ініціативу «Один пояс, один шлях» // Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент. – 2024. – Т. 14. – С. 106–121. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31861/mediaforum.2024.14.106-121>. – Дата звернення: 17 листопада 2025.

2. МЗС Китаю закликло поважати суверенітет та територіальну цілісність усіх країн // Укрінформ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/amp/rubric-world/3416107-mzs-kitau-zaklikalo-povazati-suverenitet-ta-teritorialnu-cilisnist-usih-krain.html>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 12 листопада 2025.

3. РБК-Україна. Що ще для Росії: чию сторону обрав Китай? // РБК-Україна. — 2025. — Режим доступу: <https://www.rbc.ua/rus/news/shche-til-rosiyi-chiyu-storonu-obrav-kitay-1742311392.html>. — Дата звернення: 14.11.2025.

4. Яценко О. М. Торговельно-економічне співробітництво України та Китаю: можливості та загрози // Україна-Китай. – 2019. – № 1 (15). – С. 52–54. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d991db7f-a94a-4d43-88cf-5ab6874d662b/content>. – Дата звернення: 15 листопада 2025.

5. Associated Press. China's Xi Criticizes Sanctions at Meeting of BRICS Nations // Associated Press. – 2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://apnews.com/article/russia-ukraine-putin-jair-bolsonaro-beijing-d13c56ed449bd2570fe224bc316d6d24>. – Дата звернення: 14 листопада 2025.

6. Cook Ian, Petrequin Sylvie, Moritsugu Ken. China rejects sanctions as Ukraine war tops summit agenda // Associated Press. – 2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://apnews.com/article/russia-ukraine-business-beijing-economy-europe-f904dfdf7f17cf1259b34d91d226d353>. – Дата звернення: 16 листопада 2025.

7. Feng John. China Gives Clearest Support for Russia's Invasion of Ukraine So Far // Newsweek. – 2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.newsweek.com/china-russia-ukraine-support-li-zhanshu-yuacheslav-volodin-1742731>. – Дата звернення: 17 листопада 2025.

Науковий керівник: Файєр Олена Анатоліївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат юридичних наук, доцент.

ПРИНЦИПИ ДИПЛОМАТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ США В УМОВАХ АДМІНІСТРАЦІЇ Д. ТРАМПА

Марченко Іван Сергійович,
доцент кафедри міжнародних відносин
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
кандидат економічних наук, доцент,
ismarchenko@karazin.ua

Чірін Денис Костянтинівич
студент 2-го курсу групи УВ-61 ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
denyschirin@gmail.com

Повернення Дональда Трампа до Білого дому у 2025 році зробило актуальним питання про те, яким буде зовнішньополітичний курс США. Перші місяці його президентства показали, що адміністрація слідує оновленій, але відомій логіці, яку експерти визначають як «неформальну доктрину Трампа». Її фундаментом виступає поєднання транзакційного підходу, національного пріоритету, силової дипломатії та відходу від традиційних США ідеологічних зобов'язань.

Основою зовнішньополітичного стилю Трампа залишається транзакційність. Міжнародні відносини розглядаються ним як система угод, де кожна ініціатива має приносити США конкретну вимірну вигоду. Якщо економічні чи стратегічні переваги є сумнівними, Вашингтон не вважає себе зобов'язаним брати участь в угодах або підтримувати партнерів. Такий підхід робить зовнішню політику гнучкою, але створює враження ненадійності у союзників, які звикли до стійких довгострокових зобов'язань.

Ключовим ідеологічним орієнтиром залишається принцип «Америка насамперед». Трамп прагне того, щоб США перестали жертвувати своїми інтересами заради альянсів чи глобальних ідеалів, і це виявляється у перегляді міжнародних домовленостей, торгових угод та зобов'язань щодо безпеки. Національний суверенітет і економічна віддача ставляться вище за традиційну роль США як світового лідера, що забезпечує стабільність і підтримує демократичні цінності.

Однією з найпомітніших змін стала відмова адміністрації від активного просування прав людини та демократичних реформ за кордоном. Трамп наголошує, що США не мають наміру втручатися у внутрішні справи інших держав, якщо це не зачіпає прямого інтересу Вашингтона. Це робить відносини з низкою режимів менш конфліктними та відкриває можливості для

прагматичних угод, але водночас знижує моральний вплив США та сприяє зміцненню авторитарних режимів, які більше не побоюються американської критики чи санкцій [3].

Важливим елементом нового курсу стала ревізія зовнішньої допомоги. Підписаний Трампом указ про її тимчасове призупинення дозволяє адміністрації перерозподілити фінансові ресурси, орієнтуючи їх на внутрішні потреби або на тих партнерів, співпраця з якими має очевидну віддачу. Це посилює економічну спрямованість зовнішньої політики і водночас викликає занепокоєння країн, які традиційно спиралися на американську підтримку.

Стратегія «світу через силу», про яку активно говорить віце-президент Дж. Д. Венс, ставить силовий каркас дипломатії адміністрації. Спочатку визначається американський інтерес, потім робляться агресивні дипломатичні кроки, і лише у разі провалу залишається можливість обмеженого, короткострокового застосування військової сили. Трамп не прагне тривалих операцій за кордоном, як в Афганістані чи Іраку, але допускає короткий силовий удар, якщо вважає, що це зміцнить позицію США [4].

Дипломатичний стиль Трампа залишається персоналізованим. Він часто діє імпульсивно, покладаючись на вузьке коло довірених осіб, що забезпечує оперативність і свободу маневру, але знижує передбачуваність для союзників і партнерів. Таке управління може призводити до різких змін курсу та нестабільності у зовнішньополітичних стратегіях.

Ще одним важливим аспектом стало «віддалене балансування» — політика, коли США втручаються вибірково і уникають ролі глобального арбітра. Вашингтон прагне зберігати вплив у відносинах з Китаєм, Росією та іншими великими гравцями, але без надмірних зобов'язань та спроб контролювати міжнародну систему [1].

Найбільш чутливим напрямом зовнішньої політики США 2025 року стала російсько-українська війна. Трамп зайняв позицію, яка суттєво відрізняється від лінії попередньої адміністрації. Замість довгострокового акценту на військовій підтримці України його підхід фокусується на необхідності припинення активних бойових дій та подальшого укладання угоди, здатної стабілізувати ситуацію. Вашингтон прагне позиціонувати себе не як основний донор озброєнь, бо як посередник, який може нав'язати сторонам рамки майбутнього політичного рішення.

З погляду адміністрації Трампа, поточна модель підтримки України є економічно невиправданою та стратегічно неефективною, якщо вона не призводить до швидкого результату. Тому дипломатія США дедалі частіше вибудовується довкола ідеї, що головна мета — не досягнення військової перемоги України, а припинення війни як такої. Такий підхід критикує

європейські союзники, які побоюються, що швидкий світ може призвести до закріплення фактичних територіальних змін і створити небезпечний прецедент у міжнародній системі безпеки.

У зв'язку з цим Вашингтон робить спроби поєднати тиск на Київ та Москву із збереженням стратегічної дистанції. З одного боку, США продовжують надавати Україні обмежену підтримку, але з іншого — дедалі ясніше дають зрозуміти, що не мають наміру нескінченно забезпечувати її ресурсами. Очікується, що американська дипломатія підштовхуватиме обидві сторони до переговорів, використовуючи економічні важелі, гарантійні пропозиції та можливі санкційні механізми. Такий підхід відображає загальну філософію Трампа: мінімізація власних витрат за максимального політичного ефекту [2].

Прагматичний поворот зовнішньої політики виявляється також у готовності до співпраці з державами, які раніше вважалися небажаними партнерами. Ідеологічні відмінності відходять на другий план, якщо співпраця обіцяє економічну чи стратегічну вигоду.

У сукупності дипломатія Дональда Трампа у 2025 році є системою, альтернативною, заснованою на вигоді, національному пріоритеті та силовому тиску, але позбавленою ідеологічних обмежень. Така стратегія дозволяє США досягати швидких результатів і переглядати усталені відносини, проте несе й значні ризики: ослаблення зв'язків, зростання непередбачуваності, зміцнення авторитарних режимів та ймовірність короткострокових силових зіткнень. Нова дипломатія США стає прагматичнішою і гнучкішою, але водночас — більш конфліктною та нестабільною, що ставить перед Вашингтоном завдання утримати баланс між національною вигодою та глобальною відповідальністю.

Список використаних джерел:

1. Ganchev I. Trump's New Foreign Policy: Strategic Repositioning in a Multipolar World // *Center for Regional Integration*. October 28, 2025. URL: <https://regionalintegration.org/trumps-new-foreign-policy-strategic-repositioning-in-a-multipolar-world/>
2. Kadir U. The limits of Trump's Ukraine strategy // *SETA - Foundation for Political, Economic and Social Research*. 10 July 2025. URL: <https://www.setav.org/en/the-limits-of-trumps-ukraine-strategy>
3. Kiley S. Trump's new axis of friendly dictators is a threat to US allies – and decades of joint intelligence // *The Independent*. 25 February, 2025. URL : <https://www.independent.co.uk/voices/trump-axis-dictators-us-north-korea-russia-b2704225.html>
4. Raufoglu A. Peace Through Firepower: Vance Redefines Strength For New Era // *Kyiv Post*. 9 November, 2025. URL: <https://www.kyivpost.com/post/63900>

РОЛЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ ВЕКТОРІВ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ

Марченко Іван Сергійович,
доцент кафедри міжнародних відносин
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
кандидат економічних наук, доцент,
ismarchenko@karazin.ua

Болквядзе Софія Зурабівна
студентка 3-го курсу групи УМВ-31 ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
sofabolkvadze88@gmail.com

Упродовж останніх років публічна дипломатія України зазнала суттєвих трансформацій, зумовлених глобальними змінами у міжнародній політиці, інформаційними викликами та повномасштабною агресією Російської Федерації. В цих умовах саме молодь — мобільна, цифрово грамотна, ціннісно зорієнтована та відкрито налаштована на комунікацію — поступово перетворюється на ключового актора, який формує нові вектори розвитку української публічної дипломатії [3]. Її роль виходить за межі традиційної участі в окремих культурних чи освітніх заходах і набуває системного значення, стаючи фундаментом оновленої стратегії зовнішньої комунікації держави. За даними останніх досліджень, активна участь української молоді у міжнародних культурних та освітніх програмах сприяє формуванню стійких міжнародних мереж і зміцненню позитивного іміджу країни [1].

Першим базовим принципом молодіжної участі у публічній дипломатії є цифрова транскордонна комунікація, що стала одним із найефективніших інструментів просування українських інтересів у світі [6]. На відміну від класичних дипломатичних форматів, молодіжні мережі зорієнтовані на швидкість, неієрархічність і глобальність. Молоді українці створюють інформаційні кампанії, візуальні проєкти, аналітичні матеріали та мультимедійні продукти, які поширюються світовою мережею без посередництва державних каналів. Ця децентралізованість забезпечує гнучкість та оперативність, що є особливо важливим в умовах інформаційної війни. Аналітика останніх років свідчить, що саме завдяки цим ініціативам інформаційні кампанії молоді значно підвищують обізнаність міжнародної спільноти про українські цінності та культуру.

Другим важливим вектором є ідентичнісна дипломатія, в рамках якої молодь наголошує на українській суб'єктності, модерності та культурній

самобутності. Саме молоде покоління формує новий образ України — країни не лише воюючої, а й творчої, інноваційної та здатної продукувати змістовні культурні й інтелектуальні продукти. Молодіжні проекти в галузі кіно, мистецтва, музики, літератури, театру й дизайну стають частиною глобального культурного простору, що сприяє підсилению «м'якої сили» держави на міжнародній арені [5]. Дослідження участі у міжнародних молодіжних програмах показують, що активна взаємодія з іноземними партнерами значно підвищує ефективність культурної дипломатії та формує довгострокові партнерські зв'язки.

Після початку російсько-української війни молодь стала ключовим агентом міжнародної адвокації. Волонтерські ініціативи, студентські організації, молодіжні рухи та індивідуальні активісти вийшли за рамки внутрішньої діяльності й перетворилися на міжнародних комунікаторів [4]. Молоді українці виступають на конференціях, організують публічні дискусії, створюють аналітику для іноземних медіа, співпрацюють з культурними інституціями та громадськими організаціями. Їхні звернення часто мають значно більший вплив, ніж офіційні дипломатичні меседжі, оскільки поєднують особистий досвід, емоційну щирість та професійність.

Одним з найважливіших аспектів нової моделі є мережеве партнерство та інституційна співпраця. Молодь активно розбудовує міжнародні зв'язки з університетами, дослідницькими центрами, фондами, студентськими союзами, культурними центрами та освітніми ініціативами. На відміну від класичної дипломатії, що орієнтується на міждержавний рівень, молодіжна дипломатія створює мережі «горизонтальних союзів», які суттєво впливають на формування позитивного іміджу України у світі [5]. Звіт міжнародних культурних і освітніх програм підтверджує, що участь українських студентів у обмінах та грантових ініціативах створює сталі платформи для дипломатичної діяльності «знизу», що забезпечують тривалу підтримку країни.

Водночас ключовим викликом для молодіжної дипломатії стає асиметричність інформаційного середовища [6]. Російська Федерація інвестує значні ресурси у пропаганду, дезінформацію та маніпулятивні комунікації, що вимагає від молодих українців більшої професійної підготовки, медіаграмотності та стійкості. Супротивник має інституційно оформлену пропагандистську машину, тоді як українська молодіжна дипломатія часто ґрунтується на волонтерській ініціативі та обмежених ресурсах. Це створює потребу у системній підтримці з боку держави та міжнародних партнерів.

Ще одним важливим елементом є емоційна складова молодіжної діяльності, що відіграє подвійно суперечливу роль. З одного боку, щирість, емоційність та особистий досвід роблять молодіжні комунікації надзвичайно ефективними та

впливовими. З іншого — саме емоційність підсилює ризики вигорання, фрагментації ініціатив та зниження їхньої тривалості. У цьому сенсі держава має створювати умови для підтримки активістів, програм психологічної взаємодопомоги, навчальних платформ та інституційної стабільності.

Системне значення має і освітній вектор публічної дипломатії, у рамках якого молодь бере участь у міжнародних обмінах, літніх школах, стажуваннях та академічних програмах. Вони не лише здобувають освіту за кордоном, а й виконують роль послів України у своїх професійних спільнотах [4]. Дослідження показують, що такі обміни ефективно підвищують знання та компетенції молоді, а також створюють міжнародні мережі підтримки, що стійко працюють на користь України у майбутньому.

Загалом молодь формує нову модель української публічної дипломатії, що базується на таких принципах: цифрова мережевість, ідентичнісне самоутвердження, інформаційна мобільність, глобальна адвокація, культурна модерність, волонтерська солідарність, глобальна інтегрованість та аксіологічна (ціннісна) орієнтованість на свободу, демократичність і людську гідність.

У підсумку можна стверджувати, що молодь стає провідним чинником формування стратегічного вектора розвитку публічної дипломатії України. Саме молоде покоління визначає новий формат українського голосу у світі: відкритий, швидкий, інноваційний, культурно насичений та морально переконливий. Цей формат стає основою зовнішньої комунікації держави, а його значення лише зростатиме в найближчі роки [2].

Список використаних джерел:

1. Ukrainian Institute. *Annual Report 2023*. Київ, 2023. URL: <https://ui.org.ua>
2. Міністерство закордонних справ України. *Стратегія публічної дипломатії України на 2021–2025 рр.* Київ, 2021. URL: <https://mfa.gov.ua>
3. Ukraine Crisis Media Center (UCMC). *Молодь як фактор міжнародної комунікації в умовах війни*. Київ, 2022. URL: <https://uacrisis.org>
4. UNICEF Ukraine. *U-Report Survey on Youth Civic Engagement*. Київ, 2022. URL: <https://www.unicef.org/ukraine>
5. British Council Ukraine. *Cultural Diplomacy and International Perception of Ukraine*. Київ, 2021–2023. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua>
6. NATO Strategic Communications Centre of Excellence (NATO StratCom COE). *Information Activities in the Context of Hybrid Warfare*. Рига, 2022. URL: <https://stratcomcoe.org>

ІНФОРМАЦІЙНА ЗБРОЯ В МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТАХ: ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

Махотін Тимур Анатолійович

студент 2 курсу, група УМІБ 61

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

timyrmahotin@gmail.com

Інформаційна зброя є одним із найнебезпечніших феноменів сучасного світу, адже вона поєднує технологічні, психологічні та медійні засоби впливу, спрямовані на свідомість, поведінку та рішення людей. Її особливість полягає не у фізичному знищенні противника, а у здатності руйнувати інформаційний простір, спотворювати реальність і підірвати довіру до легітимних інституцій. Ще у ХХ столітті пропаганда та психологічні операції активно використовувалися під час Першої та Другої світових воєн, але саме цифрова революція зробила інформаційну зброю глобальним стратегічним інструментом. Розвиток соціальних мереж, онлайн-медіа, алгоритмічного таргетування та штучного інтелекту дозволив створювати точкові інформаційні атаки, здатні впливати на конкретні групи населення з небаченою раніше ефективністю.

У ХХІ столітті інформаційна зброя стала невід'ємним елементом гібридної війни, де стираються межі між військовими, політичними й інформаційними операціями. На відміну від традиційних воєн, інформаційні атаки не потребують армій чи ракет достатньо контролювати інформаційні потоки. Кібератаки, фейкові новини, діпфейки та маніпуляції у медіа перетворилися на повноцінні інструменти впливу, які можуть змінювати хід подій у світі. Особливо небезпечною ця зброя стає через свою дію на когнітивному рівні - вона впливає на емоції, ідентичність і поведінку людей, часто без явних ознак агресії. У 2020-х роках цей процес посилюється завдяки поєднанню штучного інтелекту, великих даних (Big Data) та бот-мереж, які формують ілюзію громадської думки, створюючи спотворену картину реальності[1].

Одним із найпомітніших прикладів застосування інформаційної зброї стала війна Росії проти України. З 2014 року Москва активно використовує інформаційні кампанії, покликані виправдати свої дії та сформувати альтернативну версію подій. Після анексії Криму російська пропаганда поширювала наративи про «захист російськомовних» і «неонацистський режим у Києві». З 2022 року інформаційна війна набула небаченого масштабу - у цифровому просторі поширювалися фейки про «таємні біолабораторії США», «постановочні вибухи» чи «імітацію загибелі цивільних». Застосування діпфейків із підробленими зверненнями українських лідерів мало на меті

дестабілізувати суспільство, викликати паніку та підірвати моральний дух. Паралельно працювали проросійські мережі ботів у TikTok, Telegram і Twitter, що створювали хибне враження масової підтримки кремлівських наративів навіть у країнах ЄС[2].

Такі кампанії доводять, що інформаційна зброя здатна підірвати міжнародну безпеку без жодного військового пострілу. Пропагандистські меседжі, спрямовані проти Польщі, Чехії чи Словаччини, маніпулювали страхами населення, використовуючи теми «мілітаризації НАТО», «економічних наслідків війни» чи «корупції в Україні». Це впливало на суспільну підтримку санкцій і допомоги Києву, демонструючи, що інформаційні атаки можуть змінювати навіть зовнішньополітичний курс окремих держав[3].

Проте Україна - не єдиний приклад. У Сирії російські медіа поширювали неправдиві твердження про нібито інсценовані хімічні атаки, щоб виправдати дії режиму Башара Асада. В Африці інформаційна зброя використовується для просування інтересів держав і приватних військових компаній, які через Facebook і Telegram намагаються дискредитувати Захід і здобути вплив на місцеве населення. У США й країнах ЄС інформаційна зброя проявляється через кібервтручання у вибори, поширення теорій змови та фейкові новини, що поляризують суспільство. Яскравим прикладом стала кампанія втручання у вибори США 2016 року, коли через фейкові акаунти створювалися сторінки, що загострювали расові та політичні протиріччя. Усе це свідчить, що інформаційна зброя може мати ефект, рівноцінний воєнним операціям, адже її наслідки - дестабілізація, радикалізація та підірив довіри до урядів - мають стратегічний масштаб[4].

Сучасна система міжнародної безпеки виявилася неготовою до таких викликів. Ні резолюції ООН, ні Будапештська конвенція про кіберзлочинність, ні національні закони не враховують специфіку дідфейків, алгоритмічних маніпуляцій чи приватних інформаційних кампаній. Проблема у тому, що інформаційна зброя є надзвичайно асиметричною: навіть невеликі держави або групи хакерів можуть завдати значної шкоди потужнішим суперникам, не маючи великих ресурсів. Це розмиває класичне розуміння сили у міжнародних відносинах, перетворюючи кожну країну на потенційну мішень.

Ще одним викликом є втрата довіри до істини. У добу постправди навіть достовірна інформація сприймається крізь призму власних переконань і емоцій. Алгоритми соціальних мереж формують «інформаційні бульбашки», де користувачі бачать лише те, що підтверджує їхні погляди. У такому середовищі маніпуляція стає ефективнішою, ніж будь-яка пропаганда минулого. Крім того, боротьба з дезінформацією породжує складні етичні питання. З одного боку, необхідно захищати суспільство від шкідливих інформаційних впливів, а з

іншого - не допустити обмеження свободи слова. Надмірне державне втручання може призвести до цензури, тоді як занадто м'яка політика - до безкарності агресорів. Саме тому міжнародні структури, такі як ЄС, НАТО та ООН, активно розробляють глобальні стандарти інформаційної безпеки, зокрема в межах програм «Hybrid COE», «EUvsDisinfo» та «Digital Services Act»[5].

Таким чином, інформаційна зброя стала однією з головних характеристик міжнародних конфліктів XXI століття. Вона змінила саме розуміння війни, перенісши боротьбу з полів і фронтів у свідомість людей. Український досвід показує, що боротьба за правду й достовірність не менш важлива, ніж боротьба на фізичному полі бою. У сучасному світі головним ресурсом стає не територія, а довіра - суспільна, політична та інформаційна. Її руйнування через дезінформацію, кібератаки та маніпуляції є основним завданням інформаційної зброї. Тому міжнародна спільнота має створювати нову архітектуру безпеки, засновану на технологічній стійкості, цифровій грамотності громадян та партнерстві між державами і приватним сектором. Без належної реакції інформаційна зброя може стати катализатором глобальної нестабільності, але саме координація дій, розвиток штучного інтелекту для виявлення фейків і формування етичних стандартів цифрової безпеки здатні закласти підґрунтя для миру в інформаційну епоху.

Список використаних джерел:

1. Majchrzak A. Russian disinformation and the use of images generated by artificial intelligence (deepfake) in the first year of the invasion of Ukraine. *Media, Business and Culture*. 2023. URL: <https://journals.umcs.pl/mbc/article/view/14760> (дата звернення: 01.11.2025).

2. Digital Forensic Research Lab, Atlantic Council. *Undermining Ukraine: How Russia widened its global information war in 2023* – Washington, D.C.: Atlantic Council, 2024. – Режим доступу: <https://www.atlanticcouncil.org/programs/digital-forensic-research-lab/> (дата звернення: 01.11.2025).

3. NATO StratCom COE. *Social Media Algorithms and Amplification of Disinformation* – Riga: NATO Strategic Communications Centre of Excellence, 2023. – Режим доступу: <https://stratcomcoe.org/publications> (дата звернення: 01.11.2025).

4. United Nations. *Information Integrity on Digital Platforms: Report of the Secretary-General* – New York: United Nations, 2023. – Режим доступу: <https://www.un.org/en/digital-cooperation/information-integrity> (дата звернення: 01.11.2025).

5. European External Action Service (EEAS). *Foreign Information Manipulation and Interference: A Framework for Policy Responses* – Brussels: EEAS, 2023. – Режим доступу: <https://www.eeas.europa.eu> (дата звернення: 01.11.2025).

Науковий керівник: Солових Віталій Павлович, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор наук з державного управління, професор

ОСВІТНЯ ДИПЛОМАТІЯ ЯК СТРАТЕГІЯ М'ЯКОЇ СИЛИ

Милосердна Ірина Михайлівна,
доцент кафедри політології Одеського національного університету імені І.І.
Мечникова, к.політ.н., доцент
i.myloresdna@onu.edu.ua

Останнє десятиліття демонструє підвищення динаміки досліджень концепції «м'якої сили», її актуалізації та розширення в межах концепції «публічної дипломатії 2.0».

Автор концепції «м'якої сили» Дж. Най підкреслював роль непримусових засобів досягнення національних цілей та відзначав її зосередження на нематеріальних факторах, таких як: національна єдність, культурна ідентичність і участь у міжнародних інститутах. Дж. Най зазначав, що м'яка сила – це здатність примушувати інших до своїх бажань, досягати мети не за допомогою певних погроз або внесків, а за допомогою інтересу та переконання [3].

Основною привабливою силою є культура країни, її політичні цілі та політична система. Також він зазначав про можливість посилення впливу м'якої сили у випадку якщо поточна політика буде сприйматися іншими як легітимна політика, заснована на справедливості. Таким чином, в політиці «м'яка сила» – це перетворення власних інтересів на інтереси та бажання інших. Метою м'якої сили можна вважати переконання людей або лідерів інших країн добровільно співпрацювати і таким чином створити глобальне середовище, сприятливе для інтересів країни.

Хоч Дж. Най відніс освіту до «культурної» категорії джерел м'якої сили, але останнім часом освіта, а особливо вища, стала самостійним та вагомим атрибутом м'якої сили. Можна погодитися із Ф. Альтбахом та П. Петерс, що «вища освіта завжди слугувала міжнародній силі, здійснюючи вплив на інтелектуальний та науковий розвиток, а також поширення ідеї по всьому світу» [1].

Саме тому культурна дипломатія та освітня дипломатія як складові м'якої сили сприяють формуванню міжнародних мостів і взаємодій, виявлення мереж і сфер впливу в рамках культур і подолання національних і культурних кордонів [2].

Провідні держави світу, серед яких особливо слід відзначити США, Китай, Індія, країни ЄС та Туреччина, все більше приділяють увагу впровадження освітньої дипломатії в межах своєї зовнішньої політики для покращення свого іміджу, цілісності на міжнародній арені. Це обумовлюється тим, що наукова спільнота, студентство виступають ефективними носіями мови, культури держави, що в сучасних умовах посилюється із використанням цифрових технологій. А інтернаціоналізація вищої освіти є процесом інтеграції міжнародного, міжкультурного або глобального виміру в цілі, функції або надання вищої освіти» [3].

Посилення тренду мобільності студентів доводить, що глобальна інтеграція та систематизація вищої освіти виступає пріоритетом для держав, які конкурують на міжнародній арені через надання студентам та науковцям високоякісних освітніх можливостей з метою посилення їх м'якої сили.

Так, чудовими прикладами освітньої дипломатії можна вважати The Fulbright Program (США), яка своєю основною метою має сприяння взаєморозумінню між народами та країнами, а її програма завжди була втіленням м'якої сили, яка є результатом взаємодії уряду та народу, the British Council (Великобританія), який пріоритетним напрямком своєї діяльності визначає освітні можливості та культурні відносини, Інститут Конфуція (Китай), діяльність якого пов'язана із поширенням китайської мови та культури, проведення програм мовного та культурного обміну між Китаєм та іншими країнами, а також надання консульських послуг з питань китайської освіти, культури та економіки, Інститут Юнуса Емре (Туреччина), метою якого є не тільки просування турецької мови, історії, культури та мистецтва, а також розвиток дружби шляхом культурного обміну з іншими країнами.

Отже, можна зазначити, що в сучасних умовах освітня дипломатія реалізується через:

- створення мережі глобального партнерства в сфері освіти, що включає в себе спільні наукові проєкти, співробітництво між університетами, академічне партнерство, освітні обміни та навчання за кордоном, розвиток дипломатичних відносин між державами та допомога розвитку освіти в інших країнах, міжкультурна освіта та ін.;

- сприяння сталому розвитку, яке представлено у розробленні програм, які будуть сприяти формуванню відповідальності та обізнаності щодо основних проблем сталого розвитку;

- дистанційного навчання, онлайн освіта виступає мостом співробітництва студентства та науковців з різних країн через вільний доступ до освітніх ресурсів, що особливо є актуальним для осіб, які проживають в зоні конфлікту та ін.

Ефективне використання інструментів освітньої дипломатії сприяє не тільки створенню позитивного образу країни, а також сприяє подоланню інтелектуальних, культурних та навіть фізичних розривів.

Список використаних джерел:

1. Altbach P.G., Peterson P.M. Higher education as a projection of America's soft power. Soft power superpowers : cultural and national assets of Japan and the United States / edited by Yasushi Watanabe and David L. McConnell. 2008. pp. 37-53. URL : https://pueaa.unam.mx/uploads/materials/Watanabe-Yasushi-Soft-Power-Superpowers_-Cultural-and-National-Assets-of-Japan-and-the-United-States-M.E.Sharpe-2008.pdf?v=1627598069#page=70
2. Kim Hwajung Cultural Diplomacy as the Means of Soft Power in an Information Age. Institute For Cultural Diplomacy. 2011. p. 1-18. URL : https://www.culturaldiplomacy.org/academy/index.php?cdr_academic-articles_soft-power
3. Nye J. Soft Power: The Means to Success in World Politics. Public Affairs. 2004. URL : https://www.academia.edu/23620658/Soft_Power_the_Means_to_Success_in_World_Politics_Joseph_S_Nye_Jr

«М'ЯКА СИЛА» У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ: КЛЮЧОВІ ПІДХОДИ ТА ВИКЛИКИ

Миросєді Ольга Володимирівна,
студентка 5-го курсу групи УВ-51 ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
olya_mirosemi@i.ua

Сучасний розвиток міжнародних відносин характеризується все більшим поширенням «м'якої сили» у зовнішній політиці багатьох країн світу. Якщо у ХХ столітті держави покладались на «жорстку силу», намагаючись за допомогою військового чи економічного впливу на інші сторони досягти певного результату та забезпечити свій вплив на міжнародній арені, то сьогодні «м'яка сила» стає основою зовнішньополітичних відносин. Країни покладаються на власну культуру, освіту, публічну дипломатію, цифрові технології тощо, тим самим формуючи позитивний імідж та бренд, спонукаючи інших до добровільної співпраці та наслідування прикладу. Однак, враховуючи сучасний стан міжнародних відносин, «м'яка сила» супроводжується багатьма викликами, які знижують її ефективність. Тому важливим є визначення ключових підходів та

викликів, що є характерними для сучасних міжнародних відносин у даному контексті.

У першу чергу, визначимо сутність «м'якої сили» та її особливості. «М'яка сила» у контексті зовнішньої політики передбачає здатність країни досягати своїх цілей шляхом привабливості своєї культури, політичних цінностей та зовнішньої політики, а не через примус або тиск. Тобто, у такому випадку держава використовує позитивний імідж для того, щоб впливати на інших, тим самим підвищуючи свій авторитет на міжнародному рівні [1]. Окрім цього, за допомогою «м'якої сили» країна здатна забезпечити позитивний результат своєї зовнішньої політики, здобути прихильність інших країн через власну привабливість – культуру, політичних ідеалів, особливих ідей у зовнішній політиці тощо [2].

Звертаючи увагу на сучасні особливості «м'якої сили», зазначимо, що основними інструментами для її просування, як підкреслює К. В. Савон, є [1]:

- здатність держави формувати вибір іншої сторони;
- можливість приваблювати, завдяки чому вдається забезпечити поступливість;
- примушування інших бажати того ж результату у силу культурної або ідеологічної привабливості;
- досягнення цілей у міжнародній політиці завдяки захопленню цінностями країни, беручи тим самим приклад з неї та прагнучи досягти рівня її розвитку;
- ключовим інструментом при цьому виступає лідерство, що змушує країни прагнути того ж.

Сучасні особливості «м'якої сили» характеризуються також і тим, що кожна країна застосовує для цього різні підходи. У даному контексті держави враховують наявні можливості та ресурси, які допомагають їм розвивати «м'яку силу» та використовувати її у своїй зовнішній політиці [1; 3]. На основі аналізу наукових джерел та досвіду різних держав світу, варто окреслити наступні підходи до застосування «м'якої сили»:

1. Публічна дипломатія, що охоплює комунікацію з іноземними суспільствами, спрямовану на формування довіри та позитивного сприйняття держави. Передбачається робота дипломатичних установ із молоддю, участь у міжнародних проєктах, активна присутність у глобальних медіа, промоція наукових, освітніх і культурних програм. Завдяки використанню таких інструментів країна має можливість продемонструвати власні цінності та підкреслює готовність до відкритого діалогу, що сприяє розширенню її впливу. Прикладами таких країн є США, Франція та Республіка Корея.

2. Культурна дипломатія, яка спирається на поширення мистецтва, традицій, мови та спадщини країни. З цією метою держави створюють культурні центри в інших країнах, беруть участь у освітніх програмах обміну, організують різноманітні культурні фестивалі тощо. Усе це формує уявлення про державу як про цікаву й самобутню спільноту, з якою варто співпрацювати. Такий підхід дуже часто виявляється більш ефективним, аніж офіційні заяви, оскільки завдяки культурі держави формують емоційний зв'язок та тим самим здатні змінити власне сприйняття у світі. Наприклад, це такі країни, як Японія, Індія, Італія, які поширюють власні культурні практики на міжнародному рівні. Також вони просувають власну культурну спадщину, кухню, мистецтво та дизайн.

3. Інформаційна політика, що охоплює активну присутність у світовому інформаційному просторі, використання цифрових платформ, глобальних соцмереж, а також якісні інформаційні кампанії, спрямовані на пояснення позиції держави міжнародній аудиторії. Успішність цього підходу залежить від здатності країни швидко реагувати на події, формувати власні смисли та протистояти маніпулятивним наративам. Особливо важливим цей підхід є саме у цифрову добу. Чимало країн, зокрема – США, Великобританія, ФРН, Франція, Канада, Польща та ін., мають офіційні представництва у соціальних мережах, у тому числі сторінки політиків та дипломатів, які таким чином формують певний імідж держави та демонструють її позицію. Однак, не завжди подібний підхід є ефективним.

4. Економічні та технологічні інновації, що безумовно слугують потужним фактором привабливості. У даному контексті країни, які демонструють високий рівень технологічного розвитку, стають цікавими партнерами з економічної точки зору, також є джерелами інвестицій та інноваційних ідей. На формування образу держави як сучасної та перспективної також позитивно впливає розвиток стартапів, наукових центрів, екологічних технологій або прогресивних виробничих рішень. Це, відповідно, стимулює інші країни до співпраці та створює підґрунтя для більш глибоких політичних і економічних зв'язків. Серед країн, які застосовують даний підхід, варто зазначити Німеччину, яка відома високим рівнем розвитку технологічного виробництва, а також Сінгапур, який сьогодні є світовим центром цифрових інновацій.

Особливо цікавими є підходи КНР та України. Так, Китай застосовує здебільшого економічні та технологічні інновації, адже саме розвиток передових технологій та промисловості дозволив країні досягти такого впливу на міжнародному рівні. Також країна має багату культуру, яка безумовно впливає на реалізацію «м'якої сили». При цьому, застосування «м'якої сили» чітко контролюється державою, яка закріплює її як частину державної та партійної

ідеології в офіційних документах. Окрім цього, розвивається культурна дипломатія, яка пов'язана з діяльністю культурних центрів, університетів та громадських організацій. Для України сьогодні особливо актуальною є культурна дипломатія, адже українська культура активно просувається на міжнародному рівні у вигляді продуктів кінематографу, музичного мистецтва. Також просувається українська кухня, а до початку повномасштабної війни регіони України були привабливими для іноземних туристів [4].

«М'яка сила» у світовій політиці також характеризується багатьма викликами. Серед них зазначимо наступні:

1. Поширення дезінформації, яка здатна швидко нівелювати зусилля держави у формуванні позитивного іміджу та створити хибне уявлення про її наміри.

2. Конкуренція між державами у цифровому просторі, де інформаційні платформи стають полем боротьби за увагу аудиторії та контроль над глобальними медіанаративами.

3. Недовіра міжнародної спільноти, що виникає у випадках, коли задекларовані цінності держави не відповідають її реальній політиці або дії суперечать продемонстрованим принципам.

4. Перевантаження інформаційного простору, через що складно утримувати стабільний інтерес до власного культурного чи політичного продукту, адже увага світової аудиторії постійно розсіюється.

5. Обмеженість ресурсів у частини держав, які прагнуть посилити свій вплив, але не можуть забезпечити стабільні інвестиції у культурні проекти, інформаційні кампанії чи технологічний розвиток.

6. Політизація культурних та дипломатичних ініціатив, що нерідко стає причиною відторгнення у країнах-реципієнтах, якщо такі дії сприймаються як спроба пропагандистського впливу.

7. Негативні наслідки зовнішньополітичних криз, які можуть перекреслити роки роботи з формування міжнародного іміджу та спричинити падіння довіри до держави.

В цілому, «м'яка сила» справді є одним із провідних напрямів у зовнішній політиці та дипломатії, до якого останнім часом звертається усе більше країн світу. Саме вона, як показує практика, є ефективнішою для формування позитивного іміджу держави, не примушуючи інших шляхом певних військових або економічних впливів. Проаналізовані підходи до «м'якої сили» у політиці багатьох країн є доволі ефективними, однак, враховуючи наявні виклики, державам варто і надалі вдосконалювати власну «м'яку силу» та її застосування, розвиваючи організаційні та практичні аспекти її реалізації. Усе це позитивно впливатиме на стан міжнародних відносин в цілому.

Список використаних джерел

1. Саван К. В. Вплив політики «м'якої сили» на імідж держави. *Актуальні проблеми політики*. 2020. №66. С. 112-117
2. Soft Power and the Public Diplomacy Revisited. URL: <https://www.hks.harvard.edu/publications/soft-power-and-public-diplomacy-revisited>
3. Коновалова М. Від м'якої сили до репутаційної безпеки: особливості публічної дипломатії в конфлікті. *Міжнародні відносини*. 2025. №1 (60). С. 29-35
4. Мателешко Ю. П. «М'яка сила» Китаю: напрями та особливості українського наукового дискурсу. *Регіональні студії*. 2023. №34. С. 157-162

Науковий керівник: Панова Ірина Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Михайловський Костянтин Сергійович,
студент 2 курсу, група УМІБ 61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені
В. Н. Каразіна
doctorwhyonearth@gmail.com

Інформаційна безпека стала одним із ключових вимірів національної безпеки України у XXI столітті. В умовах повномасштабної війни Росії проти України інформаційний простір перетворився на критичний фронт, де стратегічні комунікації, цифрові платформи та формування стійкості суспільства визначають здатність держави протистояти агресії. Європейська інтеграція України в цьому контексті має не лише політичне значення, але й створює можливості для побудови сучасної моделі інформаційної безпеки, що відповідає стандартам Європейського Союзу. На мою думку, саме поєднання українського досвіду опору та європейських норм дозволяє створити ефективний механізм захисту інформаційного простору.

Європейський Союз протягом останніх років активно розвиває стратегічні комунікації як елемент власної безпекової політики. Особливу роль тут відіграє взаємодія Європейської служби зовнішніх дій з державами-партнерами, зокрема Україною. У матеріалах Представництва ЄС в Україні наголошується, що зміцнення інформаційної стійкості є ключовим пріоритетом політики ЄС у сфері

зовнішніх відносин [1]. Це свідчить про те, що інформаційна безпека в Європі розглядається як фактор колективної оборони демократичного світу. На мою думку, така позиція ЄС демонструє готовність розглядати Україну як важливого партнера у формуванні спільного інформаційного простору.

Україна, своєю чергою, здійснює глибоку трансформацію власної інформаційної політики. Прийняття Стратегії інформаційної безпеки, створення профільних державних інституцій, активізація державних комунікацій та цифрових платформ – усе це стало відповіддю на зростання гібридних загроз. Значний внесок у формування українського цифрового середовища зробило Міністерство цифрової трансформації, що задекларувало курс на цифрову стійкість і кіберзахист у державній стратегії на 2021–2030 роки [2]. Це підкреслює, що українська модель інформаційної безпеки базується на модернізації державних процесів, технологічній інноваційності та розвитку цифрової компетентності суспільства.

Одним із найскладніших викликів залишається протидія дезінформації. Росія систематично застосовує багаторівневі пропагандистські стратегії, спрямовані на дестабілізацію українського суспільства, дискредитацію української влади та послаблення підтримки України міжнародною спільнотою. За даними Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, російські операції включають інформаційні атаки на ключові соціальні сфери, маніпуляції темою мирних переговорів, дискредитацію Збройних Сил України та гуманітарних партнерств [3]. На мою думку, системність цих кампаній свідчить про те, що дезінформація стала довгостроковою зброєю, яка потребує так само довготривалих і скоординованих механізмів протидії.

Розвиток системи інформаційної стійкості неможливий без залучення академічної спільноти. Університети відіграють особливу роль у формуванні культури критичного мислення, медіаграмотності та підготовці фахівців, здатних працювати в умовах цифрових загроз. Вони стають майданчиками для міжнародної комунікації, участі у проектах ЄС, обміну досвідом та створення спільних дослідницьких платформ. На моє переконання, саме інтеграція університетів до глобального освітнього простору створює потенціал для формування нового покоління лідерів, здатних розвивати інформаційну безпеку та цифрову дипломатію України.

Підсумовуючи, українська модель інформаційної безпеки перебуває у процесі активної трансформації, що поєднує інституційне реформування, цифрову модернізацію та міжнародне партнерство. Війна прискорила ці процеси, але водночас підтвердила: інформаційна стійкість – це не лише про державні стратегії, а про суспільну згуртованість, освітню політику та здатність діяти в умовах невизначеності. Переконаний, що співпраця України з ЄС у сфері

інформаційної безпеки формує нову архітектуру європейської безпеки, у центрі якої стоїть демократична цінність правди та свободи інформації.

Список використаних джерел

1. Стратегічні комунікації ЄС та протидія дезінформації. *Європейська служба зовнішніх дій*. Київ: Представництво ЄС в Україні, 2023. URL: <https://www.eeas.europa.eu> (Дата звернення: 07.11.2025).

2. Цифрова стратегія України 2021–2030. *Міністерство цифрової трансформації України*. Київ, 2022. URL: <https://thedigital.gov.ua> (Дата звернення: 07.11.2025).

3. Російська дезінформація: аналітичний огляд та тенденції 2022–2024. *Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки*. Київ: Міністерство культури та інформаційної політики України, 2024. URL: <https://spravdi.gov.ua> (Дата звернення: 07.11.2025).

Науковий керівник: Солових Віталій Павлович, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор наук з державного управління, професор

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Мірошніченко Тетяна Миколаївна

заступник директора з адміністративних питань та цифрового розвитку
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
кандидат економічних наук, доцент,
tatiana.miroschnichenko@karazin.ua

На основі аналізу української та зарубіжної наукової літератури можна виокремити два основні підходи до вивчення цифрової дипломатії – технологічний і змістовний. Перший із них передбачає дослідження процесів упровадження та використання цифрових технологій органами державної влади, зокрема офіційних вебсайтів, онлайн-платформ, додатків і навчальних програм. Другий підхід зосереджується на аналізі стратегій, тактик і результатів комунікаційної діяльності у зовнішній та внутрішній політиці, яку здійснюють міністерства закордонних справ, керівники держав та інші урядові структури.

У сучасних умовах обидва підходи тісно переплітаються, оскільки ефективність цифрової дипломатії залежить не лише від технічної досконалості цифрових інструментів, а й від уміння формувати переконливі повідомлення, адаптовані до цільових аудиторій. Саме поєднання технологічних можливостей із продуманими комунікаційними стратегіями дозволяє державам зміцнювати

свій міжнародний імідж, просувати національні інтереси та підтримувати діалог із громадськістю в глобальному цифровому середовищі.

З технологічного погляду розвиток цифрової дипломатії відбувався у два основні етапи: адаптації та впровадження. На першому етапі, із появою нових цифрових технологій або розширенням їхніх можливостей, міністерства закордонних справ намагалися пристосувати свою діяльність до цих нововведень. Яскравим прикладом цього стало створення офіційних вебсайтів центральних установ, посольств і консульств, а згодом – відкриття офіційних сторінок державних органів, міжнародних організацій та перших осіб у соціальних мережах. Найбільш активна фаза цього процесу припала на 2007-2014 роки, коли цифрові інструменти почали активно інтегруватися у практику зовнішньополітичної комунікації.

До етапу адаптації також можна віднести використання платформи Zoom у період пандемії COVID-19, коли дипломати були змушені шукати нові способи підтримання міжнародних контактів на відстані. Саме на цій платформі було проведено ініційований США глобальний саміт із питань боротьби з коронавірусом, що стало прикладом швидкої реакції дипломатичних інституцій на виклики цифрової епохи. Саме в 2020-2022 рр. формується нова культура дистанційної дипломатії.

У 2023 році головною технологічною новацією, до якої почали активно адаптуватися дипломати, став генеративний штучний інтелект (ШІ), цифрова дипломатія переходить на новий рівень. Його можливості дедалі ширше використовуються для аналізу інформаційних потоків, створення контенту та моделювання сценаріїв зовнішньополітичних комунікацій, що відкриває новий етап у розвитку цифрової дипломатії.

Активне впровадження технологій штучного інтелекту в дипломатичну практику сьогодні демонструє Державний департамент США. За словами співробітника посольства Сполучених Штатів у Гвінеї А. Ханта, після появи ChatGPT у грудні 2022 року робота дипломатичного представництва зазнала суттєвих змін. Завдяки плагіну Link Reader у ChatGPT-4 медіавідділ формує щоденні огляди всього за кілька хвилин. ШІ також використовується для підготовки чернеток промів, проєктів і публікацій у соцмережах, адаптованих під цільову аудиторію. Крім того, дипломати застосовують цифрові інструменти для створення відео, обробки звуку, фото та графічних матеріалів. Крім того, співробітники Держдепартаменту використовують програму Microsoft Power Automate для аналізу емоційного тону коментарів у соціальних мережах (sentiment analysis). Як зазначає Хант, ChatGPT виконує в середньому близько 60% усього обсягу роботи, що свідчить про глибоку інтеграцію генеративного ШІ у повсякденну діяльність дипломатичних установ США [1].

Станом на 2024 рік цифрова дипломатія вже успішно адаптувалася до основних онлайн-платформ і почала розширювати свою присутність на нових цифрових майданчиках. У міністерствах закордонних справ з'явилися підготовлені фахівці, які спеціалізуються на веденні офіційних сторінок у соціальних мережах та управлінні комунікацією в цифровому середовищі.

За останні п'ятнадцять років цифрова дипломатія істотно змінила правила гри у сфері зовнішньополітичних комунікацій. Якщо у 2010 році міністерства закордонних справ та інші суб'єкти лише адаптовувалися до нових мережевих інструментів впливу, то сьогодні спостерігається стратегічне багатоплатформне використання цифрових каналів у зовнішньополітичній діяльності держав із залученням глобальних мереж.

Особливого значення набувають іміджева та освітня функції цифрової дипломатії, які спрямовані на формування уявлень, цінностей та смислів серед цільової аудиторії, тим самим зміцнюючи позиції держави у міжнародному інформаційному просторі [2].

Розвиток цифрової дипломатії відбувався поступово – від початкової адаптації до цифрових технологій до їх глибокої інтеграції у зовнішньополітичну діяльність держав. Якщо на ранніх етапах основна увага приділялася створенню офіційних вебресурсів і присутності в соціальних мережах, то нині цифрова дипломатія перетворилася на стратегічний інструмент формування міжнародного іміджу, просування національних інтересів і комунікації з глобальною аудиторією [3].

Використання штучного інтелекту, аналітичних систем і мультиплатформених підходів свідчить про перехід до нового етапу розвитку – інтелектуалізації дипломатичних процесів, де цифрові технології не лише підтримують комунікацію, а й формують її зміст і динаміку. У результаті цифрова дипломатія стає невід'ємною частиною сучасної зовнішньої політики, поєднуючи технологічну інноваційність із комунікаційною ефективністю.

Список використаних джерел:

1. The Use of Artificial Intelligence in Public Diplomacy: ACPD Official Meeting Minutes // U.S. Department of State. URL: <https://www.state.gov/acpd-official-meeting-minutes-june-14-2023/>

2. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua>

3. Цифрова дипломатія України як елемент нової публічної дипломатії. URL: http://politicus.od.ua/3_2020/23.pdf

КРИЗОВА ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ У ВІДНОСИНАХ З ГРУЗІЄЮ: МІЖ ПОЛІТИЧНИМ ДИСОНАНСОМ І ГРОМАДСЬКОЮ СОЛІДАРНІСТЮ

Мурадова Владислава Борисівна,
студентка 4-го курсу групи УМВ-41
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
vladyslava.muradova@student.karazin.ua

Сучасні міжнародні відносини, особливо в регіонах, що межують з Російською Федерацією, характеризуються посиленням інформаційної конкуренції та гібридних загроз. Унаслідок цього класичні моделі публічної дипломатії (ПД), що базувалися на концепції «м'якої сили» (Soft Power), виявилися недостатніми для забезпечення ефективного впливу та репутаційної безпеки [1]. Сьогодні ПД активно трансформується, використовуючи кризові механізми та методи протидії інструментам «гострої сили» (Sharp Power) – маніпуляціям і дезінформації.

Актуальність дослідження зумовлена спільним геополітичним викликом, пов'язаним із російською агресією, що проявилася у військових діях та окупації суверенних територій України та Грузії [8]. Попри спільні євроатлантичні прагнення та високий рівень солідарності між народами, офіційні дипломатичні відносини між Києвом та Тбілісі переживають кризу, досягнувши «найнижчої історичної точки» [3]. Мета дослідження полягає у систематизації та аналізі моделей кризової публічної дипломатії України та співставленні їх із динамікою українсько-грузинських відносин, що дозволить виявити, як механізми громадської та культурної дипломатії компенсують цей політичний дисонанс у міжнародному інформаційному просторі.

В умовах військового конфлікту відбувається кардинальне зміщення фокусу ПД: традиційні інструменти поступаються місцем інтенсивним інформаційним кампаніям та контрпропаганді. Публічна дипломатія України після 2022 року демонструє ефективність у зміцненні «країнового іміджу» та національного брендингу, що стало критично важливим для делегітимізації російської агресії та мобілізації міжнародної підтримки [6]. Кризова модель публічної дипломатії України ефективно використовує концепцію «Стратегічного Я» (Strategic Self), що поєднує два взаємопов'язані елементи: «Проекційне Я» (Projecting Self), яке розбудовує міжнародну солідарність через трансляцію наративів стійкості, героїзму та спільних демократичних і європейських цінностей, та «Відмежувальне Я» (Distancing Self) [4], що слугує

для делегітимізації агресора шляхом постійного наголошення на порушеннях міжнародних норм.

Баланс між цими елементами зміщується залежно від фази конфлікту: «Відмежувальне Я» набуває більшої значущості під час загострення агресії для мобілізації підтримки, тоді як «Проекційне Я» домінує у стабілізуючій фазі для підкріплення єдності [4]. Цільові аудиторії кризової ПД є доволі звуженими, спрямованими на представників академічного, експертного бізнес-середовища та лідерів думок.

Відносини між Україною та Грузією є унікальним прикладом, де напруженість на державному рівні різко контрастує з інтенсивною солідарністю на рівні громадянського суспільства. Аналіз показує, що 69% грузинів вважають Росію ворогом і демонструють проукраїнську та проєвропейську позицію [5].

Водночас, правляча партія «Грузинська мрія» (GD) утвердилася як політична група з проросійським курсом, що уникає прямої критики Кремля. Офіційна стратегія Тбілісі навіть була визнана російськими аналітичними центрами як «відносно дружня» [5]. Цей політичний дисонанс створює репутаційні ризики, формуючи спотворений імідж Грузії як «проросійської країни» в українському та західному інфопросторі.

Політична напруженість мала прямі дипломатичні наслідки, включно зі зменшенням Грузією періоду безвізового перебування для українських громадян у 2024 році та запровадженням Україною санкцій проти засновника GD Бідзіни Іванішвілі, якого звинуватили у «продажу інтересів Грузії» [3]. Спільний виклик, пов'язаний із порушенням територіальної цілісності (Крим, Донбас, Абхазія, Південна Осетія), став об'єктом внутрішньополітичних маніпуляцій з боку GD, яка натякала, що зближення з РФ може призвести до повернення окупованих регіонів. Насправді ж Росія, навпаки, вимагає від Грузії формального розмежування кордону з окупованими територіями, що підкреслює безглуздість проросійського курсу [5]. Така ситуація змушує Україну використовувати інформаційні канали для комунікації безпосередньо з грузинським народом, оминаючи офіційний Тбілісі.

В умовах, коли державна дипломатія скомпрометована політичними розбіжностями, функцію підтримки стратегічних зв'язків перебирає на себе культурна та громадська дипломатія, забезпечуючи ефект «стратегічного баласту» [7]. Цей рівень взаємодії реалізується завдяки діяльності неурядових організацій, діаспори та культурних інституцій, що наголошують на особистих відносинах між українцями та грузинами як на «запоруці довготривалої співпраці».

Практичні приклади взаємної підтримки є численними. Зокрема, гуманітарні та реабілітаційні програми передбачали організацію 10-денної

поїздки до Грузії для понад тридцяти українських дітей-сиріт, дітей військових, а також дітей з Ірпеня, Бучі та Херсона, які постраждали від російської агресії. Проект, реалізований грузинськими парламентарями та консульськими працівниками, мав на меті забезпечити дітям відпочинок і психологічну реабілітацію, підкресливши «традиційно щирю дружбу та взаємну підтримку» між народами [2]. Важливою складовою є також інституційні та культурно-освітні ініціативи: на початку 2022 року у Національній парламентській бібліотеці Грузії було відкрито Українську бібліотеку, яка регулярно поповнюється виданнями з України. Активісти діаспори, зокрема Валентина Марджанішвілі, опікуються створенням Української школи імені М. Грушевського у Тбілісі та виданням першого грузинсько-українського розмовного словника [2]. Крім того, символічні заходи солідарності – такі, як участь Грузії у міжнародному флешмобі з ліплення українських вареників – підкреслюють культурну спорідненість і солідарність народів через спільні традиції. Ці ініціативи є свідченням того, що культурні та освітні проекти формують довгостроковий ефект «Проекційного Я», що забезпечує міцну суспільну основу для відновлення повноцінної державної співпраці в майбутньому.

Ефективність публічної дипломатії в умовах конфлікту залежить від узгодженості наративів на державному та громадському рівнях. Україна забезпечила зміцнення міжнародного іміджу, тоді як офіційна політика Грузії створила значні репутаційні ризики. Взаємна підтримка полягає у тому, що українська кризова комунікація повинна чітко розмежовувати проросійську еліту від проєвропейського та проукраїнського суспільства Грузії.

Підсумовуючи, можна сказати, що досвід взаємної підтримки України та Грузії підтверджує, що стійкість стратегічних зв'язків в умовах військової агресії залежить від ефективності кризової публічної дипломатії, яка може функціонувати як незалежний від держави «стратегічний баласт». Культурна та громадська дипломатія, що ґрунтується на механізмах «люди-до-людей», успішно компенсувала провал державного рівня, забезпечуючи життєво важливу гуманітарну й інформаційну підтримку. Цей рівень публічної дипломатії є запорукою того, що навіть у разі зміни політичного курсу в Грузії можна буде швидко відновити повноцінну співпрацю. Українська модель ПД, заснована на балансі між «Проекційним Я» та «Відмежувальним Я», є еталоном для країн, що перебувають під гібридною агресією. Для забезпечення успішної взаємної підтримки критично важливою є також диференціація проросійської політичної еліти Грузії від її проєвропейського громадянського суспільства, адже неспроможність чітко розмежувати ці дві сутності грає на руку російській «гострій силі», яка прагне зруйнувати єдність між країнами-жертвами агресії.

Перспективи майбутньої співпраці полягають у подальшій інституціоналізації та розширенні громадських, культурних та освітніх проєктів. Це створить незворотний фундамент для відновлення двостороннього стратегічного партнерства, необхідного для спільної боротьби за територіальну цілісність та інтеграцію в євроатлантичні структури.

Список використаних джерел:

1. Коновалова М. Від м'якої сили до репутаційної безпеки: особливості публічної дипломатії в конфлікті. *Бюлетень КНУ*. URL: <https://intern.bulletin.knu.ua/en/article/view/3558> (дата звернення: 09.11.2025).

2. Україна-Грузія: потужні кроки культурної дипломатії. *Одеська національна наукова бібліотека*. 30 грудня 2022. URL: http://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=3958 (дата звернення: 09.11.2025).

3. Anjaparidze Z. Georgian–Ukrainian Relations Experience Lowest Point in Diplomatic Relations. *Jamestown Foundation*. 2024. URL: <https://jamestown.org/program/georgian-ukrainian-relations-experience-lowest-point-in-diplomatic-relations/> (Last accessed: 09.11.2025).

4. Bjola C., Fjällhed A. Public diplomacy in the crossfire: decoding Ukraine's 'Strategic Self' during wartime. *International Affairs*. 2025. URL: <https://doi.org/10.1093/ia/iiaf179> (Last accessed: 09.11.2025).

5. Chedia B. Georgia-Russia: Quasi-Partnership Based On Elite Interests. *Wilson Center*. 2025. URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/georgia-russia-quasi-partnership-based-elite-interests> (Last accessed: 09.11.2025).

6. Lee S. T. A battle for foreign perceptions: Ukraine's country image in the 2022 war with Russia. *Place Branding and Public Diplomacy*. 2023. Vol. 19, № 3. P. 345–358. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9707085/> (Last accessed: 09.11.2025).

7. Relations with Ukraine: NATO's support to Ukraine. *NATO*. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm (Last accessed: 09.11.2025).

8. U.S.-Georgia Relations. *CRS Report R45307*. Congress, 2024. URL: <https://www.congress.gov/crs-product/R45307> (Last accessed: 09.11.2025).

Науковий керівник: Чернишова Лариса Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент.

ВПЛИВ СПОРТИВНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТУ М'ЯКОЇ СИЛИ НА ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО АВТОРИТЕТУ УКРАЇНИ

Острецька Анастасія Сергіївна,
здобувачка 4-го курсу групи УМВ-41 ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
anastasiia.hurieva@student.karazin.ua

Сучасний світ стикається з численною кількістю серйозних викликів, зокрема традиційні механізми міжнародної взаємодії під час геополітичних конфліктів усе дедалі частіше ускладнюються поширенням дезінформації та іншими інформаційними загрозами. У результаті формується складна та динамічна система ризиків для глобальної безпеки, яка посилює потребу в ефективній комунікації між державами. Україна, яка протистоїть зовнішній агресії та відстоює свої національні інтереси у світі, активно використовує інструменти публічної дипломатії, що виступають важливим механізмом зміцнення власних зовнішньополітичних позицій. У цьому контексті особливого значення набуває саме спортивна дипломатія – дієвий інструмент м'якої сили, який дає можливість впливати на світову аудиторію без застосування будь-якого примусу.

Метою нашого дослідження є з'ясування ролі спортивної дипломатії України у формуванні її міжнародного авторитету, що сприяє поширенню національних цінностей, консолідації зовнішньої підтримки та розширенню міжнародної присутності держави в умовах протидії російській агресії. Перед нами постає завдання дослідити механізми, за допомогою яких Україна використовує спорт як засіб прямої зовнішньої комунікації та впливу.

Спортивна дипломатія як один з напрямів публічної дипломатії, «який здійснюється шляхом участі в міжнародних спортивних заходах, а також їх організації та проведення, ... виступає платформою для комунікації на різних рівнях, зокрема між звичайними людьми, що робить ... внесок у зміцнення міжкультурного діалогу та сприяє зростанню міжнародного престижу країни» [4, с. 14]. Історично вона виникла як органічне поєднання традиційної дипломатії, що має власні політичні та стратегічні завдання, зі сферою спорту і вже на початку ХХ століття стала розглядатися державами як інструмент демонстрації своєї потужності, культурної та політичної ваги. Такі спортивні події, як Олімпійські ігри чи чемпіонати з різних видів спорту, почали свідомо використовуватися для просування цінностей і навіть цілих ідеологій, а також сприяти зміцненню міжнародного авторитету країн.

Повномасштабне вторгнення Росії у 2022 році суттєво вплинуло на зовнішньополітичну діяльність нашої держави у сфері спортивної дипломатії та ще більше актуалізувало ідеї, викладені в Стратегії публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки, де серед завдань було «забезпечити організацію актуальних і сучасних заходів з промоції України у світі» [4, с. 18] та «реалізовувати міжнародні інформаційні кампанії для протидії дезінформаційним ... нарративам» [4, с. 19]. У цьому контексті наша держава активно застосовувала міжнародні змагання та участь в них українських спортсменів для просування власних позицій. Одним з досягнень українців стало відсторонення росіян від участі в «десятках міжнародних змагань з різних видів спорту, ... що позбавило їхню пропаганду суттєвих важелів впливу та послабило її присутність на Заході» [1, с. 24]. Це свідчить, що нині спортивні заходи виступають не лише майданчиком для фізичної конкуренції, а й платформою для символічної боротьби, де вирішальне значення має здатність держави утверджувати свій моральний авторитет, а також демонструвати прихильність до норм міжнародного права. Саме завдяки цим механізмам міжнародна спортивна спільнота та й загалом світ, здатні консолідовано реагувати на порушення принципів справедливості й суверенітету та, як наслідок, формувати чіткі сигнали щодо неприйнятності агресивних дій.

В цьому контексті слід згадати один із найяскравіших прикладів поєднання спортивного успіху та публічної дипломатії України під час повномасштабної війни – бій Олександра Усика проти Данієля Дюбуа, у якому український боксер виборов титул абсолютного чемпіона у надважкій вазі. Він став визначальною спортивною подією світового масштабу, а також важливим інформаційним сигналом, який посилив авторитет України, адже перемога Усика транслювалася у десятках країн та зібрала значну увагу глобальних медіа. Для нашої держави це сформувало сприятливий комунікативний контекст – додаткове вікно можливостей для донесення українського нарративу до широкої аудиторії. Щодо цієї події висловився й Президент України Володимир Зеленський. Він наголосив на важливості того, щоб відомі українці долучалися до формування позитивного іміджу нашої держави. «Сьогодні ми всі прагнемо, щоб голос України у світі був сильним і впливовим. Це можливо тоді, коли українські легенди, відомі в кожному куточку планети, долучаються до зусиль політиків і дипломатів на міжнародній арені» [5] – цей коментар підкреслив, що в сучасному світі спортивні перемоги виступають потужним ресурсом м'якої сили. Вони здатні підсилювати дипломатичні меседжі та зміцнювати міжнародний авторитет держави.

Це лише один з прикладів того, як індивідуальні спортивні досягнення нині перетворюються на інструмент формування позитивного сприйняття України –

поваги, симпатії та довіри до неї. Втім, спортивна дипломатія не обмежується лише окремими перемогами. Адже системна діяльність спортсменів, благодійних організацій, державних інституцій ефективно зміцнює зв'язки з іноземними партнерами та дозволяє одночасно формувати емоційну підтримку України, привертати увагу до реалій війни та демонструвати відповідальну позицію в міжнародних відносинах. Це добре ілюструє ініційована Президентом України платформа UNITED24. Її метою є збір коштів для підтримки нашої держави в усіх критично важливих напрямках під час війни. Починаючи з 2022 року, відомі українські та закордонні особистості, яких «об'єднало бажання допомогти Україні у вирішальну мить в її історії» [2], виступають амбасадорами та використовують свою глобальну впізнаваність для просування українського наративу.

Так, першим амбасадором UNITED24 став легендарний український футболіст Андрій Шевченко, який «з перших днів повномасштабного вторгнення активно долучився до підтримки рідної держави, ... зокрема передавав гуманітарну допомогу, організовував спільні збори з іноземними колегами, з якими створив платформу Play Your Part for Ukraine для залучення коштів на допомогу дітям, жінкам і літнім людям, що тікають від війни» [2]. Серед світових амбасадорів слід відзначити актора Марка Гемілла, який поширює український наратив у соціальних мережах та спростовує дезінформацію, яку поширює країна-агресор. Також благодійна діяльність астронавта Скотта Келлі, який під час блекаутів у грудні 2022 року долучився до колективного фандрейзингу на медичне обладнання та генератори, демонструє глобальну солідарність політично свідомого світу з Україною.

Повертаючись до теми символічного виміру спорту, не можна оминати особливе значення підняття національного прапора та виконання гімну держави на міжнародних змаганнях. Для України, яка вважає «за неприпустиме допуск російських і білоруських спортсменів ... та наголошує, що під час війни РФ проти України спорт не може залишатися поза політикою» [3, с. 248], такі прояви національної ідентичності мають вагоме значення. У цьому контексті наша держава послідовно відстоювала свої позиції, підкреслюючи важливість справедливості та підтримки національних цінностей на світовій спортивній арені. Зрештою, участь Росії та Білорусі в ролі повноправних національних представників на багатьох міжнародних турнірах була обмежена, адже їхні спортсмени змагалися лише під нейтральним прапором, а українські спортсмени натомість продовжували прославляти свою країну, гордо піднімаючи національний прапор на п'єдесталі та демонструючи силу духу. Так, олімпійська чемпіонка, триразова переможниця Діамантової ліги, Ярослава Магучих у 2024 році встановила світовий рекорд зі стрибків у висоту, подолавши 2,10 м. Її

досягнення залишило помітний слід в історії світового спорту та утвердило Україну як символ сили, наполегливості та гідності.

Можемо зробити висновок, що сьогодні спортивна дипломатія є потужним інструментом м'якої сили, яку Україна майстерно використовує як дієвий канал прямої комунікації зі світовою аудиторією. Тріумфальні перемоги українських спортсменів у складний для країни час стають символами стійкості та незламності українського народу. Водночас через спорт Україна поширює свої національні цінності, зокрема повагу до норм міжнародного права та відданість рідній землі, що підкреслює єдність, міць і гідність українців у боротьбі проти російської агресії та сприяє міжнародній підтримці. Закордонні партнери, своєю чергою, допомагають нам протистояти у війні шляхом поширення правдивих українських наративів. Саме це є одним з найважливіших завдань публічної дипломатії України, що успішно реалізується через сферу спорту, адже нині саме системна діяльність українських спортсменів на світовій арені стає невіддільною частиною формування міжнародного авторитету нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Коваленко М. Спортивна дипломатія України як протидія російському впливу в умовах російсько-української війни. Збірник матеріалів VI Міжнародної наукової конференції студентів і молодих вчених «Травневі студії 2024: історія, археологія та міжнародні відносини в умовах війни». Вип. 9. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. С. 24–25.

2. Президент Зеленський об'єднав довкола допомоги Україні лідерів думок з усього світу. Вони – амбасадори UNITED24. UNITED24. URL: <https://u24.gov.ua/uk/ambassador> (дата звернення: 10.11.2025).

3. Приходько В., Долбишева Н., Каковкіна О., Бурдаєв К., Бондаренко І. Спортивна дипломатія України і демократичного світу у період російської навали. Спортивний вісник Придніпров'я. № 1. 2025. С. 240–252.

4. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки // МЗС України. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf> (дата звернення: 10.11.2025).

5. Zelensky met with Usyk: they talked about strengthening Ukraine's position in the world URL: https://news.liga.net/en/politics/news/zelensky-met-with-usyk-they-talked-about-strengthening-ukraines-position-in-the-world?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 10.11.2025).

Науковий керівник: Вінникова Наталія Анатоліївна, завідувач кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор політичних наук, доцент.

М'ЯКА СИЛА В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ: СТРАТЕГІЇ ТА ПРАКТИКИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Панова Ірина Олексіївна,

кандидат економічних наук, викладач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
iryna.panova@karazin.ua

Мєлін Богдан Віталійович

студент 1-го курсу, групи УМВ-12 ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
mielin.bohdan@student.karazin.ua

У сучасному світі, що характеризується складністю взаємозалежності та транснаціональними викликами, традиційні підходи до зовнішньої політики, яка покладається переважно на військову силу та економічний примус, є недостатніми. У сучасних міжнародних відносинах дедалі більшого значення набуває м'яка сила, яка полягає у здатності держави впливати на інші країни через привабливість своєї культури, цінностей та політичної моделі. Такий підхід формує позитивний імідж держави у світі та сприяє зміцненню її позицій на глобальній арені.

Важливим інструментом реалізації м'якої сили є публічна дипломатія, яка охоплює культурні, освітні, інформаційні та комунікаційні програми, спрямовані на встановлення довіри між народами. Саме поєднання стратегій м'якої сили та ефективних практик публічної дипломатії стає ключовим чинником сучасної зовнішньої політики провідних держав.

Метою цього дослідження є окреслити ключові риси інструменту впливу і реалізації зовнішньої політики держави. У розробці питання чітко визначити термінологію «м'яка сила», дослідити джерела його походження у контексті міжнародних відносин, зупиняючись на стратегії та практиці публічної дипломатії.

Значний вклад в розробку теоретичних засад щодо категорії «м'яка сила» внесли західні політологи Дж. Акшай, Р. Армідж, Зб. Бжезинський, Р. Кейган, Р. Кеохейн, Г. Кіссінджер, А. Коен, М. Кокс, М. Лібіцкі, С. Люкс, Дж. Меттерн, Дж. Най, У. Оуенс, І. Пармар, М. Рубін, Н. Сноу, С. Уолт, М. Фрейзер, Ф. Фукуяма, П. ван Хем, К. Хілл та інші [5]. Це перелік відомих західних політологів, дослідників міжнародних відносин, стратегів і експертів із зовнішньої політики писали про м'яку силу, публічну дипломатію, силу

держави, міжнародну безпеку та глобальну політику.

Значний вклад у розробку окремих питань «м'якої сили» як складової частини зовнішньополітичних та безпекових стратегій представлено в загальних та спеціальних студіях вітчизняних політологів О. Бахтіярової, О. Зернецької, О. Литвиненко, Н. Нікулішіної, О. Потехіна, Є. Макаренко, А. Луценко, М. Ожевана, Ю. Константинова, І. Піскорської, Г. Почепцова, Ю. Константинова, П. Гай-Нижника, Л. Чупрій та О. Семченко, Н. Белоусової, І. Слісаренка, С. Гуцала та О. Тищенко-Тишковець, В. Коломійця. [5].

Досліджуючи тему застосування м'якої сили у міжнародних відносинах нашо́вхуємося на вчення політолога, професора Гарвардського університету Джозефа Наєма. Тенденції використання дефініцій «м'яка міць», «розумна влада», «влада ідей», «ніжна сила», «пряник», «м'яка сила» та подібні спираються на походження від англomовного терміну *soft power*, запропонованого професором наприкінці «холодної війни» США у протистоянні із СРСР. Слід підкреслити, що у першій половині 1990-х років Джозеф Наєм опублікував серію праць на тему м'якої сили, які стали основним джерелом визначення вищезгаданих понять. Виходячи з того, термін м'яка сила став фундаментальною частиною досліджень в галузі міжнародних відносин [1].

Поряд з існуючими поглядами на «м'яку силу», як інструмента формування культурної привабливості країни, способу досягнення певних цілей, науковець розглядав військову та економічну могутність держави як «жорстку силу». Джозеф Най вважав, що держава може досягти власних інтересів на державній арені або за допомогою «жорсткої сили», або за допомогою «м'якої сили» [2].

У центрі уваги завжди були проблеми, що пов'язані із досягненням політичних цілей, як-от налагодження дружніх відносин з іншими країнами, підтримка демократичних змін, розвиток гуманітарної допомоги та культурних відносин, підвищення рівня довіри між країнами та багато іншого. Шляхом реалізації цієї проблеми виступає публічна дипломатія як інструмент м'якої сили. Підтвердження такої думки знаходимо у дослідженнях К. Шостак [2].

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття термін «публічна дипломатія» почав широко використовуватися як у практичній діяльності, так і в наукових дослідженнях, ставши невіддільною частиною дипломатичної роботи багатьох країн. Проте до сьогодні в науковому середовищі не існує єдиного та усталеного визначення цього поняття, оскільки воно охоплює широкий спектр аспектів і напрямів. Найбільш вдалим, на нашу думку, є визначення «публічної дипломатії», яке наразі використовується офіційною українською дипломатією: поняття «публічна дипломатія» – це система заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших держав та впливає на формування суспільної

думки населення інших країн для просування своїх національних інтересів і реалізації зовнішньополітичних цілей [4, 3].

Особливої уваги у контексті публічної дипломатії заслуговує «Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021-2025 роки», метою якої є формування позитивного іміджу України у світі через інституціоналізацію та посилення функції публічної дипломатії, а також зміцнення синергії та взаємодії з ключовими державними та недержавними органами й установами, долученими до стратегічних комунікацій України [3]. Проаналізувавши Стратегію можемо стверджувати, що Україна активно використовує м'яку силу як ключовий інструмент зовнішньої політики, реалізація якої відбувається через кілька стратегічних напрямів дипломатії: культурна, економічна, експертна, кулінарна, науково-освітня, спортивна і цифрова. Погоджуємося з міркуваннями Міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби щодо важливості узгодженості дій «Щоб про Україну більше знали у світі, всі зусилля у цьому напрямі мають бути системними та скоординованими – ми маємо говорити одним голосом та представляти Україну синхронні» [3, с. 9] для формування позитивного іміджу України на світовій арені.

Попри те що з 2014 року публічна дипломатія набула оборонного та промоційного характеру Україна продовжує розвивати інші напрями. Особливої уваги заслуговують культурна та спортивна дипломатії. Прикладом дієвої стратегії у напрямі культурної дипломатії є численні перемоги та здобутки українських виконавців на щорічному міжнародному пісенному конкурсі «Євробачення», організатором якого є Європейська мовна спілка. Не менш впливовим напрямом публічної дипломатії, є спортивний, який здійснюється шляхом організації, проведення та участі в міжнародних спортивних заходах [3]. В усіх видах спорту є спортсмени, які гідно представляли нашу країну на міжнародних змаганнях. Завдяки їх успіхам, Україну знають в усьому світі.

Отже, м'яка сила у поєднанні з інструментами публічної дипломатії стала невіддільним елементом сучасної зовнішньої політики держав. У глобалізованому світі, де військові та економічні методи уже не можуть забезпечити сталого впливу, саме привабливість культури, цінностей, політичних інститутів і здатність ефективно комунікувати з міжнародною спільнотою визначають успішність держави на світовій арені.

Україна активно інтегрує ці підходи у власну зовнішньополітичну стратегію, використовуючи культурну, спортивну, освітню, економічну та цифрову дипломатію для формування позитивного іміджу держави. Приклади успіхів українських митців, спортсменів, науковців і культурних інституцій свідчать про результативність таких інструментів та їхню здатність посилювати

міжнародну підтримку України. Таким чином, м'яка сила та публічна дипломатія не лише зміцнюють позиції держави у світі, але й сприяють формуванню її довгострокової стратегії розвитку та безпеки.

Список використаних джерел

1. Капітоненко М. М'яка сила» у сучасній світовій політиці: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2010. Вип. 94. (Частина II). С. 20-29. URL : <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/article/view/705/662> (дата звернення: 14.11.2025)

2. Корнійчук Ю. Культура як «м'яка сила» в концепції зовнішніх відносин Джозефа Ная. *Культурологічний альманах*. Вип. 5. С. 55-58. (дата звернення: 15.11.2025)

3. Кулеба Д., Джапарова Е., Липяцька М., Червак О. та ін. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021-2025 роки. URL : <https://lnk.ua/pVJqY2aeP> (дата звернення: 15.11.2025)

4. Токарська А., Шуляк А. Концепція публічної дипломатії та «м'якої сили» в теорії міжнародних відносин. «М'яка сила» української діаспори: публічна дипломатія та міжнародна підтримка України: монографія. Луцьк. 2025. С. 15-23.

5. Фесик О. Категорія «м'яка сила» у дослідженнях міжнародних відносин. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2015. Вип. 11. С. 196-209. URL : С. 198-199. (дата звернення: 14.11.2025)

МАЙБУТНЄ ДИПЛОМАТІЇ: ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І НОВІ ФОРМАТИ КОМУНІКАЦІЇ

Пархоменко Анна Ігорівна,

Студентка 4-го курсу групи 6.01.291.010.22.2 ННІ «Міжнародних відносин»
Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця,
anna.parkhomenko@hneu.net

Майбутнє дипломатії визначатиметься взаємодією людського фактору та цифрових технологій, насамперед штучного інтелекту (ШІ), які стрімко перетворюються на ключовий ресурс у міжнародних відносинах. Перехід від аналогових і бюрократичних процедур до гнучких форматів комунікації відкриває новий етап розвитку дипломатичного інструментарію. Водночас саме людина залишається тим актором, який забезпечує змістовність, етичність і стратегічну доцільність використання високих технологій. У цьому контексті не можна применшувати важливість переговорної взаємодії, адже «Переговорна сила — це

здатність узгоджувати різні думки та інтереси та будувати консенсус. ШІ може ефективно обробляти інформацію, але компроміси та переговори, що враховують індивідуальні інтереси та емоції, є людськими характеристиками. Маючи переговорну силу, ми можемо знаходити взаємну вигоду та спільні рішення» [1]. З огляду на це дипломатія майбутнього формує інтегрований простір, де цифрові системи підсилюють аналітичні можливості, але ключові елементи відповідальності та розуміння контексту зберігаються за людиною.

Використання штучного інтелекту у дипломатії екзогенно змінює темп, логіку й масштаб формування політичних рішень. Традиційні форми стратегічного передбачення поступаються місцем алгоритмічному моделюванню, що радикально пришвидшує процеси аналізу та вироблення сценаріїв. Як наголошують дослідники, «Розробку сценаріїв за допомогою систем штучного інтелекту можна здійснити одним натисканням кнопки, і тому це значно швидше та дешевше, ніж складний, груповий процес «стратегічного передбачення» [2]. Це означає, що дипломатичні служби отримують доступ до безпрецедентних інструментів оцінки ризиків, прогнозування ескалацій та формування антиризикових рішень. Проте одночасно постає виклик: як інтегрувати отриману від машин аналітику без втрати гнучкості, інтуїції та морально-етичних обмежень, що формуються людським досвідом?

Фактичні практики засвідчують, що ШІ вже нині змінює архітектуру дипломатичної діяльності на всіх рівнях — від міжурядових платформ до консульських сервісів та механізмів публічної дипломатії. Відомо, що «Штучний інтелект в основному використовується в таких сферах: як помічник у традиційній дипломатії (наприклад, виконавчий помічник Голови Генеральної Асамблеї ООН, який аналізує промови в режимі реального часу, формує розуміння контексту розмов, позицій та стратегій інших учасників, а також використовує підказки для адаптації своїх порад до Голови в Асамблеї); у консульській службі Штучний інтелект може втілювати інформаційні функції (збір інформації для кращого розуміння порядку денного (наприклад, у Menguaslan та Celik, 2023) та процедурні знання (ноу-хау) (наприклад, прогнозування коливань попиту на консульські послуги залежно від місця розташування, часу та профіль аудиторії на основі великої кількості даних), у публічній дипломатії ШІ стає інструментом для ведення ефективного діалогу на основі «активного слухання», оскільки ШІ відкриває можливості для обробки великої кількості даних (краще розуміння когнітивних фреймів та емоційного підтексту повідомлень аудиторії) та впровадження електронної дипломатії на мікрорівні з аудиторією на основі індивідуальних інтересів та уподобань» [3]. Таким чином, алгоритми стають не просто технічним доповненням, а активним елементом взаємодії між державами та суспільствами.

У глобальній перспективі штучний інтелект перетворюється на ключовий геополітичний ресурс, що визначатиме нову конфігурацію владних і економічних

центрів. Як підкреслюється у стратегічних оцінках, «Технології штучного інтелекту (ШІ) обіцяють стати найпотужнішими інструментами для розширення знань, підвищення добробуту та збагачення людського досвіду протягом багатьох поколінь. Ці технології стануть основою інноваційної економіки та джерелом величезної сили для країн, які їх використовують. ШІ підживлюватиме конкуренцію між урядами та компаніями, які змагаються за його опанування. І він буде використовуватися державами для досягнення своїх стратегічних амбіцій» [4]. Отже, цифрові трансформації дипломатії мають розглядатися не лише як інструментальні або технічні зміни, а як фактори глибинного переформатування міжнародної системи.

У випадку України ці тенденції набувають особливої ваги. По-перше, через потребу швидко адаптувати дипломатичні стратегії до середовища високої безпекової турбулентності та інформаційних загроз. Штучний інтелект може стати критично важливим ресурсом для синхронізації внутрішньої та зовнішньої політики, оптимізації роботи дипломатичних представництв, протидії пропаганді та побудови глобальних коаліцій на підтримку держави. По-друге, Україна може виступити інноваційним майданчиком для розвитку цифрової дипломатії, спираючись на власний унікальний досвід використання ІТ-рішень у державному управлінні та технологічні переваги приватного сектору. По-третє, майбутнє української дипломатії залежатиме від того, наскільки органічно буде інтегровано нові алгоритмічні інструменти в традиційні форми людської експертизи — переговорний процес, стратегічне мислення, формування довіри та репутації.

Очевидно, що технологічний прогрес не скасовує потреби в людській інтелектуальній присутності, креативності та емоційній компетентності. Навпаки, чим сильнішим буде технологічне середовище, тим важливішою стає роль людського фактору як джерела моральних орієнтирів, ціннісного балансу, відповідальності та стратегічного передбачення. Дипломатія майбутнього — це не заміна людини машиною, а створення синергетичної моделі співпраці, у якій аналітична потужність алгоритмів поєднується з гнучкістю, емпатією та інституційною мудрістю людей. Для України така модель відкриває можливість посилити власний голос у глобальному політичному просторі, підвищити ефективність міжнародних комунікацій та сформувати інноваційну платформу взаємодії зі світом, засновану на принципах відкритості, технологічної адаптивності та етичної відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Lu M. The ability and importance of human communication in the age of AI. *Geographical Research Bulletin*. 2023. Vol. 2. P. 187–189. URL:

https://doi.org/10.50908/grb.2.0_187.

2. Stanzel, V., & Voelsen, D. (2022). Diplomacy and artificial intelligence: reflections on practical assistance for diplomatic negotiations. SWP Research Paper, 1, 31. URL: <https://doi.org/10.18449/2022RP01>

3. Konovalova, M. (2023). AI AND DIPLOMACY: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES. Journal of Liberty and International Affairs, Institute for Research and European Studies - Bitola, 9(2), 520–530. URL: <https://doi.org/10.47305/jlia2392520k5.2.19>

4. US National Security Commission on Artificial Intelligence. 2021. Final report. URL: <https://reports.nscai.gov/final-report/>

Науковий керівник: Кравченко Олена Валентинівна – доктор історичних наук, доцент, професор кафедри міжнародних відносин і політичної філософії ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ІНСТРУМЕНТИ МІЖНАРОДНОЇ ПІДТРИМКИ

Пересипкіна Ірина Валентинівна
доцент кафедри міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
к. політ. н., доцент
iryna.peresypkina@karazin.ua

З початком широкомасштабної агресії РФ проти України у 2022 році публічна дипломатія стала не лише елементом зовнішньої політики, а й критично важливим інструментом виживання держави у глобальному інформаційному та політичному просторі. У ХХІ ст. війни ведуться не лише на полі бою, а й у медіа, культурі, соціальних мережах, академічному середовищі та міжнародних організаціях. Україна, опинившись перед загрозою знищення власної державності, змогла мобілізувати безпрецедентну хвилю солідарності, що стала можливою завдяки ефективній публічній дипломатії, поєднанню комунікаційних стратегій, культурного впливу, цифрових кампаній та персональної дипломатії лідерів. Саме тому аналіз українських інструментів міжнародної підтримки у контексті публічної дипломатії має не лише теоретичну, а й практичну значущість, адже він допомагає зрозуміти, як сучасна держава може вибудовувати позитивний імідж і формувати світову думку у свою користь. Публічна дипломатія у класичному розумінні передбачає використання комунікаційних, культурних і освітніх засобів для впливу на іноземні суспільства з метою створення сприятливого ставлення до певної держави. Як

слушно зазначає Дж. Най, м'яка сила ґрунтується не на примусі, а на привабливості: культурі, політичних цінностях, легітимності дій. Україна, від початку війни, стала яскравим прикладом того, як національна ідентичність, героїзм і демократичні цінності можуть бути трансформовані у потужний дипломатичний ресурс. Уже перші тижні повномасштабного вторгнення продемонстрували, що Київ використовує публічну дипломатію системно: від звернень Президента В. Зеленського до парламентів світу – до креативних онлайн-кампаній, спрямованих на глобальну аудиторію [2, с. 51–60].

Варто підкреслити, що одним із ключових інструментів публічної дипломатії України стала цифрова дипломатія. Офіційні акаунти державних установ, міністерств та лідерів у X(Twitter), Instagram, YouTube і TikTok перетворилися на платформи інформаційного спротиву. Міністерство закордонних справ України запустило низку стратегічних ініціатив, зокрема, платформу Ukraine.ua, яка презентує сучасний імідж країни як відкритої, творчої й демократичної. Крім того, проекти на кшталт United24, створений для координації міжнародної допомоги, стали символом поєднання прозорості, технологічності та емоційного залучення. Цей проєкт не лише збирає кошти для Збройних сил України, але й демонструє новий тип дипломатії – емоційно орієнтовану, побудовану на довірі й взаємоповазі між державою та світовою спільнотою. Не менш важливим напрямом стала культурна дипломатія. Українські митці, музиканти, письменники, актори та представники креативних індустрій активно долучилися до формування позитивного образу України у світі. Наприклад, перемога гурту Kalush Orchestra на «Євробаченні-2022» стала не лише культурною подією, а й символом опору, який об'єднав мільйони людей. Музика, кіно, література та мистецтво стали каналами донесення правди про війну. Водночас численні виставки, концерти, арт-інсталяції за участі українських митців у Парижі, Берліні, Нью-Йорку та Варшаві виконують роль «м'яких послів», що формують емоційний зв'язок між українським народом та міжнародною аудиторією [6, с. 741-749]. Таким чином, культурна дипломатія сприяє не лише збереженню національної ідентичності, а й інтеграції України у європейський культурний простір.

Окремої уваги заслуговує стратегія персональної дипломатії Президента В.Зеленського, який став глобальним комунікатором війни. Його численні виступи перед парламентами Великої Британії, Канади, ЄС, Японії, Ізраїлю та інших держав, а також участь у міжнародних самітах, таких як Давоський форум, – це не просто політичні жести. Вони є елементами продуманої публічної дипломатії, спрямованої на формування морального консенсусу щодо необхідності підтримки України. Звертаючись до різних націй, В.Зеленський завжди апелює до історичних або культурних символів, близьких тій чи іншій

аудиторії: до Черчилля у британському парламенті, до Перл-Гарбору у зверненні до американців, до Чорнобиля у європейських контекстах. Така адаптивна комунікація посилює емпатію та формує глобальне відчуття солідарності [1, с. 56–69]. Публічна дипломатія також активно розвивається через міжнародні медіа. Українські журналісти, дипломати та експерти співпрацюють з провідними виданнями: *The Guardian*, *The New York Times*, *Le Monde*, *Der Spiegel*, забезпечуючи присутність українського нарративу у світовому інформаційному полі. Важливим елементом стало створення англомовних ресурсів, таких як *Kyiv Independent* чи *UkraineWorld*, що формують альтернативу російській пропаганді. Крім того, українські дипломатичні місії активно проводять брифінги, організовують культурні події та медійні кампанії, які підкріплюють довіру до України як до демократичного партнера. Отже, інформаційна присутність України у світі вже не є випадковою, а виступає цілеспрямованим механізмом впливу на формування міжнародної громадської думки [4, с. 276–295].

Варто також згадати освітню та академічну дипломатію, що стала ще одним каналом міжнародної підтримки. Українські університети розширюють співпрацю з європейськими інституціями, беручи участь у програмах *Erasmus+*, *Horizon Europe* та спільних дослідницьких проектах. Створюються курси, конференції та виставки, присвячені Україні, що сприяє формуванню об'єктивного знання про війну. Наприклад, у Гарвардському університеті у 2023 році було започатковано курс «*Ukraine: History, Culture, and Resistance*», який має великий попит серед студентів. Це свідчить про те, що публічна дипломатія дедалі більше переходить у сферу освіти й науки, формуючи довготривалі когнітивні основи міжнародної підтримки [5, с. 442–449]. Безумовно, ефективність української публічної дипломатії проявляється у практичних результатах. Завдяки грамотним комунікаційним кампаніям Україна здобула колосальну підтримку з боку ЄС, НАТО, ООН, «Великої сімки» та сотень міжнародних організацій. Мова йде не лише про військову або фінансову допомогу, а й про моральну легітимність опору. Саме через публічну дипломатію формується міжнародна правова база солідарності, ухвалюються резолюції, декларації, санкційні пакети. Водночас український досвід показує, що публічна дипломатія має бути інтегрована з інформаційною безпекою, адже інформаційні атаки та дезінформація з боку РФ залишаються потужною загрозою. Тому важливо, щоб майбутні стратегії включали не лише просування позитивного образу України, а й активне протидіяння фейкам на міжнародному рівні [3, с. 134–141]. Звісно, у процесі реалізації публічної дипломатії Україна стикається і з проблемами. Серед них перевантаження інформаційного простору, «втома від війни» у західних суспільствах, а також необхідність оновлення комунікаційних

форматів. Однак саме тут проявляється гнучкість українського підходу: влада, громадянське суспільство й медіа спільно шукають нові способи залучення уваги світу. Наприклад, кампанії «Be Brave Like Ukraine» та «Russia is a Terrorist State» використовують сучасну візуальну естетику, вірусні механізми соціальних мереж і міжнародну співпрацю з брендами та інфлюенсерами. Таким чином, публічна дипломатія стає не лише державною, а й суспільною, вона народжується у креативних середовищах, що робить її автентичною й переконливою.

Підсумовуючи, можна зазначити, що публічна дипломатія України в умовах російсько-української війни стала стратегічним інструментом виживання, опору та консолідації міжнародної спільноти. Вона перетворилася на багатовимірну систему, де взаємодіють держава, громадянське суспільство, культура, медіа, освіта й технології. Україна продемонструвала, що навіть у найважчих умовах можливо не лише захищати свою правду, а й формувати глобальні смисли – свободу, гідність, людяність. Саме ці цінності, донесені через публічну дипломатію, стали фундаментом міжнародної підтримки України, а водночас, орієнтиром для майбутнього світу, де сила правди виявляється потужнішою за силу зброї.

Список використаних джерел:

1. Висоцький О., Павлов Д. Глобальна солідарність як стратегічна основа протистояння агресору: публічна дипломатія Президента України в пошуках шляхів об'єднання світу в умовах повномасштабної російсько-української війни. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2024. № 1 (18). С. 56–69. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2024-01-56-69>
2. Коптєв О. С. Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2023. Вип. 36. С. 51–60. DOI: <https://doi.org/10.18524/2707-5206.2023.36.288707>
3. Меженська О. В. Російсько-українська війна – війна дипломатії. *Актуальні проблеми політики*. 2024. Вип. 73. С. 134–141. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/73_2024/21.pdf (дата звернення: 5.11.2025)
4. Перепелиця Г. Українська дипломатія в умовах російсько-української війни. *Україна дипломатична*. 2022. Вип. 23. С. 276–295. URL: <https://doi.org/10.37837/2707-7683-2022-16>
5. Смирнова К. Науково-освітня дипломатія в умовах воєнного стану в Україні як інструмент публічної дипломатії. *Україна дипломатична*. 2022. Вип.23. С. 442–449. URL: <https://ud.gdip.com.ua/wp-content/uploads/2022/12/47-2022.pdf> (дата звернення: 5.11.2025)
6. Шкурко М. К. Культурна дипломатія України під час війни. *Україна дипломатична*. 2023. С. 741-749. DOI: <https://doi.org/10.18524/2707-5206.2023.36.288707>

ЕВОЛЮЦІЯ АМЕРИКАНСЬКО-ПІВНІЧНОКОРЕЙСЬКИХ ВІДНОСИН У КОНТЕКСТІ ЯДЕРНОЇ ПРОБЛЕМИ НАПРИКІНЦІ ХХ СТ.

Пефтиц Віра Миколаївна
студентка 1-го курсу другого
(магістерського) рівня, групи УВ-51
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет
ім.В.Н.Каразіна
peftyts2021umv11@student.karazin.ua

Наприкінці 1980-х років світова політична система зазнала суттєвих трансформацій, що знаменували завершення епохи «холодної війни» та поступове руйнування біполярного порядку. Вітри глобальних змін досягли й далекосхідного регіону, де почалася нормалізація китайсько-радянських і радянсько-південнокорейських відносин. Водночас Республіка Корея здійснила переосмислення власних підходів до міжкорейського діалогу, що спонукало Сполучені Штати Америки переглянути політику щодо Корейської Народно-Демократичної Республіки [1]. У жовтні 1988 року Державний департамент США розробив план поступового налагодження контактів із Північною Кореєю, спрямований на створення умов для подальшого політичного діалогу [2]. У документі передбачалося заохочення неурядових і неофіційних візитів громадян КНДР до США, зниження фінансових вимог до осіб, які здійснювали такі поїздки, дозвіл на постачання обмежених обсягів гуманітарної допомоги та проведення зустрічей між представниками обох держав на нейтральній території [3]. Американська дипломатія, демонструючи готовність до поступової деескалації, висловлювала сподівання на «конструктивні сигнали» з боку Пхеньяна, серед яких очікувалися репатріація останків американських військових, зменшення антиамериканської пропаганди, заходи довіри у демілітаризованій зоні та відмова від підтримки тероризму [4].

Північна Корея позитивно оцінила ці ініціативи, і вже 5 грудня 1988 року у Пекіні відбулася перша в історії зустріч між представниками США та КНДР [2]. Результатом переговорів стало погодження на створення офіційного дипломатичного каналу комунікації, що стало важливим кроком до формування нової архітектури безпеки в регіоні [4]. Подальший розвиток американо-північнокорейських відносин упродовж 1990-х років визначався насамперед ядерним фактором. Після завершення Другої війни у Перській затоці в американській політичній риториці утвердився термін «країна-вигнанець», який

почали застосовувати до КНДР як до держави, що становила потенційну загрозу міжнародній безпеці. Після розпаду соціалістичного табору Сполучені Штати, усвідомивши власну унікальну позицію єдиної наддержави, дедалі активніше формували стратегію глобальної відповідальності, у межах якої питання ядерної програми Пхеньяна посідало чільне місце [5].

У 1991 році адміністрація президента Джорджа Буша-старшого розглядала кілька варіантів дій на випадок здобуття Північною Кореєю ядерної зброї: від розміщення аналогічного арсеналу у Південній Кореї до запровадження міжнародних санкцій і навіть силового знищення ядерних об'єктів. Того ж року США оголосили про виведення своєї тактичної ядерної зброї з території Південної Кореї, що створило сприятливе підґрунтя для міжкорейського діалогу. 18 грудня 1991 року було підписано Спільну декларацію про денуклеаризацію Корейського півострова, яка закріпила намір обох сторін утримуватися від виробництва, випробування, придбання та зберігання ядерних компонентів. Хоча документ мав переважно декларативний характер і не містив дієвих механізмів контролю, він став символічним кроком до зниження рівня напруженості в регіоні.

У 1994 році ситуація навколо ядерної програми КНДР знову загострилася, що спонукало США до пошуку дипломатичного компромісу. Влітку того року колишній президент Дж. Картер провів переговори з Кім Ір Сеном у Пхеньяні, у результаті яких північнокорейський лідер погодився заморозити ядерну програму та допустити інспекції МАГАТЕ в обмін на будівництво сучасних легководних реакторів і гарантії незастосування проти його держави ядерної зброї. Попри спротив частини американського істеблішменту, який очікував швидкого колапсу режиму в Пхеньяні, ці домовленості відкрили шлях до підписання 21 жовтня 1994 року Рамкової угоди між США та КНДР. Відповідно до її положень, до 2003 року мало бути збудовано два легководні реактори сумарною потужністю 2000 МВт у межах міжнародного консорціуму. До введення реакторів в експлуатацію Північна Корея мала отримувати 500 тисяч тонн мазуту щороку як компенсацію енергетичних втрат. Угода передбачала замороження і демонтаж існуючих газографітних реакторів, збереження відпрацьованого палива без його переробки, відкриття представницьких бюро у Вашингтоні та Пхеньяні, гарантії США щодо незастосування ядерної зброї, участь КНДР у міжкорейському діалозі та збереження її членства у Договорі про нерозповсюдження ядерної зброї. Після завершення будівництва реакторів мала бути відновлена повна система інспекцій МАГАТЕ [6].

Рамкова угода 1994 року стала першим значним кроком у напрямі мирного врегулювання ядерної проблеми Корейського півострова. Незважаючи на відсутність у неї юридично зобов'язального характеру через відсутність

дипломатичних відносин між сторонами, документ мав велике політичне значення. Він окреслював механізми поступової нормалізації двосторонніх відносин, формував новий формат співпраці між ідеологічно протилежними системами та демонстрував потенціал дипломатії у вирішенні питань глобальної безпеки. Для Північної Кореї підписання угоди означало дипломатичний успіх, оскільки вперше у її новітній історії було досягнуто офіційного політичного діалогу зі Сполученими Штатами. Водночас Вашингтон розглядав домовленість як інструмент стримування ядерних амбіцій КНДР і створення підґрунтя для поступового залучення її до міжнародних процесів. У такий спосіб Рамкова угода стала символом переходу від політики ізоляції до політики «включення через взаємодію», що відображала нове бачення американської дипломатії у постбіполярну епоху.

Отже, підписання Рамкової угоди 1994 року можна розцінювати як конструктивний етап у розвитку американо-північнокорейських відносин, який засвідчив можливість досягнення компромісу між ідеологічними антагоністами на основі взаємних поступок. Документ не лише відкрив можливість для співробітництва двох держав, але й започаткував процес поступової інтеграції КНДР у міжнародну систему, демонструючи потенціал дипломатичних засобів у забезпеченні регіональної та глобальної стабільності.

Список використаних джерел:

1. Oberdorfer D. *The Two Koreas: A Contemporary History*. New York: Basic Books. 2001. p. 315-323.
2. Manyin M. E., Nikitin M. B. Nuclear Negotiations with North Korea. Washington, D.C.: Congressional Research Service. 2023. URL: <https://www.congress.gov/crs-product/R45033> (Last accessed: 11.11.2025)
3. Three Key Lessons from Past North Korean Denuclearization Diplomacy. *United States Institute of Peace. USIP*. Washington, D.C. 2023. URL: <https://www.usip.org/publications/2023/11/three-key-lessons-past-north-korean-denuclearization-diplomacy> (Last accessed: 11.11.2025)
4. Recalibrating US Strategy on North Korea / 38North Stimson Center. *38North*. Washington, D.C. 2025. URL: <https://www.38north.org/reports/2025/05/recalibrating-us-strategy-on-north-korea> (Last accessed: 11.11.2025)
5. Pursuing Stable Coexistence: A Reorientation of U.S. Policy Toward North Korea. *Carnegie Endowment*. Washington, D.C. 2025. URL: <https://carnegieendowment.org/research/2025/05/pursuing-stable-coexistence-a-reorientation-of-us-policy-toward-north-korea?lang=en> (Last accessed: 13.11.2025)
6. Agreed Framework Between the United States of America and the Democratic People's Republic of Korea. 1994. URL: <https://peacemaker.un.org/en/node/9207> (Last accessed: 13.11.2025)

Науковий керівник: Пересипкіна Ірина Валентинівна, доцент кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», к.політ.н., доцент.

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ПІД ВПЛИВОМ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Романова Катерина Євгенівна,
студентка 2-го курсу (магістр) групи УВ-62 ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна,
romanova2020umv12@student.karazin.ua

Сучасна система міжнародних відносин у ХХІ столітті переживає комплексні, багатовимірні зміни, які проявляються на політичному, економічному, безпековому та ідеологічному рівнях. Світ відходить від попередніх конфігурацій біполярності та однополярності й рухається до складної поліцентричної структури, у якій поряд із національними державами набувають впливу міжнародні організації, транснаціональні корпорації, глобальні цифрові платформи та інші недержавні актори. Одним із найпотужніших каталізаторів цих трансформацій стала російсько-українська війна, яка розпочалася у 2014 році та набула масштабного характеру у 2022 році. Саме цей конфлікт показав слабкість існуючих механізмів безпеки, прискорив формування нових коаліцій і поставив під питання життєздатність ліберального міжнародного порядку.

Протягом останніх десятиліть міжнародна система демонструвала накопичення внутрішніх суперечностей. Економічні кризи, поширення авторитарних практик, ерозія норм міжнародного права, зростання ролі інформаційних технологій та кібератак сформували передумови нестійкості. Російське вторгнення в Україну стало моментом, у якому ці тенденції виявилися найбільш очевидно. Війна не лише змінила архітектуру європейської безпеки, а й перетворилася на глобальний фактор переосмислення принципів суверенітету, колективної безпеки та міжнародної відповідальності [5, с. 23-36]. Саме тому аналіз трансформацій сучасної системи міжнародних відносин під впливом цього конфлікту є ключовим для розуміння майбутнього світового порядку.

Після розпаду Радянського Союзу міжнародна система перейшла від біполярної моделі до однополярного домінування Сполучених Штатів. Така структура здавалася стабільною, проте в реальності вона містила серйозні

внутрішні обмеження. Багато держав, прагнули ревізії нового світового порядку, намагаючись розширити власний вплив. Росія сприйняла втрату імперського статусу як стратегічну поразку й поступово відбудовувала свою зовнішню політику на основі реваншизму. Як підкреслював Збігнєв Бжезінський, без контролю над Україною Росія не може бути імперією, а її незалежність становить екзистенційну загрозу великодержавним амбіціям Кремля. У цьому контексті збройна агресія проти України стала не випадковим епізодом, а кульмінацією тривалого геополітичного процесу [2, с. 38-48].

Анексія Криму у 2014 році та подальші події на Донбасі стали першим етапом руйнування післявоєнної системи безпеки, побудованої на принципах Статуту ООН. Агресія Росії продемонструвала, що міжнародні інституції виявилися неготовими до дій держави, яка не лише порушує норми міжнародного права, але й має можливість блокувати рішення Ради Безпеки ООН завдяки праву вето. ОБСЄ, покликана забезпечувати моніторинг і конфліктне врегулювання, також виявилася неспроможною вплинути на перебіг подій. Така ситуація засвідчила кризу колективної безпеки як концепту, який передбачає, що напад на одну країну є нападом на всіх. У випадку України ця логіка була зруйнована [7, с. 156-160].

Повномасштабне вторгнення 2022 року стало каталізатором глобальної переорієнтації. Насамперед значно змінилася роль НАТО та Європейського Союзу. Альянс повернувся до моделі колективної оборони, визнав Росію головною загрозою та активізував зміцнення східного флангу. ЄС уперше профінансував військову допомогу, створив навчальну місію EUMAM Ukraine та розробив стратегічні підходи, що поєднують оборону, дипломатію та енергетичну безпеку. США відновили позицію ключового гаранта міжнародної стабільності, застосовуючи комплексний тиск – від фінансових санкцій до військової підтримки України. Китай, натомість, зайняв прагматичну позицію, балансує між економічними інтересами й власними амбіціями у новій поліцентричній моделі [1, с. 12-24].

Повномасштабна російська агресія стала каталізатором глибинних трансформацій української держави та суспільства. Країна пройшла через формування повноцінної політичної нації, зміцнення громадянського суспільства та консолідацію європейського курсу. Україна перестала бути об'єктом геополітичної гри та стала суб'єктом міжнародної політики, що впливає на світові процеси. Її стійкість і здатність протистояти агресору стали моральним і політичним орієнтиром для демократичних держав. Як відзначають дослідники, український досвід довів, що демократія може захищатися навіть у зіткненні з тоталітарною системою [6, с. 51-62].

Разом із тим війна показала зростання ролі гібридних методів боротьби. Росія активно використовувала дезінформацію, пропаганду, кібератаки та інші інструменти інформаційного впливу. Застосування концептів на кшталт «failed state» було частиною стратегії делегітимізації української державності. Такі дії висвітлили нову реальність, у якій міжнародні відносини значною мірою визначаються інформаційним середовищем, технологічними платформами та цифровими залежностями. Глобальний рівень також зазнав істотних змін. Невтручання у 2008 та 2014 роках лише створило передумови для ескалації. Водночас війна продемонструвала, що авторитарні режими використовують слабкість міжнародних інститутів для розширення впливу. Ця тенденція створює ризик посилення геополітичної фрагментації, формування локальних зон впливу та зростання потенціалу нових конфліктів [3, с. 186-195].

На цьому тлі міжнародна система поступово трансформується в напрямі поліцентричності. Проте сучасна багатополлярність не є класичною рівновагою сил, як у ХІХ столітті. Натомість йдеться про конкуренцію різних моделей політичного розвитку – демократичної, авторитарної та гібридної. Російсько-українська війна стала зіткненням не лише за території чи ресурси, а й за цивілізаційні орієнтири та майбутнє світового порядку. Вона виявила суперечність між глобалізацією, що передбачає взаємозалежність, і прагненням деяких держав силою змінювати кордони. Війна також продемонструвала необхідність реформування міжнародних інституцій. НАТО та ЄС показали здатність до адаптації, проте їхній потенціал залежить від політичної єдності. Зростання ролі інформаційних технологій вимагає включення кібербезпеки та інформаційної стійкості до основ міжнародних домовленостей [4, с. 18-30].

Таким чином, російсько-українська війна стала переломним моментом у розвитку міжнародних відносин. Вона оголила слабкі місця поствестфальської системи, прискорила формування нових регіональних та глобальних союзів і визначила моральні межі сучасної геополітики. Україна, опинившись у центрі цієї трансформації, стала одним із ключових акторів у процесі формування нового міжнародного порядку, який базуватиметься на поєднанні сили, цінностей та взаємної відповідальності. Майбутнє світової системи залежатиме від того, чи зможе міжнародна спільнота виробити ефективні механізми безпеки, здатні забезпечити стабільність у реаліях, що швидко змінюються.

Список використаних джерел:

1. Герасіна Л. М. Сучасна система міжнародних відносин: теоретико-методологічний вимір. *Політичний менеджмент*. 2020. № 2. С. 12–24. URL: <https://ipiend.gov.ua> (дата звернення: 01.11.2025).
2. Денисенко І. Д. Міжнародні відносини у сучасному соціальнополітичному дискурсі: до визна. *Сучасне суспільство: політичні науки*,

соціологічні науки, культурологічні науки. 2020. Т. 2, № 21. С. 38–48. URL: <https://doi.org/10.34142/24130060.2020.21.2.04> (дата звернення: 04.11.2025).

3. Кононенко С. Міжнародні відносини та їх системи. *Політичний менеджмент*. 2013. № 1–2. С. 186–195.

4. Коротков Д. Міжнародні неурядові організації: характер впливу на сучасні міжнародні відносини. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2022. № 3 (14). С. 18–30. URL: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2022-03-18-30> (дата звернення: 20.10.2025).

5. Костиця І. О., Янченко Н. М. Вплив ціннісних засад процесу глобалізації на міжнародні відносини. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2021. № 8. С. 23–36. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-745x.8.2021.248193> (дата звернення: 04.11.2025).

6. Поліщук І. Міжнародні відносини: Україна – європейський союз. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. № 2 (16). С. 51–62. URL: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-02-51-62> (дата звернення: 20.10.2025).

7. Пугач А. М., Пугач В. А. Міжнародні відносини у сфері забезпечення миру та безпеки. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*. 2024. № 5. С. 156–160. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.5.156> (дата звернення: 04.11.2025).

Науковий керівник: Панова Ірина Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент.

ЦИФРОВА НЕРІВНІСТЬ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЇХ СТРАТЕГІЙ

Серов Павло Євгенович

студент 2-го курсу групи УВ-61

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

serovpavlo@gmail.com

Цифрова перебудова нині виступає однією з головних рушійних сил розвитку суспільства, впливаючи на всі аспекти життя – від повсякденного спілкування й надання послуг до функціонування економічних систем. Вона охоплює не лише окремі сфери, а й формує нові моделі управління, виробництва та соціальної взаємодії. Очевидно, що рівень цифровізації прямо пов'язаний із

загальним рівнем розвитку держави: країни з високими економічними показниками та розвинутою інституційною системою впроваджують цифрові технології швидше та ефективніше, тоді як менш розвинені держави часто стикаються з нестачею ресурсів, фінансування і кваліфікованих кадрів. Саме тому в Європейському Союзі створено комплексну систему стимулювання цифрової рівності та інклюзії, яка має на меті мінімізувати цифровий розрив між країнами-членами на основі реалізації їх стратегій.

Протягом останніх десятиліть ЄС послідовно розробляє політику, спрямовану на зменшення цифрових диспропорцій, реалізуючи регіональні та національні програми цифрової трансформації. Цифрова нерівність визнається чинником, що гальмує економічне зростання, підриває конкурентоспроможність та створює додаткові соціальні бар'єри [5]. Внаслідок аналізу національних стратегій цифрової трансформації та планів відновлення економіки країн ЄС можна зробити висновок, що раніше держави самостійно визначали напрями цифрового розвитку. Проте із запуском у 2020 році стратегії «Наступне покоління ЄС» цифрова політика отримала чіткі наднаціональні рамки, що забезпечило більш узгоджене фінансування й загальноєвропейські стандарти цифровізації [4]. Європейський Союз намагається мінімізувати ризики цифрової нерівності через спільні ініціативи, зокрема розвиток єдиного цифрового ринку, впровадження програм цифрової освіти та підтримку цифрового підприємництва. Особлива увага приділяється створенню умов для рівного доступу до цифрових можливостей незалежно від території проживання, соціального статусу чи віку.

У більшості країн ЄС цифрова інклюзія розглядається крізь призму соціальної політики – як захист і підтримка вразливих верств населення. При цьому поняття «вразливі групи» має різне наповнення: до них в одних країнах ЄС відносять людей з інвалідністю, літніх громадян, малозабезпечених, в інших – ромські спільноти та безробітних. Таким чином, цифрова інклюзія виступає не лише технологічним, а й соціальним інструментом підвищення якості життя.

Важливим аспектом є взаємозв'язок між цифровою нерівністю та рівнем політичної участі громадян. У країнах із розвиненими цифровими екосистемами громадяни мають ширший доступ до інформації, беруть активну участь у прийнятті політичних рішень через електронні платформи, тоді як у менш цифровізованих державах цифровий розрив обмежує можливості громадського контролю та участі у процесах управління.

Цифрова нерівність може проявлятися як у самій державі (гендерні, регіональні, соціально-економічні диспропорції), так і між країнами. У стратегічних документах Греції, Італії, Кіпру, Румунії та Словаччини простежується визнання відставання у цифровому розвитку порівняно з

північними членами ЄС. Водночас є приклади держав, які зробили цифрову рівність частиною своєї національної ідентичності. Так, Естонія, яка посідає провідні позиції в індексі ІЦЕС (Індекс цифрової економіки та суспільства), позиціонує себе як «цифрову державу» і навіть прагне стати глобальним провайдером цифрових рішень [1]. Німеччина у своєму плані відновлення наголошує, що подолання цифрової нерівності є необхідною умовою досягнення цифрового суверенітету та сталого економічного зростання.

Оцінювання цифрової конкурентоспроможності держав ЄС за міжнародними індикаторами – ІЦЕС, Рейтингом конкурентоспроможності світу IMD та результатами Всесвітнього економічного форуму – дозволяє виокремити чотири групи країн за рівнем цифрового розвитку [1-3, 6].

До першої групи належать держави з високими показниками цифрової конкурентоспроможності, які системно реалізують політику цифрової інклюзії: Німеччина, Франція, Нідерланди, Данія, Ісландія.

Друга група включає країни, що мають стабільні позиції у рейтингах, проте їхні стратегії менш акцентовані на аспектах рівності: Швеція, Фінляндія, Бельгія, Естонія, Австрія, Іспанія.

Третя група представлена державами Центральної, Південної та Східної Європи – Чехією, Словенією, Італією, Португалією, Латвією, Литвою, Кіпром, Мальтою, які демонструють поступовий прогрес, але залишаються «наздоганяючими».

До четвертої групи належать країни з показниками нижче середнього, для яких цифрова інклюзія поки що не є політичним пріоритетом.

Проведений аналіз стратегій цифрової трансформації країн Європейського Союзу свідчить, що існує тісний зв'язок між рівнем цифрової конкурентоспроможності та проблемами цифрової нерівності. Країни, які послідовно впроваджують політику цифрової інклюзії, демонструють стабільніші економічні результати, вищий рівень інноваційності та соціальної згуртованості. Цей досвід підтверджує, що цифрова рівність є не лише гуманітарною метою, а й стратегічним чинником розвитку сучасної європейської спільноти.

Хоча ЄС загалом демонструє високий рівень цифровізації, розрив між північними та західними країнами, з одного боку, і південними та східними – з іншого, залишається значним. Країни з потужною економічною базою – Німеччина, Нідерланди, Данія, Фінляндія – здатні інвестувати у розвиток інновацій, штучного інтелекту, кібербезпеки, тоді як менш розвинені члени, а саме: Болгарія, Румунія чи Хорватія, стикаються з нестачею фінансових ресурсів і кадрів, що гальмує їх цифрову трансформацію.

У відповідь на ці виклики Європейський Союз розробив систему стратегій і програм, спрямованих на зменшення цифрової нерівності. Такі документи орієнтовані не лише на розбудову цифрової інфраструктури, а й на підвищення цифрових компетентностей громадян, підтримку інноваційного підприємництва та розширення доступу до електронних послуг.

Отже, проведений аналіз цифрової нерівності країн Європейського Союзу через призму їх стратегій засвідчив, що високі показники цифрової трансформації та успішна інтеграція цифрових стратегій притаманні країнам із розвиненими економіками та стабільною інституційною базою, тоді як менш розвинені члени ЄС досі стикаються з бар'єрами у сфері фінансування, освіти та цифрової інфраструктури. Водночас послідовне впровадження політики ЄС, орієнтованої на цифрову інклюзію та стійкість, створює потенціал для зменшення внутрішньоєвропейських розривів і посилення загальної конкурентоспроможності Союзу у глобальному цифровому середовищі. Успішність реалізації цифрових стратегій у межах ЄС прямо залежить від спроможності держав адаптувати європейські ініціативи до власних національних пріоритетів і соціально-економічних реалій.

Список використаних джерел:

1. Індекс цифрової економіки 2022: звіт Європейської комісії. URL: <https://nqa.gov.ua/news/indeks-cifrovoi-ekonomiki-2022-zvit-evropejskoi-komisii> (дата звернення: 21.10.2025).
2. IMD World Competitiveness Booklet 2022. Lausanne: International Institute for Management Development. 2022. URL: <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness> (Last accessed: 22.10.2025).
3. IMD World Digital Competitiveness Booklet 2022. Lausanne: International Institute for Management Development. 2022. URL: <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness> (Last accessed: 22.10.2025).
4. Next Generation EU. URL: https://next-generation-eu.europa.eu/index_en (Last accessed: 20.10.2025).
5. Qiang C. Z. W., Rossotto C. M., Kimura K. Economic Impacts of Broadband. Information and Communications for Development 2009: Extending Reach and Increasing Impact. 2009. Vol. 3. P. 35–50.
6. Schwab K. The Global Competitiveness Report 2019. Geneva: World Economic Forum. 2019. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf (Last accessed: 21.10.2025).

Науковий керівник: Марченко Іван Сергійович, доцент кафедри міжнародних відносин Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Сободєєва Анастасія Олександрівна,
студентка групи УМІБ-61 ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
sobodieieva2020umi12.karazin.ua

Інформаційна безпека у сучасному світі є одним із ключових елементів національної безпеки, що визначає стійкість держави до зовнішніх і внутрішніх загроз. Велика Британія виступає прикладом держави, яка змогла сформувати комплексну, інституційно збалансовану та стратегічно прораховану систему захисту інформаційного простору. Підходи, впроваджені британським урядом, базуються на цілісному баченні ролі цифрової інфраструктури в економічному, оборонному та суспільному розвитку країни [1].

Стрижневу роль у формуванні державної політики відіграють такі програмні документи, як Національна кіберстратегія 2022 року та Урядова стратегія кібербезпеки 2022–2030 років, які визначають пріоритети зміцнення цифрової стійкості, принципи управління ризиками, механізми міжвідомчої координації та інструменти залучення суспільства до забезпечення інформаційної безпеки [1].

Ці документи закріплюють стратегічну мету Великої Британії, а саме стати однією з найбільш захищених і водночас найрозвиненіших цифрових держав світу.

Інституційне забезпечення інформаційної безпеки у Великій Британії представлене низкою спеціалізованих органів, кожен з яких виконує визначені повноваження у межах єдиної державної політики. Центральним елементом є Центр урядового зв'язку Великої Британії, що відповідає за шифрувальний захист, розвідку у цифровому середовищі та технічну підтримку державних органів у сфері інформаційної безпеки.

Другою ключовою ланкою є Національний центр кібербезпеки Великої Британії, що забезпечує практичну допомогу державним установам, критично важливій інфраструктурі, приватним компаніям і громадянам у питаннях кіберзахисту, реагування на інциденти та підвищення цифрової грамотності населення [3].

Окрему роль відіграє Національні кіберсили Великої Британії, які здійснюють активні кібердії у межах національних інтересів держави, включно з операціями зі стримування ворожих впливів, протидії деструктивним інформаційним кампаніям і запобігання загрозам стратегічного рівня [4].

Концептуально модель забезпечення інформаційної безпеки Великої Британії побудована на двох фундаментальних підходах: «всебічне державне управління» (координація усіх органів влади) та «всебічна участь суспільства» (залучення бізнесу, громадського сектору, освітніх інституцій та громадян). Така модель дозволяє забезпечити міжсекторальну стійкість, що є критично важливою в умовах гібридних загроз та швидкого розвитку цифрових технологій [2].

Розвиток технологічних спроможностей є ще одним ключовим елементом британського підходу. Велика Британія систематично інвестує в сучасні технології, зокрема у штучний інтелект, квантові обчислення, модернізовані криптографічні системи та інноваційні методи аналізу великих даних. Такий підхід дозволяє державі формувати не лише оборонну, а й випереджувальну модель реагування на інформаційні загрози, що поступово стає необхідністю у глобальному цифровому просторі.

Значна увага приділяється міжнародній співпраці. Велика Британія активно бере участь у спільних програмах та ініціативах Організації Північноатлантичного договору, що спрямовані на зміцнення колективної кібероборони, вироблення стандартів реагування на кіберінциденти та підвищення стійкості критичної інфраструктури союзників [5].

Важливим напрямом є участь у реалізації санкційного режиму Європейського Союзу у сфері кібербезпеки 2019 року, спрямованого на стримування держав та недержавних акторів, що здійснюють шкідливу діяльність у кіберпросторі [6].

Таким чином, сучасні підходи Великої Британії до забезпечення інформаційної безпеки формують комплексну, багаторівневу та інтегровану систему, що спирається на інституційну узгодженість, технологічні інновації, міжнародне партнерство та суспільну залученість. Британський досвід демонструє, що ефективний захист інформаційного простору можливий лише за умов поєднання стратегічного планування, сучасних технологій, високого рівня міжвідомчої взаємодії та активної участі всіх секторів суспільства у створенні стійкого цифрового середовища.

Список використаних джерел:

1. *National Cyber Strategy 2022*. London: Cabinet Office, 2022. 104 p. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/national-cyber-strategy-2022/national-cyber-security-strategy-2022>
2. *Government Cyber Security Strategy 2022–2030*. London: Cabinet Office, 2022. 56 p. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/government-cyber-security-strategy-2022-to-2030>

3. *National Cyber Security Centre (NCSC). Annual Review 2023*. London: National Cyber Security Centre, 2023. 68 p. URL: <https://www.ncsc.gov.uk/collection/annual-review-2023>

4. United Kingdom. Ministry of Defence. *National Cyber Force: Official Overview*. London: Ministry of Defence, 2021. URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/national-cyber-force/about>

5. North Atlantic Treaty Organization. *Cyber Defence*. Brussels: NATO Official Publications, 2023. URL: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/cyber-defence>

6. Council of the European Union. *Council Regulation (EU) 2019/796 concerning restrictive measures against cyber-attacks threatening the Union or its Member States*. Brussels: European Union, 2019. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/796/oj/eng>

Науковий керівник: Вінникова Наталія Анатоліївна, професор, завідувачка кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», д.політ.н.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Солових Віталій Павлович,
д.держ.упр., проф., професор кафедри
міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
vpsolovikh@karazin.ua

У сучасних умовах трансформації міжнародних відносин, коли інформаційна комунікація стає ключовим інструментом просування зовнішньополітичних інтересів держав, питання підготовки фахівців з публічної дипломатії набуває стратегічного значення. Державна політика у цій сфері повинна бути системною та багаторівневою, оскільки саме від якості людського капіталу залежить ефективність міжнародної взаємодії, імідж держави на світовій арені та здатність формувати довіру у глобальному середовищі. Як зазначає І. Метуле, сучасна парадигма освітньої дипломатії в Україні демонструє поєднання академічних, культурних і публічних аспектів, що потребує інтегрованої моделі державного управління у сфері підготовки фахівців [1, с. 92].

Першим і базовим напрямом державної політики у сфері публічної дипломатії є формування нормативно-правового та стратегічного підґрунтя підготовки кадрів. Зокрема, ухвалення «Стратегії публічної дипломатії»

Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки визначило принципи державної діяльності щодо розбудови освітніх, культурних та цифрових напрямів публічної дипломатії. У документі наголошується на необхідності створення умов для залучення молодих фахівців до міжнародних комунікацій, розвитку освітніх програм, підтримки наукових досліджень і розширення практик міжнародного стажування [3, с. 14]. Цей підхід узгоджується з європейською практикою розвитку кадрового потенціалу дипломатичної служби, де публічна дипломатія інтегрується у стратегічне планування зовнішньої політики та інформаційної безпеки.

Наступним елементом державної політики є освітня складова, що реалізується через заклади вищої освіти, дипломатичні академії, міжнародні освітні програми та короткострокові курси підвищення кваліфікації. Як свідчать результати дослідження, проведеного групою І. Метуле, сучасна освітня дипломатія в Україні базується на принципах багатовекторності та відкритості, однак стикається з викликами недостатньої міжнародної мобільності студентів і відсутності належного фінансування освітніх ініціатив [1, с. 95]. Особливої уваги потребує інтеграція навчальних програм із практичною діяльністю, адже лише за умови їх взаємозв'язку можливо сформувати компетентності, необхідні для представлення держави на міжнародній арені. Прикладом такого підходу є діяльність Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка, яка здійснює професійну підготовку державних службовців і дипломатів, орієнтуючись на європейські стандарти навчання [4].

Важливим напрямом реалізації державної політики є міжнародне співробітництво у сфері публічної дипломатії, яке дозволяє не лише переймати успішний досвід, а й створювати платформи для спільного навчання. У цьому контексті варто згадати програму Asia-Europe Foundation (ASEF) Public Diplomacy Training, що функціонує з 2017 року і забезпечує навчання понад 400 учасників із 52 країн. Участь представників України в подібних програмах сприяє поширенню міжнародних стандартів комунікації, розвитку аналітичного мислення та розумінню глобальних інформаційних процесів [5]. Європейська служба зовнішніх дій (EEAS) у своїй Програмі публічної дипломатії ЄС підкреслює необхідність формування мережі випускників освітніх програм, налагодження діалогу з молоддю та створення довгострокових партнерств між університетами, що також має бути враховано українською стороною [2, с. 47].

Не менш важливою складовою державної політики у сфері підготовки фахівців з публічної дипломатії є формування ефективної кадрової стратегії. Освітня підготовка не матиме очікуваного ефекту без системи безперервного професійного розвитку, механізмів відбору, кар'єрного зростання та державного стимулювання. Як зазначає О. Пташченко, в Україні наразі спостерігається

низький рівень координації між навчальними програмами та практичними завданнями зовнішньої політики, що призводить до розриву між теоретичними знаннями та реальними навичками публічної комунікації [2, с. 39]. Для усунення цього дисбалансу держава повинна запроваджувати інституційні механізми партнерства між МЗС, університетами, аналітичними центрами та медіа-структурами, створюючи середовище для міжсекторальної співпраці.

Окремо необхідно зупинитися на проблемі моніторингу якості підготовки спеціалістів з публічної дипломатії, що є невід'ємним елементом демократичного управління освітою. Держава має запровадити систему оцінювання ефективності освітніх програм, аналізу кар'єрних траєкторій випускників, їхнього внеску у розвиток зовнішньополітичних комунікацій. За даними аналітичного звіту 2022 року, рівень академічної мобільності у сфері публічної дипломатії залишається низьким, а показники працевлаштування випускників за спеціальністю не перевищують 40 % [2, с. 42]. Це свідчить про потребу в удосконаленні державних механізмів підтримки, у тому числі грантових програм, освітніх обмінів і міжнародних стажувань.

Підсумовуючи, можна зазначити, що державна політика у сфері підготовки спеціалістів з публічної дипломатії має охоплювати кілька взаємопов'язаних компонентів: нормативно-правове забезпечення, освітню базу, кадрову стратегію, міжнародну співпрацю та систему моніторингу. Тільки їх збалансована реалізація дозволить створити стійку систему підготовки фахівців, здатних ефективно представляти державу в умовах глобальної інформаційної конкуренції. Усі ці аспекти підтверджують необхідність стратегічного підходу, орієнтованого на розвиток людського капіталу, академічну мобільність і формування нової генерації дипломатів-комунікаторів, що поєднують аналітичні, культурні та цифрові компетентності.

Список використаних джерел

1. Mietule I., Hushko S., Maksymova I., Purii H., Kulishov V. Study of the Modern Paradigm of Educational Diplomacy: The Case of Ukraine. Rezekne: Rezekne Academy of Technologies, 2024. Vol. 1. P. 91–99. DOI: 10.17770/sie2024voll1.7833.
2. Пташченко О. Інструментарій публічної дипломатії в Україні: сучасні освітні програми і обміни. *Strategic and Economic Studies*. 2022. № 5 (23). С. 36–43.
3. Міністерство закордонних справ України. Стратегія публічної дипломатії МЗС на 2021–2025 роки. Київ: МЗС України, 2021. 48 с.
4. Diplomatic Academy of Ukraine named after Hennadii Udovenko. *Ministry of Foreign Affairs of Ukraine*. URL: <https://mfa.gov.ua/en/about-mfa/diplomatic-academy-ukraine> (дата звернення: 13.11.2025).

5. Asia-Europe Foundation. ASEF Public Diplomacy Training (ASEFPDT). Singapore: ASEF, 2023. URL: <https://asef.org/programmes/asef-public-diplomacy-training/> (дата звернення: 13.11.2025).

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОПЕРАЦІЇ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕТОДІВ У МІЖНАРОДНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ

Тищенко Ярослав Володимирович

студент 2-го курсу групи УМІБ-61

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»

tishenko2020umv13@student.karazin.ua

У ХХІ столітті інформаційно-психологічні операції (ІПО) стали ключовим елементом міжнародних конфліктів, перетворившись на один із найефективніших інструментів впливу поряд із військовими та економічними засобами. Цифрова революція, поширення соціальних мереж, розвиток штучного інтелекту та алгоритмічних систем створили умови, у яких інформація стала зброєю стратегічного значення. Основною метою ІПО є не фізичне знищення противника, а зміна його поведінки, сприйняття реальності та підірив довіри до власних інституцій.

Теоретичні засади інформаційно-психологічних операцій ґрунтуються на концепціях інформаційної війни, психологічного впливу та когнітивних упереджень. Згідно з цими підходами, сучасні війни ведуться у трьох вимірах - фізичному, інформаційному та когнітивному. Російські ІПО, що активно застосовуються проти України з 2014 року, демонструють еволюцію методів маніпуляції - від класичної пропаганди до складних багаторівневих кампаній, які поєднують емоційний вплив, дезінформацію, кібератаки та алгоритмічні маніпуляції у соціальних мережах[1].

Після 2014 року, з початком гібридної агресії Росії проти України, Кремль системно використовує цифрові платформи для створення і поширення наративів, що виправдовують агресію, підривають міжнародну підтримку України та сіють недовіру всередині українського суспільства. Основними інструментами стали соцмережі (Facebook, Telegram, Twitter, VKontakte), ботомережі, фабрики тролів і фейкові медіа. Так, лише у 2022 році ЄС задокументував понад 6 тисяч випадків поширення російських дезінформаційних меседжів через мережу EUvsDisinfo[2].

Інформаційно-психологічні операції Росії використовують сучасні технології для персоналізації впливу. Алгоритми аналізу даних дозволяють визначати цільові аудиторії, прогнозувати їхню поведінку та адаптувати меседжі для досягнення максимальної емоційної реакції. Психологічний компонент таких операцій базується на використанні страху, ненависті, недовіри, а також створенні ефекту "інформаційного хаосу", у якому важко відрізнити правду від фейку. Прикладом цього є поширення у 2022–2023 роках фейкових відео та deepfake-звернень, що імітували виступи українських лідерів.

Еволюція ІПО у цифрову епоху характеризується переходом від централізованих пропагандистських структур до децентралізованих, гнучких мереж, які використовують автоматизовані системи, штучний інтелект і машинне навчання. У сучасних війнах інформаційна сфера стає не лише полем бою, але й інструментом створення політичної легітимності та впливу на міжнародну думку. Російська стратегія передбачає поєднання кібератак з інформаційними маніпуляціями, що дозволяє створювати комплексні операції - наприклад, паралельні атаки на урядові ресурси України з одночасним поширенням панічних повідомлень серед населення[3].

Україна, зі свого боку, активно розробляє власні стратегії протидії, орієнтовані на інформаційну безпеку, фактчекінг, міжнародну співпрацю та розвиток цифрової грамотності. Створення Центру протидії дезінформації при РНБО, робота Міністерства цифрової трансформації, а також міжнародні проєкти на кшталт "StopFake" стали ключовими елементами оборони у гібридній війні. Водночас Україна успішно застосовує цифрові інструменти для контрнарративів, мобілізації підтримки та комунікації з міжнародною спільнотою.

Головними викликами, що постають у процесі російських ІПО, залишаються масова дезінформація, кіберзагрози, інформаційна поляризація суспільства та використання штучного інтелекту для створення переконливих фальшивих матеріалів. У цих умовах особливої актуальності набуває формування інформаційної стійкості населення, розвиток систем моніторингу та раннього виявлення інформаційних атак[4].

Перспективи подальшої трансформації ІПО до 2026–2029 років пов'язані з поширенням технологій deepfake, автоматизованих бот-мереж і генеративного ШІ, які ускладняють розпізнавання фейкових матеріалів. Водночас ці ж технології можуть бути використані для підвищення ефективності виявлення дезінформації та посилення оборонних спроможностей України. Ключовими напрямками має стати посилення міждержавної координації, створення міжнародних правових норм щодо використання ШІ в інформаційних війнах і розвиток цифрової етики[5].

Отже, інформаційно-психологічні операції у цифрову епоху перетворилися на головний вимір сучасних збройних конфліктів. Вони визначають не лише результат битв у фізичному просторі, а й довгострокову стабільність суспільств. Український досвід демонструє, що інформаційна стійкість, поєднана з технологічними інноваціями, здатна стати ключовим фактором національної безпеки та ефективної протидії агресії у XXI столітті.

Список використаних джерел:

1. Paul C., Matthews M. The Russian “Firehose of Falsehood” Propaganda Model . – 2016. – RAND Corporation. – URL: <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PE198.html> (дата звернення: 02.10.2025).

2. Khaldarova I., Pantti M. Fake News: The Narrative Battle over the Ukrainian Conflict // Journalism Practice. – 2016. – URL: <https://researchportal.helsinki.fi/en/publications/fake-news-the-narrative-battle-over-the-ukrainian-conflict> (дата звернення: 03.10.2025).

3. Rid T. Active Measures: The Secret History of Disinformation and Political Warfare . – 2020. – URL: <https://www.airuniversity.af.edu/AUPress/Book-Reviews/Display/Article/3143126/active-measures-the-secret-history-of-disinformation-and-political-warfare/> (дата звернення: 04.10.2025).

4. Dukach Y., Adam I., Furbish M. Digital occupation: Pro-Russian bot networks target Ukraine’s occupied territories on Telegram // Atlantic Council. – 2024. – URL: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/report-russian-bot-networks-occupied-ukraine/> (дата звернення: 05.10.2025).

5. Willaert T., Tuters M. From denazification to the Golden Billion: an inductive analysis of the Kremlin’s weaponisation of digital diplomacy on Telegram . – 2025. – DOI: 10.1057/s41599-025-05382-x. – URL: <https://doi.org/10.1057/s41599-025-05382-x> (дата звернення: 05.10.2025).

Науковий керівник: Файєр Олена Анатоліївна, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат юридичних наук, доцент.

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ: ПОШУК ГЛОБАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ

Третяк Віталій Дмитрович,
студент 2 курсу, група УМІБ 61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені
В. Н. Каразіна
tretiak2020ulm11@student.karazin.ua

У ХХІ столітті питання кібербезпеки перетворилося з технічного аспекту на ключовий елемент міжнародної політики. Від стабільності глобального кіберпростору залежить не лише функціонування цифрової економіки, а й довіра між державами, безпека громадян та розвиток демократії. Для України, яка з 2014 року постійно перебуває під кібератаками Російської Федерації, формування ефективної політики у сфері кібербезпеки стало критично важливим завданням зовнішньої та внутрішньої політики. Водночас світова спільнота шукає способи виробити універсальні правила поведінки у кіберпросторі, які б запобігали конфліктам і гарантували безпеку цифрової інфраструктури.

Сучасне розуміння кібербезпеки в міжнародних відносинах базується на поєднанні технологічних, правових і політичних підходів. Українські аналітики зазначають, що поняття «кібербезпека» вже давно вийшло за межі ІТ-сфери, охоплюючи питання стратегічних комунікацій, державного управління та дипломатії [1]. На нашу думку, така еволюція поняття свідчить про формування нового типу міжнародної відповідальності – коли держава несе не лише технічну, а й політичну відповідальність за безпечне функціонування своїх цифрових систем і поведінку в кіберпросторі.

Провідні держави світу виробили власні моделі кібербезпеки. США роблять акцент на партнерстві держави і приватного сектору, Китай – на централізованому контролі, ЄС – на нормативному регулюванні та балансі між свободою і безпекою. Українська стратегія, своєю чергою, орієнтована на європейські стандарти, що передбачають багаторівневе управління, взаємодію держави, бізнесу та громадянського суспільства. Міністерство цифрової трансформації України у своїй *Цифровій стратегії 2021–2030* визначає розвиток кіберзахисту як одну з ключових умов інтеграції до єдиного цифрового ринку ЄС [2], що є прикладом того, як внутрішня державна політика стає частиною ширшої системи європейських безпекових процесів.

Вагомий внесок у формування міжнародної політики кібербезпеки роблять міжнародні організації. Організація Об'єднаних Націй через Групу урядових експертів (GGE) і Відкриту робочу групу (OEWG) сприяє виробленню норм

відповідальної поведінки держав у кіберпросторі. НАТО реалізує стратегію кібероборони союзників, а Міжнародний союз електрозв'язку (ITU) займається технічними аспектами кіберстандартів. Україна бере участь у цих ініціативах, просуваючи принципи відкритого та безпечного інтернету. Водночас, як свідчить аналіз Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, участь України в глобальних кіберпроектах дозволяє не лише підвищити рівень технічної захищеності, але й утвердити імідж держави як активного учасника міжнародного нормотворення [3]. Це показує, що кіберполітика є не лише інструментом оборони, а й елементом дипломатії та державного бренду.

Однією з ключових проблем залишається відсутність єдиних міжнародних правил поведінки у кіберпросторі. Кіберзагрози часто не мають кордонів, а механізми притягнення до відповідальності за кіберзлочини залишаються недосконалими. Дискусії щодо формування глобальних стандартів ведуться у межах Паризького заклику до довіри і безпеки у кіберпросторі, ініціатив Microsoft щодо «Цифрової Женевської конвенції» та інших платформ. Ці процеси свідчать про поступове формування міжнародного кіберправа, що поєднує норми гуманітарного права, права людини та безпекові принципи.

Для України міжнародна політика кібербезпеки має подвійне значення. З одного боку, це засіб зміцнення власного інформаційного суверенітету; з іншого – можливість впливати на формування нових глобальних норм. Україна може стати прикладом для інших держав, які стикаються з гібридними викликами, показуючи, як поєднати технологічну модернізацію, демократичні принципи та міжнародну кооперацію. Саме в цьому полягає потенціал українського досвіду для створення майбутніх стандартів глобальної кібербезпеки.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що сучасна міжнародна політика кібербезпеки перебуває у стані пошуку балансу між суверенітетом, свободою та спільною відповідальністю. Україна, маючи практичний досвід протидії масштабним кіберзагрозам, стає важливим партнером для ЄС, НАТО й ООН у розробці правил, які унеможливають використання кіберпростору як зброї. Вироблення глобальних стандартів – це не лише технічне, а передусім політичне завдання, від якого залежить майбутнє цифрової безпеки світу.

Список використаних джерел

1. Кібербезпека як складова національної та міжнародної безпеки: аналітична доповідь. *Центр безпекових студій*. Київ: НІСД, 2023. URL: <https://niss.gov.ua> (Дата звернення: 07.11.2025).
2. Цифрова стратегія України 2021–2030. *Міністерство цифрової трансформації України*. Київ, 2022. URL: <https://thedigital.gov.ua> (Дата звернення: 07.11.2025).
3. Кіберфронт війни: аналітичний звіт про інформаційні атаки РФ проти

України. *Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки*. Київ: МКІП України, 2024. URL: <https://spravdi.gov.ua> (Дата звернення: 07.11.2025).

Науковий керівник: Виговська Ольга Сергіївна, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат політичних наук, доцент.

ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОСИН МІЖ ІЗРАЇЛЕМ ТА ІРАНОМ

Троян Володимир Антонович

студент 1-го курсу другого (магістерського) рівня групи УВ-51
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна
troyan2021umv13@student.karazin.ua

Ізраїль ще на початку своєї державності став розглядати Іран як можливого партнера. Дві країни мали тісні відносини між собою, зумовлені спільними інтересами у протистоянні з СРСР та панарабістами.

Фокусування зовнішньої політики Ізраїлю на режимі Пехлеві було визначено «доктриною периферії», розробленою прем'єр-міністром Ізраїлю Давидом Бен-Гуріоном. Основна концепція полягала в тому, що Ізраїль може протистояти с ворожими арабськими режимами на своїх кордонах, розвиваючи союзи з неарабськими державами на краю арабського світу. [5, с. 2]

На початку Ісламської революції противники шаха розглядали та продовжують розглядати США та Ізраїль як найважливішими противниками, тому що вони підтримували шахський режим. «Смерть Ізраїлю» залишається центральною темою в зовнішній політиці Ірану, особливо після відповіді Ізраїлю на палестинську інтифаду, що розпочалася наприкінці 1987 року.

Розпад СРСР поклав край страху Тегерана щодо вторгнення радянських військ, які були б зосереджені на нафтових родовищах Хузестану. Через це цілі зовнішньої політики Ісламської Республіки змістилися на залученні на свою сторону арабської та мусульманської громадської думки проти Ізраїлю. Падіння режиму Саддама Хусейна в Іраку в 2003 році призвело, що було створено про-іранські іракські військові ополчення, а вже і потім привернення на свою сторону іракської влади.

Хоча потрібно зазначити, що Іран таємно купував зброю з Ізраїлю під час ірано-іракської війни. Продажі припинилися в середині 1980-х років.

Для протистояння з Ізраїлем, Іран почав приділяти свою увагу на асиметричну війну та розширювати свій регіональний вплив через проксі-конфлікти. Зростання ісламських рухів в регіоні, багато з яких зосереджували свою місію на звільненні Палестини, надало Тегерану унікальну можливість опосередковано проектувати силу.

З іншого боку, Іран створив потужну мережу союзників, зокрема Хезболлу в Лівані, режим Асада в Сирії, ХАМАС та Палестинський Ісламський джихад у Палестині. У Лівані Іран підтримує Хезболлу тисячами ракет та фінансовою допомогою. Бойовики "Хезболли" беруть активну участь у війні в Сирії та Ємені. Іранська підтримка також поширювалася на режим Асада в Сирії та поширюється на хуситів у війні в Ємені. [4, с. 5]

Поява Сирії як критичного союзника в цих зусиллях через її суперництво з Ізраїлем забезпечила як політичний союз, так і логістичний коридор для поставок іранської зброї та військових радників. Це партнерство дозволило Ірану створити фізичний та стратегічний плацдарм у Леванті, обходячи свою основну географічну невідповідність, яка полягає в тому, що він знаходиться на відстані понад тисячу кілометрів від ізраїльської території. [3]

Ця стратегія дала змогу Ірану воювати з Ізраїлем, не використовуючи прямо свою армію. Ядерна програма Ірана також є одним з проблемних моментів у відносинах з Ізраїлем.

З 1992 року, коли Нетаньяху звернувся до ізраїльського Кнесету як депутат, він постійно стверджував, що Тегеран лише за кілька років отримає ядерну бомбу. Це передбачення пізніше було повторено в його книзі 1995 року «Боротьба з тероризмом». [6]

Позиція Ізраїлю полягала в тому, що ядерна програма Ірану є проблемою для міжнародної безпеки та існування Ізраїля. Нетаньяху заявляв численним слухачам в Конгресі США, що очікує, що вони зможуть припинити прогрес Ірану в цьому напрямку.

Але в останні роки, кілька факторів додали сміливості уряду Ізраїлю. Ізраїль стримувався десятиліттями. Однак після атак ХАМАС 7 жовтня 2023 року Біньямін Нетаньяху обрав більш агресивну стратегію. Цей мілітаризований підхід підірвав два десятиліття іранського стримування ізраїльського удару. Це, у поєднанні з поверненням до влади Дональда Трампа, дало Ізраїлю унікальну можливість розпочати війну, якій довго чинили опір попередні президенти США. [2]

Падіння Башара Асада можна визнати визначальною віхою в траєкторії ірано-ізраїльського протистояння. Уряд Асада, об'єднаний з Тегераном у протистоянні як Ізраїлю, так і західному впливу, функціонував як центральний стовп у зусиллях Ірану щодо підтримки тиску на Тель-Авів через мережу

альянсів, посередників та військової інфраструктури. Без Сирії буде важко підтримувати військово Хезболлу в Лівані. [3]

А 13 червня Ізраїль завдав удари по Ірану. Ізраїльські літаки бомбардували цілі по всьому Ірану. Вони включали ядерні, військові та енергетичні об'єкти. Іран завдав ракетні удари по Ізраїлю. Через це, потрібно визначити ймовірні сценарії у відносинах між країнами.

Перший сценарій включає успіх у переговорів між Іраном та США, що також вплине на Ізраїль. У теорії деескалація все ще може відбутися. В еліті Ірана є люди, які готові нормалізувати відносини з Іраном та США для зняття санкцій. До такої частини еліти можна віднести теперішнього президента Ірана, Масуда Пезешкіана. Щоб задовольнити президента Дональда Трампа, Тегеран має запропонувати повне припинення збагачення урану, скорочення балістичних ракет. Крім того, США також захоче, щоб Іран перестав підтримувати військові угруповання в Лівані, Іраці та Ємені. А Іран це не прийме, тому що він втратить важелі впливу в регіоні та населення сприйме ці домовленості як капітуляції.

Другий сценарій передбачає крихке перемир'я, яке буде довго тривати. Це більш помірний варіант. Іран буде прагнути продовжити виробляти балістичні ракети, намагатиметься закінчити ядерну програму, спонсоруватиме про-іранські групи. Вони будуть атакувати об'єкти Ізраїлю та США. Ізраїль буде продовжувати наносити удари по про-іранських військових організацій в Лівані, Ємені. Але це звичайно не буде включати прямої війни між Іраном та Ізраїлем, США.

Потрібно також згадати, що іранська влада 1 жовтня схвалила законопроект, що посилює покарання для осіб, засуджених за шпигунство на користь Ізраїлю та Сполучених Штатів. Текст схвалює жорсткіші санкції за шпигунство та співпрацю з сіоністським режимом (Ізраїлем) та ворожими країнами. [1]

Тобто можна зрозуміти, що іранське керівництво намагається зачистити країну від потенційних противників.

Третій сценарій є найгіршим, що включає відновлення війни. Малоімовірно, що США повністю знищили ядерну програму, тому в Ірану зберігаються деякі засоби для продовження розробки цієї програми. Після війни з Ізраїлем Іран буде намагатися швидко отримати ядерну зброю. Звичайно Ізраїль буде намагатися повністю ліквідувати ядерні можливості Ірану. Крім того, Ізраїль сприймає сучасне іранське керівництво як загроза для Ізраїлю, тому він буде намагатися повалити іранський уряд і, щоб до влади прийшли прозахідні сили. Але Ізраїлю не потрібна війна на виснаження, яка буде дуже небезпечною для економіки. Для виконання поставлених задач Ізраїлю потрібно буде залучити військові сили США.

На даний момент можна прийти до висновку, що найбільш імовірними сценаріями є другий та третій. Перший сценарій є найменш імовірним, бо Іран не погодиться піти на поступки, щоб укласти домовленості. Після війни іранське керівництво сприймає ядерну зброю як єдину можливість, щоб забезпечити свої позиції в регіоні. Також є малоімовірним, що Ізраїль признає ці домовленості, якщо вони будуть укладені. Винятком можуть бути тільки поступки Ірану по всім пунктам, які будуть сприйматися як капітуляція.

Другий сценарій є вигідним для Ірану. Уряд буде використовувати всі можливості, щоб переозброїтися та закінчити ядерну програму. Хід подій буде залежати від Ізраїлю, тому що йому потрібно вирішити зовнішньополітичну проблему до закінчення ядерної програми Ірану. Але Ізраїль мусить швидко провести військову операцію, не затягуючи її довго. Крім того, немає гарантій, що США вступлять у цю війну. Ізраїль стоїть перед важким вибором. Однак, точно можна сказати, що конфронтація між Ізраїлем та Іраном буде існувати до повної поразки однієї із сторін.

Список використаних джерел:

1. Iran approves bill toughening penalty for spying for US, Israel. Al Arabiya. URL: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2025/10/01/iran-approves-bill-toughening-penalty-for-spying-for-us-israel>. (date of access: 09.11.2025).
2. Ellie Geranmayeh. Israel and Iran on the brink: Preventing the next war. European Union Institute for Security Studies. URL: <https://www.iss.europa.eu/publications/briefs/israel-and-iran-brink-preventing-next-war> (date of access: 09.11.2025).
3. Mehran Atashjameh. Iran–Israel Conflict Long-Distance Rivalry, Strategies, Toolkits, and Struggle for Penetrating Rival’s Strategic Depth. Institute of New Europe. URL: <https://ine.org.pl/en/iranisrael-conflict-long-distance-rivalry-strategies-toolkits-and-struggle-for-penetrating-rival82117s-strategic-depth/> (date of access: 09.11.2025).
4. Simon Tanios. Iran, Israel, the Persian Gulf, and the United States: A Conflict Resolution Perspective. The Global Partnership for Effective Development Co-operation. URL: https://www.effectivecooperation.org/system/files/2021-07/Simon%20Tanios-%20Iran,%20Israel,%20the%20Persian%20Gulf,%20and%20the%20United%20States%20_A%20Conflict%20Resolution%20Perspective.pdf (date of access: 09.11.2025).
5. Steven Simon. Iran and Israel. The Iran Primer. URL: <http://www.iranprimer.com/sites/default/files/Iran%20and%20Israel.pdf> (date of access: 09.11.2025).
6. The history of Netanyahu’s rhetoric on Iran’s nuclear ambitions. Al Jazeera. URL: <https://www.aljazeera.com/gallery/2025/6/18/the-history-of-netanyahus-rhetoric-on-irans-nuclear-ambitions> (date of access: 09.11.2025).

Науковий керівник: Солових Віталій Павлович, професор кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор наук з державного управління, професор

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ СТАТУСУ БІЖЕНЦІВ ВІКОВОЇ КАТЕГОРІЇ 18-25 РОКІВ

Файєр Олена Анатоліївна,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри міжнародних відносин
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного
бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
elena.faiier@karazin.ua

Кіриченко Світлана Володимирівна,
кандидат педагогічних наук,
Директор КЗ «Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради»

Лимар Маргарита
учениця 11 класу
КЗ «Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради»

Актуальність дослідження правового статусу біженців у XXI столітті не викликає сумнівів, однак його повнота неможлива без ретроспективного аналізу, що розкриває генезу та еволюцію самого поняття. Сучасне тлумачення категорії «біженець» — це результат тривалого історичного процесу, детермінованого соціополітичними потрясіннями, який сформував міцний міжнародно-правовий фундамент для захисту осіб, що перебувають за межами країни свого громадянства, маючи обґрунтовані підстави побоюватися переслідування з ознак раси, віросповідання, національності, належності до певної соціальної групи чи політичних переконань, і через цей страх позбавлені можливості або не бажають шукати захисту в цій країні [1, ст. 1]. Окреслення цієї еволюції є особливо важливим для розуміння становища конкретної вразливої категорії — біженців у віці 18-25 років, чії потреби, хоча й не втілені в окремій дефініції, мають суттєву специфіку в контексті реалізації набутих прав.

Історичні витоки інституту біженців як предмета міжнародно-правового регулювання сягають періоду після Першої світової війни. Саме тоді, у результаті краху багатонаціональних імперій, масових переслідувань та появи мільйонів переміщених осіб, світова спільнота усвідомила необхідність колективної відповідальності. Відповіддю Ліги Націй стало призначення у 1921

році першого Верховного комісара у справах біженців Фрідтгофа Нансена [2, с. 45]. Його мандат спочатку поширювався на конкретні групи: вірмен, асирійців та турків. Це закріпило груповий підхід до визначення біженства, запровадивши фундаментальний принцип недискримінації: особа має право на доступ до процедури визнання біженцем незалежно від її національності чи країни походження [3, с. 12]. Ключовим інструментом захисту став так званий «паспорт Нансена», який вперше надав його власникам легальний статус та мінімум прав на міжнародному рівні [2, с. 48]. Після Другої світової війни, масштаби якої породили ще більшу кількість переміщених, система захисту була інституціалізована в рамках новоствореної ООН. Спочатку була заснована Міжнародна організація у справах біженців (1946), а згодом, у 1949 році, — Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (скорочено: УВКБ ООН), чий мандат вже передбачав не лише гуманітарну допомогу, а й пряме надання правового захисту, заклавши підвалини для універсалізації поняття [4, с. 23].

Кульмінацією цього процесу стало прийняття Конвенції про статус біженців 1951 року в Женеві, яка здійснила перехід від групового до індивідуального визначення. Відповідно до її ст. 1, біженцем визнавалася особа, яка перебуває за межами країни своєї громадянської належності через обґрунтований страх стати жертвою переслідування за ознаками раси, релігії, національності, належності до певної соціальної групи або політичних переконань, і не може або не бажає користуватися захистом цієї країни [1]. Ця дефініція встановила три ключові критерії: наявність поза межами країни, обґрунтований страх переслідування та відсутність захисту з боку держави походження. Спочатку, обмежена подіями в Європі до 1951 року Конвенція, була динамізована Протоколом 1967 року, який усунув тимчасові та географічні рамки, зробивши визначення дійсно універсальним та актуальним для будь-яких майбутніх криз [5].

У подальшому розвитку міжнародного права відбувалася не заміна, а інтерпретаційне розширення класичного визначення. УВКБ ООН, Рада Європи та Європейський Союз через свою практику та внутрішнє законодавство наповнили новим змістом ключові поняття. Зокрема, Настанови УВКБ ООН та Директива ЄС про кваліфікацію розширили тлумачення «переслідування», включивши до нього дії не лише держави, але й недержавних акторів у випадках, коли держава не може або не бажає надати захист [6].

Для чіткого застосування цієї дефініції необхідно її відмежування від суміжних статусів. Шукач притулку — це особа, чия заявка на визнання біженцем ще розглядається; її правовий статус є тимчасовим і процедурним [7]. Внутрішньо переміщена особа (ВПО), на відміну від біженця, не перетнула

міжнародний кордон, залишаючись на території своєї країни, а отже, на неї не поширюється пряма дія Женевської конвенції, а основним гарантом захисту має виступати її власна держава [8]. Особа без громадянства (тобто апатрид) перебуває під захистом окремих конвенцій, оскільки її ключова проблема — відсутність правоздатності через неприналежність до жодної держави, а не страх переслідування [9].

Саме в контексті цієї витонченої правової системи постає питання про віковий аспект. Міжнародне право не містить спеціального визначення «молодого біженця». З досягненням 18 років особа юридично вважається дорослою і повністю відповідає класичним критеріям Конвенції [2]. Проте, вікова категорія 18-25 років має виняткове значення через сукупність соціальних та економічних факторів. Це період активного соціального становлення, коли індивід зазвичай здобуває вищу освіту, розпочинає професійну діяльність, формує самостійну ідентичність та соціальні зв'язки. Для молодого біженця цей шлях різко обривається. Він стикається з необхідністю самостійно взаємодіяти зі складними правовими та бюрократичними інституціями приймаючої країни, часто без підтримки родини, водночас намагаючись інтегруватися в нове суспільство, продовжити навчання або знайти роботу в умовах мовного та культурного бар'єру. Ця сукупність викликів: юридична самостійність, економічна вразливість і соціальна маргіналізація, які створюють для них унікальний набір ризиків, який не властивий ні дітям, ні дорослим старшого віку.

Світова спільнота поступово усвідомлює цю специфіку, що знаходить своє відображення не в окремій дефініції, а в спеціалізованих підходах та програмах. Ініціативи ЮНЕСКО щодо забезпечення доступу до вищої освіти для біженців, зусилля Міжнародної організації праці (МОП) щодо захисту трудових прав молодих мігрантів, а також програми Ради Європи, спрямовані на соціальну інклюзію та молодіжну участь, все це свідчить про тенденцію до диференціації захисту з урахуванням вікових потреб [10, с. 5].

Підсумовуючи, на підставі проведеного аналізу, для потреб даного дослідження пропонується наступне узагальнене визначення: біженець, віком від 18 до 25 років — це особа, яка повністю відповідає критеріям визначення біженця згідно з Женевською конвенцією 1951 року та Протоколом 1967 року, але перебуває на етапі активного соціального, освітнього та професійного становлення. Ця вікова характеристика обумовлює підвищену вразливість та специфічні потреби такої особи в процесі реалізації її прав, що впливає на характер та пріоритети необхідних заходів правового, соціального та економічного захисту з боку приймаючої держави та міжнародних інституцій.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про статус біженців від 28.07.1951 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text. Дата звернення (20.11.2025).
2. Конвенція про права дитини від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text. Дата звернення (20.11.2025).
3. Loescher, G. The UNHCR and World Politics: A Perilous Path. Oxford University Press. 2001. 545 p.
4. UNHCR. The State of the World's Refugees: In Search of Solidarity. Oxford University Press, 2012. URL: <https://www.unhcr.org/publications/sowr2012>.
5. Протокол щодо статусу біженців 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_363#Text/. Дата звернення (20.11.2025).
6. UNHCR. Guidelines on International Protection. URL: <https://www.unhcr.org/uk/publications/legal>.
7. Директива 2013/32/ЄС про процедури надання притулку. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013L0032>.
8. Guiding Principles on Internal Displacement. URL: <https://www.unhcr.org/uk/about-us/excom/excom-stand-comm/4a7bdc6c9/guiding-principles-internal-displacement.html>.
9. Конвенція про статус апатридів 28.09.1954. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_232#Text. Дата звернення (20.11.2025).
10. UNESCO. Education for Refugees and Forcibly Displaced Persons. URL: <https://www.unesco.org/en/education/refugees>.

ТРАНСФОРМАЦІЯ КЛАСИЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ВИКЛИКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ

Федорова Ганна Юріївна

викладач кафедри міжнародних відносин

ННІ «Каразінський інститут

міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

g.y.fedorova@karazin.ua

Цифровізація стала одним із ключових чинників трансформації сучасної системи міжнародних відносин. Вона змінює не лише економічні й соціальні процеси, а й фундаментальні механізми зовнішньополітичної взаємодії. Класична дипломатія, заснована на принципах Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 року, передбачала переважно закриті переговори, ієрархічну структуру комунікацій та привілейований доступ до інформації. У

цифрову епоху ці засади піддаються суттєвому переосмисленню: дипломатичні акти дедалі частіше супроводжуються відкритими комунікаціями в інтернеті, а імідж держави формується не лише традиційними інститутами, а й через соціальні мережі, цифрові платформи та взаємодію з глобальною аудиторією в режимі реального часу.

В умовах повномасштабної російсько-української війни цифровий вимір діяльності держави набув особливого значення: онлайн-комунікація лідерів, цифрові кампанії солідарності, інформаційна протидія дезінформації та кібератакам стали невід'ємною частиною зовнішньополітичної практики. Це підсилює актуальність осмислення того, яким чином цифрові технології трансформують класичну дипломатію – чи йдеться про доповнення, функціональну модернізацію чи формування принципово нової моделі дипломатичної взаємодії.

Метою даних тез є аналіз трансформації класичної дипломатії в умовах цифровізації крізь призму концепції цифрової дипломатії, а також окреслення ключових викликів та перспектив, що постають перед дипломатичною службою.

У науковій літературі цифрову дипломатію часто трактують як специфічний різновид або продовження публічної дипломатії, що використовує інформаційно-комунікаційні технології для досягнення зовнішньополітичних цілей, формування позитивного іміджу держави та комунікації з іноземними аудиторіями. У праці Т. Краснопольської та І. Милосердної цифрову дипломатію розглянуто як основу нової публічної дипломатії: авторки підкреслюють, що вона стає ключовим інструментом інформаційно-роз'яснювальної діяльності держави через інтернет, доповнюючи культурну дипломатію, освітні обміни та інші форми «м'якої сили» [1, с. 13–16].

Важливим висновком цієї роботи є наголос на мережевому характері сучасної публічної дипломатії: цифрові платформи забезпечують горизонтальну, багатовекторну комунікацію, де держава взаємодіє не лише з урядами, а й з громадянами інших країн, медіа, бізнесом та громадянським суспільством. Цим підважується традиційна монополія держави на зовнішньополітичну комунікацію і водночас зростають вимоги до стратегічного управління цифровими наративами [1, с. 17–19].

Сучасні західні дослідники (І. Manor, Zh. Huang та ін.) пропонують розглядати цифровізацію дипломатії як процес багатовимірної зміни термінології, інструментів і практик, що охоплює як комунікаційну, так і організаційну трансформацію дипломатичної служби. Цифрова дипломатія, за цими підходами, пов'язана не лише з використанням соціальних мереж, а й з інтеграцією аналітики даних, кібербезпеки, онлайн-платформ консульського

обслуговування та електронного документообігу в повсякденну практику міністерств закордонних справ.

У цьому контексті важливою є теза, сформульована у сучасних українських дослідженнях: цифрова дипломатія не заперечує класичні норми Віденської конвенції, а радше створює додатковий рівень публічної та віртуальної присутності держави, що доповнює традиційні двосторонні й багатосторонні формати переговорів [2, с. 171–173; 3].

Стаття Т. Краснопольської та І. Милосердної демонструє, що цифрова дипломатія є не просто технічним інструментом, а концептуальною основою нової публічної дипломатії, яка змінює логіку взаємодії держави із зовнішніми аудиторіями [1]. Авторки показують, що цифрові канали комунікації дозволяють оперативно реагувати на кризи, коригувати імідж держави, формувати довгострокові наративи про її цінності та зовнішньополітичні пріоритети. Водночас вони наголошують на ризиках поверховості, інформаційного перевантаження та зростання ролі емоційних, а не раціональних аргументів у міжнародній комунікації.

Особливу увагу дослідниці приділяють взаємозв'язку між цифровою дипломатією та електронним урядуванням, підкреслюючи, що прозорість, підзвітність і відкриті дані стають структурними умовами довіри до держави як усередині країни, так і за її межами [1, с. 18–20]. Такий підхід розширює класичне уявлення про дипломатію, переводячи її з площини виключно міждержавних контактів у сферу широких публічних політик.

У статті В. Кубко цифрова дипломатія розглядається як важливий інструмент сучасних міжнародних відносин, що інтегрує практики стратегічних комунікацій, публічної дипломатії та інформаційної безпеки [2]. Авторка акцентує на ролі соціальних мереж, насамперед платформи X (раніше Twitter), як ключового майданчика для «твіпломатії» – публічної дипломатичної активності лідерів держав, міністрів закордонних справ та дипломатичних установ. Саме в цьому вимірі класична дипломатична практика зазнає найбільшої трансформації: офіційні заяви, які раніше проголошувалися через ноти, прес-релізи та брифінги, тепер паралельно (а іноді й насамперед) озвучуються в цифровому середовищі [2, с. 173–175].

Важливо, що авторка наголошує на амбівалентності цього процесу: з одного боку, цифрова дипломатія підсилює можливості держави в просуванні власних інтересів, мобілізації міжнародної підтримки та захисті суверенітету; з іншого – вона супроводжується загрозами інформаційних атак, маніпуляцій, «фейкової» публічної дипломатії та залежності від приватних технологічних платформ [2, с. 175–176]. Таке бачення дозволяє розглядати цифрову дипломатію як сферу, де класичні принципи суверенітету й невтручання перетинаються з

логікою глобальних цифрових екосистем, що здебільшого регулюються не міжнародним правом, а корпоративними політиками.

Цифровізація трансформує не лише зовнішні комунікації, а й внутрішню організацію дипломатичної служби. У сучасних дослідженнях, присвячених цифровій дипломатії України, наголошується на розвитку комплексних цифрових екосистем, що включають електронний документообіг, системи управління персоналом, е-візові сервіси, інтегровані платформи для підтримки експорту (як-от платформа NAZOVNI), а також інструменти моніторингу інформаційного простору.

Практика української цифрової дипломатії, зокрема в умовах війни, демонструє, що класичні функції дипломатії (представницька, інформаційно-аналітична, комунікативна, захисна) доповнюються новими вимірами – кібердипломатією, боротьбою з дезінформацією, участю в глобальних цифрових коаліціях, розвитком «віртуальних» дипломатичних представництв тощо [2; 4].

Розширюється й коло акторів, залучених до реалізації зовнішньополітичних комунікацій: поряд з класичними МЗС та посольствами активну роль відіграють органи публічної влади в інших секторах, міста, університети, бізнес-структури, аналітичні центри й навіть окремі лідери думок. Ця «демократизація» дипломатичного простору, з одного боку, підвищує гнучкість та інноваційність, а з іншого – ставить питання щодо координації, узгодженості меседжів та дотримання єдиних стандартів комунікації.

Трансформація класичної дипломатії в умовах цифровізації супроводжується низкою викликів, серед яких можна виокремити такі групи.

По-перше, нормативно-правові виклики пов'язані з тим, що Віденська конвенція 1961 року та інші базові міжнародно-правові акти практично не регламентують цифровий вимір дипломатичної діяльності. Це створює «сіру зону», де дипломатичні практики формуються радше звичаєвим шляхом, під впливом технологічних трендів та корпоративних правил цифрових платформ, ніж через чітко встановлені міжнародні норми [3; 5].

По-друге, інформаційно-безпекові виклики обумовлені зростанням ролі кібератак, дезінформаційних кампаній, маніпулятивних технологій та алгоритмічного посередництва у формуванні громадської думки. Цифрова дипломатія в такому середовищі змушена одночасно виконувати функції просування позитивного іміджу, кризових комунікацій та інформаційної оборони, що вимагає від дипломатичних служб нових компетентностей і партнерств з фахівцями з кібербезпеки, ІТ та медіаграмотності [2; 6].

По-третє, інституційні виклики стосуються адаптації дипломатичних відомств до швидких змін технологічного середовища: необхідності оновлення кадрової політики (залучення фахівців з цифрових комунікацій, аналітики

даних), впровадження внутрішніх стандартів соціальномережевої поведінки дипломатів, а також забезпечення безперервного навчання персоналу. Без належної інституційної модернізації цифрова дипломатія ризикує залишитися фрагментарним набором ініціатив, а не системною політикою.

Найвні дослідження дозволяють окреслити кілька перспективних напрямів трансформації класичної дипломатії під впливом цифровізації. По-перше, очікується подальше інституціоналізування цифрової дипломатії як окремого напрямку зовнішньополітичної діяльності: створення спеціалізованих підрозділів у МЗС, впровадження національних стратегій цифрової дипломатії, інтеграція цифрових показників ефективності у систему оцінювання дипломатичної служби [4; 7].

По-друге, зростатиме роль аналітики великих даних, штучного інтелекту та автоматизованих систем моніторингу в оцінці ефективності публічних дипломатичних кампаній, виявленні дезінформаційних наративів та моделюванні сценаріїв реагування. Це, у свою чергу, порушує питання про те, якою мірою алгоритми можуть або мають впливати на прийняття зовнішньополітичних рішень.

По-третє, формується тенденція до поєднання цифрової та «офлайн» дипломатії в єдині гібридні формати: офіційні візити доповнюються цифровими заходами, онлайн-форуми інтегруються з традиційними конференціями, а віртуальні посольства посилюють присутність держави там, де створення повноцінних дипломатичних місій є економічно чи політично проблематичним [2; 8].

Для України перспективи цифрової дипломатії пов'язані з подальшим закріпленням образу держави як інноваційної, відкритої до технологічних рішень та здатної ефективно комунікувати зі світом навіть в умовах війни. Водночас це вимагає системної роботи над підвищенням цифрової стійкості, розробкою чітких стратегій та стандартів, а також координації дій між різними інституціями, залученими до реалізації зовнішньої політики.

Трансформація класичної дипломатії в умовах цифровізації має комплексний характер і охоплює теоретичний, нормативний, інституційний і практичний виміри. Аналіз праць Т. Краснопольської, І. Милосердної та В. Кубко дозволяє стверджувати, що цифрова дипломатія не заперечує класичні засади дипломатичної служби, а радше формує новий рівень публічної та мережевої взаємодії, в межах якого держава реалізує свої зовнішньополітичні цілі.

Цифрова дипломатія водночас виступає інструментом нової публічної дипломатії та складовою ширшої цифрової політики держави. Вона посилює можливості впливу на міжнародну аудиторію, мобілізації підтримки та захисту

національних інтересів, але водночас породжує низку викликів – від правової невизначеності та кіберзагроз до інституційної інерції та етичних дилем.

Перспективи розвитку цифрової дипломатії пов'язані з її подальшою інституціоналізацією, інтеграцією інструментів штучного інтелекту та великих даних, формуванням комплексних цифрових екосистем дипломатичних відомств, а також розробкою міжнародних та національних стандартів, що забезпечуватимуть легітимність, ефективність та безпеку використання цифрових технологій у зовнішній політиці. Для України цифрова дипломатія є не лише відповіддю на глобальні тренди, а й стратегічним ресурсом у боротьбі за міжнародну підтримку, посилення суб'єктності та відновлення справедливого миропорядку.

Список використаних джерел:

1. Краснопольська Т. М., Милосердна І. М. Цифрова дипломатія як основа нової публічної дипломатії // Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 69. С. 13–20. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/69_2022/2.pdf (дата звернення: 17.11.2025).

2. Кубко В. П. Цифрова дипломатія в сучасних міжнародних відносинах // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2023. Вип. 50. С. 170–176. URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/50_2023/22.pdf (дата звернення: 17.11.2025).

3. Віденська конвенція про дипломатичні зносини : міжнародний документ від 18.04.1961 р. URL: <https://uk.migrapedia.org> (дата звернення: 17.11.2025).

4. Мхуріро О., Воробйов С. Концептуальні засади модернізації публічної дипломатії в умовах цифрової трансформації міжнародних відносин // Bulletin of Postgraduate Education: Ser. «Social and Behavioral Sciences; Management and Administration». 2025. Т. 33, № 62. URL: <https://ojs.uem.edu.ua/index.php/spnma/article/view/873> (дата звернення: 17.11.2025).

5. Ціватий В. Г. Феномен цифрової дипломатії в міжнародних відносинах і світовій політиці XXI століття: поліцентричний дискурс культурних і креативних індустрій // Культурологічний альманах. 2022. № 2. С. 40–44. DOI: 10.31392/cult.alm.2022.2.12.

6. Kononenko V. P., Komarova T. N. Цифрова дипломатія як засіб стратегічної комунікації держави // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Питання політології». 2024. Вип. 45. С. 15–20. DOI: 10.26565/2220-8089-2024-45-02.

7. Segeda O. O. Цифрова дипломатія України як елемент нової публічної дипломатії // Політикус. 2020. № 3. С. 139–147. DOI: 10.24195/2414-9616.2020-3.21.

8. «Цифрова дипломатія України: інформаційний фронт держави в соціальних мережах» : аналіт. доп. – Аналітичний центр ADASTRA, 14.07.2022.

URL: <https://adastra.org.ua/blog/ukrayinska-cifrova-diplomatiya-informacijnij-front-derzhavi-v-socialnih-merezhah> (дата звернення: 17.11.2025).

9. Manor I., Huang Zh. Digitalization of public diplomacy: Concepts, trends, and challenges // Communication and the Public. 2022. Vol. 7, Is. 4. P. 167–175. – DOI: 10.1177/20570473221138401.

ІНДУСТРІЯ ВІДЕОІГОР ЯК НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ М'ЯКОЇ СИЛИ ДЕРЖАВ

Фокіна Єлизавета Павлівна,

студентка 2-го курсу групи УВ-61 ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна
fokina2020umv13@student.karazin.ua

Актуальність теми зумовлена тим, що м'яка сила, як важливий інструмент сучасних міжнародних відносин, великою мірою залежить від технологічних можливостей людства. Ще в другій половині ХХ століття кіно, музика та телебачення почали використовуватись у формуванні культурного іміджу країн. З тих пір, людство зробило величезний крок у розвитку технологій і ми можемо спостерігати як створюються віртуальні посольства, віртуальна реальність використовується у музейній дипломатії тощо. Але недостатньо уваги приділяється вивченню того, як країни майстерно використовують ще один інструмент цифрової розважальної індустрії, а саме – відеоігри. Вони здатні об'єднати мільйони користувачів у різних країнах світу, сформувати міжкультурні зв'язки та створити простір для поширення цінностей, наративів, мови і символів певних держав. Відеоігри – це спосіб поєднати мистецтво, технології та комунікацію, що робить їх одним з найкращих інструментів впливу, особливо на молоде покоління. Таким чином, вивчення застосування відеоігор як нового інструменту м'якої сили держав є надзвичайно важливою темою сьогодення, яка потребує детальнішого вивчення.

Метою дослідження є з'ясувати яким чином індустрія відеоігор виступає інструментом м'якої сили держав та сприяє формуванню їхнього позитивного іміджу. Для досягнення мети, поставленні такі завдання:

1. Розкрити сутність понять «м'яка сила»;
2. З'ясувати роль відеоігор як інструменту м'якої сили;
3. Розглянути приклади використання відеоігор як засобу м'якої сили;

4. Визначити перспективи розвитку відеоігор як інструменту культурного впливу.

Джерельну базу роботи склали офіційні сайти розробників ігор, мітеріали онлайн-музеїв, публікації в медіа та статистичні дані, які висвітлюють вплив відеоігор на культурний імідж держав. Теоретичну базу становлять праці Джозефа Ная, який уперше ввів поняття «м'яка сила» у науковий простір.

Поняття «м'яка сила» означає здатність держави досягати поставлених цілей не застосовуючи примус – тобто не застосовуючи ні військового втручання, ні економічного тиску – а завдяки своєму іміджу, привабливості культури, цінностей і політики. Вперше термін був використаний американським політологом Джозефом Найєм, він детально розглянув явище «м'якої сили» та її три ресурси – культуру, політичні цінності та дипломатію – у своїй роботі «Bound To Lead: The Changing Nature Of American Power» 1990 року [8]. Тобто м'яка сила діє через привабливість, натхнення та високий рівень довіри, вона змушує інших хотіти того самого, що і держава, і, на відміну від жорсткої сили, має довгостроковий ефект. Саме тому держави активно розвивають культурну дипломатію, міжнародні медіа, присутність та вплив у цифровому просторі, а також розбудовують позитивний образ країни.

В сучасному світі, відеоігри посідають важливе місце серед інструментів культурної дипломатії. Наприклад, відповідно до даних від Statista, дохід музичної індустрії в 2024 році оцінена в 20,4 мільярдів доларів США [9], відповідно Worldwide Box Office світові касові збори кінопоказів кінокартин 2024 року складають близько 32,3 мільярдів доларів США [2]. В цей же час загальний прибуток індустрії відеоігор складає близько 455 мільярдів доларів США, відповідно до даних на сайті Statista [10].

Як вже було загадано вище, вони здатні об'єднати мистецтво, наративи, музику, дизайн та інтерактивність, а також і довше утримувати увагу людини. На відміну від таких пасивних інструментів культурної дипломатії, як фільми чи музика, відеоігри дають користувачу можливість повного занурення в світі, сповнений певною культурою, і безпосередньо взаємодіяти з ним. Таким чином, через сюжет, персонажів, архітектуру, музику та мову гри можуть бути передані національні цінності, історія, традиція конкретної країни.

Одним із найяскравіших прикладів держави, яка майстерно використала індустрію відеоігор як елемент м'якої сили є Японія. Nintendo, Sony та Square Enix – ці компанії створили культові франшизи – Pokémon, Super Mario, Final Fantasy – через які Японія транслює свої культурні цінності – гармонію, колективізм, технологічність, повагу до праці та повагу до традицій.

Наприклад, всесвітньовідома гра Pokémon з милими монстрами насправді прекрасний приклад як елементи японської культури були адаптовані до

відеогри і стали інструментом м'якої сили. Багато покемонів мають витоки саме з японської міфології, зокрема вони беруть свій початок зі світу йокайів – духів, демонів та надприродних істот, що здавна були частиною японського фольклору [3]. Розглянемо приклад двох покемонів з офіційного сайту гри, які мають спільне походження. Вулпікс і Дев'ятихвостий зображені як лиси, Вулпікс – маленький, з шістьма хвостами, а Дев'ятихвостий дорослий лис з дев'ятьма хвостами. І порівняйте його з вогняним духом з японської міфології – кітцуне – дев'ятихвостого демона лисиці, який відповідно до певних переказів народжувався з одним хвостом, а пізніше отримував по одному за кожні сто років життя допоки не отримував всі дев'ять [11, 7].

Серед інших покемонів та йокайів можна знайти не менше й інших подібних прикладів: водяні демони, тенгу тощо. Через подібні алюзії гра не просто виступає розважальним продуктом, а популяризує японський фольклор. Таким чином, покемони стали послами японської культури, які знайомлять гравців із японськими цінностями, естетикою та міфологічною спадщиною без прямої пропаганди.

Для Китаю індустрія відеоігор стала новою ареною реалізації м'якої сили. Ігри китайських розробників відрізняються високотехнологічною графікою, розгалуженим сюжетом та глибокою культурною естетикою. Вони проникли китайською міфологією, філософією та мистецтвом. Наприклад, в компанії HoYoverse, творця таких популярних ігор як Genshin Impact, Honkai: Star Rail та Honkai Impact 3rd, в більшості ігор є нації, натхненні реальними народами [1]. Так, регіон Лі Юе в Genshin Impact відображає образ Китаю – його архітектуру, традиційний одяг, музику, філософію гармонії між людиною та природою тощо. Лі Юе – це великий і могутній регіон, найбагатший на всьому континенті (що виглядає нелогічно, коли Фонтейн, натхненний Францією, має високе виробництво роботів, а регіон Сумеру, натхненний Близьким Сходом, є осередком освіти). Це підкреслює, що навіть у вигаданому світі саме «китайський» регіон постає символом стабільності, процвітання та гармонії. Таким чином, гравці не лише знайомляться з культурою Китаю, а й емоційно занурюються у нього, ототожнюючи «китайські» образи з мудрістю, розквітом і духовністю [5].

Крім естетичного аспекту, компанія проводить івенти, концерти, виставки, співпрацює з митцями та брендами і тим самим поширює образ Китаю через емоційний зв'язок та спільні культурні переживання. Граючи в ігри від китайських розробників ви завжди знайдете шматочок китайського бачення світу без прямої пропаганди.

Не можна оминати увагою і франшизу «Відьмак», яка є однією із найуспішніших реалізацій м'якої сили Польщі у XXI столітті. Ігри були

створенні на основі романів Анджея Сапковського – польського письменника. Таким чином, польська літературна спадщина перетворилась на глобальний культурний бренд, здобула десятки міжнародних нагород і зробила рольських розробників символом креативності, створила образ Польщі як країни талановитих творців, здатних конкурувати з технологічними титанами на рівні [12].

Культурний вплив «Відьмака» вийшов далеко за межі ігрової індустрії: завдяки успіху гри, фанати отримали однойменний серіал від Netflix [13]. Таким чином, «Відьмак» перетворився з простої гри на символ польської культурної ідентичності, знайомий всьому світові.

Серія відеоігор S.T.A.L.K.E.R., розроблена українською студією GSC Game World, стала значущим елементом культурного впливу України на глобальному рівні. Сюжет гри розгортається в Чорнобильській зоні відчуження — місці трагедії, яке тепер переосмислено як символ стійкості, відродження та культури. У сюжеті та оформленні використовуються українські топоніми, українська мова озвучення, музика та культурні референси, що підкреслюють національну ідентичність [6].

Заміна в англійській версії гри напису «Chernobyl» на «Chornobyl» — свідчення бажання розробників відокремити свій продукт від російської культурної парадигми та донести світу, що це саме українська розробка [4]. Вихід S.T.A.L.K.E.R. 2 сколихнув всю індустрію відеоігор, і крім того, створена в умовах війни, гра отримала високу популярність, стала символом непереможності українського народу і була офіційно визнана як «почесний амбасадор цифрової дипломатії України» [14]. Таким чином, S.T.A.L.K.E.R. діє не лише як розвага, але й як потужний канал просування української культури, технологій і національного іміджу за кордоном.

Тож розглядаючи такі потужні кейси, ми можемо стверджувати, що індустрія відеоігор вже перетворилась на один із найпотужніших секторів креативної економіки. Якщо на початку XXI століття відеоігри сприймалися світом як розвага, то сьогодні провідні країни світу усвідомили, що це повноцінний інструмент впливу. Вони виступають носіями цінностей, історій, культурних кодів, а щонайважливіше – вони легко поширюються по всьому світу завдяки спільним платформам.

У майбутньому їхній потенціал як інструменту м'якої сили неодмінно зросте, особливо у умовах розвитку віртуальної та доповненої реальності. Відеоігри даватимуть змогу насолодитись повним занурюванням і пережити не тільки ігровий досвід, але й дослідження інтерактивних культурних світів, під час якого користувач долучиться до наративів країни розробника, вивчить більше про її культуру та традиції, відкриє для себе її музику та історію.

Також не варто забувати про розвиток штучного інтелекту, відеоігри, як і кіно, і музика, мають змогу будувати сильний емоційний зв'язок між гравцем, персонажами, певними місцями в грі та культурним контекстом. Штучний інтелект, в свою чергу, покращить та пришвидше розробку, допомагатиме в написанні глибших сценаріїв з меншою кількістю сюжетних невідповідностей, що дозволить гравцям отримати більш реальні умови ігор.

З тим як держави все більше і більше усвідомлюватимуть стратегічний потенціал відеоігор, збільшиться державна підтримка ігрової індустрії, як це частково реалізовано в Китаї та Японії. Участь у кіберспортивних подіях, збільшення фінансування, створення освітніх ігор для іноземців – про можливі напрямки розвитку можна говорити безкінечно, адже функціонал, який пропонують відеоігри є дуже широким.

Отже, проведені дослідження дозволили зробити такі висновки:

1. Розкрити поняття «м'яка сила». Це потужний інструмент в міжнародних відносинах, який дає країні можливість впливати на інших через привабливість та довіру, а не застосування примусу.

2. З'ясували роль відеоігор як інструменту м'якої сили – це унікальний інструмент, який дає розробникам змогу поєднати культуру та необхідні нарративи держави з інтерактивною комунікацією. Відеоігри дають унікальну можливість впливати на світогляд, емоції та культурні уподобання мільйонів користувачів по всьому світу, що робить їх цінним та потужним інструментом м'якої сили.

3. Ми розглянули використання відеоігор як інструменту м'якої сили на прикладі конкретних держав, і дослідження показало, що відеоігри дають змогу проявити себе на культурній арені не тільки провідним країнам світу. Японія та Китай безперечно вдало та широко використовують відеоігри для ознайомлення користувачів зі своєю культурою та цінностями, створюють і висвітлюють певні нарративи у тому світі, який покращить імідж держави. Та Польща і Україна також мають приклади більш ніж вдалого застосування відеоігор для поширення культури своїх країн, та посилення їх образу як джерел якісних ігор. Польща через франшизу The Witcher просуває власну літературну спадщину, тоді як Україна, створивши серію S.T.A.L.K.E.R., демонструє стійкість і творчий потенціал навіть у складних умовах війни.

4. Визначили, що в майбутньому відеоігри як інструмент м'якої сили займатимуть все вищу й вищу сходинку в списку найважливіших інструментів м'якої сили. Зокрема, завдяки розвитку технологій – віртуальній та доповненій реальності, штучного інтелекту тощо. Відповідно, збільшиться підтримка геймінгової індустрії на державному рівні, що відкриватиме нові можливості для розробників та кіберспортивних заходів. Ті країни, які поєднують технологічні

інновації з національними культурними змістами зможуть посилити свій вплив у глобальному цифровому середовищі, адже ігри – це засіб занурення у культурні світи, формування цінностей та наративів, збільшувати обізнаність в сфері історії та ідентичності держав.

Список використаних джерел

1. About HoYoverse. *HoYoverse Official Website*. URL: <https://www.hoyoverse.com/en-us/about-us> (Last accessed: 06.11.2025).
2. Box Office Mojo. *2024 Worldwide Box Office*. URL: <https://www.boxofficemojo.com/year/world/2024> (Last accessed: 06.11.2025).
3. Etnografiska museet. *Yokai – Spirits of Japan*. URL: <https://www.etnografiskamuseet.se/en/exhibitions/yokai/> (Last accessed: 06.11.2025).
4. GamerBraves. [Interview] “*STALKER 2’s Vlad Lebedynets & Vlad Novikov talk about representing Ukraine culture with Ukrainian spelling of Chernobyl*”. URL: <https://www.gamerbraves.com/gamescom-asia-2023-stalker-2s-vlad-lebedynets-vlad-novikov-talk-about-representing-ukraine-culture-with-ukrainian-spelling-of-chernobyl> (Last accessed: 06.11.2025).
5. Genshin Impact Map. *Liyue Region*. URL: <https://genshin.hoyoverse.com/en/map?region=2> (Last accessed: 06.11.2025).
6. GSC Game World. *S.T.A.L.K.E.R. 2: Heart of Chernobyl*. URL: <https://www.stalker-game.com/uk#home> (Last accessed: 06.11.2025).
7. Museum of International Folk Art. *Yōkai: Ghosts and Demons of Japan. Online Exhibition*. URL: <https://yokai.moifa.org/#> (Last accessed: 06.11.2025)
8. Nye, J. S. *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power*. – New York: Basic Books, 1990. – 336 p.
9. Statista. *Audio*. URL: <https://www.statista.com/markets/417/topic/475/audio/#statistic2> (Last accessed: 06.11.2025).
10. Statista. *Video Gaming & eSports*. URL: <https://www.statista.com/markets/417/topic/478/video-gaming-esports/#statistic3> (Last accessed: 06.11.2025)
11. The Pokémon Company. *Pokédex*. URL: <https://www.pokemon.com/us/pokedex> (Last accessed: 06.11.2025).
12. The Witcher Universe | *Action-Adventure RPGs*. URL: <https://www.thewitcher.com/pl/en> (Last accessed: 06.11.2025).
13. The Witcher. *Netflix*. URL: <https://www.netflix.com/pl-en/title/80189685> (Last accessed: 06.11.2025).
14. United News Network. “*S.T.A.L.K.E.R. 2: Heart of Chernobyl — Ukraine’s ambassador in the field of digital diplomacy*”. URL: <https://www.unn.ua/en/news/stalker-2-heart-of-chernobyl-ukraines-ambassador-in-the-field-of-digital-diplomacy> (Last accessed: 06.11.2025).

Науковий керівник: Марченко Іван Сергійович, доцент кафедри міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент.

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ВИКЛИКИ Й ІНСТРУМЕНТИ КОМУНІКАЦІЇ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ ХХІ СТ.

Фомічова Лілія Артурівна,
студентка 1-го курсу групи УМВ-12 ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
fomichova.liliia@student.karazin.ua

Зміни у структурі глобальної політичної комунікації, спричинені цифровою революцією, радикально трансформували методи впливу держав на міжнародну аудиторію. Традиційні канали дипломатичного діалогу – зустрічі, меморандуми, офіційні заяви – поступово доповнюються та навіть частково витісняються динамічними, інтерактивними та масштабованими цифровими інструментами, які дозволяють державам безпосередньо взаємодіяти з громадянами інших країн, формувати образ нації та впливати на світоглядні установки в реальному часі. У цьому контексті цифрова дипломатія вийшла за межі технічного інструментарію й перетворилася на стратегічний елемент сучасної зовнішньої політики, який об'єднує дипломатичну практику, медійні технології та гуманітарні ініціативи.

З поширенням Інтернету та зростанням його впливу на розповсюдження інформації цифрова дипломатія стала ключовим інструментом публічної дипломатії, перетворившись на нову стадію її розвитку, яка піднімає її на сучасний рівень і втілює концепцію «м'якої сили» [3, с. 236].

На думку Ентоні Гіденса, «комунікація є необхідною основою всіх суспільних взаємодій». Відштовхуючись від цієї позиції, Е. Гіденс визначає комунікацію як «передачу інформації від однієї особи або групи до іншої». З розвитком письма та електронних засобів – радіо, телебачення, системи комп'ютерного зв'язку – комунікація частково віддаляється від безпосередніх ситуацій обопільних соціальних взаємин. Аналізуючи дослідження представників різних наукових шкіл, варто відзначити три основні інтерпретації поняття «комунікація»: по-перше, як засіб зв'язку об'єктів матеріального та

духовного світу, тобто певну структуру; по-друге, як спілкування, в ході якого люди обмінюються інформацією; по-третє – як передачу та масовий обмін інформацією з метою впливу на суспільство та його складові компоненти [2].

Технології цифрової дипломатії є синтезом соціально-гуманітарних та інфраструктурних технологій. У найбільш загальному сенсі вони представляють ефективні засоби комунікації з глобальною публікою. У вузькому значенні – це інструменти реалізації завдань, пов'язаних із конституюванням та розподіленням владних відносин у міжнародній політиці.

У період епідемії COVID-19 відбулася практично непомітна революція в дипломатичній діяльності: інфраструктурні технології цифрової дипломатії – такі як офіційні сайти, інтернет-сторінки, соціальні мережі, офіційні акаунти, блоги та інші цифрові платформи – набули глобального значення [3, с. 238]. Під час широкомасштабної війни Україна активно використовує ці інструменти для формування міжнародної підтримки, прозорості та протидії дезінформації.

Сьогодні багато держав використовують інформаційно-комунікаційні технології для досягнення зовнішньополітичних цілей, додавши до традиційних друкованих ЗМІ та телебачення цифрові платформи – Facebook, X (Twitter), YouTube, Instagram та інші – як інструменти публічної дипломатії [3, с. 239]. Зростання кількості користувачів мобільних телефонів у країнах, що розвиваються, сприяє більш демократичному обміну інформацією, дозволяючи громадянам ефективніше притягувати уряди до відповідальності за політичні заяви та рішення. Державний департамент США описує цифрову дипломатію як авангард сучасного державного мистецтва XXI століття. Згідно з його даними, програми дипломатичної діяльності XXI століття пов'язані з новими, повсюдними, руйнівними та важко передбачуваними силами, що трансформують міжнародні відносини.

Використання цифрової дипломатії розпочалося у 1996 році з діяльності інформаційного агентства США – USIA (United States Information Agency), яке запустило перший інтернет-журнал Washington Files. Першим кроком у розвитку електронної дипломатії стало розміщення матеріалів на офіційних сайтах дипломатичних представництв Сполучених Штатів. Згодом ці розрізнені матеріали були об'єднані в Електронні журнали Уряду США [5].

Фахівці міжнародних відносин розглядають штучний інтелект (ШІ) як засіб підвищення продуктивності, ефективності та стійкості в різних сферах економіки та громадського життя. Разом із цим існує етичний підхід, що наголошує на необхідності дотримання ШІ етичних норм і цінностей для захисту прав людини та безпеки. Ніколас Райт підкреслює зростаючу конкуренцію між ліберальною демократією та цифровим авторитаризмом у розвитку ШІ. Він звертає увагу на побоювання, що ШІ може перевершити людський інтелект у

більшості сфер суспільного життя. Зокрема, «дозволяючи урядам відстежувати, розуміти і контролювати своїх громадян набагато ретельніше, ніж будь-коли раніше, ШІ запропонує авторитарним країнам правдоподібну альтернативу ліберальній демократії, вперше з часів закінчення холодної війни». Використання ШІ в недобросовісних цілях – зокрема для генерації дезінформації, маніпуляцій громадською думкою та автономізації засобів впливу – загрожує безпеці міжнародного середовища. Тому важливо дослідити можливі загрози та виклики, які виникають через застосування штучного інтелекту. Бен Скотт, Стефан Хойманн та Філіп Лоренц визначають три актуальні сфери, що потребують дипломатичного втручання: економічні потрясіння та можливості; безпека та автономні системи озброєнь; демократія та етика. Ці виклики вимагають спеціального зовнішньополітичного інструментарію, що включає розробку політики, публічну дипломатію, двосторонню та багатосторонню взаємодію, дії через міжнародні організації, конвенції та партнерства, надання грантів, збір та аналіз інформації [4].

У Європейському Союзі законопроект про штучний інтелект (англ. Artificial Intelligence Act) визначає ШІ як програмне забезпечення, яке для заданого людиною набору завдань генерує вихідні дані – контент, прогнози, рекомендації чи рішення, що впливають на середовище, з яким воно взаємодіє. Провідними країнами у впровадженні національних стратегій ШІ вважаються США, Китай, Канада, Велика Британія, Японія, ОАЕ, Франція, Німеччина, Південна Корея, Індія та більшість країн ЄС. Ці стратегії визначають напрями фінансування, досліджень і розробок (НДДКР), підтримки розвитку ШІ, поліпшення цифрової інфраструктури та створення нормативно-правової бази для регулювання галузі. Загалом понад 60 країн (включаючи ЄС) розробили або перебувають у процесі розробки національної стратегії ШІ; з них 37 мають або планують мати спеціальні стратегії для ШІ в державному секторі або вбудовану спрямованість у ширші національні плани [1].

У світі, де інформаційні потоки переплітаються, а медіа стає не лише джерелом новин, а й активним гравцем на політичній арені, розуміння механізмів впливу медіа на політичні процеси є вельми актуальним. Мас-медіа і політика – складні, багатогранні інститути, взаємодія яких визначає, яку інформацію, в якій формі та з якими коментарями отримують суб'єкти політики, що безпосередньо впливає на їхні подальші дії. Відбір найважливішої інформації, її доступне подання та контекстуальне коментування є ключовим завданням усієї медіасистеми [7].

Сучасний інформаційний простір трансформується під впливом нових технологій. Синтетичні дані – штучно згенеровані за допомогою математичних моделей чи алгоритмів – за оцінками, повністю затьмарять реальні дані в моделях

штучного інтелекту до 2030 року [3, с. 240]. Це створює нові виклики для політичної комунікації, медіа-грамотності та інформаційної безпеки.

Отже, засоби масової інформації відіграють значну роль у функціонуванні політичної системи. Нині мас-медіа – це система нав'язування моделей поведінки. За допомогою ЗМІ влада та суспільство визначають, які проблеми потрапляють у порядок денний, а які – ні. Інформація стає публічною лише через ЗМІ. Саме від ефективності влади та медіа-грамотності громадян залежить, в якій системі ми будемо жити – у демократичній, чи в системі, що прагне до авторитарної трансформації [6].

Список використаних джерел:

1. Андросчук Г.О. Політика і стратегії розвитку штучного інтелекту в країнах світу: quo vadis? *Наука, технології, інновації*. 2023. № 2. С. 40-47. <http://doi.org/10.35668/2520-6524-2023-2-05>

2. Дослідження політичної взаємодії в умовах трансформації суспільства [Текст] : зб. наук. праць / [Л. О. Ануфрієв, В. В. Попков, М. І. Мілова та ін.]; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ін-т соц. наук. Одеса : ОНУ, 2013. 288 с.

3. Висоцький О. РОЗДІЛ 10. Технології цифрової дипломатії. *Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках*. 2025. № 1(1), С. 236-281. <https://doi.org/10.15421/342470>

4. Івасечко О.Я., Калита О.А. Штучний інтелект як новітній інструмент дипломатії: виклики та перспективи. *Регіональні студії*. 2023. С. 129-134. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/34/22.pdf> (дата звертання: 10.11.2025)

5. Тихоненко І.В. Цифрова дипломатія як інструмент зовнішньої політики США у XXI столітті. 2019, №1. с.85-90. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2019.1.12>

6. Федоришак Х., & Мосора Л. Місце та роль засобів масової інформації у сфері публічної політики. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2022. № 1(61). С. 86-91. [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-1\(61\)-13](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-1(61)-13)

7. Фіголь Н., Файчук Т., Фіголь Б. Мультимедійні та інтерактивні елементи електронних навчальних видань для вищої школи. *Інтегровані комунікації*. 2024. No 1 (17). с.178-186 URL: DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-2644.2024.1722>

Науковий керівник: Панова Ірина Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент

ІНСТРУМЕНТИ М'ЯКОЇ СИЛИ КНР: ОСВІТА, КУЛЬТУРА ТА ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ У XXI СТОЛІТТІ

Хоменко Наталія Сергіївна,
студентка, 1-го курсу магістратури,
групи УВ-51,
Харківський національний
університет імені В.Н. Каразіна,
nataliia.khomenko@student.karazin.ua

Китайська Народна Республіка (КНР) у XXI столітті активно використовує м'яку силу як стратегічний інструмент зовнішньої політики, зосереджуючись на освітніх, культурних та цифрових напрямках. Ці інструменти сприяють формуванню позитивного іміджу КНР, зміцненню його позицій на світовій арені та розширенню впливу в різних регіонах світу. «Китай позиціонує себе як меритократія (що на папері звучить досить добре), якої вдалося досягти, однак, завдяки ефективній діяльності партії. Тоді як у західному ліберальному світі багатопартійність та плюралізм думок є фундаментом суспільно-політичного ладу. До всього, постійні порушення прав людини, відсутність свободи слова, дискримінація уйгурів та придушення демократії Гонконгу явно не сприяють вибудовуванню традиційної в західному розумінні м'якої сили» [3].

Освітня дипломатія КНР реалізується через мережу Інститутів Конфуція, які функціонують у різних країнах світу. Ці інститути розповсюджують китайську мову та культуру, створюють можливості для студентів у вивченні китайської мови, культурному обміні та подальшому навчанні у КНР. За останні роки КНР значно розширила свої освітні програми, зокрема стипендії, академічну мобільність та спільні наукові проєкти, що посилюють культурно-освітній вплив КНР. Особливо важливо, що КНР активно залучає молодь з різних країн до навчання у своїх університетах, що створює довгостроковий культурний та інтелектуальний зв'язок між КНР та іншими державами. Як зазначається у дослідженні, «Інститути Конфуція як інструмент «м'якої сили» Китаю сприяють успішному просуванню китайської мовної та культурної дипломатії в усьому світі» [1]. Як зауважує М. Трофименко, практика поширення мови та культури в діяльності Інститутів Конфуція є досить типовою для подібних інституцій, але система цих структур заснована на встановленні взаємовідносин та мережевої комунікації, що є найбільш важливим з точки зору генерування «м'якої сили» КНР [4].

Культурна дипломатія КНР охоплює проведення міжнародних фестивалів, просування традицій і свят, популяризацію китайських фільмів, бойових мистецтв і гастрономії. Ці заходи підтримують позитивний образ Китаю, сприяють міжкультурному діалогу та формуванню прихильності до китайської

культури серед молоді і широкого загалу у світі. Як зазначається, «Китай систематично розширює свою культурну дипломатію, щоб змінити міжнародні сприйняття та зменшити негативні стереотипи про КНР». «Більш того китайська культурна індустрія лише набирає обороти, і сьогодні уряд Китаю сфокусовалось на тому, що приносить більше прибутку - на кінематографі. Китайська цензура пропускає американські блокбастери при умові, що в картині будуть присутні китайці, які зіграють не останню роль в допомозі головному герою»[2]. КНР активно просуває свої свята на захід світу, зараз, якщо запитати в європейської молоді: «Якого ти року народження?», вам більшість відповість рік та скажуть тваринку, рік в якій народилися по китайському календарю. Все це сталося через просування китайський свят на захід. Зараз у великих містах Європи наприклад Парижі, Римі та Софії відбуваються фестивалі в честь Китайського нового року. До прикладу в Парижі відбуваються карнавали протягом декількох днів, особливо в китайських районах, хоч офіційно ці дні вихідними не вважаються. В Римі відбулися дводенні перегони на човнах у формі драконів. І це лише приклади, які відбулися в цьому році. Місцеві дуже радіють таким святам, це нові традиції, і люди надихаються східною культурою[5].

Цифрова дипломатія є інноваційною складовою м'якої сили КНР в умовах глобальної цифровізації. Державні ЗМІ, офіційні акаунти та дипломати активно працюють на платформах, таких як WeiXin, X та інших, поширюючи офіційні наративи, просуваючи ініціативу «Один пояс, один шлях» і формуючи позитивний глобальний імідж КНР. Ця стратегія допомагає адаптувати м'яку силу до викликів сучасного інформаційного простору. Як зазначається, «цифрова дипломатія КНР дозволяє поширювати обрані наративи, демонструвати сучасність та культурну самовпевненість країни, а також впливати на громадську думку у світі». Особливо важливо, що КНР активно використовує соціальні мережі для формування позитивного образу своєї країни та просування своїх інтересів[3].

На нашу думку, м'яка сила КНР є ефективним інструментом, який дозволяє Китаю не лише зміцнювати свої позиції на світовій арені, але й формувати довіру та прихильність серед інших країн. Особливо важливо, що Китай активно використовує сучасні технології та цифрові платформи для поширення своїх цінностей та ідеології. Це дозволяє КНР бути конкурентоспроможним у сучасних умовах глобальної інформаційної боротьби.

У сукупності ці інструменти м'якої сили побудовані на офіційній політиці Комуністичної партії Китаю, що підкреслює значення культури як «духовної крові нації» та спрямована на зміцнення культурної і національної ідентичності через просування китайських цінностей у світі. Як зазначається у дослідженні,

«І хоча країна не змогла обійти США, Німеччину, Сполучене Королівство та Японію, усе одно бачимо, що шанси Китаю надалі збільшувати м'яку силу досить високі (особливо з перспективи привабливості культури та інвестицій в інфраструктурні проєкти, що визначаються як сильні сторони політики КНР)» [2].

Підсумовуючи, можна зазначити, що м'яка сила КНР у XXI столітті є комплексною, багатовимірною стратегією, що поєднує освіту, культуру та цифрові технології. Ці інструменти посилюють позиції Китаю як глобального актора, формують сприятливий міжнародний імідж та розширюють вплив у різних сферах міжнародних відносин. Збалансоване застосування цих інструментів стає ключовим елементом зовнішньої політики КНР у сучасних геополітичних умовах.

Список використаних джерел:

1. Мателешко Ю. П. «М'яка сила» Китаю: напрями та особливості українського наукового дискурсу. *Регіональні студії*. 2023. Вип. 34. С. 154–159. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/34/27.pdf> (дата звернення: 13.11.2024)

2. М'яка сила як інструмент зовнішньої політики Китаю. URL: http://4ua.co.ua/international/xb3bc79b5d43a89521316d26_0.html (дата звернення: 12.11.2024)

3. М'яка сила як інструмент зовнішньої політики Китаю. *Ad Astra*. 2021. URL: <https://adastra.org.ua/blog/myaka-sila-yak-instrument-zovnishnoyi-politiki-kitayu> (дата звернення: 14.11.2024)

4. Трофименко М. В. Інститут Конфуція як механізм реалізації публічної дипломатії Китайської Народної Республіки. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2016. Вип. 15. С. 335–345.

5. Chinese Cultural Carnival Staged in Rome. *TTPlus*. 2025. URL: https://www.ttplus.cn/publish/app/data/2025/09/24/569682/os_news.html (дата звернення: 14.11.2024)

Науковий керівник: Пересипкіна Ірина Валентинівна, доцент кафедри міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, к. політ. н., доцент iryna.peresypkina@karazin.ua

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Чернявський Сергій Юрійович,
студент 2 курсу групи УМІБ -61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна
s.cherniavskiy@student.karazin.ua

У сучасній міжнародній політиці цифрова дипломатія стає одним із визначальних інструментів впливу держави на глобальні процеси. Україна, опинившись у центрі світової уваги через повномасштабну агресію Росії, використовує цифрові комунікації не лише для донесення правди про війну, а й для зміцнення міжнародної підтримки та мобілізації партнерів. Це зумовило появу нових підходів до дипломатії, де соціальні мережі та цифрові платформи відіграють таку ж важливу роль, як і традиційні дипломатичні канали. На мою думку, важливість цифрової дипломатії сьогодні полягає в тому, що вона дозволяє Україні бути почутою в режимі реального часу, що надзвичайно важливо під час війни.

З початку повномасштабного вторгнення Україна продемонструвала здатність швидко адаптувати свої інформаційні стратегії, діючи у складному середовищі, де кожне повідомлення може впливати на позицію міжнародних лідерів та громадської думки. У цьому контексті публічна дипломатія набула особливого значення, і саме цифрові інструменти дали змогу оперативно реагувати на фейки, формувати глобальний наратив про боротьбу за свободу та працювати з аудиторіями різних країн. Як зазначають українські дослідники, стратегічні комунікації стали одним із ключових інструментів формування позитивного іміджу держави у світі [1, с. 27], і ця тенденція лише посилюється, адже Україна фактично встановила нові стандарти відкритості та щирості в умовах війни. Це дає нам підстави стверджувати, що українська модель цифрової дипломатії стала унікальним феноменом у світовій міжнародно-політичній практиці.

Розвиток цифрової дипломатії неможливий без системної протидії дезінформації. Російська інформаційна агресія є багаторівневою: вона охоплює створення фейкових наративів, роботу бот-мереж, втручання у медіапростір інших країн та маніпуляції історичними фактами. Одним із прикладів ефективної інституційної відповіді на подібні загрози є Франція, яка створила *Viginum* — спеціальний орган для виявлення та нейтралізації іноземних інформаційних

впливів [2, с. 41]. Цей підхід демонструє, що сучасна дипломатія потребує тісної взаємодії держави з технологічними структурами, експертним середовищем та громадянським суспільством. На мою думку, Україна може використати цей досвід для посилення власної системи інформаційної безпеки, зберігаючи при цьому демократичний характер комунікації та відкритість до суспільства.

Особливе місце у розвитку цифрової дипломатії належить університетам і молодим дослідникам. Саме в академічному середовищі формуються нові підходи до міжнародної комунікації, медіаграмотності, осмислення інформаційних загроз та інтерпретації глобальних процесів. Університети стають майданчиками для міжкультурного діалогу, аналітичного осмислення політики та формування покоління фахівців, здатних діяти в умовах гібридних викликів. На моє переконання, саме залучення студентства до публічної дипломатії є одним з найефективніших способів зміцнення іміджу України у світі й формування культури стратегічного мислення та відповідальності.

Підсумовуючи, слід наголосити, що цифрова дипломатія України стала потужним ресурсом зовнішньої політики та засобом виживання в умовах агресії. Вона забезпечила країні голос на міжнародній арені, дозволила сформувати широку коаліцію підтримки та стала прикладом ефективної інформаційної боротьби. Подальший розвиток цифрової дипломатії, на мою думку, потребуватиме інституційної підтримки, розбудови системи інформаційної безпеки та активної участі академічної спільноти. Україна вже довела, що здатна бути лідером у сфері інформаційного спротиву, а тому розвиток цифрової дипломатії стане одним із ключових напрямів її повоєнного становлення та міжнародного зміцнення.

Список використаних джерел

1. Волкотруб Г. В. Цифрова дипломатія України в умовах війни. Київ: Дипломатична академія України, 2023. 112 с.
2. Viginum. Rapport d'activité 2024. Paris: Service du Premier ministre, 2024. 92 p.

Науковий керівник: Шамраєва Валентина Михайлівна, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор політичних наук, професор

МІСЦЕ І РОЛЬ ІНСТРУМЕНТІВ СТРАТЕГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ВІДНОСИНАХ УКРАЇНА-НАТО

Шамраєва Валентина Михайлівна
професор кафедри міжнародних відносин
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
доктор політичних наук, професор
v.shamraeva@karazin.ua

У сучасному безпековому середовищі інформаційна сфера стала невід'ємним театром змагання між державами та їх коаліціями. НАТО визначило Strategic Communications (StratCom) як цілісну політику і практику, що поєднує політичні, військові й цивільні комунікаційні засоби для просування політики Альянсу, підвищення стійкості громадян та протидії ворожим інформаційним впливам [1].

В умовах гібридної війни та стратегічного протиборства ключову роль у сфері безпеки відіграють стратегічні комунікації. Для України, яка від 2014 р. протистоїть російській збройній агресії та дезінформаційним операціям, можливості співпраці з NATO Strategic Communications Centre of Excellence (NATO StratCom COE) є критично важливими. НАТО розглядає StratCom як інтегровану систему комунікацій, яка поєднує публічну дипломатію, інформаційні операції, психологічні операції, медіааналітику і кризові комунікації з метою забезпечення політичних та оборонних цілей Альянсу. А для України залучення досвіду НАТО в цій сфері зміцнює її інформаційну стійкість, підвищує спроможність протидіяти пропаганді та дезінформації, а також наближає до стандартів членства в НАТО.

NATO StratCom COE є провідним центром Альянсу з досліджень, навчання та розвитку доктрин у сфері стратегічних комунікацій. Він функціонує як міжнародна військово-цивільна платформа, яка розробляє стандарти та доктрини НАТО у сфері StratCom; проводить наукові дослідження щодо інформаційних операцій, гібридних загроз, поведінкової аналітики, соцмереж; реалізує навчальні програми для військових, дипломатів та публічних службовців; формує рекомендації для країн-партнерів [2]. Для України така структура є ключовим партнером у формуванні спроможності протидіяти інформаційним атакам РФ.

Серед прикладів практичної роботи StratCom COE можна згадати дослідження та детальний аналіз кремлівських нарративів, їхньої ролі під час військової ескалації проти України та використаних у цьому інструментів (боти, ботоферми, маніпуляція медіа). НАТО й COE розробляли рамки для виявлення й нейтралізації таких впливів[3]. А приклад масованої інформаційної атаки після

інциденту з безпілотниками над Польщею і супутніх викидів «в соцмережах» демонструє, як швидко виробляються й розповсюджуються ворожі наративи, і чому НАТО вдосконалює оперативну реакцію й міжвідомчу координацію в сфері стратегічних комунікацій.

Україна бере участь у проектах StratCom COE з 2015 р. Українські представники проходять навчання, беруть участь у спільних аналітичних проектах і тренінгах з протидії дезінформації. StratCom COE консультує українські органи влади щодо створення національної системи стратегічних комунікацій, інтегрованої у формат НАТО.

Україна з 2020 р. офіційно інтегрує підходи НАТО до стратегічних комунікацій, а платформа StratCom COE може допомогти у розробці національної доктрини стратегічних комунікацій; стандартизації комунікацій у секторі оборони за практиками НАТО; створенні міжвідомчої системи управління кризовими комунікаціями; підготовці державних комунікаторів та підвищенні професійних стандартів.

NATO StratCom COE також має одну з найпотужніших у світі команд OSINT, медіааналітики та аналізу ворожих інформаційних операцій. Україна має можливість використовувати ці можливості для спільного аналізу російських інформаційно-психологічних операцій; при розробці методологій раннього виявлення дезінформації; як доступ до класифікованих та відкритих аналітичних інструментів НАТО; для реалізації швидкого соціолінгвістичного та поведенкового аналізу інформаційних кампаній РФ; при оцінці впливу російських наративів на населення в Україні та світі тощо.

Можливості такої співпраці не концентруються виключно на боротьбі із інформаційними акціями з боку РФ. Іншою сферою має стати підтримка реформ у Збройних Силах України та у секторі безпеки, що потребує ефективного комунікаційного супроводу.

NATO StratCom COE може надати експертизу щодо формування іміджу ЗСУ та оборонних інституцій як прозорих і сучасних; комунікації з громадськістю щодо ходу реформ; соціальної згуртованості та підтримки політики оборони; залучення громадян до національної стійкості. І такими можливостями має скористатися українська сторона.

Україна вже бере участь у низці програм StratCom COE, але співпрацю можна розширити за рахунок спеціалізованих курсів для підрозділів ЗСУ, МВС, СБУ; стажування українських фахівців у Ризькому центрі; через проведення спільних симуляційних навчань з кризових комунікацій тощо.

NATO StratCom COE виступає одним з найважливіших інструментів адаптації України до стандартів НАТО. Через механізм стратегічних комунікацій Україна інтегрується в оперативні стандарти Альянсу; підвищує свою стійкість у

гібридному середовищі; створює інституційні спроможності, необхідні для членства в НАТО; посилює довіру партнерів через прозорі комунікаційні практики. В умовах російської агресії та інформаційної війни StratCom стає не просто інструментом комунікації, а частиною оборонної стратегії держави.

Підбиваючи підсумок слід підкреслити, що NATO StratCom це комплексна інформаційна програма, яка поєднує доктрину, інституційну експертизу (зокрема StratCom COE у Ризі), навчання та оперативні практики для просування інтересів Альянсу й протидії ворожим інформаційним впливам. Успіх програми залежить від оперативності реагування, технічної спроможності (аналіз великих потоків даних), міжінституційної координації та збереження демократичних стандартів у комунікаціях [1].

Стратегічні комунікації НАТО це не лише сфера публічної дипломатії, але й високотехнологічний оборонний інструмент протидії дезінформації та гібридній війні. Співпраця з NATO StratCom COE відкриває для України великі можливості: зміцнення інформаційної безпеки та стійкості; стандартизація комунікаційних процедур відповідно до підходів НАТО; розбудова спроможностей протидії інформаційним операціям РФ; поглиблення інтеграції у безпековий простір Альянсу; формування професійної школи стратегічних комунікацій у секторі оборони. StratCom є одним із ключових напрямів, через які Україна вже де-факто наближається до моделі оперативної сумісності з НАТО, що є важливим елементом майбутнього членства.

Список використаних джерел:

1. About Strategic Communications. URL: https://stratcomcoe.org/about_us/about-strategic-communications/1?utm
2. NATO STRATCOM COE. URL: <https://stratcomcoe.org/>
3. The Collage of the Kremlin's Communication Strategy. URL: <https://stratcomcoe.org/publications/the-collage-of-the-kremlins-communication-strategy/324?utm>

ВИКЛИКИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОСТПРАВДИ: РОЛЬ АКАДЕМІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ У ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

Шамраєва Валентина Михайлівна
професор кафедри міжнародних відносин
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
доктор політичних наук, професор
v.shamraeva@karazin.ua

Початок ХХІ ст. супроводжується глибокими трансформаціями інформаційного середовища, що досягли піку в умовах гібридних воєн періоду постправди. Традиційні підходи до публічної дипломатії, засновані на прозорості, міжкультурному діалозі та авторитетності інституцій, виявилися під тиском з боку дезінформації, психологічних операцій і цілеспрямованих маніпуляцій громадською думкою.

Особливо гостро ці виклики проявилися під час повномасштабної російської агресії проти України, яка супроводжується масштабними інформаційно-психологічними операціями, маніпулятивними наративами та спробами підриву міжнародної підтримки України.

У цьому контексті університети та академічна спільнота, як простір вироблення знань, критичного мислення й експертності, відіграють стратегічну роль у зміцненні інформаційної безпеки та формуванні стійкості суспільства.

У воєнний час інформаційне середовище радикально змінюється: зростає роль емоційних повідомлень, спрямованих на мобілізацію суспільства; інформація стає зброєю та інструментом тактичного й стратегічного впливу; виникає дефіцит перевірених даних, що сприяє поширенню фейків і маніпуляцій. В цих умовах докорінно змінюються і завдання публічної дипломатії держави, яка має одночасно: підтримувати довіру до офіційних джерел; комунікувати актуальні потреби держави міжнародному партнерству; протидіяти масштабним кампаніям дезінформації тощо.

Виклики воєнного часу поєднуються для України із проблемами притаманними епосі постправди, яка визнана глобальною загрозою сьогодення. Доба постправди характеризується тим, що об'єктивні факти відступають перед емоціями, переконаннями та інформаційними маніпуляціями. Це створює проблеми ерозії довіри до інституцій (держави, науки, медіа); радикалізації суспільств; посилення впливу конспірології; розмивання меж між експертною інформацією та пропагандою. Для країн, які переживають війну, як Україна, постправда становить особливу небезпеку: вона може послаблювати міжнародну

солідарність, підірвати репутацію та сіяти сумніви щодо легітимності дій держави.

РФ веде війну проти України не тільки на межі зіткнення, а і в інформаційному просторі. Серед ключових стратегій, що застосовуються у російських інформаційних кампаніях слід виокремити такі як: дискредитація українського військового та політичного керівництва; створення фальшивих наративів про «втому Заходу»; просування меседжів про «нездатність України до самостійного існування»; використання deep fake, П-ботів та фабрик тролів; атаки на освітні та наукові інституції України. Усе це, серед іншого, ускладнює роботу публічної дипломатії, адже інформаційне поле стає насиченим конкурентними, часто токсичними повідомленнями.

З огляду на окреслені проблеми вітчизняні, особливо в умовах війни, перетворилися на ключових акторів публічної дипломатії та захисту інформаційного середовища. Першочерговим завдання української освіти стало формування медіаграмотності та критичного мислення. Більшість українських університетів вже інтегрували курси з медіаграмотності, модулі з інформаційної безпеки, тренінги з фактчекінгу для студентів та широкого загалу. Це створює середовище, стійке до маніпуляцій та пропаганди.

Університети також створюють дослідницькі структури, такі як центри стратегічних комунікацій, лабораторії OSINT-аналізу, аналітичні хаби з вивчення гібридних загроз тощо. Такі центри ведуть моніторинг російських ІПСО, готують звіти для органів державного управління, міжнародних організацій і медіа.

У контексті реалізації заходів у сфері публічної дипломатії українські університети активно організують міжнародні конференції; публікують дослідження про російську агресію; налагоджують партнерства в рамках European Higher Education Area; та фактично виступають інформаційними амбасадорами України за кордоном. Такі зусилля вітчизняної наукової спільноти допомагають формуванню позитивного міжнародного наративу про нашу державу.

Україна, навіть в умовах війни, має значний контингент іноземних студентів, тому університети використовують багатомовні ресурси; комунікаційні центри підтримки, інформаційні кампанії серед студентів з Азії, Африки та ЄС як інструменти практичної реалізації публічної дипломатії. Це допомагає формуванню об'єктивного бачення війни у міжнародних аудиторій.

Одним із найважливіших напрямків діяльності українських університетів є протидія дезінформації через експертну легітимність та авторитет науки.

Академічна спільнота має незаперечний авторитет у формуванні фактологічного, аргументованого дискурсу. Саме науковці можуть ефективно та переконливо спростовувати фейки; пояснювати складні процеси та проблеми, які

пов'язані із війною але не очевидні широкому загалу (такі як, окремі питання у сфері міжнародного права, особливостей сучасних гібридних війн, актуальних питань міжнародної безпеки) і нейтралізувати маніпуляції через раціональний аналіз.

Університети також мають потужні мережі партнерств через програми Erasmus+, Horizon Europe; співпрацю з НАТО та ЄС через дослідні проекти, з Європейською дослідницькою радою; беруть участь у глобальних асоціаціях (Magna Charta Universitatum, EUA) тощо. Саме через ці мережі поширюються достовірні дані про війну, її причини та наслідки, формується наратив необхідності підтримки України у світової спільноти.

Академічні установи беруть участь у програмах StratCom НАТО, аналітичних програмах Центру протидії дезінформації при РНБО, експертних групах ЄС та Ради Європи і це сприяє інтеграції України у європейський безпековий простір.

Як ми бачимо, умови війни та постправди висунули перед публічною дипломатією України складні, багатовимірні виклики, центральним з яких є збереження довіри, забезпечення доступу до достовірної інформації та протидія масштабним дезінформаційним кампаніям. Університети та академічна спільнота стали важливими інституціями інформаційної стійкості, що забезпечують вироблення знань, формування критичного мислення та поширення міжнародного розуміння ситуації в Україні.

Їхня роль у боротьбі з дезінформацією полягає у поєднанні наукової експертизи, освітніх інструментів, мережевої дипломатії та практичної участі у стратегічних комунікаціях.

Отже, академічна спільнота є не лише учасником освітнього процесу, але й активним суб'єктом публічної дипломатії, що забезпечує стійкість суспільства, підтримку союзників і збереження об'єктивної історичної правди.

Список використаних джерел:

1. Honcharenko Olha. University and Post-truth. *Filosofija. Sociologija*. 2023. Т. 34. Nr. 3, p. 319–327. DOI: <https://doi.org/10.6001/fil-soc.2023.34.3.12>
2. Izhutova I. V. Ukrainian strategic communications and the Russia-Ukraine war. *Наука і оборона*. 2'2023. С. 46-51. DOI 10.33099/2618-1614-2023-22-2-46-51.
3. Горбенко Н. Постправда як феномен сучасної політики. *Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences*. Volume 3 March 19, 2021. Cambridge, UK. P. 23-27. DOI 10.36074/logos-19.03.2021.v3.05

ВОЛОНТАРИСТСЬКА ДИПЛОМАТІЯ США В УМОВАХ ЕСКАЛАЦІЇ ПАЛЕСТИНО-ІЗРАЇЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ 2025 РОКУ

Шарлай Олександра Романівна,

Студентка 5-го курсу 504 групи ОПП «Міжнародна інформація»
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
sharlai.oleksandra@chnu.edu.ua

Повернення Дональда Трампа до Білого дому у січні 2025 р. відкрило вікно можливостей для застосування радикально нового підходу до врегулювання палестино-ізраїльського конфлікту – волонтаристської дипломатії. Цей підхід поєднує персональне лідерство президента, швидке прийняття рішень і пряме втручання з відсутністю традиційних бюрократичних затримок. Актуальність теми зумовлена безпрецедентним рівнем ескалації конфлікту у 2025 р., що став найгострішим за останні десятиліття та загрожує стабільності Близького Сходу й глобальній безпеці. Успіх чи провал цього підходу визначає майбутнє Гази, вплив США в регіоні на тлі конкуренції з Китаєм, Росією та Іраном, а також довіру до американського посередництва в очах арабського світу та міжнародної спільноти.

У 2025 р. політика США щодо Ізраїлю та Палестини набула особливого значення у контексті тривалого конфлікту в Газі. Загострення ситуації стало наслідком нападу ХАМАС на південні райони Ізраїлю 7 жовтня 2023 р., що призвело до загибелі понад 1 200 осіб та захоплення 251 заручника. Масштабна відповідь Ізраїлю супроводжувалася значними втратами серед цивільного населення та поглибленням гуманітарної кризи [3].

На цьому фоні політика США у 2025 р. орієнтувалася на пряме втручання та активне посередництво з метою негайного припинення бойових дій і контролю за ескалацією конфлікту. Особливістю американського підходу стало поєднання персональної участі президента у врегулюванні конфліктів, прямого тиску на ключові сторони та міжнародних посередників, а також швидкого ухвалення рішень без затяжних бюрократичних процедур. Така інноваційна практика принципово відрізняється від традиційних дипломатичних підходів, які зазвичай ґрунтуються на багаторівневих консультаціях та поступовому накопиченні консенсусу й компромісів. У випадку ізраїльсько-палестинського конфлікту особиста участь Трампа дозволила одночасно поєднувати військові гарантії для Ізраїлю, економічні стимули для палестинської сторони та створення міжнародних механізмів контролю за виконанням домовленостей.

Ключовим інструментом стало представлення мирного плану із 20-ти пунктів, оголошеного 29 вересня 2025 р. під час зустрічі президента США з прем'єр-міністром Ізраїлю Беньяміном Нетаньягу. Документ передбачав

комплексний підхід до врегулювання конфлікту, інтегруючи гуманітарні, політичні та економічні заходи. Серед основних положень – негайне припинення вогню, звільнення всіх живих заручників протягом 72 годин, передача тіл загиблих і створення умов для зниження рівня насильства. План також визначав механізми відбудови та подальшого розвитку Гази, акцентуючи увагу на міжнародному контролі за безпекою регіону [2].

Документ передбачає створення тимчасового перехідного управління територією, реалізованого через міжнародну консультативно-керівну платформу. Ця платформа, «Рада Миру» (Board of Peace), очолюється президентом Сполучених Штатів і залучає до роботи міжнародних експертів, серед яких Тоні Блер. Платформа координувала діяльність технократичного комітету, який, залишаючись аполітичним, відповідав за надання муніципальних послуг, контроль гуманітарних потоків та впровадження програм економічного відновлення. Також передбачалося створення спеціальної економічної зони з пільговими тарифами для іноземних інвесторів, розбудову системи громадської безпеки та підготовку Палестинської адміністрації до передачі влади після проведення необхідних реформ. Безпеку забезпечували міжнародні стабілізаційні сили (ISF) за участю арабських держав, Єгипту та Йорданії, що гарантувало поступову демілітаризацію регіону та запобігання повторній ескалації конфлікту [2].

З 10 жовтня 2025 року розпочалася імплементація першого етапу плану, що ознаменувалося трьома основними подіями: запровадженням режиму припинення вогню, виведенням ізраїльських військ на визначену лінію контролю (території Гази) та початком необмеженого постачання гуманітарної допомоги. До 13 жовтня всі живі заручники були звільнені, а Ізраїль передав тіла загиблих. У відповідь на це у Газі відбулися масові святкування, а міжнародні партнери, включаючи Єгипет, Туреччину та Катар, підписали зобов'язання щодо виконання плану, підтверджуючи його глобальну підтримку [1].

Варто зазначити, що волонтаристський стиль Трампа спирався на його попередній досвід укладання Авраамових угод (2020 р.), які нормалізували відносини Ізраїлю з низкою арабських держав і створили прецедент регіональної кооперації. Це дозволило залучити до плану саме ті країни – ОАЕ, Бахрейн, Марокко – як фінансових донорів та політичних гарантів, що значно посилило його легітимність у регіоні. Водночас критики вказують на відсутність у плані чітких механізмів вирішення статусу Єрусалима та палестинських біженців, що залишає ґрунт для майбутніх суперечок і потенційного підриву довгострокової стабільності. Таким чином, успіх 2025 року став можливим завдяки комбінації персонального авторитету президента, готових регіональних альянсів і швидкого

використання наявних дипломатичних здобутків. Загалом, цей підхід підкреслив переваги гнучкої, персоналізованої дипломатії в кризових умовах.

Цей комплексний підхід сприяє формуванню стабільного політичного клімату, зменшенню ризиків відновлення насильства та зміцненню довіри між сторонами. Аналітично, волонтаристська дипломатія Трампа виявилася ефективною завдяки швидкості реакції та персональному авторитету, що дозволило обійти інституційні бар'єри та мобілізувати регіональних партнерів. Однак її довгострокова стійкість залежить від інституціоналізації механізмів (зокрема, «Ради Миру» та ISF), фінансової спроможності донорів і політичної волі Нетаньягу та палестинських фракцій уникати рецидивів. Без переходу від персонального втручання до стійких багатосторонніх інститутів план ризикує втратити імпульс після завершення президентського терміну.

Волонтаристська дипломатія США у 2025 р. не обмежувалася лише військовими чи економічними інструментами, а продемонструвала здатність поєднувати пряме політичне втручання з координацією міжнародних партнерів та регіональних акторів. Дипломатичні зусилля, що активно використовували багатосторонній підхід, об'єднуючи економічні стимули, гуманітарну допомогу та гарантії безпеки, забезпечили посилення загального результату і сприяли підвищенню шансів на тривалу регіональну стабільність. Водночас цей досвід підкреслив необхідність еволюції від імпровізаційного лідерства до інституційно закріпленого миру.

Список використаних джерел:

1. The White House. Global Support for President Trump's Bold Vision for Peace in Gaza. 1 жовтня 2025 року. URL: <https://www.whitehouse.gov/articles/2025/10/global-support-for-president-trumps-bold-vision-for-peace-in-gaza/>
2. Trump's 20-point Gaza peace plan in full. BBC News. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/c70155nked7o>
3. World Report 2025: Israel and Palestine. URL: <https://www.hrw.org/world-report/2025/country-chapters/israel-and-palestine>

Науковий керівник: Осадца Іван Степанович, доцент кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кандидат політичних наук, доцент.

ГЛОБАЛЬНЕ СУПЕРНИЦТВО США ТА КИТАЮ: ГЕОПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

Шевченко Олександра Андріївна,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти, групи УВ- 61 ННІ
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
o.shevchenko@student.karazin.ua

Завершення «холодної війни» стало вирішальним етапом у формуванні нової системи міжнародних відносин, переходом від біполярного світу до однополярного, в якій Сполучені Штати посідали провідну позицію. Основна мета зовнішньої політики США полягала у збереженні стабільності світової системи на основі американських моделей розвитку та цінностей. Перевага надається демократією, вільному ринку, правам людини та верховенству права. Саме ці принципи стали ідеологічною основою, яку часто називають періодом «однополярного світу»[6]. Водночас зростання економічного та політичного потенціалу Китайської Народної Республіки поступово почало формувати новий виклик американському лідерству, що призвело до появи двох конкуруючих моделей розвитку. У ХХІ столітті саме суперництво між США та КНР стало головним рушієм глобальних трансформацій у світі, впливаючи на економіку, безпеку, технології та ідеологію.

Актуальність теми зумовлена тим, що американо-китайське суперництво визначає ключові параметри сучасного міжнародного порядку. А від стратегічних рішень двох держав залежить економічна конфігурація регіонів, формування нових альянсів, розвиток технологій, а також рівень глобальної стабільності.

Після розпаду СРСР важливим рушієм зовнішньої політики США залишалася ідея «демократичного миру», згідно з якою демократичні країни рідше вступають у війни між собою. На цій основі США активно підтримували політичні реформи у країнах Східної Європи, Латинської Америки та Азії.

Водночас американська політика зберегла прагнення до домінування у військовій сфері. США вважали, що мир і безпека у світі можливі лише за умови збереження їхньої військової переваги. Саме тому країна утримує розгалужену систему військових баз по всьому світу, інвестує у нові технології та активно бере участь у міжнародних операціях. США прагне гарантувати глобальну безпеку за допомогою контролю над стратегічними регіонами світу та підтримання мережі військових баз.

Економічний вимір американської стратегії спирався на домінування долара, провідну роль транснаціональних корпорацій, контроль над фінансовими потоками та участь у міжнародних організаціях, таких як МВФ, Світовий банк,

COT [5]. Санкції перетворилися на ключовий інструмент тиску, що дозволяв США впливати на поведінку інших держав без прямого застосування сили.

У ідеологічному аспекті США активно розвивали «м'яку силу», формуючи привабливий образ власної моделі розвитку через освітні програми, медіа, культурну дипломатію, діяльність USAID та численних міжнародних фондів. Таким чином, політичне, економічне та культурне домінування США стало системним компонентом архітектури світового порядку.

Важливою складовою американської стратегії була глобальна мережа союзів. НАТО залишалося і залишається ключовим інструментом американського впливу в Європі, забезпечуючи політичну координацію, спільну оборону і підтримку безпеки регіону [1]. У Азійсько-Тихоокеанському регіоні США співпрацюють з Японією, Південною Кореєю, Австралією та Індією, сформувавши систему стримування Китаю. Такі партнерства дозволяють Вашингтону підтримувати присутність у ключових геостратегічних просторах [5].

Після завершення «холодної війни» Китай сформулював власну глобальну стратегію, що отримала назву «мирного піднесення» [4]. Її головний принцип – уникнення конфронтації та забезпечення зростання міжнародного впливу через економічні й інфраструктурні механізми. Китай наголошує на повазі до суверенітету, невтручанні у внутрішні справи та прагненні до взаємовигідного співробітництва.

КНР поступово розширює економічний та політичний вплив, використовуючи торгівлю, інвестиції та кредитування як інструменти геостратегії. Однією з ключових складових стала ініціатива «Один пояс – один шлях», започаткована у 2013 році. Ідея проста: інфраструктура породжує торгівлю, торгівля – взаємні зобов'язання, а зобов'язання – довгий політичний діалог. На практиці ініціатива поєднує класичні інфраструктурні проекти з «цифровим шовковим шляхом», де важать телеком, хмарні сервіси та кібербезпека [10].

Проекти включають модернізацію транспортних коридорів, розвиток портової інфраструктури, будівництво залізниць, створення енергетичних ліній та розгортання цифрових мереж. Участь таких технологічних компаній, як Huawei, ZTE та Alibaba, сприяє формуванню китайських стандартів у сфері 5G, кібербезпеки та електронної комерції. Це зміцнює технологічний суверенітет Китаю і поширює його вплив на партнерські держави.

КНР також нарощує свою політичну присутність, поглиблюючи співпрацю в межах БРІКС, ШОС та Азійського банку інфраструктурних інвестицій. Зовнішня політика стала «багатоканальною»: великі саміти, дипломатія, муніципальні побратимства – усе це працює на пом'якшення конфліктності і

водночас фіксує присутність Китаю у ключових регіонах[8]. У військовому аспекті Китай модернізує Народно-визвольну армію, впроваджує концепцію спільних операцій, розвиває флот, ракетні сили, кіберпідрозділи та космічні програми [7]

Таким чином, китайська стратегія не лише економічно підсилює державу, але й формує комплексний виклик американському домінуванню, пропонуючи альтернативну модель міжнародного порядку.

Найбільш інтенсивно конкуренція між двома наддержавами проявляється в Східній Азії, де поєднуються питання безпеки, торгівлі, технологій та ідеології [7]. Тайвань залишається найчутливішим елементом, оскільки його статус здатен спровокувати серйозну кризу між США та КНР. США підтримують регіональну безпеку через союзників, тоді як Китай активно розширює військову присутність та дипломатичні ініціативи.

В Африці суперництво набуває інфраструктурного характеру: Китай пропонує дороги, порти, електростанції, цифрові мережі – і робить це швидко, у прив'язці до конкретних проєктів. Багатьом урядам такий підхід зручний, бо він дає видимий результат і нові робочі місця. США працюють інакше: більше уваги приділяють прозорому врядуванню, охороні здоров'я, безпековим програмам.

У Європі суперництво відбувається менш відкрито, але має стратегічне значення. Китай інвестує у логістику та промисловість, тоді як США прагнуть уникнути створення критичних залежностей ЄС від китайських технологій, особливо в галузях 5G, мікрочипів та «зеленої» енергетики [9].

Суперництво охоплює чотири ключові виміри:

1. економічний – доступ до ринків, ланцюги постачання, фінансові правила;
2. технологічний – конкуренція у сфері 5G/6G, ІІ, ВДЕ та мікроелектроніки;
3. інформаційний – вплив через медіа, освітні програми, цифрову інфраструктуру;
4. безпековий – медіа, соцмережі, кібербезпека, освітні канали [2, 3].

Це протистояння не є повністю конфронтаційним, але воно призводить до зростання фрагментації міжнародної системи. Формуються паралельні техноблоки, зменшується взаємна залежність, посилюється регіоналізація торгівлі, а політичні суперечності дедалі частіше породжують економічні та технологічні конфлікти.

Американо-китайське суперництво є визначальним фактором трансформації сучасного світового порядку. США зберігають провідні позиції завдяки військовим альянсам, економічній могутності та ідеологічному впливу. Китай, у свою чергу, пропонує альтернативну модель глобального розвитку,

акцентуючи на інфраструктурі, технологіях та багатосторонній дипломатії. Взаємодія цих моделей формує нову архітектуру міжнародних відносин, де багатополарність поєднується з високим рівнем конкуренції, технологічного розриву та безпекових ризиків. Розуміння логіки цього суперництва є необхідним для прогнозування майбутніх тенденцій та формування ефективних стратегій для держав у XXI столітті.

Список використаних джерел:

1. Allison, Graham; Klyman, Kevin; Barbesino, Karina; Yen, Hugo. *The Great Tech Rivalry: China vs the U.S.* Cambridge, MA: Harvard Kennedy School (Belfer Center), December 2021. URL: https://www.belfercenter.org/sites/default/files/pantheon_files/GreatTechRivalry_ChinaUS_211207.pdf
2. “Analysis of Strategic Competition Between China and the United States in the New Cold War Era.” Nanyang Technological University Working Paper, 2025. URL: https://www.researchgate.net/publication/386561734_Analysis_of_Strategic_Competition_Between_China_and_the_United_States_in_the_New_Cold_War_Era
3. “Analysis of Strategic Competition in China–US Relations.” *Livermore Papers on Global Security* No. 5. Lawrence Livermore National Laboratory, October 2018. URL: <https://cgsr.llnl.gov/sites/cgsr/files/2024-08/CGSR-LivermorePaper5.pdf>
4. “Military and Security Developments Involving the People’s Republic of China 2024.” Annual Report to Congress. Washington, D.C.: U.S. Department of Defense, December 18, 2024. URL: <https://media.defense.gov/2024/Dec/18/2003615520/-1/-1/0/MILITARY-AND-SECURITY-DEVELOPMENTS-INVOLVING-THE-PEOPLES-REPUBLIC-OF-CHINA-2024.PDF>
5. Kennedy, Scott. *U.S.-China Relations 2024: Managing Competition without Conflict.* Washington, D.C.: Center for Strategic & International Studies, 3 Jan 2024. URL: <https://www.csis.org/analysis/us-china-relations-2024-managing-competition-without-conflict>
6. Lippert, Barbara; Perthes, Volker (ed.). *Strategic Rivalry between United States and China. Causes, Trajectories, and Implications for Europe.* Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP Research Paper 4), 2020. URL: https://www.swp-berlin.org/publications/products/research_papers/2020RP04_China_USA.pdf
7. “Narrating and Practising the US–China ‘Tech War’.” *IS & Global Public Policy*, vol. 5, no. 2, 2024. URL: <https://academic.oup.com/isagsq/article/5/2/ksaf037/8112750>
8. “Rethinking US–China competition: Next generation perspectives.” Washington, D.C.: Brookings Institution, Spring 2019. URL: <https://www.brookings.edu/articles/rethinking-us-china-competition-next-generation-perspectives/>

9. “The Silent Parallels of US–China Rivalry: A Clash of Power, Not Models.” *SAIS Review*, 2024. URL: <https://saisreview.sais.jhu.edu/the-silent-parallels-of-us-china-rivalry-a-clash-of-power-not-models/>

10. “U.S.–China Competition, World Order and Economic Decoupling.” SSRN Working Paper, 2024. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4716700

Науковий керівник: Файєр Олена Анатоліївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат юридичних наук, доцент

ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄС ЩОДО УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ: ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ТА СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ

Шульженко Дмитро Юрійович

студент 2 курсу, група УМІБ 61

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Харківський національний університет імені

В. Н. Каразіна

dmsl1805@gmail.com

У ХХІ столітті інформаційний вимір став стратегічним простором політичного суперництва та водночас інструментом формування міжнародного порядку. Особливо яскраво це проявилось після початку повномасштабної агресії Російської Федерації проти України у 2022 році, коли боротьба за інформаційний суверенітет і підтримку глобальної аудиторії набула першочергового значення. Європейський Союз у цей період переосмислив роль інформаційної політики та цифрової дипломатії, перетворивши їх на один із ключових елементів протидії гібридним загрозам та стабілізації міжнародного середовища. На мою думку, саме війна стала каталізатором формування нового інформаційного порядку, де на перший план виходять прозорість, довіра та спільні демократичні наративи.

Інформаційна стратегія ЄС щодо України до 2022 року була переважно орієнтована на підтримку реформ, просування європейських цінностей та розвиток гуманітарного й культурного співробітництва. Проте масовані інформаційні атаки Росії, кампанії дезінформації та втручання у політичні процеси на території ЄС прискорили перехід до системної моделі стратегічних комунікацій. ЄС активізував роботу Європейської служби зовнішніх дій та

розширив діяльність East StratCom Task Force, а також ініціативи, спрямовані на протидію інформаційним загрозам. Як зазначається у звітах EEAS, ключовою метою стало виявлення, спростування та попередження російської дезінформації, а також формування стійких демократичних інформаційних практик [1]. Це підтверджує, що ЄС перейшов від оборонної позиції до активної інформаційно-дипломатичної діяльності, що має довгостроковий характер.

Водночас війна продемонструвала взаємну залежність України та ЄС у сфері інформаційної безпеки. Український досвід протидії російським інформаційним операціям виявився унікальним: держава навчилася швидко реагувати, створювати сильні міжнародні меседжі, залучати лідерів думок і будувати глобальні мережі солідарності. Цифрова дипломатія України стала прикладом поєднання емоційної прямоти, реалістичності, мобілізаційного ефекту та стратегічного мислення. Як свідчать європейські аналітичні огляди, саме українські інструменти цифрових комунікацій часто використовуються ЄС як модель для адаптації до нової інформаційної реальності [2]. На моє переконання, інформаційне партнерство України та Європейського Союзу стало одним із найпомітніших прикладів взаємного посилення у сфері стратегічних комунікацій.

Особливу увагу в умовах гібридної війни ЄС приділяє розвитку інформаційної грамотності, захисту суспільної свідомості та формуванню відповідального медіасередовища. Європейська комісія у своїх офіційних комунікаціях підкреслює необхідність системного реагування на дезінформаційні загрози, розбудови інфраструктури перевірки фактів, а також розвитку співпраці з громадянським суспільством та освітніми інституціями [3]. Це доводить, що інформаційна політика стає міждисциплінарною сферою, де поєднуються знання дипломатії, політології, медіакомунікацій та кібербезпеки. На мою думку, саме ця комплексність робить європейський досвід цінним для України і свідчить про трансформацію інформації з інструменту впливу у механізм демократії та безпеки.

У цьому контексті велику роль відіграють університети як осередки формування нових підходів до публічної дипломатії, міжнародної комунікації та аналізу загроз. Саме академічне середовище забезпечує підготовку майбутніх дипломатів, експертів зі стратегічних комунікацій та аналітиків зовнішньої політики. Крім того, університети стають елементами міжнародної мережі підтримки України, проводячи просвітницьку діяльність, участь у міжнародних партнерствах, створюючи освітні програми та поширюючи правдиву інформацію про війну та її наслідки. На мою думку, роль академічного середовища як «м'якої сили» лише зростатиме, і саме воно формуватиме ціннісні орієнтири майбутньої європейської дипломатії.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що війна стала поворотним моментом для інформаційної політики ЄС і спричинила появу нової моделі цифрової дипломатії, у якій цінність, стійкість і партнерство відіграють ключову роль. Україна стала не лише об'єктом європейської інформаційної підтримки, але й активним учасником формування інформаційного порядку денного ЄС. Переконаний, що подальша інтеграція України до європейського інформаційного простору та розвиток спільної стратегії інформаційної безпеки стануть фундаментом для побудови єдиної системи стійкості у Європі.

Список використаних джерел

1. European External Action Service. EU vs Disinformation: Reports and Publications. Brussels, 2022–2024. URL: <https://euvsdisinfo.eu>
2. EUvsDisinfo. Disinformation Review. European External Action Service, 2023–2024. URL: <https://euvsdisinfo.eu/disinfo-review/>
3. European Commission. Joint Communication to the European Parliament and the Council: Tackling Disinformation — Getting the Facts Right. Brussels, 2020. URL: <https://eur-lex.europa.eu>

Науковий керівник: Шамраєва Валентина Михайлівна, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор політичних наук, професор

УКРАЇНА – ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА: ДИНАМІКА ЕКОНОМІЧНИХ, ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Щербина Всеволод Євгенійович,
студент 2-го курсу групи УВ-61
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна,

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року спричинило глибокі зміни в системі європейської безпеки та віддалено вплинуло на регіони, зокрема Латинську Америку. Попри географічну віддаленість, країни регіону зазнали прямих і опосередкованих впливів, таких як економічні коливання, дипломатичні зрушення та гуманітарні виклики. Для України війна стала випробуванням і можливістю активізувати співпрацю з

латиноамериканськими державами задля диверсифікації торгівлі, здобуття міжнародної підтримки та зміцнення партнерств. Еволюція економічних, політичних, культурних, наукових і гуманітарних зв'язків у цей період свідчить про наявний потенціал співпраці та існуючі обмеження у відносинах між Україною та країнами Латинської Америки.

До війни торгівля між Україною та Латинською Америкою була незначною, але стратегічно важливою. Україна експортувала зерно, соняшникову олію та добрива, а імпортувала каву, яловичину й тропічні фрукти. Війна порушила ці потоки через втрату виробничих потужностей і обмежений доступ до Чорного моря, що спричинило зростання світових цін на зерно та добрива. Латинська Америка відчула наслідки цих змін як імпортер української продукції та конкурент на світових ринках. Бразилія, Аргентина й Парагвай скористалися підвищеним попитом на власний експорт, заповнивши частину ринкового вакууму. Водночас зростання цін на добрива, частково спричинене західними санкціями проти Росії та Білорусі, змусило такі країни, як Бразилія, шукати альтернативних постачальників, зокрема Україну, хоча вона також зіткнулася з виробничими труднощами [1, с. 61].

Кілька латиноамериканських країн безпосередньо співпрацювали з Україною, щоб забезпечити поставки зерна в рамках Чорноморської зернової ініціативи, посередницької за посередництва Організації Об'єднаних Націй та Туреччини. Наприклад, Колумбія та Перу висловили підтримку продовженню угоди щодо стабілізації світових цін на продукти харчування. Гватемала та Чилі використовували дипломатичні канали, щоб закликати до безперешкодного експорту сільськогосподарської продукції з України, розглядаючи продовольчу безпеку як глобальну відповідальність. Україна, визнаючи економічний та політичний вплив свого сільськогосподарського сектору, розпочала нові торговельні місії до Латинської Америки у 2022–2023 роках, прагнучи не лише забезпечити покупців для свого зерна, але й заохотити уряди Латинської Америки чинити тиск на Росію, щоб вона дотримувалася міжнародних угод щодо експорту продуктів харчування [2, с. 6].

Економічні зв'язки також включають інвестиційну та технологічну співпрацю, хоча вони залишаються обмеженими відстанню та інфраструктурними обмеженнями. Бразилія, як член БРІКС та головний гравець в агробізнесі, має найбільший потенціал для розширення торгівлі. Українські чиновники вивчали можливості постачання сільськогосподарської техніки та ІТ-послуг до Бразилії та Аргентини, тоді як латиноамериканські фірми виявили інтерес до ринку післявоєнної відбудови України. Однак продовження бойових дій, ризики для судноплавних шляхів та невизначеність щодо санкцій уповільнили конкретні інвестиційні проекти.

У політичному плані війна стимулювала сплеск дипломатичної активності між Україною та Латинською Америкою. Київ активізував зусилля для забезпечення підтримки в Генеральній Асамблеї Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних форумах, визнаючи, що голоси латиноамериканських громадян можуть вплинути на баланс світової громадської думки. Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба здійснив кілька візитів до регіону у 2023 році, зокрема до Бразилії, Мексики та Гватемали, з метою зміцнення двосторонніх відносин та безпосереднього пояснення позиції України політикам. Ці візити супроводжувалися серією двосторонніх зустрічей на полях сесій ООН та на регіональних форумах, таких як Організація американських держав [3, с. 72].

Гватемала стала важливим політичним партнером України. У липні 2022 року президент Алехандро Джамматтеї відвідав Київ, зустрівся з Володимиром Зеленським і пообіцяв підтримку на міжнародних форумах, наголошуючи на захисті суверенітету й територіальної цілісності України. Така проактивна позиція різко контрастувала з обережнішою політикою Бразилії та Мексики, підкреслюючи вплив менших держав на регіональну дипломатію.

Позиція Бразилії була особливо важливою через її економічну вагу та лідерські амбіції. За президента Жаїра Болсонару Бразилія формально підтримувала резолюції ООН, що засуджують Росію, але уникала двосторонніх санкцій і наголошувала на нейтралітеті. Повернення Луїса Інасіу Лули да Сілви до влади у 2023 році ознаменувалося пропозицією Бразилії виступити посередником у мирних переговорах, що відображає традиційну прагнення країни до стратегічної автономії. Підхід Лули, який критикує як Росію, так і НАТО за нездатність запобігти конфлікту, демонструє балансування між захистом міжнародного права та уникненням відкритої підтримки західної політики. Україна вітала посередницькі ініціативи Бразилії, але підкреслювала, що будь-який мирний план має поважати її суверенітет і територіальну цілісність [4, с. 108].

Мексика, дотримуючись конституційного принципу невторчання, засудила російське вторгнення, але утрималася від санкцій і військової допомоги, зосередившись на гуманітарних ініціативах і мирних пропозиціях. Україна намагалася переконати Мехіко у жорсткішій позиції, однак нейтралітет обмежував співпрацю. Натомість Чилі та Колумбія зайняли чітку проукраїнську позицію, підтримуючи резолюції ООН і надаючи гуманітарну допомогу. Президент Чилі Габріель Борич відкрито засудив агресію, а колумбійський лідер Густаво Петро поєднував підтримку України із закликами до мирного врегулювання.

Незважаючи на війну, культурні та наукові зв'язки між Україною та Латинською Америкою продемонстрували стійкість, а в деяких випадках і зростання. Українські діаспорні громади в Аргентині, Бразилії та Парагваї відіграли важливу роль у підтримці культурних зв'язків, організації благодійних заходів, виставок та освітніх програм для підвищення обізнаності про ситуацію в Україні. В Аргентині, де проживає одна з найбільших українських діаспор у регіоні, культурні центри в Буенос-Айресі та провінції Місьйонес проводили благодійні концерти та лекції з історії України. Ці заходи зміцнили розуміння громадськістю конфлікту та сприяли наданню гуманітарної допомоги Україні [5, с. 91].

Університети в Чилі, Мексиці та Бразилії надавали стипендії переміщеним українським студентам і дослідникам, сприяючи їхньому тимчасовому переселенню та спільним проектам у відновлюваній енергетиці, сільськогосподарських технологіях і охороні здоров'я. Міжнародні програми, зокрема Horizon Europe, підтримували ці наукові ініціативи, дозволяючи латиноамериканським установам співпрацювати з українськими колегами попри воєнні перешкоди.

Гуманітарні відносини значно розширилися після вторгнення, оскільки уряди Латинської Америки, групи громадянського суспільства та організації діаспори мобілізувались для підтримки українських біженців та жертв війни. Хоча Латинська Америка не є основним місцем призначення для українських біженців порівняно з Європою, кілька країн запровадили заходи для спрощення оформлення тимчасових віз на проживання та гуманітарних віз. Аргентина та Бразилія запропонували спрощені процедури в'їзду для громадян України, тоді як Чилі, Колумбія та Мексика створили гуманітарні фонди та надіслали медичні матеріали до України. Гватемала, окрім своєї дипломатичної активності, організувала національні кампанії з надання пожертвувань для забезпечення продуктами харчування, одягом та ліками [6].

Міжнародні організації, що працюють у Латинській Америці, також зробили свій внесок у гуманітарні зусилля. Панамериканська організація охорони здоров'я координувала медичну допомогу українським лікарням, тоді як Всесвітня продовольча програма співпрацювала з латиноамериканськими донорами для фінансування продовольчої допомоги переміщеному населенню. Мережі громадянського суспільства, включаючи релігійні групи та правозахисні організації, організовували заходи солідарності та акції зі збору коштів по всьому регіону. У Коста-Риці та Уругваї волонтерські групи збирали пожертви та співпрацювали з європейськими неурядовими організаціями для доставки допомоги в Україну [7, с. 4].

Незважаючи на ці позитивні зрушення, залишаються значні перешкоди. Відстань та транспортні витрати обмежують зростання торгівлі, тоді як триваючі воєнні дії створюють невизначеність для інвесторів. Політичні переходи в Латинській Америці, такі як обрання лівих урядів у Бразилії, Колумбії та Чилі, вносять мінливість у пріоритети зовнішньої політики. Деякі уряди залишаються побоюються протистояти Росії, яка продовжує постачати енергію та добрива, критично важливі для економіки Латинської Америки. Більше того, зростаюча присутність Китаю в регіоні конкурує з Україною за увагу та ресурси [8, с. 15].

Таким чином, війна в Україні каталізувала складне, але відчутне розширення економічних, політичних, культурних, наукових та гуманітарних відносин між Україною та Латинською Америкою. Хоча країни Латинської Америки відрізняються інтенсивністю та характером своєї взаємодії, загальна тенденція полягає в більшому визнанні України як важливого гравця у світових справах. Взаємодія економічного прагматизму, політичних принципів та гуманітарної солідарності визначає ці відносини, пропонуючи Україні як можливості для глибшого партнерства, так і виклики, що вимагають постійних дипломатичних зусиль.

Список використаних джерел:

1. Верховна Рада України (2024). У Верховній Раді України відбулася перша парламентська Конференція «Україна – держави Латинської Америки та Карибського басейну: співробітництво заради майбутнього». Прес-служба Апарату Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/256191.html> (Дата звернення: 12.11.2025)
2. Гаврилова, Н.В. (2012). Аргентина у Латиноамериканській системі міжнародних відносин. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія, (3), 58–63. URL: <https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5/1/Istoriia.%20Politologia.%20Vyp.3.pdf> (Дата звернення: 12.11.2025)
3. Киридон, О., Аладдина, О., & Гусейнова, О. (2010). Латинська Америка в сучасному світі: основні тенденції розвитку. Науковий вісник. Економіка, право, політологія, туризм, 1(1), 142–147. URL: <https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/2945> (Дата звернення: 12.11.2025)
4. Кіреєва, К. (2024). Актуальні тенденції внутрішньої і зовнішньої політики держав Латинської Америки та Карибського басейну: Висновки для України. Центр міжнародної безпеки. URL: <https://analytics.intsecurity.org/latin-america-trends-ukraine/> (Дата звернення: 12.11.2025)
5. Машевський, О. (2023). II міжнародна конференція «Україна-Латинська Америка: виклики та перспективи глобального партнерства». Київський національний університет імені Тараса Шевченка. URL: <https://for.history.knu.ua/?p=4607> (Дата звернення: 12.11.2025)

6. МЗС (2024а). Комунікаційна стратегія Україна – Латинська Америка. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/ukraina-derzhavi-latinskoj-ameriki-ta-karibskogo-baseynu.pdf> (Дата звернення: 12.11.2025)

7. МЗС (2024b). Коментар МЗС щодо підсумкової декларації саміту БРІКС у Казані. URL: <https://mfa.gov.ua/news/komentar-mzs-shchodo-pidsumkovoyi-deklaraciyi-samitu-briks-u-kazani> (Дата звернення: 12.11.2025)

8. Шейко, В. (2022). В епіцентрі уваги: підсумки 2022 року в культурній дипломатії. LB.ua. URL: https://lb.ua/culture/2022/12/30/540637_epitsentri_uvagi_pidsumki_2022_rok_u (Дата звернення: 12.11.2025)

Науковий керівник: Хижняк Лариса Михайлівна, доктор соціологічних наук, професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережевому режимі

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА ДИПЛОМАТІЇ КРАЇН СВІТУ

МАТЕРІАЛИ

VII Всеукраїнського науково-практичного круглого столу
21 листопада 2025 року, м. Харків, Україна

Українською та англійською мовами
Текст подається в авторській редакції

Відповідальний за випуск: *Наталія Вінникова, Ганна Федорова*
Оригінал-макет: *Ганна Федорова*

Підписано до розміщення 23.01.2026 року Формат 60x84/16
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. 12.55
Обсяг 4.1. Зам. № 26/26

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
61022, Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 3367 від 13.01.2009